2024/1624

19.6.2024

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2024/1624,

31. mai 2024,

mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust ([1]),

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([2]),

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([3])

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/849 ([4]) on peamine õigusakt, millega tõkestatakse liidu finantssüsteemi kasutamist rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil. Direktiivis on sätestatud terviklik õigusraamistik, mida Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/843 ([5]) tugevdas veelgi, käsitledes tekkivaid rahapesu ja terrorismi rahastamise riske ja parandades läbipaistvust seoses tegelike kasusaajatega. Hoolimata selle õigusraamistikuga saavutatust on kogemused näidanud, et tuleks teha lisatäiustusi, et maandada piisavalt rahapesu ja terrorismi rahastamise riske ja avastada tulemuslikult katsed väärkasutada liidu finantssüsteemi kuritegelikel eesmärkidel.

(2) Peamine probleem, mis tuvastati seoses direktiivi (EL) 2015/849 nende sätete kohaldamisega, millega kehtestatakse kohustused kohustatud isikutele, on nendes sätetes kehtestatud õigusnormide vahetu kohaldatavuse puudumine ja käsituse killustatus riikide tasandil. Kuigi need normid on olemas olnud ja neid on edasi arendatud kolme aastakümne jooksul, rakendatakse neid viisil, mis ei ole täielikult kooskõlas integreeritud siseturu nõuetega. Seetõttu on vajalik, et direktiiviga (EL) 2015/849 praegu hõlmatud küsimusi käsitlevaid õigusnorme, mida asjaomased kohustatud isikud saavad vahetult kohaldada, käsitletaks määruses, et saavutada soovitud ühtne kohaldamine.

([1]) ELT C 210, 25.5.2022, lk 5.
([2]) ELT C 152, 6.4.2022, lk 89.
([3]) Euroopa Parlamendi 24. aprilli 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 30. mai 2024. aasta otsus.
([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).
([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/843, millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist, ning millega muudetakse direktiive 2009/138/EÜ ja 2013/36/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 43).

(3) Käesolev uus õigusakt on osa terviklikust paketist, mille eesmärk on tugevdada liidu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikku. Käesolev määrus, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1640 ([6]) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EL) 2023/1113 ([7]) ja (EL) 2024/1620 ([8]) moodustavad koos õigusraamistiku, millega reguleeritakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid, mida peavad täitma kohustatud isikud ning mis on aluseks liidu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise institutsioonilisele raamistikule, sealhulgas Rahapesu ja Terrorismi Rahastamise Tõkestamise Ameti (AMLA) loomisele.

(4) Rahapesu ja terrorismi rahastamine toimub sageli rahvusvahelises keskkonnas. Meetmetel, mida võetakse liidu tasandil, pööramata tähelepanu rahvusvahelisele koordineerimisele ja koostööle, oleks väga väike mõju. Liidu poolt selles valdkonnas võetavad meetmed peaksid seega sobima kokku rahvusvahelisel tasandil võetavate meetmetega ja olema vähemalt sama ranged. Liidu tegevuses tuleks ka edaspidi arvestada eelkõige rahapesuvastase töökonna soovituste ning teiste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamises osalevate rahvusvaheliste organite meetmetega. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhustamiseks tuleks asjaomased liidu õigusaktid viia asjakohasel juhul kooskõlla 2012. aasta veebruaris rahapesuvastase töökonna vastu võetud rahvusvaheliste standarditega rahapesu ning terrorismi ja massihävitusrelvade leviku rahastamise vastu võitlemise kohta (edaspidi „rahapesuvastase töökonna muudetud soovitused“) ning nende standardite hilisemate muudatustega.

(5) Alates direktiivi (EL) 2015/849 vastuvõtmisest on hiljutised suundumused liidu kriminaalõiguse raamistikus aidanud tugevdada rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise tõkestamist ja nende vastu võitlemist. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/1673 ([9]) on saavutatud ühine arusaam rahapesukuritegudest ja nende eelkuritegudest. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2017/1371 ([10]) määratleti liidu finantshuve kahjustavad majanduskuriteod, mida tuleks samuti käsitada rahapesu eelkuritegudena. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2017/541 ([11]) on saavutatud ühine arusaam terrorismi rahastamise kuriteost. Kuna neid mõisteid on nüüd liidu kriminaalõiguses selgitatud, ei ole liidu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise normides enam vaja määratleda rahapesu, selle eelkuritegusid ega terrorismi rahastamist. Selle asemel peaks liidu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistik olema täielikult kooskõlas liidu kriminaalõiguse raamistikuga.

(6) Ühtlustamine kriminaalõiguse valdkonnas võimaldab rahapesu ja selle eelkuritegude, sealhulgas korruptsiooni tõkestamisele ja nende vastu võitlemisel rakendada liidu tasandil tugevat ja sidusat käsitust. Samal ajal tagab selline käsitus, et liikmesriigid, kes rakendavad rahapesu eelkuritegudena käsitatava kuritegeliku tegevuse määratlemisel laiemat käsitust, saavad seda jätkata. Sel põhjusel tuleks kooskõlas direktiiviga (EL) 2018/1673 igasugust karistatavat osalemist rahapesu eelkuriteo toimepanemises, mis on liikmesriigi õiguse kohaselt kriminaliseeritud, nimetatud direktiivi ja käesoleva määruse kohaldamisel käsitada samuti kuritegeliku tegevusena.

(7) Tehnoloogia areneb pidevalt, pakkudes erasektorile võimalusi töötada välja uusi tooteid ja süsteeme rahaliste vahendite või väärtuse vahetamiseks. Kuigi see on positiivne nähtus, võib see tekitada uusi rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, sest kurjategijad suudavad pidevalt leida viise haavatavuse ärakasutamiseks, et varjata ebaseaduslikke vahendeid ja liigutada neid üle kogu maailma. Krüptovarateenuse osutajate ja ühisrahastusplatvormide puhul valitseb oht, et uusi kanaleid väärkasutatakse ebaseadusliku raha liigutamiseks ning neil on head võimalused sellise liikumise avastamiseks ja riskide maandamiseks. Seepärast tuleks liidu õigusaktide kohaldamisala laiendada, et see hõlmaks selliseid üksusi kooskõlas rahapesuvastase töökonna krüptovarasid käsitletavate

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1640, mis käsitleb mehhanisme, mille liikmesriigid peavad kehtestama, et tõkestada finantssüsteemi kasutamist rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil, millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 ning muudetakse direktiivi (EL) 2015/849 ja tunnistatakse see kehtetuks (ELT L, 2024/1640, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj).

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/1113, mis käsitleb rahaülekannetes ja teatavates krüptovaraülekannetes edastatavat teavet ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849 (ELT L 150, 9.6.2023, lk 1).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1620, millega asutatakse Rahapesu ja Terrorismi Rahastamise Tõkestamise Amet ning muudetakse määruseid (EL) nr 1093/2010, (EL) nr 1094/2010 ja (EL) nr 1095/2010 (ELT L, 2024/1620, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj).

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1673 rahapesu vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse abil (ELT L 284, 12.11.2018, lk 22).

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/541 terrorismivastase võitluse kohta, millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/475/JSK ning muudetakse nõukogu otsust 2005/671/JSK (ELT L 88, 31.3.2017, lk 6).

standarditega. Samal ajal pakuvad uuendused, nagu metaversumi arendamine, uusi võimalusi kuritegude toimepanemiseks ja nendest saadud tulu rahapesuks. Seepärast on oluline valvsus riskide suhtes, mis on seotud uuenduslike toodete või teenuste pakkumisega kas liidu või liikmesriigi tasandil või kohustatud isikute tasandil.

(8) Käesoleva määrusega hõlmatud institutsioonidel ja isikutel on oluline roll liidu finantssüsteemi pääsuvalitsejatena ning seetõttu peaksid nad võtma kõik vajalikud meetmed käesoleva määruse nõuete rakendamiseks, et takistada kurjategijate ebaseaduslikust tegevusest saadud tulu rahapesu või terrorismi rahastamist. Samuti tuleks kehtestada meetmed, et maandada sihipäraste finantssanktsioonide rakendamata jätmise või nendest kõrvalehoidmise riski.

(9) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/97 ([12]) kohane kindlustusvahendaja määratlus hõlmab laia hulka füüsilisi või juriidilisi isikuid, kes alustavad või tegelevad kindlustustoodete turustamisega. Mõned kindlustusvahendajad alustavad kindlustustoodete turustamist kindlustusandjate või -vahendajate täielikul vastutusel ning tegutsevad vastavalt nende põhimõtetele ja menetlustele. Kui need vahendajad ei kogu kindlustusmakseid või summasid, mis on ette nähtud kliendile, kindlustusvõtjale või soodustatud isikule, ei ole neil võimalik rakendada sisulisi hoolsusmeetmeid ega avastada kahtlasi tehinguid ja neist teatada. Võttes arvesse seda piiratud rolli ja asjaolu, et kindlustusandjad või -vahendajad, kelle vastutusel nad teenuseid osutavad, tagavad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täieliku kohaldamise, ei tohiks vahendajaid, kes ei tegele Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 ([13]) artikli 4 punktis 25 määratletud rahaliste vahenditega, käsitada käesoleva määruse kohaldamisel kohustatud isikutena.

(10) Valdusettevõtjad, kes tegutsevad mitmes valdkonnas ja kellel on vähemalt üks tütarettevõtja, kes on kohustatud isik, peaksid ise kuuluma kohustatud isikutena käesoleva määruse kohaldamisalasse. Järjekindla finantsjärelevalve tegijate poolse järelevalve tagamiseks peaks juhul, kui segavaldusettevõtja tütarettevõtjate hulka kuulub vähemalt üks krediidiasutus või finantseerimisasutus, kvalifitseeruma ka valdusettevõtja ise finantseerimisasutuseks.

(11) Finantstehingud võivad toimuda ka kontsernisiseselt, nagu ka kontserni finantside haldamine. Selliseid tehinguid ei tehta aga seoses klientidega ja nende puhul ei ole vaja kohaldada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid. Õiguskindluse tagamiseks on vaja tunnistada, et käesolevat määrust ei kohaldata finantstegevuse või muude finantsteenuste suhtes, mida kontserni liikmed osutavad teistele kontserni liikmetele.

(12) Käesolevat määrust tuleks kohaldada sõltumatute õigusteenuse osutajate suhtes, kui nad osalevad finantstehingutes või äriühingu tegevusega seotud tehingutes, sealhulgas maksunõustamise korral, sest on risk, et nende õigusteenuse osutajate teenuseid võidakse väärkasutada kuritegelikul teel saadud tulu pesemiseks või terrorismi rahastamiseks. Ometi tuleks enne kohtumenetlust, selle käigus või pärast seda või kliendi õigusliku olukorra selgitamisel saadud teabe puhul teha erandeid teatamiskohustusest, kuna selline teave on hõlmatud kutsesaladusega. Seega tuleks õigusnõustamise suhtes kohaldada ametisaladuse hoidmise kohustust, välja arvatud juhul, kui õigusteenuse osutaja osaleb rahapesus või terrorismi rahastamises, õigusnõu antakse rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil või kui õigusteenuse osutaja teab, et klient soovib õigusnõu rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil. Sellist teadmist või eesmärki saab järeldada objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal. Kuna õigusnõu võib juba taotleda tulu tekitava kuriteo toimepanemise etapis, on oluline, et kutsesaladuse kohaldamisalast välja jäetud juhtumid laieneksid olukordadele, kus õigusnõu antakse eelkuritegude kontekstis. Õigusnõu, mida taotletakse seoses käimasoleva kohtumenetlusega, ei tohiks käsitada õigusnõustamisena rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil.

(13) Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) kinnistatud õiguste austamise tagamiseks ei tohiks kohaldada teatamiskohustust teabe suhtes, mida audiitorid, välised raamatupidamisteenuse osutajad ja maksunõustajad, kellel on mõnes liikmesriigis õigus kaitsta või esindada klienti kohtumenetluses või selgitada kliendi õiguslikku olukorda, saavad kõnealuste ülesannete täitmisel. Samu erandeid, mida kohaldatakse notarite ja advokaatide suhtes, tuleks

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. jaanuari 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist (ELT L 26, 2.2.2016, lk 19).

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ja 2013/36/EL ning määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ja direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

kohaldada ka nende kutsetöötajate suhtes, kui nad tegutsevad kaitseõiguse kasutamise raames või teevad kindlaks kliendi õigusliku olukorra.

(14) Direktiiv (EL) 2018/843 oli esimene õigusakt, milles käsitleti liidus krüptovaradest tulenevaid rahapesu ja terrorismi rahastamise riske. Sellega laiendati rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku kohaldamisala kaht liiki krüptovarateenuse osutajatele: virtuaalvääringute ja ametlike vääringute vahetamise teenuse pakkujatele ja rahakotiteenuse pakkujatele. Tehnoloogia kiire arengu ja rahapesuvastase töökonna standardite arengu tõttu on vaja see käsitus läbi vaadata. Esimene samm liidu õigusraamistiku täiendamiseks ja ajakohastamiseks on tehtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/1114, ([14]) millega kehtestati nõuded krüptovarateenuse osutajatele, kes soovivad taotleda luba oma teenuste osutamiseks siseturul. Samuti kehtestati sellega krüptovara ja krüptovarateenuse osutajate määratlused, mis hõlmavad laiemat hulka tegevusi. Lisaks laiendati määrusega (EL) 2023/1113 selliste krüptovaraülekannete jälgitavuse nõudeid, mida teevad määrusega (EL) 2023/1114 hõlmatud krüptovarateenuse osutajad, ja muudeti direktiivi (EL) 2015/849, et nõuda liikmesriikidelt krüptovarateenuse osutajate käsitamist kohustatud isikutena. Kõnealused krüptovarateenuse osutajad peaksid olema hõlmatud ka käesoleva määrusega, et maandada krüptovara rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kuritarvitamise riski.

(15) Ainulaadse ja mitteasendatava krüptovara turgude loomine on alles hiljutine ning veel ei ole vastu võetud õigusakte, mis reguleeriksid nende toimimist. Nende turgude arengut jälgitakse ning on oluline, et see ei tooks kaasa uusi rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, mida korrektselt ei maandataks. Komisjon esitab 30. detsembriks 2024 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande krüptovaraga seotud viimaste arengusuundade kohta, sealhulgas hinnangu ainulaadse ja mitteasendatava krüptovara turgude arengu kohta, sellise krüptovara asjakohase regulatiivse käsitlemise kohta, sealhulgas hinnangu ainulaadse ja mitteasendatava krüptovaraga seotud teenuste osutajate reguleerimise ning selle vajalikkuse ja teostatavuse kohta. Asjakohasel juhul peaks komisjon aruandele lisama seadusandliku ettepaneku.

(16) Ühisrahastusplatvormide vastuvõtlikkus rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidele on horisontaalne ja mõjutab liidu siseturgu tervikuna. Seni on liikmesriikides kõnealuste riskide maandamiseks kasutatud lahknevaid käsitusi. Kuigi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/1503 ([15]) ühtlustatakse kogu liidus äriinvesteeringute- ja laenupõhiste ühisrahastusplatvormide regulatiivset käsitusviisi ning nähakse ette mitu kaitsemeedet võimalike rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidega tegelemiseks, näiteks ühisrahastusplatvormide hoolsuskohustus projektiomanike suhtes ja loamenetluses, tekitab niisuguse ühtlustatud õigusraamistiku puudumine, kus oleks ühisrahastusplatvormidele kehtestatud kindlad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist puudutavad kohustused, lünki ja nõrgestab liidu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud kaitsemeetmeid. Seepärast tuleb tagada, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevaid liidu õigusakte kohaldatakse kõigi ühisrahastusplatvormide, sealhulgas määruse (EL) 2020/1503 kohaselt juba tegevusloa saanud ühisrahastusplatvormide suhtes.

(17) Ühisrahastuse vahendajate puhul, kes käitavad digitaalset platvormi, et rahastajad ja projektiomanikud, näiteks rahastamist soovivad ühendused või üksikisikud, omavahel kokku viia või nende kokkuviimist hõlbustada, eksisteerib rahapesu ja terrorismi rahastamise risk. Ettevõtjad, kes ei ole määruse (EL) 2020/1503 kohaselt tegevusluba saanud, on praegu kas reguleerimata või nende suhtes kohaldatakse erinevaid regulatiivseid käsitusi, sealhulgas seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidega tegelemise normide ja menetlustega. Nende vahendajate suhtes tuleks seega kohaldada käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, eelkõige selleks, et vältida direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 25 määratletud rahaliste vahendite või kurjategijate poolt ebaseaduslikul eesmärgil kogutud krüptovara väärkasutamist. Selliste riskide maandamiseks kohaldatakse neid kohustusi laia hulga projektide suhtes, sealhulgas haridus- ja kultuuriprojektide suhtes ning selliste vahendite või krüptovara kogumise suhtes, mida kasutatakse, et toetada üldisemaid eesmärke, näiteks humanitaarvaldkonnas, või et korraldada või tähistada pere- või sotsiaalüritust.

(18) Direktiivi (EL) 2015/849 eesmärk oli maandada suurtest sularahamaksetest tulenevaid rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, lisades kohustatud isikute hulka isikud, kes kauplevad kaupadega, kui nad teevad või saavad sularahamakseid, mis ületavad 10 000 eurot, võimaldades samal ajal liikmesriikidel kehtestada rangemad meetmed.

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/1114, mis käsitleb krüptovaraturge ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 1095/2010 ning direktiive 2013/36/EL ja (EL) 2019/1937 (ELT L 150, 9.6.2023, lk 40).

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. oktoobri 2020. aasta määrus (EL) 2020/1503, mis käsitleb ettevõtjatele Euroopa ühisrahastusteenuse osutajaid ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1129 ja direktiivi (EL) 2019/1937 (ELT L 347, 20.10.2020, lk 1).

Selline käsitusviis on osutunud ebaefektiivseks, võttes arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete puudulikku mõistmist ja kohaldamist, järelevalve puudumist ja rahapesu andmebüroole teatatud kahtlaste tehingute piiratud arvu. Suurte sularahasummade väärkasutamisest tulenevate riskide piisavaks maandamiseks tuleks kehtestada kogu liitu hõlmav piirmäär suurtele sularahamaksetele, mis ületavad 10 000 eurot. Seetõttu ei ole kaupadega kauplevate isikute suhtes, välja arvatud isikute suhtes, kes kauplevad väärismetallide, vääriskivide, muude suure väärtusega kaupade ja kultuuriväärtustega, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustusi enam vaja kohaldada.

(19) Mõne kaupadega kaupleja puhul on rahapesu ja terrorismi rahastamise riskid eriti suured, kuna nende käideldavad, sageli väikesed transporditavad kaubad on väga suure väärtusega. Sel põhjusel tuleks väärismetallide, vääriskivide ja muude suure väärtusega kaupadega kauplevate isikute suhtes kohaldada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid, kui selline kauplemine on kas tavapärane või peamine kutsealane tegevus.

(20) Mootorsõidukid, veesõidukid ja õhusõidukid kõrgemates turusegmentides on vastuvõtlikud rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil väärkasutamise riskile, arvestades nende suurt väärtust ja transporditavust. Seepärast tuleks selliste kaupadega kauplejate suhtes kohaldada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid. Nende kaupade transporditavus on rahapesu ja terrorismi rahastamise seisukohast eriti atraktiivne, arvestades seda, kui lihtne on selliste kaupade liikumine üle piiride liidus või liidust väljapoole, ning asjaolu, et juurdepääs selliseid kaupu käsitlevale teabele, kui need on registreeritud kolmandates riikides, ei pruugi olla pädevatele asutustele kergesti kättesaadav. Selleks et maandada riski, et liidu suure väärtusega kaupu võidakse väärkasutada kuritegelikel eesmärkidel, ja tagada selliste kaupade omandiõiguse nähtavus, on vaja nõuda, et suure väärtusega kaupadega kauplejad mootorsõidukite, veesõidukite ja õhusõidukite müügiga seotud tehingutest teataksid. Krediidiasutused ja finantseerimisasutused osutavad teenuseid, mis on olulised selliste kaupade müügi või omandiõiguse ülemineku lõpuleviimiseks, ning neilt tuleks samuti nõuda, et nad nendest tehingutest rahapesu andmebüroole teataksid. Kuigi üksnes äritegevuseks mõeldud kaupade puhul ei tohiks sellist avalikustamist kohaldada, ei tohiks müük isiklikuks tarbeks ja mitteäriliseks kasutamiseks piirduda juhtudega, kus klient on füüsiline isik, vaid peaks olema seotud ka müügiga juriidilistele isikutele ja üksustele, eelkõige juhul, kui need on loodud tegeliku kasusaaja vara haldamiseks.

(21) Investeerimisrände korraldajad on eraettevõtjad, asutused või isikud, kes tegutsevad või suhtlevad otse elamisloa andmise eest vastutavate riiklike asutustega kolmandate riikide kodanike nimel või osutavad vahendusteenuseid kolmandate riikide kodanikele, kes soovivad saada liikmesriigis elamisõigust vastutasuks mis tahes liiki investeeringute eest, sealhulgas kapitalisiirete, kinnisvara ostu, rendi või üürimise, riigivõlakirjadesse investeerimise, äriühingutesse investeerimise, avalike hüvedega seotud tegevuse heaks annetamise või rahastamise ning riigieelarvesse tehtavate sissemaksete eest. Investoritele elamisloa andmise kavadega kaasnevad rahapesu, korruptsiooni ja maksudest kõrvalehoidmisega seotud riskid ja puudused. Selliseid ohte suurendavad liikmesriigis elamisega seotud piiriülesed õigused. Seepärast on vaja, et investeerimisrände korraldajate suhtes kehtiksid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustused. Käesolevat määrust ei tuleks kohaldada investoritele kodakondsuse andmise kavade suhtes, mille tulemusel saadakse sellise investeeringu eest kodakondsus, sest selliseid kavasid tuleb pidada liidu kodakondsuse põhistaatust ja liikmesriikidevahelist lojaalset koostööd kahjustavaks.

(22) Kuigi hüpoteek- ja tarbijakrediidiandjad on tavaliselt krediidiasutused või finantseerimisasutused, on hüpoteek- ja tarbijakrediidivahendajaid, kes ei kvalifitseeru krediidiasutusteks või finantseerimisasutusteks ja nende suhtes ei ole liidu tasandil rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid kohaldatud, kuid nende suhtes on selliseid kohustusi kohaldatud teatavates liikmesriikides seoses nende avatusega rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidele. Sõltuvalt nende ärimudelist võivad selliste tarbija- ja hüpoteekkrediidivahendajate puhul eksisteerida märkimisväärsed rahapesu ja terrorismi rahastamise riskid. Oluline on tagada, et sarnaseid tegevusi tegevad ettevõtjad, kelle puhul sellised riskid eksisteerivad, oleksid hõlmatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuetega, olenemata sellest, kas nad kvalifitseeruvad krediidiasutusteks või finantseerimisasutuseks. Seepärast on asjakohane hõlmata tarbija- ja hüpoteekkrediidivahendajad, kes ei ole krediidiasutused või finantseerimisasutused, kuid kelle puhul nende tegevuse tõttu eksisteerivad rahapesu ja terrorismi rahastamise riskid. Paljudel juhtudel aga tegutseb krediidivahendaja laenu andva ja menetleva krediidiasutuse või finantseerimisasutuse nimel. Sellistel juhtudel ei tuleks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid kohaldada tarbija- ja hüpoteekkrediidivahendajate suhtes, vaid üksnes krediidiasutuste või finantseerimisasutuste suhtes.

(23) Ühtse käsitusviisi tagamiseks on vaja selgitada, milliste investeerimissektori ettevõtjate suhtes kohaldatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid. Kuigi investeerimisfondid kuulusid juba direktiivi (EL) 2015/849 kohaldamisalasse, on vaja ühtlustada asjaomane terminoloogia kehtivate liidu investeerimisfonde käsitlevate õigusaktidega, nimelt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega 2009/65/EÜ ([16]) ning 2011/61/EL ([17]). Kuna fondid võivad olla asutatud juriidilise isiku staatuseta, on vaja kaasata käesoleva määruse kohaldamisalasse ka nende valitsejad. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid tuleks kohaldada olenemata sellest, millises vormis tehakse fondi osakud või aktsiad liidus ostmiseks kättesaadavaks, sealhulgas juhul, kui osakuid või aktsiaid pakutakse otse või kaudselt liidus asutatud investoritele või turustatakse sellistele investoritele valitseja algatusel või tema nimel. Kuna nii fondid kui ka fondivalitsejad kuuluvad rahapesu ja terrorismi tõkestamise võitluse nõuete kohaldamisalasse, on asjakohane selgitada, et tuleks vältida jõupingutuste dubleerimist. Selleks ei tohiks fondi ja selle valitseja tasandil võetavad rahapesu ja terrorismi tõkestamise meetmed olla samad, vaid peaksid kajastama ülesannete jaotust fondi ja selle valitseja vahel.

(24) Professionaalsete jalgpalliklubide ja jalgpalliagentide tegevuse puhul eksisteerib rahapesu ja selle eelkuritegude risk mitmete jalgpallisektorile omaste tegurite tõttu, nagu jalgpalli üleilmne populaarsus, sellega seotud märkimisväärsed summad, rahavood ja finantshuvid, valdavalt piiriülesed tehingud ja mõnikord läbipaistmatud omandistruktuurid. Kõigi nende tegurite tõttu eksisteerib jalgpalli puhul risk, et kurjategijad seda ebaseaduslike vahendite seadustamiseks kuritarvitavad ja need tegurid muudavad spordi seega vastuvõtlikuks rahapesu ja selle eelkuritegudele. Peamised riskivaldkonnad on näiteks tehingud investorite ja sponsorite, sealhulgas reklaamijatega, ning seoses mängijate üleminekuga. Seepärast peaksid professionaalsed jalgpalliklubid ja jalgpalliagendid kehtestama tugevad rahapesuvastased meetmed, sealhulgas kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed seoses investorite ja sponsoritega, sealhulgas reklaamijatega, ning teiste partnerite ja vastaspooltega, kellega nad tehinguid teevad. Selleks et vältida ebaproportsionaalset koormust väiksematele klubidele, kelle puhul kuritegeliku väärkasutamise risk on väiksem, peaks liikmesriikidel olema võimalik teatavad professionaalsed jalgpalliklubid rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise tõendatud väiksema riski alusel käesoleva määruse nõuetest täielikult või osaliselt vabastada.

(25) Selliste professionaalsete jalgpalliklubide tegevuse puhul, kes võistlevad rahvuslike jalgpalliliigade kõrgeimates liigades, eksisteerib suurem rahapesu ja selle eelkuritegude risk võrreldes madalamates liigades osalevate jalgpalliklubidega. Näiteks tipptaseme jalgpalliklubid teevad märkimisväärsemaid finantstehinguid, näiteks suure väärtusega mängijate üleminekud ja sponsorlustehingud, neil võivad olla keerukamad korporatiivsed struktuurid, millel on mitu omanditasandit, ning nad teevad tõenäolisemalt piiriüleseid tehinguid. Need tegurid muudavad sellised tippklubid kurjategijate jaoks atraktiivsemaks ja pakuvad rohkem võimalusi ebaseaduslike vahendite varjamiseks. Seetõttu peaks liikmesriikidel olema võimalik rakendada kõrgeimas liigas osalevate professionaalsete jalgpalliklubide puhul vabastust üksnes juhul, kui nende risk on tõendatult väike ja tingimusel, et selliste klubide käive igal eelneval kahel aastal on väiksem kui 5 000 000 eurot või samaväärne summa omavääringus. Rahapesu riski puhul ei ole siiski otsustav üksnes liiga, milles jalgpalliklubi võistleb. Ka madalamate liigade klubide puhul võib eksisteerida märkimisväärne rahapesu ja selle eelkuritegude risk. Seepärast peaks liikmesriikidel olema võimalik vabastada käesoleva määruse nõuetest üksnes madalamate liigade jalgpalliklubid, mida seostatakse rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamise tõendatud väiksema riskiga.

(26) Käesoleva määrusega ühtlustatakse meetmed, mis kehtestatakse rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks liidu tasandil. Samal ajal peaks liikmesriikidel olema kooskõlas riskipõhise käsitusviisiga võimalik kehtestada piiratud juhtudel täiendavaid nõudeid, kui nad seisavad silmitsi eriomaste riskidega. Selleks et tagada selliste riskide piisav maandamine, peaksid kohustatud isikud, kelle peakontor asub teises liikmesriigis, kohaldama selliseid lisanõudeid, olenemata sellest, kas nad tegutsevad selles teises liikmesriigis asutamisvabaduse või teenuste osutamise vabaduse alusel, tingimusel et neil on selles teises liikmesriigis taristu. Lisaks on kõnealuste siseturu vabaduste vahelise seose selgitamiseks oluline selgitada, millised tegevused kujutavad endast püsiva tegevuskoha omamist.

(27) Kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga, välja arvatud juhul, kui see on valdkondlikes õigusaktides konkreetselt sätestatud, ei pea püsiv tegevuskoht olema tütarettevõtja, filiaali või esinduse vormis, vaid see võib olla kontor, mida juhivad kohustatud isiku enda töötajad või isik, kes on sõltumatu, kuid kellel on luba tegutseda alaliselt kohustatud isiku heaks. Vastavalt sellele määratlusele, mis eeldab majandustegevuse tegelikku teostamist kohas, kus

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (ELT L 302, 17.11.2009, lk 32).

([17]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/61/EL alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta, millega muudetakse direktiive 2003/41/EÜ ja 2009/65/EÜ ning määruseid (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 1095/2010 (ELT L 174, 1.7.2011, lk 1).

teenuseosutaja on asutatud, ei piisa püsivaks tegevuskohaks vaid postkasti olemasolust. Samuti ei käsitata püsiva tegevuskohana kontoreid ega muud taristut, mida kasutatakse selliste tugiteenuste jaoks nagu ettevõttesisesed tegevused ning IT või andmekeskused, mida käitavad kohustatud isikud. Seevastu sellised tegevused nagu krüptovarateenuste osutamine sularahaautomaatide kaudu kujutavad endast püsivat tegevuskohta, võttes arvesse piiratud füüsilisi seadmeid, mida vajavad ettevõtjad, kes teenindavad oma kliente peamiselt interneti kaudu, nagu see on krüptovarateenuse osutajate puhul.

(28) On oluline, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid kohaldataks proportsionaalselt ning et kõigi nõuete kehtestamine oleks proportsionaalne rolliga, mida kohustatud isikud võivad täita rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel. Selleks peaks liikmesriikidel olema võimalik kooskõlas käesoleva määruse riskipõhise käsitusviisiga vabastada teatavad ettevõtjad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuetest, kui nende tegevusega kaasneb väike rahapesu ja terrorismi rahastamise risk ning kui tegevus on oma laadilt piiratud. Selleks et tagada selliste erandite läbipaistev ja ühtne kohaldamine kogu liidus, tuleks kehtestada mehhanism, mis võimaldab komisjonil kontrollida erandite tegemise vajalikkust. Komisjon peaks sellised erandid avaldama igal aastal ka *Euroopa Liidu Teatajas*.

(29) Sisesüsteeme ja kontrollimeetmeid käsitlevad ühtsed normid, mida kohaldatakse kõigi liidu siseturul tegutsevate kohustatud isikute suhtes, tugevdavad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmist ja muudavad järelevalve tulemuslikumaks. Selleks et tagada rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide ning sihipäraste finantssanktsioonide rakendamata jätmise või neist kõrvalehoidmise riskide piisav maandamine, peaks kohustatud isikutel olema sisekontrolliraamistik, mis koosneb riskipõhistest põhimõtetest, protseduuridest ja kontrollimeetmetest ning ülesannete selgest jaotusest kogu organisatsioonis. Kooskõlas käesolevas määruses sätestatud riskipõhise käsitusviisiga peaksid need põhimõtted, protseduurid ja kontrollimeetmed olema proportsionaalsed äritegevuse laadiga, sealhulgas selle riskide ja keerukusega ning kohustatud isiku suurusega, ning vastama rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidele, millega isik silmitsi seisab, hõlmates krüptovarateenuse osutajate puhul tehinguid isehallatavate rahakottidega.

(30) Asjakohase riskipõhise käsitusviisi kohaselt peavad kohustatud isikud tegema kindlaks rahapesu ja terrorismi rahastamise olemuslikud riskid ning sihipäraste finantssanktsioonide rakendamata jätmise või neist kõrvalehoidmise riskid, millega nad oma äritegevuse tõttu kokku puutuvad, et neid riske tulemuslikult maandada ning tagada, et nende põhimõtted, protseduurid ja sisekontrollimeetmed on nende olemuslike riskide käsitlemiseks sobivad. Seda tehes peaksid kohustatud isikud võtma arvesse oma klientide olemust, pakutavaid tooteid, teenuseid või tehinguid, sealhulgas, krüptovarateenuse osutajate puhul tehinguid isehallatavate aadressidega, asjaomaseid riike või geograafilisi piirkondi ja kasutatavaid turustusahelaid. Võttes arvesse riskide muutuvat iseloomu, tuleks sellist riskihindamist korrapäraselt ajakohastada.

(31) Selleks et toetada ühtse ja mõjusa käsitusviisi rakendamist kohustatud isikute poolt oma äritegevust mõjutavate riskide tuvastamisel, peaks AMLA andma välja suunised kogu äritegevust hõlmava riskihindamise sisu miinimumnõuete ja täiendavate teabeallikate kohta, mida tuleb arvesse võtta. Need allikad võivad hõlmata rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonna rahvusvaheliste standardite kehtestajatelt saadavat teavet, näiteks rahapesuvastase töökonna vastastikuse hindamise aruandeid, ning muudest usaldusväärsetest allikatest saadud teavet, mis käsitleb tüpoloogiaid, tekkivaid riske ja kuritegelikku tegevust, sealhulgas korruptsiooni, näiteks kodanikuühiskonna organisatsioonidelt, meediast ja akadeemilistelt ringkondadelt saadavat teavet.

(32) Asjakohane on võtta arvesse väiksemate kohustatud isikute eripära ja vajadusi ning tagada kohtlemine, mis on nende eriomaseid vajadusi ja tegevuse laadi silmas pidades asjakohane. See võiks hõlmata teatavate kohustatud isikute vabastamist riskihindamise tegemisest, kui selle sektoriga seotud riskid, milles kohustatud isik tegutseb, on hästi teada.

(33) Rahapesuvastane töökond on töötanud jurisdiktsioonide jaoks välja standardid, et teha kindlaks ja hinnata massihävitusrelvade leviku rahastamisega seotud sihipäraste finantssanktsioonide võimaliku rakendamata jätmise või nendest kõrvalehoidmise riske ning võtta meetmeid nende riskide maandamiseks. Rahapesuvastase töökonna kehtestatud uued standardid ei asenda ega kahjusta kehtivaid rangeid nõudeid, mille kohaselt riigid peavad rakendama sihipäraseid finantssanktsioone, et täita asjakohaseid ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone, mis käsitlevad massihävitusrelvade leviku ja selle rahastamise tõkestamist, peatamist ja lõpetamist. Need olemasolevad

kohustused, mida rakendatakse liidu tasandil nõukogu otsustega 2010/413/ÜVJP ([18]) ja (ÜVJP) 2016/849 ([19]) ning nõukogu määrustega (EL) nr 267/2012 ([20]) ja (EL) 2017/1509, ([21]) on jätkuvalt siduvad kõigile liidu füüsilistele ja juriidilistele isikutele. Võttes arvesse konkreetseid riske, mis on liidul seoses sihipäraste finantssanktsioonide rakendamata jätmise ja neist kõrvalehoidmisega, on asjakohane laiendada riskide hindamist nii, et see hõlmaks kõiki liidu tasandil vastu võetud sihipäraseid finantssanktsioone. Sihipäraste finantssanktsioonidega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete riskitundlik laad ei kaota liidus kõigil füüsilistel ja juriidilistel isikutel lasuvat õigusnormidel põhinevat kohustust külmutada loetellu kantud isikute või üksuste rahalised vahendid või muu vara ja mitte teha neid neile otse ega kaudselt kättesaadavaks.

(34) Selleks et tagada sihipäraste finantssanktsioonide rakendamata jätmise või neist kõrvalehoidmise riskide asjakohane maandamine, on oluline sätestada meetmed, mida kohustatud isikud peavad rakendama, sealhulgas meetmed oma kliendibaasi kontrollimiseks sihipäraste finantssanktsioonide raames loetellu kantud isikute või üksuste loetelude alusel. Käesoleva määruse alusel kohustatud isikutel lasuvate nõuetega ei kaotata liidus kõigi füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes kohaldatavat õigusnormidel põhinevat kohustust külmutada nende isikute või üksuste, kelle suhtes kohaldatakse sihipäraseid finantssanktsioone, rahalised vahendid ja muu vara ja mitte teha neid neile otse ega kaudselt kättesaadavaks. Lisaks ei ole käesoleva määruse nõuete eesmärk asendada kohustusi, mis on seotud klientide taustakontrolliga sihipäraste finantssanktsioonide rakendamiseks muude liidu õigusaktide või riigisisese õiguse alusel.

(35) Selleks et kajastada viimaseid suundumusi rahvusvahelisel tasandil, kehtestatakse käesoleva määrusega nõue teha kindlaks, mõista, juhtida ja maandada riske, mis tulenevad sihipäraste finantssanktsioonide võimalikust rakendamata jätmisest või neist kõrvalehoidmisest kohustatud isiku tasandil.

(36) ÜRO Julgeolekunõukogu või ÜRO sanktsioonide komitee poolt isikute või üksuste loetellu kandmine on integreeritud liidu õigusesse otsuste ja määrustega, mis on vastu võetud vastavalt Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 29 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 215 alusel ning millega kehtestatakse nende isikute ja üksuste suhtes sihipärased finantssanktsioonid. Selliste õigusaktide liidu tasandil vastuvõtmise menetlus eeldab, et kontrollitakse, kas loetellu kandmine on kooskõlas harta alusel antud põhiõigustega. Ajavahemikul, mis jääb ÜRO poolse avaldamise ja ÜRO loetellu kandmist ülevõtvate liidu õigusaktide kohaldamise alguse vahele, peaksid kohustatud isikud sihipäraste finantssanktsioonide tulemusliku kohaldamise võimaldamiseks pidama arvestust nende poolt hoitavate, ÜRO finantssanktsioonide alusel loetellu kantud klientide või loetellu kantud isikute või üksuste omandis või nende kontrolli all olevate klientide rahaliste vahendite või muu vara kohta, iga tehingukatse ja kliendi heaks tehtud tehingu kohta, näiteks nende kohta, mis on tehtud kliendi põhivajaduste rahuldamiseks.

(37) Hinnates, kas juriidilisest isikust klient on sihipäraste finantssanktsioonide alusel loetellu kantud isikute omandis või kontrolli all, peaksid kohustatud isikud võtma arvesse nõukogu vastu võetud, liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames kasutatavate piiravate meetmete (sanktsioonide) rakendamise ja hindamise suuniseid ning parimaid tavasid piiravate meetmete tõhusaks rakendamiseks.

(38) On oluline, et kohustatud isikud võtaksid oma juhtkonna tasandil kõik meetmed, et rakendada ettevõttesiseseid põhimõtteid, protseduure ja kontrollimeetmeid ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid. Kuigi tuleks kindlaks määrata juhtorgani liige, kes vastutab kohustatud isiku ettevõttesiseste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete rakendamise eest, peaks vastutus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmise eest lasuma lõppkokkuvõttes kohustatud isiku juhtorganil. Nimetatud vastutuse määramine ei peaks piirama juhtorganite ühist tsiviil- või kriminaalvastutust käsitlevate liikmesriigi sätete kohaldamist. Kohustatud isiku rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete igapäevase rakendamisega seotud ülesanded tuleks usaldada vastavuskontrolli spetsialistile.

([18]) Nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsus 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks ühine seisukoht 2007/140/ÜVJP (ELT L 195, 27.7.2010, lk 39).

([19]) Nõukogu 27. mai 2016. aasta otsus (ÜVJP) 2016/849, mis käsitleb Korea Rahvademokraatliku Vabariigi vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2013/183/ÜVJP (ELT L 141, 28.5.2016, lk 79).

([20]) Nõukogu määrus (EL) nr 267/2012, 23. märts 2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 961/2010 (ELT L 88, 24.3.2012, lk 1).

([21]) Nõukogu 30. augusti 2017. aasta määrus (EL) 2017/1509, mis käsitleb Korea Rahvademokraatliku Vabariigi vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 329/2007 (ELT L 224, 31.8.2017, lk 1).

(39) Igal liikmesriigil peaks olema võimalik oma õiguses sätestada, et kohustatud isik, kelle suhtes kohaldatakse usaldatavusnõudeid, mis nõuavad vastavuskontrolli spetsialisti või siseauditi juhi määramist, võib rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil anda neile isikutele rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise vastavuskontrolli spetsialisti ning siseauditi ülesanded ja kohustused. Suuremate riskide korral või juhul, kui kohustatud isiku suurus seda õigustab, peaks olema võimalik usaldada kohustatud isiku rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtete ja protseduuride vastavuskontrolli ja igapäevase toimimisega seotud kohustuste täitmine kahele erinevale isikule.

(40) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete tulemuslikuks rakendamiseks on samuti oluline, et kohustatud isikute töötajad ning nende agendid ja levitajad, kellel on kõnealuses rakendamises oma osa, mõistaksid kohustatud isikutes kehtivaid nõudeid ning ettevõttesiseseid põhimõtteid, protseduure ja kontrollimeetmeid. Kohustatud isikud peaksid selleks kehtestama meetmed, sealhulgas koolitusprogrammid. Vajaduse korral peaksid kohustatud isikud pakkuma baaskoolitust rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete kohta kõigile, kes osalevad selliste meetmete rakendamises. See ei hõlma mitte ainult kohustatud isikute töötajaid, vaid ka nende agente ja levitajaid.

(41) Isikute, kellele on usaldatud ülesanded, mis on seotud kohustatud isiku vastavusega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuetele, oskusi, teadmisi, asjatundlikkust, usaldusväärsust ja käitumist tuleks hinnata. Kui töötajad täidavad ülesandeid, mis on seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku järgimisega kohustatud isiku poolt seoses klientidega, kellega neil on tihe era- või ametialane suhe, võib see põhjustada huvikonflikti ja kahjustada süsteemi usaldusväärsust. Sellised suhted võivad eksisteerida ärisuhte loomise ajal, kuid võivad tekkida ka pärast seda. Seetõttu peaksid kohustatud isikutel olema kehtestatud kord huvikonflikti lahendamiseks. Kord peaks tagama, et töötajaid takistatakse täitmast ülesandeid, mis on seotud kohustatud isiku vastavusega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikule seoses selliste klientidega.

(42) Võib esineda olukordi, kus kohustatud isikuteks kvalifitseeruvad isikud osutavad oma teenuseid ettevõttesiseselt ettevõtjatele, kelle tegevus ei kuulu käesoleva määruse kohaldamisalasse. Kuna need ettevõtjad ei tegutse liidu finantssüsteemi pääsuvalitsejatena, on oluline selgitada, et sellised töötajad, näiteks ettevõtte juristid, ei kuulu käesoleva määruse nõuete kohaldamisalasse. Samamoodi ei tohiks käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvaid tegevusi tegevaid isikuid käsitada eraldi kohustatud isikutena, kui need tegevused toimuvad kohustatud isiku juures töötamise raames, näiteks juristide või raamatupidajate puhul, kes töötavad õigus- või raamatupidamisettevõttes.

(43) Kontserniüleste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtete ja protseduuride ühtne rakendamine on keskse tähtsusega kontsernisisese rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide usaldusväärseks ja tulemuslikuks juhtimiseks. Selleks peaks emaettevõtja vastu võtma kontserniülesed põhimõtted, protseduurid ja kontrollimeetmed ning neid rakendama. Kontserni kuuluvatelt üksustelt tuleks nõuda teabe vahetamist, kui selline jagamine on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seisukohast oluline. Teabe jagamisel tuleks kohaldada piisavaid konfidentsiaalsuse, andmekaitse ja teabe kasutamisega seotud tagatisi. AMLA ülesanne peaks olema koostada regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, milles määratakse kindlaks kontserniüleste protseduuride ja põhimõtete miinimumnõuded, sealhulgas miinimumstandardid teabe jagamiseks kontsernis ning kriteeriumid emaettevõtja kindlaksmääramiseks nende kontsernide puhul, mille peakontor asub väljaspool liitu.

(44) Selleks et tagada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete tulemuslik kohaldamine mitme kohustatud isiku suhtes, kes on omavahel otse või kaudselt seotud ja moodustavad kontserni või kuuluvad sellesse, on vaja kaaluda kontserni võimalikult laia määratlust. Selleks peaksid kohustatud isikud järgima kohaldatavaid raamatupidamisreegleid, mis võimaldavad käsitada eri liiki majandussidemetega struktuure kontsernidena. Kuigi traditsiooniline kontsern hõlmab emaettevõtjat ja selle tütarettevõtjaid, on sama asjakohased ka muud liiki kontsernistruktuurid, näiteks sellised, mille puhul ühe tütarettevõtja omanikuks on mitu emaettevõtjat ja millele osutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 ([22]) artiklis 10 kui keskasutusega püsivalt seotud üksustele või kui finantseerimisasutustele, kes on nimetatud määruse artikli 113 lõikes 7 osutatud sama finantsinstitutsioonide kaitseskeemi liikmed. Need struktuurid on vastavalt raamatupidamisreeglitele kõik kontsernid ja seetõttu tuleks neid käesoleva määruse kohaldamisel käsitada kontsernidena.

([22]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

(45) Lisaks kontsernidele on olemas ka muid struktuure, nagu võrgustikud või partnerlused, mille puhul võivad kohustatud isikutel olla ühised omanikud ja juhtkond ning ühine vastavuskontroll. Selleks et tagada võrdsed tingimused kõigis sektorites, vältides samal ajal kõnealuste sektorite ülekoormamist, peaks AMLA tegema kindlaks olukorrad, kus nende struktuuride suhtes tuleks kohaldada sarnaseid kontserniüleseid põhimõtteid, võttes arvesse proportsionaalsuse põhimõtet.

(46) On olukordi, kus kohustatud isikute filiaalid ja tütarettevõtjad asuvad kolmandates riikides, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise miinimumnõuded, sealhulgas andmekaitsekohustused, on leebemad kui liidu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistik. Sellistes olukordades ning selleks, et täielikult tõkestada liidu finantssüsteemi kasutamist rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil ja tagada liidu kodanike isikuandmete parim kaitse, peaksid need filiaalid ja tütarettevõtjad järgima liidu tasandil kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid. Kui kolmanda riigi õigusaktid ei võimalda neid nõudeid täita, näiteks seetõttu, et kontserni võimalused teabele juurde pääseda, seda töödelda või vahetada on kõnealuse kolmanda riigi andmekaitse ebapiisava taseme või pangasaladuse seaduse tõttu piiratud, peaksid kohustatud isikud võtma lisameetmeid tagamaks, et kõnealuses riigis asuvad filiaalid ja tütarettevõtjad tegelevad riskidega tulemuslikult. AMLA-le tuleks teha ülesandeks koostada regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, milles määratakse kindlaks selliste lisameetmete liik, võttes arvesse proportsionaalsuse põhimõtet.

(47) Kohustatud isikud võiksid anda teatavate rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmisega seotud ülesanded edasi teenuseosutajale. Kohustatud isikute ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuetega hõlmamata teenuseosutajate vahel ülesannete lepingulise edasiandmise suhete korral tulenevad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustused nendele teenuseosutajatele vaid pooltevahelisest lepingust ja mitte käesolevast määrusest. Seetõttu peaks vastutus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete järgimise eest lasuma üksnes kohustatud isikul. Kohustatud isik peaks eelkõige tagama, et kui kliendi kaugtuvastuse eesmärgil on kaasatud teenuseosutaja, järgitakse riskipõhist käsitusviisi. Ülesannete edasiandmiseks ei peeta menetlusi või korda, mis aitavad kaasa käesoleva määruse kohase nõude täitmisele, kuid mille puhul ei ole teenuseosutaja ise nõude kui sellise täitja, näiteks kolmanda isiku tarkvara kasutamine või soetamine või kohustatud isiku juurdepääs andmebaasidele või taustakontrolliteenustele.

(48) Võimalus anda ülesanded edasi teenuseosutajale võimaldab kohustatud isikutel otsustada, kuidas jaotada käesoleva määruse järgimiseks vajalikke vahendeid, kuid ei vabasta neid kohustusest mõista, kas nende võetavad meetmed, sealhulgas teenuseosutajatele edasi antud meetmed, maandavad rahapesu ja terrorismi rahastamise puhul tuvastatud riske ning kas sellised meetmed on asjakohased. Tagamaks, et selline mõistmine oleks paigas, peaks lõplikud otsused meetmete kohta, mis mõjutavad põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete rakendamist, tegema alati kohustatud isik.

(49) Järelevalve tegija teavitamine ülesannete edasiandmisest ei tähenda nõustumist tegevuse edasiandmise korraga. Selles teates sisalduvat teavet võiksid järelevalve tegijad siiski arvesse võtta kohustatud isiku süsteemide ja kontrollimehhanismide hindamisel ning jääkriski profiili kindlaksmääramisel või inspekteerimiste ettevalmistamisel, eelkõige juhul, kui edasi on antud kriitilised funktsioonid või kui kohustatud isik annab oma ülesandeid edasi süstemaatiliselt.

(50) Selleks et ülesannete edasiandmise suhted toimiksid tõhusalt, on vaja suuremat selgust tingimuste kohta, mille alusel edasiandmine toimub. AMLA-le tuleks teha ülesandeks töötada välja suunised tingimuste kohta, mille alusel võib tegevust edasi anda, ning vastavate poolte rollide ja kohustuste kohta. Tagamaks, et kogu liidus oleks tagatud pidev järelevalve ülesannete edasiandmise tavade üle, tuleks nendes suunistes selgitada ka seda, kuidas järelevalve tegijad peaksid selliseid tavasid arvesse võtma ning kontrollima rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmist, kui kohustatud isikud neid tavasid kasutavad.

(51) Kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete nõuded on olulised tagamaks, et kohustatud isikud tuvastaksid, kontrolliksid ja jälgiksid oma ärisuhteid klientidega seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidega, mis nendega kaasnevad. Võimalike ja olemasolevate klientide andmete täpne tuvastamine ja kontrollimine on oluline, et mõista klientidega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, olenemata sellest, kas nad on füüsilised või juriidilised isikud. Kohustatud isikud peaksid mõistma ka seda, kelle nimel või kasuks tehing tehakse, näiteks olukordades, kus krediidiasutused või finantseerimisasutused pakuvad õigusteenuse osutajatele kontosid, et saada või hoida oma kliendi rahalisi vahendeid, mis on määratletud direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 25. Kliendi suhtes

rakendatavate hoolsusmeetmete raames ei viita isik, kelle kasuks tehing või tegevus toimub, kohustatud isiku poolt kliendile tehtud tehingu saajale.

(52) Liidus on vaja saavutada kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete ühtne ja kõrge tase, tuginedes klientide tuvastamise ja nende isikusamasuse kontrollimise ühtlustatud nõuetele ning vähendades riikidevahelisi erinevusi, et tagada võrdsed tingimused liidu siseturul ja sätete ühtne kohaldamine kogu liidus. Samal ajal on oluline, et kohustatud isikud rakendaksid kliendi suhtes hoolsusmeetmeid riskipõhisel viisil. Riskipõhine käitusviis ei ole kohustatud isikute jaoks põhjendamatult kõikelubav valikuvõimalus. See hõlmab tõendite alusel otsuste tegemist, et tulemuslikumalt vähendada rahapesu ja terrorismi rahastamise riske liidu ja asjaomaste isikute jaoks.

(53) Kolmandates riikides heategevus- või humanitaartööd tegevad kodanikuühiskonna organisatsioonid aitavad kaasa liidu eesmärkidele saavutada rahu, stabiilsus, demokraatia ja heaolu. Krediidiasutustel ja finantseerimisasutustel on oluline roll selle tagamisel, et sellised organisatsioonid saaksid jätkata oma tööd, pakkudes juurdepääsu finantssüsteemile ja olulistele finantsteenustele, mis võimaldavad suunata arengu- ja humanitaarabi valdkonna rahastust arengu- või konfliktipiirkondadesse. Kuigi kohustatud isikud peaksid olema teadlikud, et teatavates jurisdiktsioonides toimuva tegevuse puhul kaasneb nende jaoks suurem rahapesu või terrorismi rahastamise risk, ei tohiks üksnes see, et kodanikuühiskonna organisatsioonid nendes jurisdiktsioonides tegutsevad, kaasa tuua finantsteenuste osutamisest keeldumist või selliste teenuste lõpetamist, kuna riskipõhine käitusviis nõuab individuaalsetest ärisuhetest tulenevate riskide terviklikku hindamist ja piisavate meetmete kohaldamist spetsiifiliste riskide maandamiseks. Kuigi krediidiasutustel ja finantseerimisasutustel on vabadus otsustada, kellega nad lepingulistes suhetes osalevad, peaksid nad arvestama ka oma keskset rolli rahvusvahelise finantssüsteemi toimimises ning direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 25 määratletud rahaliste vahendite või krüptovara liikumise võimaldamisel selliste oluliste arengu- ja humanitaareesmärkide saavutamiseks, mida kodanikuühiskonna organisatsioonid taotlevad. Seepärast peaksid sellised asutused kasutama paindlikkust, mida võimaldab riskipõhine käitusviis, et maandada ärisuhetega seotud riske proportsionaalsel viisil. Mitte mingil juhul ei tohiks tulevaste või olemasolevate klientidega seotud äriotsuste põhjendamiseks tugineda rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhjustele.

(54) Kohustatud isikud peaksid tegema kindlaks ja võtma mõistlikke meetmeid tegeliku kasusaaja isikusamasuse kontrollimiseks, kasutades usaldusväärseid dokumente ja teabeallikaid. Tegelikke kasusaajaid käsitleva teabe keskregistrites (edaspidi „keskregistrid“) päringute tegemine võimaldab kohustatud isikutel tagada kooskõla kontrollimise käigus saadud teabega ning see ei tohiks kontrollimisel olla kohustatud isiku peamine allikas. Kui kohustatud isikud teevad kindlaks lahknevused keskregistrites hoitava teabe ja kliendilt või muudest usaldusväärsetest allikatest kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete käigus saadud teabe vahel, peaksid nad teatama nendest lahknevustest asjakohase keskregistri eest vastutavale üksusele, et saaks võtta meetmeid vastuolude kõrvaldamiseks. See protsess aitab kaasa kõnealustes registrites hoitava teabe kvaliteedile ja usaldusväärsusele osana mitmetasandilisest käitusviisist, mille eesmärk on tagada keskregistrites sisalduva teabe õigsus, piisavus ja ajakohasus. Väikese riskiga olukordades ja kui tegelikud kasusaajad on kohustatud isikule teada, peaks kohustatud isikutel olema võimalik lubada kliendil lahknevustest teatada, kui tuvastatakse väikesed erinevused, mis seisnevad trükivigades või sarnastes tehnilistes vigades.

(55) Välisriikide juriidilistest isikutest ja välisriikide õiguslikest üksustest tulenevaid riske tuleb piisavalt maandada. Kui väljaspool liitu asutatud juriidiline isik või lepinguline usaldushaldus või sarnane õiguslik üksus, mida hallatakse väljaspool liitu või kelle usaldushalduri (ingl k *trustee*) või samaväärset positsiooni omava isiku elu- või tegevuskoht on väljaspool liitu, on loomas ärisuhet kohustatud isikuga, peaks tegelikku kasusaajat käsitleva teabe registreerimine liikmesriigi keskregistris olema ärisuhte loomise eeltingimus. Väljaspool liitu asutatud juriidiliste isikute puhul peaks nõue kehtima vaid rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise keskmise suurusega või suure riski korral, mis on seotud välismaise juriidilise isiku kategooriaga või sektoriga, kus välismaine juriidiline isik tegutseb, või rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise keskmise suurusega või suure riski korral, mis on seotud sektoriga, kus kohustatud isik tegutseb. Tegeliku kasusaajat käsitleva teabe registreerimine peaks olema samuti ärisuhte jätkumise tingimus olukorras, kus ärisuhe väljaspool liitu asutatud juriidilise isikuga muutub pärast selle loomist seotuks selliste keskmise suurusega või suurte riskidega.

(56) Ärisuhte loomise või juhutehingu tegemiseks vajalike sammude tegemise protsess käivitub siis, kui klient väljendab huvi kohustatud isikult toote omandamise või teenuse saamise vastu. Kinnisvaramaaklerite pakutavad teenused hõlmavad kliendi abistamist kinnisvara leidmisel selle ostmisel, müümisel, üürimisel või rentimisel. Sellised teenused

hakkavad olema rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seisukohast olulised, kui on selgeid märke sellest, et pooled on valmis ostu, müügi, üürimise või rentimisega edasi liikuma või võtavad vajalikke ettevalmistavaid meetmeid. See võib olla näiteks hetk, mil poolte vahel leiab aset kinnisvara ostu- või üüripakkumise tegemine ja selle heakskiitmine. Enne seda hetke ei oleks ühegi võimaliku kliendi suhtes hoolsusmeetmeid vaja rakendada. Samuti ei oleks kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamine proportsionaalne nende isikute puhul, kes ei ole veel väljendanud huvi konkreetse vara ostu või üürimisega edasiliikumisel.

(57) Kinnisvaratehingute puhul eksisteerivad rahapesu ja terrorismi rahastamise riskid. Nende riskide maandamiseks tuleks käesoleva määruse nõudeid kohaldada kinnisvara ostmist, müümist ja rentimist või üürileandmist vahendavate kinnisvarasektori osaliste suhtes, olenemata nende nimetusest või põhitegevusest või kutsealast, sealhulgas kinnisvaraarendajate suhtes, juhul ja niivõrd kui nad vahendavad kinnisvara ostmist, müümist ja rentimist või üürileandmist.

(58) Teatavate e-raha toodetega seotud anonüümsuse tõttu eksisteerib nende toodete puhul rahapesu ja terrorismi rahastamise risk. Ent sektori lõikes esineb märkimisväärseid erinevusi ja mitte kõigi e-raha toodete puhul ei ole riski tase sama. Näiteks võivad teatavad väikese väärtusega e-raha tooted, nagu ettemakstud kinkekaardid või vautšerid, kujutada endast väikest rahapesu või terrorismi rahastamise riski. Tagamaks, et kõnealusele sektorile kehtestatud nõuded vastavad sektori riskile ega takista selle toimimist, peaks teatavatel asjaoludel, mil risk on tõendatult väike, ja rangetel riskimaandamise tingimustel olema võimalik vabastada need tooted teatavatest kliendi suhtes rakendatavatest hoolsusmeetmetest, nagu kliendi ja tegeliku kasusaaja tuvastamine ja kontrollimine, kuid mitte tehingute või ärisuhete jälgimisest. Järelevalve tegijatel peaks olema võimalik sellist vabastust teha üksnes siis, kui risk on tõendatult väike, võttes arvesse AMLA kindlaks määratavaid asjakohaseid riskitegureid, ning viisil, mis tõhusalt maandab rahapesu või terrorismi rahastamise riski ning välistab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise normide täitmisest kõrvalehoidmise. Igal juhul peaks vabastuse eeltingimuseks olema ranged piirangud seoses toote maksimumväärtusega, selle kasutamisega üksnes kaupade või teenuste ostmiseks ning tingimusel, et säilitatavat summat ei saa vahetada muu väärtusega.

(59) Kohustatud isikutelt ei tohiks nõuda hoolsusmeetmete rakendamist klientide suhtes, kes teevad juhutehinguid või omavahel seotud tehinguid, mis on teatavast väärtusest väiksemad, välja arvatud juhul, kui esineb rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus. Kui 10 000 euro suurust või samaväärse summa omavääringu künnist kohaldatakse enamiku juhutehingute suhtes, siis kohustatud isikutelt, kes tegutsevad sellistes sektorites või teevad selliseid tehinguid, millega kaasneb suurem rahapesu ja terrorismi rahastamise risk, tuleks nõuda kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamist tehingute puhul, mille künnised on madalamad. Selleks et teha kindlaks asjaomased sektorid või tehingud ning nende sektorite või tehingute jaoks piisavad künnised, peaks AMLA töötama välja spetsiaalsete regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu.

(60) On eriolukordi, kus kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete puhul ei piirdu kliendi mõiste kohustatud isikuga tehinguid tegeva isikuga. Nii on see näiteks juhul, kui kinnisvaratehingus osaleb ainult üks notar. Sellistel juhtudel peaksid kohustatud isikud selleks, et tagada asjaomase tehingu puhul piisav kontroll võimalike rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamise juhtumite avastamiseks, käsitama nii ostjat kui ka müüjat kliendina ning kohaldama mõlema poole suhtes kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid. Käesolevas määruses peaks olema esitatud selliste olukordade loetelu, kus klient ei ole kohustatud isiku otsene klient või ei piirdu selleks olemisega. Selline loetelu peaks täiendama arusaamist sellest, kes on klient tüüpilistes olukordades, ning seda ei tohiks käsitada mõiste ammendava tõlgendusena. Samamoodi ei tohiks ärisuhted alati eeldada lepingulist suhet või muud ametlikku suhet, vaid piisab sellest, kui teenuseid osutatakse korduvalt või teatava ajavahemiku jooksul, nii et sellega kaasneb teatav kestus. Kui liikmesriigi õigus välistab ametiisikutest kohustatud isikute ja klientide lepinguliste suhete sõlmimise, ei tohiks liikmesriigi õigust tõlgendada selliselt, et need keelavad selliste kohustatud isikute puhul käsitada tehingute kogumit rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seisukohast ärisuhtena.

(61) Kogu liitu hõlmava suurte sularahamaksete piirmäära kehtestamine maandab selliste maksete kasutamisega seotud riske. Kohustatud isikud, kes teevad sularahatehinguid alla selle piirmäära, on sellegipoolest rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidele vastuvõtlikud, kuna nad loovad võimaluse siseneda liidu finantssüsteemi. Seepärast on vaja nõuda kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamist, et maandada sularaha väärkasutamise riski. Tagamaks, et meetmed on proportsionaalsed alla 10 000 euro suurustest tehingutest tulenevate riskidega, peaksid sellised meetmed piirduma kliendi ja tegeliku kasusaaja tuvastamise ja kontrollimisega vähemalt 3 000 euro suuruste sularahas tehtavate juhutehingute puhul. See piirang ei vabasta kohustatud isikut rahapesu või terrorismi rahastamise

kahtluse korral kohaldamast kõiki kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid või teatamast kahtlastest tehingutest rahapesu andmebüroole.

(62) Mõni ärimudel põhineb kohustatud isiku ärisuhtel kauplejaga, et pakkuda makse algatamise teenuseid, mille kaudu saab kaupade tarnimise või teenuste osutamise eest tasu kaupleja, ja mitte kaupleja kliendiga, kes annab makse algatamise teenusele loa algatada üks või ühekordne tehing kauplejale. Sellise ärimudeli korral on kohustatud isiku klient rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise normide kohaldamise seisukohalt kaupleja, mitte kaupleja klient. Seetõttu peaks makse algatamise teenuste puhul kohustatud isik kohaldama kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid kaupleja suhtes. Muude käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate finantsteenuste puhul, sealhulgas juhul, kui neid osutavad samad ettevõtjad, tuleks kliendi kindlaksmääramisel võtta arvesse osutatavaid teenuseid.

(63) Hasartmängutegevusi on erinevaid, tulenevalt nende laadist, geograafilisest ulatusest ja seotud riskidest. Selleks et tagada käesoleva määruse proportsionaalne ja riskipõhine kohaldamine, peaks liikmesriikidel olema võimalik teha kindlaks hasartmänguteenused, mis on seotud väikese rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga, nagu riigi- või eraloteriid või riiklikult hallatavad hasartmängud, ning otsustada mitte kohaldada nende suhtes kõiki või mõningaid käesoleva määruse nõudeid. Võttes arvesse riigisiseste erandite võimalikku piiriülest mõju, on vaja tagada range riskipõhise käsitusviisi ühtne kohaldamine kogu liidus. Selleks peaks komisjonil olema võimalik liikmesriikide otsused heaks kiita või need tagasi lükata, kui erand ei ole põhjendatud tõendatud väikese riskiga. Igal juhul ei tohiks teha erandeid seoses tegevusega, mis on seotud suuremate riskidega. Nii on see selliste tegevuste puhul nagu kasiinod, interneti-hasartmängud ja spordikihlveod, kuid mitte juhul, kui interneti-hasartmänge haldab riik, kas nende teenuste otsese osutamise või nende korraldamise, toimimise ja haldamise korra reguleerimise teel. Võttes arvesse võimalikke hasartmängudest tulenevaid riske rahvatervisele või seoses hasartmängudega seonduda võiva kuritegevusega, võivad hasartmängude korraldamist, toimimist ja haldamist reguleerivad riiklikud meetmed, juhul kui tegelikult järgitakse avaliku korra, julgeoleku või rahvatervise eesmärke aidata vähendada selle tegevusega seotud riske.

(64) Hasartmänguteenuse osutajatele kohaldatav künnis – 2 000 eurot või samaväärne summa omavääringus – loetakse saavutatuks olenemata sellest, kas klient teeb ühe vähemalt selle summa suuruse tehingu või mitu väiksemat tehingut, mis kokku selle summa moodustavad. Selleks peaks hasartmänguteenuse osutajatel olema võimalik omistada tehingud konkreetsele kliendile, isegi kui nad ei ole veel kliendi isikut kontrollinud, et teha kindlaks, kas ja millal künnis saavutatakse. Seega peaksid hasartmänguteenuse osutajatel olema süsteemid, mis võimaldavad tehingute omistamist ja jälgimist enne kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamist. Kasiinode või muude füüsiliste hasartmänguruumide puhul võib kliendi isikusamasuse kontrollimine iga tehingu puhul olla ebapraktiline. Sellistel juhtudel peaks olema võimalik klienti tuvastada ja kontrollida kliendi isikusamasust hasartmänguruumidesse sisenemisel, tingimusel et on olemas hasartmänguruumides tehtud tehingute, sealhulgas žetoonide ostmise või vahetamise kliendile omistamise süsteemid.

(65) Kuigi direktiiviga (EL) 2015/849 ühtlustati teataval määral liikmesriikide norme kliendi tuvastamise kohustuste valdkonnas, ei kehtestatud sellega üksikasjalikke norme protseduuride kohta, mida kohustatud isikud peavad järgima. Arvestades selle aspekti otsustavat tähtsust rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel, on kooskõlas riskipõhise käsitusviisiga asjakohane kehtestada konkreetsemad ja üksikasjalikumad sätted kliendi tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks, olenemata sellest, kas tegemist on füüsiliste või juriidiliste isikute, õiguslike üksuste, nagu usaldushalduse, või riigisisese õiguse alusel õigusvõimet omavate ettevõtjatega.

(66) Tehnoloogia areng ja edusammud digitaliseerimisel võimaldavad võimalikke ja olemasolevaid kliente turvaliselt kaug- või e-identida ja nende isikusamasust kontrollida ning võivad hõlbustada kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamist kaugteel. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 910/2014 ([23]) sätestatud identimislahendused võimaldavad nii võimalikel kui ka olemasolevatel klientidel kasutada turvalisi ja usaldusväärseid kliendi tuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise vahendeid ning võivad hõlbustada kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamist kaugteel. Kohustatud isikud peaksid kõnealuses määruses sätestatud e-identimist klientide tuvastamise protsessis arvesse võtma ja aktsepteerima. Selliste tuvastamisviiside kasutamine võib sobivate riskimaandamismeetmete olemasolu korral tagada standardse või isegi madala riskitaseme. Kui selline e-identimine ei ole kliendile

([23]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

kättesaadav, näiteks tulenevalt tema elanikustaatusest konkreetses liikmesriigis või elukohast kolmandas riigis, peaks kontrollimine toimuma asjakohaste kvalifitseeritud usaldusteenuste kaudu.

(67) Tagamaks, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistik hoiab ära ebaseaduslike vahendite sattumise finantssüsteemi, peaksid kohustatud isikud enne võimalike klientidega ärisuhete loomist rakendama kliendi suhtes hoolsusmeetmeid kooskõlas riskipõhise käsitusviisiga. Selleks et mitte asjatult viivitada tavapärase äritegevusega, peaks kohustatud isikutel olema võimalik koguda teavet võimalikult kliendilt ärisuhte loomise ajal. Krediidiasutustel ja finantseerimisasutustel peaks olema võimalik saada vajalik teave võimalikelt klientidelt pärast ärisuhte loomist, tingimusel et tehinguid ei algatata enne, kui kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete menetlus on edukalt lõpule viidud.

(68) Kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete menetlus ei piirdu kliendi isiku tuvastamise ja isikusamasuse kontrollimisega. Enne ärisuhete loomist või juhutehingute tegemist peaksid kohustatud isikud hindama ka ärisuhte või juhutehingu eesmärki ja olemust. Võimalikule kliendile edastatav lepingueelne või muu teave pakutava toote või teenuse kohta võib aidata kaasa selle eesmärgi mõistmisele. Kohustatud isikutel peaks alati olema võimalik hinnata võimaliku ärisuhte või juhutehingu eesmärki ja olemust üheselt mõistetavalt. Kui pakutav teenus või toode võimaldab klientidel teha eri liiki tehinguid või toiminguid, peaksid kohustatud isikud saama piisavalt teavet kliendi kavatsuse kohta seoses kõnealuse ärisuhte kasutamisega.

(69) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku tulemuslikkuse tagamiseks peaksid kohustatud isikud oma klientidelt saadud teabe riskipõhise käsitusviisi kohaselt korrapäraselt läbi vaatama. Kui kliendi olukord ja ärisuhte kaudu toimuv tegevus aja jooksul muutuvad, ärisuhted tõenäoliselt arenevad. Selleks et säilitada põhjalik arusaam kliendi riskiprofiilist ja teostada sisulist tehingute kontrolli, peaksid kohustatud isikud oma klientidelt saadud teabe vastavalt riskipõhisele käsitusviisile korrapäraselt läbi vaatama. Selliseid läbivaatamisi tuleks teha korrapäraselt, kuid need peaksid olema ajendatud ka kliendi asjakohaste asjaolude muutumisest, kui faktid ja teave viitavad võimalikule muutusele kliendi riskiprofiilis või tuvastamisandmetes. Selleks peaks kohustatud isik kaaluma vajadust vaadata klienditoimik läbi, kui aset on leidnud olulised muutused, näiteks muutused tehingu tegemise jurisdiktsioonides, tehingute väärtuses või mahus, kui taotletakse uusi tooteid või teenuseid, mis on riski poolest märkimisväärselt erinevad, või pärast tegelike kasusaajate muutumist.

(70) Korduvate klientide puhul, kelle suhtes on hiljuti rakendatud hoolsusmeetmeid, peaks kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed olema võimalik lugeda täidetuks, kui saadakse kliendilt kinnitus, et registreeritud andmetes sisalduv teave ja dokumendid ei ole muutunud. Selline meetod hõlbustab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustuste kohaldamist olukordades, kus kohustatud isik on veendunud, et kliendiga seotud teave ei ole muutunud, kuna kohustatud isikutel lasub kohustus tagada, et nad võtavad kliendi suhtes piisavaid hoolsusmeetmeid. Igal juhul tuleks registreerida kliendilt saadud kinnitus ja kõik muudatused kliendi kohta säilitatavas teabes.

(71) Kohustatud isikud võivad ärisuhte raames pakkuda rohkem kui ühte toodet või teenust. Neil asjaoludel ei ole teabe, andmete ja dokumentide korrapärase ajakohastamise nõude eesmärk mitte sihikule võtta konkreetne toode või teenus, vaid jälgida ärisuhet tervikuna. Kohustatud isikud peavad kogu pakutavate toodete või teenuste kogumi puhul hindama, kas kliendi asjakohased asjaolud muutuvad või kas kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete ajakohastamise muud tingimused on täidetud, ning jätkama klienditoimiku läbivaatamist seoses kogu ärisuhtega.

(72) Kohustatud isikud peaksid looma ka seiresüsteemi, et avastada tehinguid, mis võivad tekitada rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusi. Tehingute seire tulemuslikkuse tagamiseks peaks kohustatud isikute seiretegevus põhimõtteliselt hõlmama kõiki klientidele pakutavaid teenuseid ja tooteid ning kõiki tehinguid, mida tehakse kliendi nimel või mida kohustatud isik kliendile pakub. Kõiki tehinguid ei ole siiski vaja eraldi kontrollida. Seire intensiivsus peaks vastama riskipõhisele käsitusviisile ning põhinema täpsetel ja asjakohastel kriteeriumidel, võttes eelkõige arvesse klientide omadusi ja nendega seotud riskitaset, pakutavaid tooteid ja teenuseid ning asjaomaseid riike või

geograafilisi piirkondi. AMLA peaks töötama välja suunised, et tagada piisav ja riski tasemega proportsionaalne ärisuhete ja tehingute seire intensiivsus.

(73) Ärisuhte lõpetamine, kui kliendi suhtes ei ole võimalik hoolsusmeetmeid rakendada, vähendab kohustatud isiku puhul riske, mis tulenevad võimalikest muutustest kliendi profiilis. Siiski võib esineda olukordi, kus ärisuhet ei peaks lõpetama avaliku huvi eesmärkide tõttu. Nii on see näiteks elukindlustuslepingute puhul, mille puhul kohustatud isikud peaksid vajaduse korral lõpetamise alternatiivina võtma meetmeid ärisuhte külmutamiseks, sealhulgas keelates edasised teenused sellele kliendile ja peatades väljamaksed soodustatud isikutele, kuni kliendi suhtes saab hoolsusmeetmeid rakendada. Lisaks on teatavate toodete ja teenuste puhul vajalik, et kohustatud isik jätkaks kliendi rahaliste vahendite, mis on määratletud direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 25, hoidmist või saamist, näiteks seoses laenude, maksekontode või hoiustamisega. Seda ei tohiks siiski käsitada takistusena ärisuhte lõpetamise nõude täitmisel, mida on võimalik saavutada tagades, et kliendi jaoks ei tehta tehinguid ega tegevusi.

(74) Selleks et tagada käesoleva määruse ühtne kohaldamine, tuleks AMLA-le anda ülesanne koostada kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu. Kõnealustes regulatiivsetes tehnilistes standardites tuleks sätestada miinimumteave, mida kohustatud isikud peavad koguma, et sõlmida klientidega uusi ärisuhteid või hinnata olemasolevaid ärisuhteid vastavalt iga kliendiga seotud riski tasemele. Lisaks peaks regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu olema piisavalt selge, et võimaldada turuosalistel välja töötada turvalised, kättesaadavad ja uuenduslikud vahendid klientide isikusamasuse kontrollimiseks ja kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamiseks, sealhulgas kaugteel, järgides ühtlasi tehnoloogianeutraalsuse põhimõtet. Need ülesanded on kooskõlas AMLA rolli ja ülesannetega, mis on sätestatud määruses (EL) 2024/1620.

(75) Kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed aitavad saavutada ühtse ja ühtlaselt tulemusliku arusaamise riskidest, mis on seotud olemasoleva või võimaliku kliendiga, olenemata sellest, kus ärisuhe liidus luuakse. Samuti peaks ühtlustamine tagama, et kohustatud isikud ei kasuta kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamisel saadud teavet selliseks riskide maandamiseks, mille tulemuseks võib olla kõrvalehoidmine muudest õiguslikest kohustustest, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/92/EL ([24]) või direktiivis (EL) 2015/2366 sätestatud kohustustest, jättes saavutamata liidu eesmärgid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel. Selleks et võimaldada nõuetekohast järelevalvet kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise kohustuse täitmise üle, on oluline, et kohustatud isikud säilitaksid andmed kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise käigus võetud meetmete ja saadud teabe kohta, olenemata sellest, kas nendega on loodud uus ärisuhe ja kas nad on ärisuhte loomisest keeldumise korral esitanud teate kahtlase tehingu kohta. Kui kohustatud isik otsustab jätta ärisuhte võimaliku kliendiga sõlmimata või lõpetada olemasoleva ärisuhte, keelduda juhutehingu tegemisest, või rakendada muid meetmeid ärisuhte lõpetamiseks, peaksid kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete andmed sisaldama sellise otsuse põhjendusi. See võimaldab järelevalveasutustel hinnata, kas kohustatud isikud on sobivalt kalibreerinud oma kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid ja kuidas kohustatud isikule avalduv risk muutub, samuti aitab see koguda statistilisi tõendeid selle kohta, kuidas kohustatud isikud kohaldavad kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmetega seotud norme kogu liidus.

(76) Praeguses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikus sätestatud käsitusviis olemasolevate klientide ülevaatamiseks on juba riskipõhine. Arvestades teatavate vahendajate struktuuriga seostatavat suuremat rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise riski, ei pruugi selline käsitusviis aga võimaldada riskide õigeaegset tuvastamist ja hindamist. Seepärast on oluline tagada, et ka olemasolevaid selgelt kindlaks määratud kategooriate kliente jälgitaks korrapäraselt.

(77) Risk iseenesest on muutlik ning muutujad üksikult või kombinatsioonis võivad suurendada või vähendada võimalikku riski ning seega mõjutada selliste tõkestavate meetmete nagu kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete sobivat taset.

([24]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta (ELT L 257, 28.8.2014, lk 214).

(78) Väikese riskiga olukordades peaks kohustatud isikutel olema võimalik rakendada lihtsustatud hoolsusmeetmeid. See ei ole samaväärne erandiga kliendi suhtes rakendatavatest hoolsusmeetmetest või nende meetmete puudumisega. Pigem koosneb see lihtsustatud või vähendatud kontrollimeetmetest, mis peaksid siiski hõlmama rakendatavate hoolsusmeemete standardse menetluse kõiki komponente. Kooskõlas riskipõhise käsitusviisiga peaks kohustatud isikutel olema võimalik vähendada oma kliendi või tehingu kontrollimise sagedust või intensiivsust või tugineda piisavatele eeldustele seoses ärisuhte eesmärgi või lihtsate toodete kasutamisega. Kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid käsitlevates regulatiivsetes tehnilistes standardites tuleks sätestada konkreetsed lihtsustatud meetmed, mida kohustatud isikud peaksid saama rakendada komisjoni liidu tasandil tehtavas riskihindamises kindlaks tehtud väiksema riskiga olukordades. Regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu väljatöötamisel peaks AMLA võtma igakülgselt arvesse sotsiaalse ja rahalise kaasatuse säilitamist.

(79) Tuleks tunnistada, et teatavad olukorrad kujutavad endast suuremat rahapesu ja terrorismi rahastamise riski. Kuigi kliendi suhtes korrapäraselt hoolsusmeetmete rakendamisega tuleks tuvastada kõigi klientide isik ja äriprofiil, tuleks teatavatel juhtudel rakendada rangemaid kliendi tuvastamise ja isikusamasuse kontrolli protseduure. Seepärast on vaja kehtestada üksikasjalikud normid selliste tugevdatud hoolsusmeetmete kohta, sealhulgas spetsiifilised tõhustatud hoolsusmeetmed piiriüleste korrespondentsuhete jaoks.

(80) Kolmandate riikide respondentasutustega toimivaid korrespondentsuhteid iseloomustab nende suhete jätkuvus ja korduvus. Peale selle ei kaasne kõikide piiriüleste korrespondentpangandusteenustega sama suur rahapesu ja terrorismi rahastamise risk. Seepärast tuleks tugevdatud hoolsusmeetmete intensiivsus kindlaks määrata riskipõhise käsitusviisi põhimõtete kohaldamisega. Riskipõhist käsitusviisi ei tohiks aga kohaldada suhtlemisel kolmanda riigi respondentasutustega, kes ei ole oma asutamiskohas füüsiliselt kohal, ega registreerimata ja tegevusloata krüptovarateenuseid osutavate üksustega. Võttes arvesse variasutustele omast suurt rahapesu ja terrorismi rahastamise ohtu, peaksid krediidiasutused ja finantseerimisasutused hoiduma korrespondentsuhetest selliste variasutustega, samuti kolmandate riikide vastavate asutustega, kes lubavad variasutustel oma kontosid kasutada. Selleks et vältida liidu finantssüsteemi väärkasutamist reguleerimata teenuste osutamiseks, peaksid krüptovarateenuse osutajad samuti tagama, et nende kontosid ei kasuta pesastatud börsid, ning neil peaksid olema kehtestatud põhimõtted ja menetlused selliste katsete avastamiseks.

(81) Järelevalvefunktsiooni täitmisel võiksid järelevalve tegijad kindlaks teha olukorrad, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete rikkumine kolmanda riigi respondentasutuste poolt või nendepoolsed puudused rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete rakendamisel põhjustavad riske liidu finantssüsteemile. Nende riskide maandamiseks peaks AMLA-l olema võimalik esitada soovitusi liidu krediidiasutustele ja finantseerimisasutustele, et teavitada neid oma seisukohtadest kõnealuste kolmandate riikide respondentasutuste puuduste kohta. Need soovitused tuleks esitada juhul, kui AMLA ja liidu finantsjärelevalve tegijad lepivad kokku, et kolmanda riigi respondentasutustes esinevad rikkumised ja puudused võivad tõenäoliselt mõjutada liidu krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste korrespondentsuhetele avalduvat riski, ning tingimusel, et kolmanda riigi respondentasutusel ja selle järelevalve tegijal on olnud võimalus esitada oma seisukohad. Selleks et säilitada liidu finantssüsteemi hea toimimine, peaksid krediidiasutused ja finantseerimisasutused võtma AMLA soovitustele reageerimiseks asjakohaseid meetmeid, sealhulgas hoiduma korrespondentsuhte loomisest või jätkamisest, välja arvatud juhul, kui nad suudavad kehtestada piisavad maandamismeetmed korrespondentsuhtest tulenevate riskide maandamiseks.

(82) Tugevdatud hoolsusmeetmete kontekstis ei pruugi ärisuhete loomisele heakskiidu saamine kõrgemalt juhtkonnalt alati tähendada juhatuse heakskiidu saamist. Heakskiidu peaks andma keegi, kellel on piisavalt teadmisi isiku riskidest seoses rahapesuga ja terrorismi rahastamisega ning kes on piisavalt kõrgel ametikohal riske mõjutavate otsuste tegemiseks.

(83) Liidu finantssüsteemi nõuetekohase toimimise kaitsmiseks rahapesu ja terrorismi rahastamise eest tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et teha kindlaks need kolmandad riigid, kelle riiklike rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kordade puudused ohustavad liidu siseturu usaldusväärsust. Väljastpoolt liitu lähtuvate rahapesu ja terrorismi rahastamisega seonduvate ohtude muutlik laad, mida soodustab tehnoloogia ja kurjategijate käsutuses olevate vahendite pidev areng, eeldab õigusraamistiku kiiret ja pidevat kohandamist seoses kolmandate riikidega, et tegeleda tõhusalt olemasolevate riskidega ja vältida uute riskide esilekerkimist. Komisjon peaks oma hindamise lähtealusena võtma arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas tegutsevatelt rahvusvahelistelt organisatsioonidelt ja standardite kehtestajatelt saadavat teavet, nagu rahapesuvastase töökonna avalikke teadaandeid, vastastikuse hindamise või üksikasjaliku hindamise aruandeid või avaldatud järelaruandeid, ning asjakohasel juhul kohandama oma hinnanguid

vastavalt nendes esitatud muudatustele. Komisjon peaks tegutsema 20 päeva jooksul pärast seda, kui ta on kindlaks teinud liidu siseturu usaldusväärsust ohustavad kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra puudused.

(84) Nende kolmandate riikide puhul, kellele on asjaomane rahvusvaheline standardite kehtestaja, nimelt rahapesuvastane töökond esitanud üleskutse meetmete võtmiseks, esineb õiguslikes ja institutsioonilistes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikes ning nende rakendamises märkimisväärseid püsivaid strateegilisi puudusi, mis seavad liidu finantssüsteemi tõenäoliselt suurde ohtu. Kõnealuste märkimisväärsete strateegiliste puuduste püsiv laad, mis kajastab kolmanda riigi vähest pühendumust või jätkuvat suutmatust neid kõrvaldada, annab märku kõnealustest kolmandatest riikidest lähtuva ohu kõrgest tasemest, mis nõuab tulemuslikku, järjepidevat ja ühtlustatud maandavat reageerimist liidu tasandil. Seepärast tuleks kohustatud isikutelt nõuda, et nad kohaldaksid nende juhutehingute ja ärisuhete suhtes, millesse on kaasatud asjaomased suure riskiga kolmandad riigid, seotud riskide juhtimiseks ja maandamiseks kõiki olemasolevaid tugevdatud hoolsusmeetmeid. Lisaks õigustab kõrge riskitase täiendavate spetsiifiliste vastumeetmete võtmist kas kohustatud isikute tasandil või liikmesriikide poolt. Sellise käsitusviisiga välditaks lahknevusi asjaomaste vastumeetmete kindlaksmääramisel, mis seaks ohtu kogu liidu finantssüsteemi. Kui liikmesriigid teevad kindlaks eriomased maandamata riskid, peaks neil olema võimalik kohaldada täiendavaid vastumeetmeid ja sellisel juhul peaksid nad sellest komisjonile teatama. Kui komisjon leiab, et need riskid on siseturu jaoks olulised, peaks tal olema võimalik asjakohast delegeeritud õigusakti ajakohastada, et lisada nende riskide maandamiseks vajalikud täiendavad vastumeetmed. Kui komisjon leiab, et need vastumeetmed ei ole vajalikud ja kahjustavad liidu siseturu tõrgeteta toimimist, peaks tal olema õigus otsustada, et liikmesriik lõpetaks konkreetse vastumeetme kohaldamise. Enne nimetatud otsuse vastuvõtmise menetluse algatamist peaks komisjon andma asjaomasele liikmesriigile võimaluse esitada komisjoni kaalutluse kohta oma seisukoht. Võttes arvesse AMLA tehnilisi eksperditeadmisi, võib ta anda komisjonile kasulikku teavet sobivate vastumeetmete kindlaksmääramiseks.

(85) Kurjategijad võivad ära kasutada nõuete puudulikku järgimist nii rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise õiguslikus kui ka institutsioonilises raamistikus ja selle rakendamises nende kolmandate riikide puhul, kelle suhtes rahapesuvastane töökond kohaldab rangemat seiret. See on tõenäoliselt oht liidu finantssüsteemile ning seda ohtu tuleb juhtida ja maandada. Nende kolmandate riikide pühendumus käsitleda tuvastatud puudusi, samas riski kõrvaldamata, õigustab maandamismeetmeid, mis on leebemad kui suure riskiga kolmandate riikide puhul. Kui kolmandad riigid on pühendunud tuvastatud puuduste käsitlemisele, peaksid kohustatud isikud kohaldama sellistes kolmandates riikides asutatud füüsiliste või juriidiliste isikutega seotud juhutehingute ja ärisuhete suhtes tugevdatud hoolsusmeetmeid, mis on kohandatud igas kolmandas riigis tuvastatud konkreetsetele puudustele. Kohaldatavate tugevdatud hoolsusmeetmete selline detailne kindlaksmääramine tagaks kooskõlas riskipõhise käsitusviisiga ka selle, et meetmed on riskitasemega proportsionaalsed. Sellise põhimõtteühtse ja proportsionaalse käsitusviisi tagamiseks peaks komisjonil olema võimalik kindlaks teha, milliseid spetsiifilisi tugevdatud hoolsusmeetmeid on riigipõhiste riskide maandamiseks vaja. Võttes arvesse AMLA tehnilist asjatundlikkust, võib ta anda komisjonile kasulikku teavet sobivate tugevdatud hoolsusmeetmete kindlaksmääramiseks.

(86) Riigid, kelle puhul ei ole avalikult kindlaks tehtud, et neile on esitatud üleskutseid meetmete võtmiseks või et rahapesuvastane töökond kohaldab rangemat seiret, võivad siiski kujutada konkreetset ja tõsist ohtu liidu finantssüsteemi usaldusväärsusele, mis võib olla tingitud kas nõuete puudulikust järgimisest või märkimisväärsetest strateegilistest puudustest nende rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korras. Selliste eriomaste riskide maandamiseks, mida ei saa maandada strateegiliste puudustega riikidele ega nõudeid puudulikult järgivatele riikidele kohalduvate meetmetega, peaks komisjonil olema võimalik võtta erandlikel asjaoludel meetmeid ning määrata sellised kolmandad riigid kindlaks selgete kriteeriumide alusel ja AMLA toetusel. Vastavalt liidu finantssüsteemile põhjustatava riski tasemele peaks komisjon nõudma kas kõigi tugevdatud hoolsusmeetmete ja riigipõhiste vastumeetmete kohaldamist, nagu suure riskiga kolmandate riikide puhul, või riigipõhist tugevdatud hoolsusmeetmete rakendamist näiteks nõudeid puudulikult järgivate kolmandate riikide puhul.

(87) Selleks et tagada selliste kolmandate riikide ühtne kindlakstegemine, kes kujutavad endast konkreetset ja tõsist ohtu liidu finantssüsteemile, kuid kelle puhul ei ole avalikult kindlaks tehtud, et neile on esitatud üleskutseid meetmete võtmiseks või et rahapesuvastane töökond kohaldaks nende suhtes rangemat seiret, peaks komisjonil olema võimalik kehtestada rakendusaktiga meetod selliste kolmandate riikide erandlikel asjaoludel kindlakstegemiseks. Nimetatud meetod peaks eelkõige hõlmama kriteeriumide hindamise viisi, aga ka selliste kolmandate riikidega suhtlemise ning liikmesriikide ja AMLA sellise kindlakstegemise ettevalmistavatesse etappidesse kaasamise protsessi.

(88) Võttes arvesse, et käesoleva määruse alusel kindlaksmääratud kolmandate riikide rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikes või nende rakendamises võib esineda muudatusi, näiteks tulenevalt riigi võetud kohustusest kõrvaldada tuvastatud puudused või võtta nende kõrvaldamiseks asjakohaseid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid, mis võivad muuta nendest tulenevate riskide laadi ja taset, peaks komisjon nende spetsiifiliste tugevdatud hoolsusmeetmete kindlaksmääramise korrapäraselt läbi vaatama, et tagada nende proportsionaalsus ja piisavus.

(89) Potentsiaalsed välisohud liidu finantssüsteemile ei tulene mitte ainult kolmandatest riikidest, vaid võivad ilmneda ka seoses konkreetsete kliendi riskiteguritega või toodete, teenuste, tehingute või edastamiskanalitega, mida täheldatakse seoses konkreetse geograafilise piirkonnaga väljaspool liitu. Seetõttu on vaja kindlaks teha rahapesu ja terrorismi rahastamise suundumused, riskid ja meetodid, millega liidu kohustatud isikud võivad kokku puutuda. AMLA on kõige sobivam väljaspool liitu tekkivate rahapesu ja terrorismi rahastamise tüpoloogiate tuvastamiseks, et jälgida nende arengut eesmärgiga anda liidu kohustatud isikutele juhiseid vajaduse kohta kohaldada selliste riskide maandamiseks tugevdatud hoolsusmeetmeid.

(90) Suhted isikutega, kes täidavad või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid liidus või rahvusvaheliselt, eelkõige nende isikutega, kes pärinevad riikidest, kus on laialt levinud korruptsioon, võivad tekitada finantssektorile märkimisväärseid maine- ja õiguslikke riske. Rahvusvahelist korruptsioonivastast võitlust silmas pidades on põhjendatud pöörata sellistele juhtudele erilist tähelepanu ja rakendada sobivaid tugevdatud hoolsusmeetmeid isikute suhtes, kes täidavad või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid ning rahvusvahelistes organisatsioonides juhtivatel kohtadel olevate isikute suhtes. Seepärast on vaja täpsustada meetmeid, mida kohustatud isikud peaksid kohaldama seoses tehingute või ärisuhetega riikliku taustaga isikutega. Et hõlbustada riskipõhist käsitusviisi, tuleks AMLA-le teha ülesandeks anda välja suunised selliste riskide taseme hindamiseks, mis on seotud teatava riikliku taustaga isikute kategooria, nende pereliikmete või lähedaseks äripartneriks peetavate isikutega.

(91) Riskid, mis on seotud isikutega, kes täidavad või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid, ei piirdu riigi tasandiga, vaid võivad esineda ka piirkondlikul või omavalitsuse tasandil. Kohalikul tasandil kehtib see eriti tihedalt asustatud piirkondade, näiteks linnade puhul, kus hallatakse lisaks piirkondlikule tasandile sageli märkimisväärseid riigi vahendeid ja juurdepääsu elutähtsatele teenustele või lubadele, millega kaasneb korruptsiooni ja seonduva rahapesu risk. Seetõttu tuleb nende isikute kategooria hulka, kes täidavad või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid, arvata vähemalt 50 000 elanikuga kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sealhulgas liitomavalitsuste ja suurlinnapiirkondade, juhid. Samal ajal tuleb nentida, et liikmesriikide geograafia ja halduskorraldus on märkimisväärselt varieeruv ning liikmesriikidel peaks olema võimalik asjakohasel juhul kehtestada asjaomaste kohalike omavalitsuste riskipõhiseks hõlmamiseks madalam künnis. Kui liikmesriigid otsustavad kehtestada madalamad künnised, peaksid nad neist teavitama komisjoni.

(92) Korruptsiooni ja seonduva rahapesu riskiga võivad kokku puutuda ka riigi, piirkondlike või kohalike omavalitsuste kontrolli all olevate ettevõtjate haldus-, juht- või järelevalveorganite liikmed. Arvestades selliste ettevõtjate eelarve- ja hallatavate vahendite mahtu, on selline risk eriti suur riigi kontrolli all olevate ettevõtjate kõrgema tegevjuhtkonna liikmete puhul. Risk võib tekkida ka piirkondlike ja kohalike omavalitsuste kontrolli all olevate suurettevõtjate puhul. Selle tulemusena tuleks piirkondlike või kohalike omavalitsuste kontrolli all olevate ettevõtjate tegevjuhte käsitada riikliku taustaga isikutena, kui need ettevõtjad kvalifitseeruvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL ([25]) artiklis 3 määratletud keskmise suurusega või suurettevõtjateks või kontsernideks. Võttes aga arvesse geograafilisi ja halduslikke organisatsioonilisi erinevusi ning nende ettevõtjate ja nende tegevjuhtidega seotud volitusi ja kohustusi, tuleks liikmesriikidel võimaldada madalama riskipõhise aastakäibe künnise valimist. Sellisel juhul peaks liikmesriik komisjoni kõnealusest otsusest teavitama.

(93) Et teha liidus kindlaks riikliku taustaga isikud, peaksid liikmesriigid koostama loetelud, milles on näidatud konkreetsed ülesanded, mis kvalifitseeruvad riigisiseste õigus- ja haldusnormide kohaselt avaliku võimu olulisteks ülesanneteks. Liikmesriigid peaksid nõudma igalt nende territooriumil paiknevalt akrediteeritud rahvusvaheliselt organisatsioonilt sellise loetelu koostamist ja ajakohastamist, mis sisaldab avaliku võimu olulisi ülesandeid kõnealuses rahvusvahelises organisatsioonis. Komisjonile tuleks teha ülesandeks koostada ja avaldada kogu liidus kehtiv selliste isikute loetelu, kellele on usaldatud liidu institutsioonides või asutustes avaliku võimu olulised

([25]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

ülesanded. Selleks et tagada avaliku võimu oluliste ülesannete kindlakstegemise ja nendest teatamise puhul ühtne käsitus, peaks komisjonil olema võimalik sätestada rakendusaktiga liikmesriikide teatiste vorming, ning tal peaks olema õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevas määruses kindlaks määratud avaliku võimu oluliste ülesannete kategooriaid, kui need on liikmesriikides ühised.

(94) Kui kliendid ei täida enam avaliku võimu olulisi ülesandeid, võib nendega siiski kaasneda suurem risk, näiteks mitteametliku mõju tõttu, mida nad võivad veel kasutada, või seetõttu, et nende varasemad ja praegused ülesanded on omavahel seotud. On oluline, et kohustatud isikud võtaksid neid jätkuvaid riske arvesse ja kohaldaksid üht või mitut tugevdatud hoolsusmeedet seni, kui on kindel, et üksikisikud ei kujuta endast enam riski, ning igal juhul mitte vähem kui 12 kuu jooksul pärast seda, kui nad ei täida enam avaliku võimu olulisi ülesandeid.

(95) Kindlustusandjatel ei ole sageli kliendisuhteid kindlustuslepingute soodustatud isikutega. Siiski peaksid nad suutma kindlaks teha suurema riskiga juhtumid, näiteks kui poliitikast saadav tulu toob kasu riikliku taustaga isikule. Selleks et teha kindlaks, kas see on nii, peaks kindlustusleping sisaldama mõistlikke meetmeid soodustatud isiku tuvastamiseks nii, nagu see isik oleks uus klient. Kõnealuseid meetmeid peaks olema võimalik võtta väljamakse tegemisel või kindlustuslepingu määramisel, mitte hiljem.

(96) Era- ja ametialaseid lähedasi suhteid saab kuritarvitada rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil. Seetõttu tuleks riikliku taustaga isikuid käsitlevaid meetmeid kohaldada ka nende pereliikmete ja lähedaseks äripartneriteks peetavate isikute suhtes. Pereliikmete ja lähedaseks äripartneriteks peetavate isikute nõuetekohane tuvastamine võib oleneda riikliku taustaga isiku riigi sotsiaal-majanduslikust ja kultuurilisest struktuurist. Seda arvesse võttes peaks AMLA-l olema ülesanne anda välja suunised kriteeriumide kohta, mida tuleks kasutada nende isikute tuvastamiseks, keda tuleks käsitada lähedaste äripartneritena.

(97) Pereliikmed, keda riikliku taustaga isikud võivad ära kasutada, ei pruugi hõlmata üksnes vanemaid ja järglasi, vaid ka õdesid ja vendi. Eriti kehtib see selliste riikliku taustaga isikute kategooriate kohta, kes töötavad keskvalitsuse kõrgete ametnikena. Nentides, et kuna õdede ja vendade ärakasutamist mõjutada võivad riigi tasandi sotsiaal-majanduslikud ja kultuurilised struktuurid on erinevad, peaks liikmesriikidel olema võimalik kehtestada laiem kohaldamisala, arvestamaks riikliku taustaga isikute pereliikmete hulka õed ja vennad ja seeläbi piisavalt maandada nende suhete ärakasutamisega seotud riske. Kui liikmesriigid otsustavad kehtestada laiema kohaldamisala, peaksid nad edastama komisjonile nimetatud laiema kohaldamisala üksikasjad.

(98) Nõuded riikliku taustaga isikute, nende pereliikmete ja lähedaseks äripartneriks peetavate isikute kohta on ennetavat laadi, mitte kriminaliseerivad ning neid ei tohiks tõlgendada vihjena sellele, et riikliku taustaga isikud, nende pereliikmed või lähedased äripartnerid osalevad kuritegelikus tegevuses. Isikuga ärisuhte loomisest keeldumine üksnes seetõttu, et tegemist on riikliku taustaga isiku või tema pereliikme või temaga lähedaseks äripartneriks peetava isikuga, on vastuolus käesoleva määruse sätete ja mõttega.

(99) Võttes arvesse investoritele elamisloa andmise kavade vastuvõtlikkust rahapesule, maksukuritegudele, korruptsioonile ja sihipärastest finantssanktsioonidest kõrvalehoidmisele ning võimalikke seotud olulisi julgeolekuohte kogu liidus, on asjakohane, et kohustatud isikud rakendavad nende kavade raames liikmesriigis elamisõigust taotlevate kolmanda riigi kodanikest klientide suhtes vähemalt teatavaid tugevdatud hoolsusmeetmeid.

(100) Spetsiifiliste varahaldusteenuste pakkumine jõukatele isikutele võib tekitada krediidiasutustele, finantseerimisasutustele ning usaldushalduse äriühinguteenuste pakkujatele teatavaid riske, sealhulgas selliste teenuste keerukusest ja sageli personaliseeritusest tulenevad riskid. Seepärast on vaja kindlaks määrata tugevdatud hoolsusmeetmete kogum, mida tuleks kohaldada vähemalt juhul, kui sellised ärisuhted kujutavad endast suurt rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamise riski. Et teha kindlaks, kas kliendil on vara väärtusega vähemalt 50 000 000 eurot või samaväärne summa omavääringus või välisvaluutas, võetakse arvesse finantsvara ja investeeritavat vara, sealhulgas raha ja raha ekvivalente, olenemata sellest, kas seda hoitakse hoiustena või säästutoodetena, samuti selliseid investeeringuid nagu aktsiad või osad, võlakirjad ja usaldusfondid, isegi kui neid hoitakse kohustatud isikuga sõlmitud pikaajaliste lepingute alusel. Lisaks tuleks arvesse võtta kliendi kinnisvara väärtust, välja arvatud tema isiklik elukoht. Nimetatud miinimumvara kindlakstegemiseks ei pea krediidiasutused, finantseerimisasutused ning usaldushalduse või äriühinguteenuste pakkujad arvutama täpselt kokku kliendi koguvara ega seda nõudma. Nimetatud üksused peaksid pigem võtma meetmeid, et teha kindlaks, kas kliendil on vähemalt 50 000 000 euro

väärtuses või samaväärses summas omavääringus või välisvaluutas finantsvara või investeeritavat vara või kinnisvara.

(101) Selleks et vältida korduvaid kliendi tuvastamise menetlusi, on asjakohane lubada kohustatud isikutel tugineda teiste kohustatud isikute kogutud klienditeabele, järgides sobivaid kaitsemeetmeid. Kui kohustatud isik tugineb teisele kohustatud isikule, peaks lõplik vastutus kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise eest lasuma kohustatud isikul, kes otsustab tugineda teise kohustatud isiku poolt kliendi suhtes rakendatud hoolsusmeetmetele. Kohustatud isik, kellele tuginetakse, peaks samuti säilitama oma vastutuse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete, sealhulgas kahtlastest tehingutest teatamise ja andmete säilitamise nõude täitmise eest.

(102) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ühtlustatud nõuete kehtestamine kogu liidus, sealhulgas kontserniüleste põhimõtete ja menetluste, teabevahetuse ja tuginemise suhtes, võimaldab kontsernis tegutsevatel kohustatud isikutel võimendada kontsernisiseseid süsteeme maksimaalselt samade klientidega seotud olukordades. Kontserni tasandil võimaldavad nimetatud normid mitte ainult saavutada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete ühtset ja tõhusat rakendamist, vaid ka mastaabisäästu, võimaldades näiteks kontserni kuuluvatel kohustatud isikutel tugineda kliendi tuvastamise ja isikusamasuse kontrolli nõuete täitmiseks kontserni teiste kohustatud isikute kehtestatud protsesside tulemustele.

(103) Selleks et kolmandate isikute meetmetele tuginemine toimiks tõhusalt, on vaja suuremat selgust tingimuste kohta, mille alusel selline tuginemine toimub. AMLA-le tuleks teha ülesandeks töötada välja suunised tingimuste kohta, mille alusel võib tugineda kolmandatele isikutele, ning vastavate poolte rollide ja kohustuste kohta. Tagamaks, et kogu liidus oleks tagatud pidev järelevaatamine tuginemise üle, tuleks kõnealustes suunistes selgitada ka seda, kuidas järelevalve tegijad peaksid neid tavasid arvesse võtma ning kontrollima rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmist, kui kohustatud isikud neid tavasid kasutavad.

(104) Tegeliku kasusaaja mõiste võeti kasutusele, et suurendada keerukate äriühingustruktuuride läbipaistvust. Tegeliku kasusaaja kohta õige, ajakohastatud ja piisava teabe saamise vajadus on võtmetegur selliste kurjategijate jälgimisel, kes võiksid vastasel juhul kasutada selliste ebaselgete struktuuride taha varjumise võimalust. Liikmesriigid on praegu kohustatud tagama, et äriühingud ja muud juriidilised isikud ning lepingulise usaldushalduse haldurid ja sarnaste õiguslike üksuste esindajad koguksid ja hoiaksid piisavat, tõest ja ajakohast teavet oma tegeliku kasusaaja kohta. Liikmesriikide kehtestatud läbipaistvuse tase on siiski erinev. Norme tõlgendatakse erinevalt ning selle tulemuseks on erinevad meetodid konkreetse juriidilise isiku või õigusliku üksuse tegeliku kasusaaja kindlakstegemiseks. See on muu hulgas tingitud juriidilise isiku või õigusliku üksuse kaudse osaluse arvutamise eri meetoditest ning liikmesriikide õigussüsteemide erinevusest. See vähendab läbipaistvust, mida loodeti saavutada. Seetõttu on vaja norme täpsustada, et saavutada tegeliku kasusaaja ühtne määratlus ja selle kohaldamine liidu siseturul.

(105) Juriidiliste isikute ning õiguslike üksuste tegelike kasusaajate kindlakstegemise normide kohaldamine võib tekitada rakendamisega seotud küsimusi asjaomaste sidusrühmade kokkupuutel konkreetsete juhtumitega, eelkõige keerukate äriühingustruktuuride puhul, kus eksisteerivad korraga osaluse ja kontrolli kriteeriumid, või kaudse osaluse või kontrolli kindlaksmääramiseks. Selleks et toetada nende normide kohaldamist juriidiliste isikute, usaldushaldurite või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omavate isikute ja kohustatud isikute poolt ning kooskõla käesoleva määruse ühtlustamiseesmärgiga, peaks komisjonil olema võimalik võtta vastu suunised, milles määratakse kindlaks, kuidas kohaldada norme ühe või mitme tegeliku kasusaaja kindlakstegemiseks eri stsenaariumide korral, sealhulgas kasutades näidisjuhtumeid.

(106) Tegelike kasusaajate asjalikuks tuvastamiseks on vaja kindlaks teha, kas kontrolli teostatakse muude vahendite abil. Osaluse või osaluse kaudu kontrollimise kindlakstegemine on vajalik, kuid mitte piisav, ning see ei välista tegeliku kasusaaja tuvastamiseks vajalikke kontrolle. Test selle kohta, kas füüsiline isik teeb kontrolli muul viisil, ei ole hilisem test, mida tuleb teha ainult juhul, kui osalust ei ole võimalik kindlaks määrata. Kaks testi, nimelt osaluse või osaluse kaudu kontrollimisekohta ja kontrollimise kohta muul viisil, tuleks teha paralleelselt.

(107) Juriidilise isiku tegelik kasusaaja on isik, kellele kuulub vähemalt 25 % aktsiakaptalist või hääleõigusest või tal on äriühingus muu üldine osalus. Osalus peaks hõlmama nii kontrolliõigusi kui ka õigusi, mis on olulised kasu saamise seisukohast, samuti õigust osale kasumist või muudest siseressurssidest või likvideerimise jääkvarast. Siiski võib esineda olukordi, kus risk, et teatavaid äriühingute kategooriaid väärkasutatakse rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil, on suurem, näiteks tulenevalt konkreetsetest suurema riskiga sektoritest, kus need äriühingud tegutsevad. Sellistes olukordades on vaja tõhustatud läbipaistvusmeetmeid, et heidutada kurjategijaid neid üksusi asutamast või kas otsese või kaudse osaluse või kontrolli kaudu neisse sisse imbumast. Tagamaks, et liit suudab selliseid erinevaid riskitasemeid piisavalt maandada, on vaja anda komisjonile volitus määrata kindlaks need äriühingute kategooriad, kelle suhtes tuleks kohaldada madalamaid tegelike kasusaajate läbipaistvuse künniseid. Sel eesmärgil peaksid liikmesriigid suurema rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga kokku puutuvate äriühingute kategooriate kindlakstegemisest komisjoni teavitama. Nendes teatistes peaks liikmesriikidel olema võimalik osutada ka madalamale osaluse künnisele, mis nende arvates võiks neid riske maandada. Selline tuvastamine peaks olema pidev ning tuginema liidu tasandi ja riiklike riskihindamiste tulemustele ning AMLA, Europoli või muude rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamises, uurimises ja nende eest vastutusele võtmises osalevate liidu asutuste koostatud asjakohastele analüüsidele ja aruannetele. See madalam künnis peaks olema piisavalt madal, et maandada suuremat riski, et äriühinguid väärkasutatakse kuritegelikel eesmärkidel. Selleks ei tohiks madalamaks künniseks üldiselt kehtestada rohkem kui 15 % aktsiatest või osadest, hääleõigustest või muust osalusest. Siiski võib esineda juhtumeid, kus riskitundliku hindamise põhjal oleks kõrgem künnis tuvastatud riskide käsitlemiseks proportsionaalsem. Sellistel juhtudel peaks komisjonil olema võimalik kehtestada künnis vahemikus 15–25 % osalusest.

(108) Mitmekihilised omandi- ja kontrollistruktuurid muudavad oma keeruka laadi tõttu tegelike kasusaajate tuvastamise keerulisemaks. Mõiste „omandi- või kontrollistruktuur“ eesmärk on kirjeldada viisi, kuidas juriidiline isik on kaudselt omandis või kontrolli all või kus õiguslikku üksust kaudselt kontrollitakse tulenevalt suhetest, mis eksisteerivad juriidiliste isikute või õiguslike üksuste vahel mitmes kihis. Selleks et tagada ühtne käsitus kogu siseturul, on vaja selgitada nende olukordade suhtes kohaldatavaid norme. Selleks on vaja samal ajal hinnata, kas füüsilisele isikule kuulub otse või kaudselt vähemalt 25 % aktsiatest või osadest või hääleõigustest või muust osalusest, ning kas füüsiline isik kontrollib otsest aktsionäri, kellele kuulub 25 % või rohkem aktsiaid või osi või hääleõigusi või muud osalust äriühingus. Kaudse osaluse korral tuleks tegelikud kasusaajad kindlaks teha, korrutades osalused omandiahelas. Selleks tuleks kõik otse või kaudselt samale füüsilisele isikule kuuluvad osalused kokku liita. See eeldab, et arvesse tuleb võtta osalust igal omandiõiguse tasandil. Kui 25 % aktsiatest või osadest või hääleõigustest või muust osalusest äriühingus kuulub aktsionärile, kes on juriidiline isik, mis ei ole äriühing, tuleks tegeliku kasusaaja kindlaksmääramisel võtta arvesse aktsionäri konkreetset struktuuri, sealhulgas seda, kas füüsiline isik omab aktsionäri üle muul viisil kontrolli.

(109) Äriühingu tegeliku kasusaaja kindlaksmääramine olukordades, kus äriühingu aktsiaid või osi hoitakse õiguslikus üksuses või kui need kuuluvad sihtasutusele või sarnasele juriidilisele isikule, võib olla keerulisem, võttes arvesse tegelike kasusaajate erinevat olemust ja kindlakstegemise kriteeriume juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste vahel. Seepärast on vaja kehtestada selged normid selliste mitmekihilise struktuuriga olukordade lahendamiseks. Sellistel juhtudel peaksid kõik õigusliku üksuse tegelikud kasusaajad või sarnane juriidiline isik, näiteks sihtasutus, olema selle äriühingu tegelikud kasusaajad, kelle aktsiaid või osi õiguslikus üksuses hoitakse või mis kuuluvad sihtasutusele.

(110) Normide ühtse kohaldamise tagamiseks kogu siseturul on vaja ühist arusaama kontrolli mõistest ja kontrollivahendite täpsemat määratlemist. Kontrolli tuleks mõista kui tegelikku suutlikkust oma tahet äriühingu otsuste tegemisel sisulistes küsimustes läbi suruda. Tavapärane kontrollivahend on häälteenamus. Tegeliku kasusaaja positsiooni saab kindlaks teha ka muude vahendite abil kui olulise või muu osaluse kaudu. Selleks et teha kindlaks kõik isikud, kes on juriidilise isiku tegelikud kasusaajad, tuleks kontroll kindlaks teha osalusest sõltumatult. Kontrolli saab üldjuhul teha igasuguste, sealhulgas õiguslike ja mitteõiguslike vahenditega. Neid vahendeid võiks arvesse võtta, et hinnata, kas kontrolli tehakse muul viisil, sõltuvalt iga juriidilise isiku konkreetsest olukorrast.

(111) Kaudset osalust või kontrolli võib kindlaks määrata ahela mitme lüli või mitme üksiku või omavahel seotud ahela kaudu. Ahela lüliks võib olla iga füüsiline või juriidiline isik või õiguslik üksus. Seosed võivad hõlmata osalust või hääleõigust või muid kontrolli omamise vahendeid. Sellistel juhtudel, kui omandistruktuuris eksisteerivad korraga osalus ja kontroll, on vaja konkreetseid ja üksikasjalikke norme tegelike kasusaajate kindlakstegemise kohta, et toetada tegelike kasusaajate ühtlustatud põhimõtete kohast kindlakstegemist.

(112) Tõese läbipaistvuse tagamiseks tuleks tegelikke kasusaajaid käsitlevate normidega hõlmata võimalikult suur hulk liikmesriikide territooriumil asutatud juriidilisi isikuid ja õiguslikke üksuseid. See hõlmab äriühinguid, mida iseloomustab võimalus omada neis osalust, ning muid juriidilisi isikuid ja lepingulise usaldushaldusega sarnaseid õiguslikke üksuseid. Liikmesriikide õigussüsteemide erinevuste tõttu hõlmavad need laiad kategooriad erinevaid organisatsioonilisi struktuure. Liikmesriigid peaksid esitama komisjonile selliste juriidiliste isikute liikide loetelu, kelle tegelikud kasusaajad on kindlaks tehtud kooskõlas nii äriühingute kui ka muude juriidiliste isikute tegelike kasusaajate tuvastamise normidega.

(113) Teatavate juriidiliste isikute, näiteks ühenduste, ametiühingute, erakondade või kirikute eripära ei võimalda neil tegelikke kasusaajaid osaluse või liikmesuse alusel sisuliselt tuvastada. Sellistel juhtudel võib juhtuda, et tippjuhid kontrollivad juriidilist isikut muul viisil. Sel juhul tuleks sellistest ametnikest kui tegelikest kasusaajatest teatada.

(114) Selleks et tagada lepingulise usaldushalduse ja sarnaste juriidiliste isikute, nagu sihtasutused või sarnased õiguslikud üksused, tegelike kasusaajate põhimõtteühtne tuvastamine, on vaja kehtestada tegelikke kasusaajaid käsitlevad ühtlustatud normid. Liikmesriikidele tuleks kehtestada nõue esitada komisjonile selliste juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste liikide loetelu, mis sarnanevad lepingulisele usaldushaldusele, mille tegelikud kasusaajad on tuvastatud vastavalt lepingulise usaldushalduse ja sarnaste juriidiliste isikute või õiguslike üksuste tegelike kasusaajate tuvastamisele. Komisjonil peaks olema võimalik võtta rakendusaktiga vastu selliste õiguslike üksuste ja juriidiliste isikute loetelu, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriikide õigust ning kelle struktuur või funktsioon on sarnane lepingulise usaldushalduse omaga.

(115) Kaalutlusel põhinev usaldushaldus annab usaldushalduritele kaalutlusõiguse usaldusfondi varade või nendest saadava kasu jaotamisel. Seega ei määrata algusest peale kindlaks ühtegi soodustatud isikut ega soodustatud isikute kategooriat, vaid kindlaks määratakse isikute kogum, kelle hulgast usaldushaldurid saavad valida soodustatud isikud, või isikud, kellest saavad soodustatud isikud, kui usaldushaldurid ei kasuta oma kaalutlusõigust. Nagu on märgitud rahapesuvastase töökonna õigusliku korralduse standardite hiljutises läbivaatamises, võib minimaalse läbipaistvuse taseme kaalutlusel põhinevale usaldushaldusele kehtestamata jätmisel sellist kaalutlusõigust väärkasutada ja see võimaldab tegelike kasusaajate varjamist, sest kasusaajate puhul saavutatakse läbipaistvus üksnes usaldushaldurite kaalutlusõiguse kasutamisel. Selleks et tagada piisav ja järjepidev läbipaistvus igat liiki õiguslike üksuste jaoks, on seetõttu oluline, et kaalutlusel põhineva usaldushalduse puhul kogutaks teavet ka usaldushalduri volituste eesmärkide kohta ja nende võtjate kohta, kes saaksid varasid või hüvesid, kui usaldushaldurid ei kasutaks oma kaalutlusõigust. On olukordi, kus õigustatud isikuid ja vaikimisi soodustatud isikuid ei pruugi saada kindlaks määrata individuaalselt, vaid kategooriana. Sellistel juhtudel tuleks koguda teavet kategooria kohta, samuti teavet kategooriasse kuuluvate valitud isikute kohta.

(116) Lepingulise usaldushalduse ja sarnaste õiguslike üksuste tunnused on liikmesriikides erinevad. Ühtlustatud käsituse tagamiseks on asjakohane sätestada selliste üksuste ühised kindlakstegemise põhimõtted. Lepinguline usaldushaldus on usaldushalduse looja algatusel loodud usaldushaldus. Käesoleva määruse kohaldamisalast tuleks välja jätta seadusega loodud või usaldushalduse looja sõnaselgest loomiskavatsusest mittetulenev usaldushaldus. Lepinguline usaldushaldus luuakse tavaliselt dokumendi vormis, näiteks kirjaliku dokumendi või kirjaliku usaldushalduse loomise lepinguna, ning see täidab tavaliselt ärilist või isiklikku vajadust. Lepingulisele usaldushaldusele sarnanevad õiguslikud üksused on iseseisvat õigusvõimet mitteomavad ühesuguse struktuuri või ülesannetega üksused. Määravaks teguriks ei ole õigusliku üksuse kategooria loetellu kandmine, vaid lepingulise usaldushalduse määratlusse kuuluvate põhitunnuste täitmine, nimelt usaldushalduse looja kavatsus anda vara kindlal eesmärgil – tavaliselt kas ärilist või isiklikku laadi, näiteks soodustatud isikute kasum – teatava isiku valitseda ja kontrolli alla. Selleks et tagada lepingulisele usaldushaldusele sarnanevate õiguslike üksuste tegelike kasusaajate ühtne kindlakstegemine, peaksid liikmesriigid esitama komisjonile lepingulisele usaldushaldusele sarnanevate õiguslike üksuste kategooriate loetelu. Loetelu sisaldava teatisega peaks kaasnema hinnang, mille alusel põhjendatakse teatavate õiguslike üksuste käsitamist lepingulisele usaldushaldusele sarnanevate üksustena, ning selgitus, miks peetakse muid õiguslikke üksusi

lepingulisest usaldushaldusest struktuuri või ülesannete poolest erinevaks. Viidatud hindamisel peaksid liikmesriigid analüüsima kõiki nende õigusega reguleeritud õiguslikke üksusi.

(117) Kui tegemist on juriidilise isikuga, nagu sihtasutuse, lepingulise usaldushalduse või sarnase õigusliku üksusega, ei ole üksikuid soodustatud isikuid mõnikord võimalik kindlaks teha, sest neid ei ole veel kindlaks määratud. Sellistel juhtudel peaks tegelikku kasusaajat käsitlev teave sisaldama soodustatud isikute liigi ja vastavate tunnuste kirjeldust. Niipea kui teatavasse liiki kuuluvad soodustatud isikud on loetellu kantud, käsitatakse neid tegeliku kasusaajana. Lisaks on olemas teatavat liiki juriidilised isikud ja õiguslikud üksused, mille puhul on soodustatud isikud olemas, kuid nende kindlakstegemine ei ole nende juriidiliste isikute või õiguslike üksustega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidega proportsionaalne. See on nii reguleeritud toodete puhul, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2341 ([26]) kohaldamisalasse kuuluvad pensioniskeemid, ning see võib olla nii näiteks töötajate finantsosaluse või osaluse kavade või mittetulundusliku või heategevusliku eesmärgiga juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste puhul, tingimusel et selliste juriidiliste isikute ja õiguslike üksustega seotud riskid on väikesed. Neil juhtudel peaks piisama soodustatud isikute liigi kindlakstegemisest.

(118) Direktiiviga (EL) 2016/2341 reguleeritud pensioniskeemid on reguleeritud tooted, mille suhtes kohaldatakse rangeid järelevalvestandardeid ning mille rahapesu ja terrorismi rahastamise risk on väike. Kui sellised pensioniskeemid on loodud õigusliku üksuse vormis, on nende soodustatud isikud töötajad, kes sõltuvad oma pensionihüvitiste haldamisel nimetatud toodetest oma töölepingust tulenevalt. Tänu pensionihüvitise erilisele laadile, mille puhul on rahapesu ja terrorismi rahastamise risk väike, ei oleks proportsionaalne nõuda iga soodustatud isiku kindlakstegemist ning selle liigi ja tunnuste kindlakstegemine peaks olema läbipaistvuskohustuste täitmiseks piisav.

(119) Selleks et tagada investeerimisfondide tegelike kasusaajate ühtne kindlakstegemine, on vaja kehtestada tegelikke kasusaajaid käsitlevad ühtlustatud normid. Olenemata sellest, kas investeerimisfondid on liikmesriigis registreeritud iseseisva õigusvõimega juriidilise isikuna, juriidilise isiku staatust mitteomava õigusliku üksusena või mõnes muus vormis, peaks tegeliku kasusaaja kindlakstegemise põhimõtted sobituma nende eesmärgi ja ülesannetega.

(120) Ühtne käsitusviis tegelike kasusaajate läbipaistvuse korrale nõuab ka tagamist, et liidu siseturul kogutakse tegelike kasusaajate kohta sama teavet. On asjakohane kehtestada täpsed nõuded iga juhtumi puhul kogutava teabe kohta. See teave hõlmab tegeliku kasusaaja minimaalseid isikuandmeid, majandusliku huvi laadi ja ulatust juriidilises isikus või õiguslikus üksuses ning teavet juriidilise isiku või õigusliku üksuse kohta, mis on vajalik selleks, et tagada tegelikust kasusaajast füüsilise isiku ning tema tegeliku kasusaajana käsitamise põhjuste asjakohane kindlakstegemine.

(121) Tegeliku kasusaaja läbipaistvuse tulemuslik raamistik eeldab teabe kogumist eri kanalite kaudu. Selline mitmetasandiline käsitus hõlmab juriidilise isiku või lepingulise usaldushalduse halduri või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omavate isikute endi valduses olevat teavet, kohustatud isikute poolt kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete raames saadud teavet ning keskregistrites hoitavat teavet. Nende kanalite vaheline teabe ristkontroll aitab tagada, et iga kanali teave on piisav, tõene ja ajakohane. Sel eesmärgil ja selleks, et vältida eri tegevuspõhimõtetest tulenevaid lahknevusi, on oluline määrata kindlaks andmeliigid, mida tuleks tegeliku kasusaaja kohta piisavate andmete saamiseks alati koguda. Siia kuulub põhiteave juriidilise isiku ja õigusliku üksuse kohta, mis on eeltingimus, mis võimaldab juriidilisel isikul või õiguslikul üksusel endal mõista kas osaluse kaudu või kontrolli kaudu omatavat struktuuri.

(122) Kui juriidilised isikud ja õiguslikud üksused on osa keerukast struktuurist, on selgus nende omandi- või kontrollistruktuuri kohta tegelike kasusaajate kindlakstegemisel otsustava tähtsusega. Selleks on oluline, et juriidilised isikud ja õiguslikud üksused mõistaksid selgelt suhteid, mille kaudu nad on kaudselt omandis või kontrolli all, sealhulgas kõiki vaheetappe tegelike kasusaajate ja juriidilise isiku või õigusliku üksuse vahel, hoolimata sellest, kas vaheetappide puhul on tegemist teiste juriidiliste isikute või õiguslike üksustega või vahendus- või

([26]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/2341 tööandja kogumispensioni asutuste tegevuse ja järelevalve kohta (ELT L 354, 23.12.2016, lk 37).

esindussuhtega. Omandi- ja kontrollistruktuuri kindlakstegemine võimaldab kindlaks teha juriidilise isiku omandilise kuuluvuse või tema üle kontrolli tegemise viisid ning on seetõttu oluline tegeliku kasusaaja positsiooni põhjalikuks mõistmiseks. Seepärast peaks tegelikku kasusaajat käsitlev teave alati sisaldama suhtestruktuuri kirjeldust.

(123) Tegeliku kasusaaja läbipaistvuse tulemusliku raamistiku aluseks on juriidiliste isikute teadmised füüsilistest isikutest, kes on nende tegelikud kasusaajad. Seega peaksid kõik liidu juriidilised isikud koguma ja säilitama piisavat, tõest ja ajakohast teavet tegelike kasusaajate kohta. Seda teavet tuleks säilitada viis aastat ja teabe säilitamise eest vastutava isiku andmed tuleks edastada keskregistritele. See säilitamisperiood on samaväärne rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete, näiteks kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamisel saadud teabe säilitamise perioodiga. Selleks et tagada teabe ristkontrollimise ja kontrollimise võimalus, näiteks lahknevustest teatamise mehhanismi kaudu, on asjakohaste andmete säilitamise tähtaegade vastavusse viimise tagamine põhjendatud.

(124) Tegelikke kasusaajaid käsitleva teabe ajakohasuse tagamiseks peaks juriidiline isik sellist teavet kohe pärast muutmist ajakohastama ja seda korrapäraselt kontrollima, näiteks finantsaruannete esitamise või ametiasutustega toimuvate muude korrapäraste kontaktide käigus. Teabe ajakohastamise tähtaeg peaks olema mõistlik, pidades silmas võimalikke keerukaid olukordi.

(125) Juriidilised isikud peaksid võtma kõik vajalikud meetmed, et teha kindlaks oma tegelikud kasusaajad. Võib aga juhtuda, et sellise füüsilise isiku tuvastamine, kelle omandis isik on või kes seda lõplikult kontrollib, ei ole võimalik. Sellistel erandjuhtudel ja tingimusel, et kõik tuvastamisviisid on ammendunud, peaks olema kohustatud isikutele kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete käigus tegelike kasusaajate kohta teabe esitamisel või keskregistrile teabe esitamisel võimalik teatada tegeliku kasusaaja asemel kõrgema juhtkonna liikmetest. Isegi kui kõrgema juhtkonna liikmed nimetatud olukorras kindlaks tehakse, ei ole nad tegelikud kasusaajad. Juriidilised isikud peaksid pidama arvestust tegelike kasusaajate tuvastamiseks võetud meetmete üle, eriti kui nad tuginevad sellele viimase võimalusena võetud meetmele, mis peaks olema igakülgselt põhjendatud ja dokumenteeritud.

(126) Raskused teabe saamisel ei tohiks olla mõjuv põhjus kindlakstegemisega seotud pingutuste vältimiseks ja selle asemel kõrgemast juhtkonnast teatamiseks. Seetõttu peaks juriidilised isikud suutma alati oma kahtlusi kogutud teabe õigsuse suhtes põhjendada. Selline põhjendamine peaks olema proportsionaalne juriidilise isiku riski ja tema omandistruktuuri keerukusega. Eelkõige tuleks pädevatele asutustele vastava taotluse korral ja viivitamata esitada võetud meetmete kohta peetav arvestus, mis võiks riski tasemest olenevalt hõlmata juhatuse otsuseid ja nende koosolekute protokolle, partnerluslepinguid, usalduslepinguid, mitteametlikke kokkuleppeid, millega antakse volikirjaga samaväärsed volitused, või muid lepingulisi kokkuleppeid ja dokumente. Juhul kui juriidilise isiku erilise vormi ja struktuuriga seoses on ilmne, et tegelik kasusaaja puudub, tuleks põhjendust mõista viitena sellele asjaolule, et juriidilisel isikul ei ole tänu oma erilisele vormile ja struktuurile tegelikku kasusaajat. Selline tegeliku kasusaaja puudumine võib tekkida, kui juriidilises isikus puudub osalus või juriidilist isikut ei saa muul viisil lõplikult kontrollida.

(127) Pidades silmas tegelike kasusaajate kindlakstegemise eesmärki, milleks on tagada juriidiliste isikute tõene läbipaistvus, on proportsionaalne vabastada teatavad üksused kohustusest tegelik kasusaaja kindlaks teha. Sellist korda saab kohaldada ainult üksuste suhtes, kelle puhul ei ole tegelike kasusaajate kindlakstegemine ja registreerimine kasulik ning kus samasugune läbipaistvuse tase saavutatakse muude vahenditega kui tegeliku kasusaaja kaudu. Seepärast ei peaks kehtestama tegeliku kasusaaja kindlakstegemise kohustust liikmesriigi avalik-õiguslikele isikutele. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2004/109/EÜ ([27]) kehtestati ranged läbipaistvusnõuded äriühingutele, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele. Teatavatel asjaoludel on nimetatud läbipaistvusnõuete kaudu võimalik saavutada samaväärne läbipaistvuskord, kui käesolevas määruses sätestatud tegelike kasusaajate läbipaistvusnormidega. See kehtib siis, kui äriühingu üle tehakse kontrolli hääleõiguse kaudu ning äriühingu omandi- või kontrollistruktuur hõlmab ainult füüsilisi isikuid. Nimetatud asjaoludel ei ole nende börsil noteeritud

([27]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/109/EÜ läbipaistvuse nõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele, ning millega muudetakse direktiivi 2001/34/EÜ (ELT L 390, 31.12.2004, lk 38).

äriühingute suhtes vaja tegelike kasusaajate nõudeid kohaldada. Juriidiliste isikute vabastamine oma tegeliku kasusaaja kindlakstegemisest ja registreerimisest ei tohiks mõjutada kohustatud isikute kohustust teha oma klientide puhul tegelik kasusaaja kindlaks kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete raames.

(128) Erinevate õiguslike vormide puhul on vaja tagada võrdsed tingimused ning vältida lepingulise usaldushalduse ja õiguslike üksuste väärkasutamist, mis on sageli kihistunud keerulistesse struktuuridesse, et tegelikke kasusaajaid veelgi varjata. Liikmesriigis toimuva lepingulise usaldushalduse või liikmesriigis asutatud või asuvad haldurid peaksid seega vastutama lepingulise usaldushalduse kohta piisava, tõese ja ajakohase tegelikku kasusaajat käsitleva teabe kogumise ja säilitamise eest ning oma staatuse avalikustamise ja selle teabe esitamise eest kohustatud isikutele, kes rakendavad kliendi suhtes hoolsusmeetmeid. Lepingulise usaldushalduse muud tegelikud kasusaajad peaksid aitama usaldushalduril sellist teavet koguda.

(129) Õiguslike üksuste laad ning struktuuri ja missiooni mitteavalikustamine paneb usaldushalduritele või sarnases õiguslikus üksuses samaväärsel positsioonil olevatele isikutele erilise kohustuse koguda ja hoida kogu asjakohast teavet õigusliku üksuse kohta. Selline teave peaks võimaldama kindlaks teha õiguslikku üksust, sellesse paigutatud või selle kaudu valitsetavat vara ning usaldusfondi agente või teenuseosutajaid. Selleks et hõlbustada pädevate asutuste tegevust rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise tõkestamisel, avastamisel ja uurimisel, on oluline, et usaldushaldurid hoiaksid seda teavet ajakohasena ja piisava aja jooksul pärast oma usaldushalduri või samaväärse positsiooni lõppemist. Kohustatud isikutele õigusliku üksuse kohta põhiteabe esitamine on vajalik ka selleks, et nad saaksid täielikult kindlaks teha õigusliku üksusega seotud ärisuhte või juhutehingu eesmärgi, asjakohaselt hinnata seonduvaid riske ja rakendada asjakohaseid meetmeid nende riskide maandamiseks.

(130) Võttes arvesse teatavate õiguslike üksuste konkreetset struktuuri ja vajadust tagada nende tegelike kasusaajate piisav läbipaistvus, tuleks selliste lepingulisele usaldushaldusele sarnanevate õiguslike üksuste suhtes kohaldada samaväärseid tegelikke kasusaajaid käsitlevaid nõudeid nagu lepingulise usaldushalduse suhtes.

(131) Esindajate kasutamine võib võimaldada tegelike kasusaajate identiteedi varjamist, sest esindajaks nimetatud isik võib tegutseda juriidilise isiku juhi või aktsionärina, samal ajal kui tema nimetajat alati ei avalikustata. Selline kord võib varjata tegelikku kasusaajat ja kontrollistruktuuri, kui tegelikud kasusaajad ei soovi avalikustada oma isikut ega rolli nendes. Seega on vaja kehtestada läbipaistvusnõuded, et vältida selliste kordade väärkasutamist ja kurjategijate varjumist nende nimel tegutsevate isikute taha. Esindaja ja esindaja nimetaja vahelist suhet ei tehta kindlaks selle järgi, kas see mõjutab üldsust või kolmandaid isikuid. Kuigi avalikes või ametlikes dokumentides nimetatud variaktsionäridel oleks ametlikult sõltumatu kontroll äriühingu üle, tuleks nõuda teabe avaldamist selle kohta, kas nad tegutsevad kellegi teise juhiste kohaselt erakokkuleppe alusel. Juriidilise isiku variaktsionärid ja varijuhid peaksid säilitama piisavalt teavet nende nimetaja ja nimetaja tegelike kasusaajate kohta ning avalikustama need ja nende staatuse juriidilistele isikutele. Sama teabe peaksid esitama juriidilised isikud ka kohustatud isikutele, kui nad rakendavad kliendi suhtes hoolsusmeetmeid, ja keskregistritele.

(132) Riske, mis tulenevad välismaistest juriidilistest isikutest ja välismaistest õiguslikest üksustest, mida kuritarvitatakse kriminaaltulu suunamiseks liidu finantssüsteemi, tuleb maandada. Kuna kolmandates riikides kehtestatud tegelikke kasusaajaid käsitlevad standardid ei pruugi olla piisavad, et võimaldada tegelikke kasusaajaid käsitleva teabe sama läbipaistvust ja õigeaegset kättesaadavust kui liidus, on vaja tagada piisavaid vahendid välismaiste juriidiliste isikute või välismaiste õiguslike üksuste tegelike kasusaajate tuvastamiseks konkreetsetel asjaoludel. Seepärast tuleks väljaspool liitu asutatud juriidilistelt isikutelt ja lepingulise usaldushalduse esindajatelt või sarnastelt õiguslikelt üksustelt, mida hallatakse väljastpoolt liitu või mille usaldushaldurid või samaväärset positsiooni omavad isikud elavad või on asutatud väljaspool liitu, nõuda, et nad avalikustaksid oma tegelikud kasusaajad, kui nad tegutsevad liidus, astudes ärisuhtesse liidu kohustatud isikuga või omandades liidus kinnisvara või liidus asuvatelt kohustatud isikutelt suure väärtusega kaupu, või kui nad sõlmivad riigihankemenetluse tulemusel kaupade või teenuste või kontsessioonilepingu. Liikmesriikidele avalduv risk võib erineda, sealhulgas sõltuvalt kohustatud isikute tegevuse kategooriast või liigist ning nende territooriumil asuva kinnisvara atraktiivsusest kurjategijate jaoks. Seega peaks liikmesriikidel, kes teevad kindlaks suurema riskiga juhtumi, olema võimalik võtta nende riskide maandamiseks täiendavaid leevendusmeetmeid.

(133) Välismaiste juriidiliste isikute ja välismaiste õiguslike üksuste registreerimise nõuded peaksid olema proportsionaalsed nende liidus tegutsemisega seotud riskidega. Võttes arvesse liidu siseturu avatust ja seda, et välismaised juriidilised isikud kasutavad teenuseid, mida pakuvad liidus asutatud kohustatud isikud, kellest paljud on seotud väiksema rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamise riskiga, on asjakohane piirata registreerimisnõue juriidiliste isikutega, kes kuuluvad suure riskiga sektoritesse või tegutsevad suurema riskiga sektorites või kes saavad teenuseid suurema riskiga sektorites tegutsevatelt kohustatud isikutelt. Õiguslike üksuste eraõiguslik laad ja takistused välismaiste õiguslike üksuste tegelikke kasusaajaid käsitlevale teabele juurdepääsul õigustavad registreerimisnõude kohaldamist, olenemata sellest, kui suur risk kaasneb õiguslikule üksusele teenuseid osutava kohustatud isikuga või asjakohasel juhul sektoriga, kus õiguslik üksus tegutseb. Seni kui esimest direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 7 kohast aruannet ei ole avaldatud, tuleks viidet direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 7 kohasele liidu tasandil riskihindamisele mõista kui viidet komisjoni poolt direktiivi (EL) 2015/849 artikli 6 kohaselt tehtud liidu tasandi riskihindamisele.

(134) Selleks et soodustada nõuetele vastavust ja tagada tegelike kasusaajate tõene läbipaistvus, tuleb jõustada tegelikke kasusaajaid käsitlevad nõuded. Selleks peaksid liikmesriigid kohaldama karistusi kõnealuste nõuete rikkumise eest. Kõnealused karistused peaksid olema mõjusad, proportsionaalsed ja heidutavad ning ei tohiks minna kaugemale, kui on vaja nõuete täitmisele kaasa aitamiseks. Liikmesriikide kehtestatud karistustel peaks olema tegelikke kasusaajaid käsitlevate nõuete rikkumise korral kogu liidus samaväärne hoiatav mõju. Karistused peaksid hõlmama näiteks trahve juriidilistele isikutele ja usaldushalduritele või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omavatele isikutele, mis määratakse, kui tegelike kasusaajate andmed ei ole tõesed, piisavad või ajakohased, selliste juriidiliste isikute registrist kustutamist, kes ei täida kohustust hoida teavet tegelike kasusaajate kohta või esitada teavet tegelike kasusaajate kohta kindlaksmääratud tähtajaks, trahve tegelikele kasusaajatele ja teistele isikutele, kes ei tee koostööd juriidilise isiku või lepingulise usaldushalduse või sarnase õigusliku üksuse usaldushalduriga, trahve variaktsionäridele ja -juhtidele, kes ei täida avalikustamiskohustust või eraõiguslikke tagajärgi avalikustamata tegelike kasusaajate jaoks, nagu kasumi väljamaksmise või hääleõiguse kasutamise keeld.

(135) Selleks et tagada ühtne käsitus tegelikku kasusaajat käsitlevate nõuete täitmise tagamiseks kogu siseturul, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks rikkumiskategooriad, mille suhtes kohaldatakse karistusi, ja selliste rikkumiste eest vastutavad isikud, samuti raskusastme näitajad ja karistustaseme kindlaksmääramise kriteeriumid. Lisaks peaks komisjonil olema võimalik karistuste taseme kindlaksmääramise toetamiseks ja kooskõlas käesoleva määruse ühtlustamiseesmärgiga võtta vastu suunised, milles määratakse kindlaks baassummad, mida kohaldatakse iga rikkumise liigi suhtes.

(136) Kahtlastest tehingutest, sealhulgas tehingukatsetest, ning muu rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise seisukohast asjakohasest teabest tuleks teatada rahapesu andmebüroole, mis peaks toimima ühe keskse riigisisese üksusena, mis kogub ja analüüsib teatatud kahtlusi ning edastab oma analüüsi tulemused pädevatele asutustele. Teatada tuleks kõigist kahtlastest tehingutest, sealhulgas tehingukatsetest, olenemata tehingu väärtusest, ning kahtlustele viitamist tuleks tõlgendada nii, et see hõlmab kahtlasi tehinguid tegevust, käitumist ja tehingute mustreid. Esitatav teave võib hõlmata ka künnisepõhist teavet. Selleks et toetada kohustatud isikuid kahtlaste tehingute avastamisel, peaks AMLA andma välja suunised kahtlase tegevuse või käitumise näitajate kohta. Võttes arvesse muutuvat riskikeskkonda, tuleks need suunised korrapäraselt läbi vaadata ning need ei tohiks mõjutada rahapesu andmebüroode poolt riigi tasandil kindlaks tehtud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske ja meetodeid käsitlevate suuniste või näitajate andmist. Kui kohustatud isik, selle töötaja või juht edastab heauskselt rahapesu andmebüroole teavet, ei käsitata seda teabe avaldamisele kehtestatud piirangute rikkumisena ning sellega ei tohiks kaasneda kohustatud isiku või selle juhtide või töötajate vastutust.

(137) Kohustatud isikud peaksid kehtestama kõiki kahtlusi hõlmava tervikliku teatamiskorra, olenemata seotud kuritegeliku tegevuse paiknemisest väärtusahelas või tajutavast raskusastmest. Nad peaksid olema teadlikud rahapesu andmebüroode ootustest ning kohandama oma avastamissüsteeme ja analüüsiprotsesse nii palju kui võimalik vastavalt riskidele, mis mõjutavad nende asukohaliikmesriiki, ning vajaduse korral keskenduma oma analüüsides nende põhiriskide käsitlemisele.

(138) Tehinguid tuleks hinnata kohustatud isikule teadaoleva teabe alusel või teabe alusel, millest ta oleks pidanud teadma. See hõlmab agentidelt, turustajatelt ja teenuseosutajatelt saadud asjakohast teavet. Kui asjaomane eelkuritegu ei ole kohustatud isikule teada või nähtav, täidetakse kahtlaste tehingute avastamise ja nendest teatamise kohustust tõhusamalt, kui keskendutakse kahtlaste tehingute avastamisele ja nendest viivitamatule teatamisele. Sel juhul ei pea kohustatud isik rahapesu andmebüroole kahtlasest tehingust teatamisel talle mitte teadaolevat eelkuritegu täpsustama. Kui see teave on olemas, tuleks see teatesse lisada. Liidu finantssüsteemi pääsuvalitsejana peaks kohustatud isikutel olema võimalik esitada teade ka siis, kui nad teavad või kahtlustavad, et vahendeid on kasutatud või kasutatakse kuritegelikuks tegevuseks, näiteks ebaseaduslike kaupade ostmiseks, isegi kui neile kättesaadav teave ei viita sellele, et kasutatud vahendid pärinevad ebaseaduslikust allikast.

(139) Liikmesriikide vahelised erinevused seoses kahtlastest tehingutest teatamise kohustustega võivad süvendada raskusi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmisel, mida kogevad piiriülese kohaloluga või piiriüleselt tegutsevad kohustatud isikud. Lisaks mõjutab kahtlaseid tehinguid käsitlevate teadete ülesehitus ja sisu rahapesu andmebüroo võimet teha analüüsi ja selle analüüsi laadi ning samuti rahapesu andmebüroode võimet teha koostööd ja vahetada teavet. Selleks et hõlbustada kohustatud isikute aruandluskohustuste täitmist ning võimaldada rahapesu andmebüroode analüütilise tegevuse ja koostöö tulemuslikumat toimimist, peaks AMLA töötama välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõu, milles määratakse kindlaks kahtlastest tehingutest teatamise ühine vorm, mida kasutatakse ühtselt kogu liidus.

(140) Rahapesu andmebürood peaksid olema suutelised kiiresti hankima igalt kohustatud isikult kogu vajaliku teabe oma ülesannete täitmiseks. See, et nad saavad takistusteta ja kiiresti teavet, on oluline selleks, et tagada rahavoogude korrektne jälgitavus ning ebaseaduslike võrgustike ja voogude avastamine varases etapis. Rahapesu andmebürood võivad vajada rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse tõttu kohustatud isikutelt lisateavet, kas ajendatuna rahapesu andmebüroole eelnevalt teatatud kahtlasest tehingust, või ka muust, nagu rahapesu andmebüroo enda koostatud analüüs, pädevate asutuste esitatud andmete analüüs või mõnes muus rahapesu andmebüroos hoitav teave. Rahapesu andmebürood peaksid seega olema seoses oma ülesannetega suutelised hankima teavet kõikidelt kohustatud isikutelt, isegi kui kahtlasest tehingust ei ole varem teatatud. Eriti olulised on rahapesu andmebüroode analüütilise töö jaoks andmed, mis käsitlevad panga-, makse- või krüptovarakonto kaudu tehtud finantstehinguid ja ülekandeid. Ühtluse puudumise tõttu esitavad krediidiasutused ja finantseerimisasutused praegu rahapesu andmebüroodele tehinguandmeid eri vormingutes, mis ei ole kohe analüüsivalmis. Võttes arvesse rahapesu andmebüroode analüütilise tegevuse piiriülest iseloomu, takistavad vormingute erinevused ja tehinguandmete töötlemise raskused rahapesu andmebüroode vahelist teabevahetust ja piiriüleste finantsanalüüside väljatöötamist. Seepärast peaks AMLA töötama välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõu, millega määratakse kindlaks ühtne vorm krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste tehinguandmete esitamiseks rahapesu andmebüroodele, mida kasutatakse ühtse alusena kogu liidus.

(141) Kohustatud isikud peaksid vastama rahapesu andmebüroo nõudele teabe esitamiseks niipea kui võimalik ja igal juhul viie tööpäeva jooksul alates taotluse saamisest või rahapesu andmebüroo kehtestatud muuks lühemaks või pikemaks tähtajaks. Põhjendatud ja kiireloomulistel juhtudel peaks kohustatud isik vastama rahapesu andmebüroo nõudele 24 tunni jooksul. Kõnealused tähtajad peaksid rakenduma piisavalt kindlaks määratud tingimustel põhinevatele teabenõuetele. Rahapesu andmebüroo peaks olema suuteline hankima kohustatud isikutelt sellist teavet ka liidu mõne teise rahapesu andmebüroo taotlusel ning seda teavet taotlenud rahapesu andmebürooga jagama. Nõuded kohustatud isikutele on oma laadilt erinevad. Näiteks võivad keerukad taotlused vajada rohkem aega ja pikemat vastamise tähtaega. Selleks peaks rahapesu andmebüroodel olema võimalik anda kohustatud isikutele pikendatud tähtaegu, tingimusel et see ei avalda negatiivset mõju rahapesu andmebüroo analüüsile.

(142) Teatavate kohustatud isikute puhul peaks liikmesriikidel olema võimalik määrata rahapesu andmebüroo asemel sobiv iseregulatsiooni organ, keda kõigepealt teavitatakse. Kooskõlas Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga on iseregulatsiooni organile esmase teatamise süsteem oluline kaitsemeede põhiõiguste tagamisel seoses advokaatide suhtes kohaldatava teatamiskohustusega. Liikmesriigid peaksid nägema ette vahendid ja meetodi, mille abil tagada ametisaladuse hoidmine, konfidentsiaalsus ja eraelu puutumatus.

(143) Notarid, advokaadid, muud sõltumatud õigusteenuse osutajad, audiitorid, välised raamatupidamisteenuse osutajad ja maksunõustajad ei peaks olema kohustatud esitama rahapesu andmebüroole või iseregulatsiooni organile teavet, mille nad saavad mõnelt oma kliendilt või mõne oma kliendi kohta, kui nad selgitavad kõnealuse kliendi õiguslikku olukorda või kaitsevad või esindavad kõnealust klienti kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas juhul, kui nad annavad kohtumenetluse algatamist või vältimist käsitlevat nõu, olenemata sellest, kas kõnealune teave on saadud

enne sellist menetlust, selle ajal või pärast seda. Nimetatud erandit ei tohiks kohaldada juhul, kui õigusteenuse osutaja, audiitor, väline raamatupidamisteenuse osutaja või maksunõustaja osaleb rahapesus või terrorismi rahastamises, õigusnõu antakse rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil või kui õigusteenuse osutaja, audiitor, väline raamatupidamisteenuse osutaja või maksunõustaja teab, et klient soovib õigusnõu rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil. Sellist teadmist või eesmärki saab järeldada objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal. Õigusnõu, mida taotletakse seoses poolelioleva kohtumenetlusega, ei tohiks käsitada õigusnõustamisena rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil. Riskipõhist käsitusviisi arvestades peaks liikmesriikidel olema võimalik kindlaks teha täiendavad olukorrad, kus teatavat liiki tehingutega seotud rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamise suurt riski arvesse võttes jäetakse teatamiskohustuse erand kohaldamata. Selliste täiendavate olukordade kindlakstegemisel peavad liikmesriigid tagama eelkõige põhiõiguste harta artiklite 7 ja 47 järgimise.

(144) Kohustatud isikud peaksid erandina saama kahtlasi tehinguid teha enne rahapesu andmebüroo teavitamist, kui nende tegemata jätmine ei ole võimalik või kui see võib takistada kahtlustatavast rahapesust või terrorismi rahastamisest kasu saajate jälitamist. Seda erandit ei tohiks aga teha seoses tehingutega, mis on seotud rahapesu andmebüroo liikmesriigi võetud rahvusvaheliste kohustustega külmutada viivitamata terroristide, terroristlike rühmituste või terrorismi rahastajate rahalised vahendid või muu vara vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu asjakohastele resolutsioonidele.

(145) Rahapesu andmebüroodele kahtlastest tehingutest teatamise ja muu asjakohase teabe esitamise konfidentsiaalsus on oluline, et pädevad asutused saaksid külmutada ja arestida varasid, mis võivad olla seotud rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamisega. Kahtlane tehing ei ole märk kuritegelikust tegevusest. Avalikustamine, et kahtlusest on teada antud, võib kahjustada tehingus osalevate isikute mainet ning ohustada analüüside ja uurimiste läbiviimist. Seega ei tohiks kohustatud isikud ning nende juhid ja töötajad või võrreldavas olukorras olevad isikud, sealhulgas agendid ja levitajad, avalikustada asjaomasele kliendile ega kolmandatele isikutele asjaolu, et rahapesu andmebüroole edastatakse, kavatsetakse edastada või on edastatud teavet, kas otseselt või iseregulatsiooni organi vahendusel, või et rahapesuga või terrorismi rahastamisega seoses on alustatud või võidakse alustada analüüsi. Avalikustamise keeldu ei tuleks kohaldada konkreetsetel asjaoludel, mis on seotud näiteks pädevatele asutustele ja iseregulatsiooni organitele teabe avaldamisega järelevalveülesannete täitmisel või teabe avaldamisega õiguskaitse eesmärgil või teabe avaldamisega samasse kontserni kuuluvate kohustatud isikute vahel.

(146) Kurjategijad liigutavad ebaseaduslikku tulu paljude vahendajate kaudu, et vältida selle avastamist. Seetõttu on oluline lubada kohustatud isikutel vahetada teavet mitte üksnes kontserni liikmete vahel, vaid teatavatel juhtudel ka krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste ja teiste ettevõtjate vahel, kes tegutsevad võrgustikes, järgides igakülgselt andmekaitsenorme. Väljaspool teabejagamispartnerlust peaks teatavate kohustatud isikute kategooriate hulgas lubatud avalikustamine sama tehinguga seotud juhtudel toimuma üksnes seoses kindla tehinguga, mis toimub nende kohustatud isikute vahel või mida nad hõlbustavad, ning mitte seoses varasemate või järgnevate seonduvate tehingutega.

(147) Teabevahetus kohustatud isikute ja vajaduse korral pädevate asutuste vahel võib aidata avastada paremini rahapesu, terrorismi rahastamise ja kriminaaltuluga seotud ebaseaduslikke rahavooge. Seepärast peaks kohustatud isikutel ja pädevatel asutustel olema võimalik vahetada teavet teabejagamispartnerluse raames, kui nad leiavad, et selline jagamine on vajalik nende rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustuste ja ülesannete täitmiseks. Teabejagamise suhtes tuleks kohaldada rangeid kaitsemeetmeid seoses konfidentsiaalsuse, andmekaitse, teabe kasutamise ja kriminaalmenetlusega. Kliendi või tehingu rahapesu ja terrorismi rahastamise riski kohta järelduste tegemisel või ärisuhte loomise või lõpetamise või tehingu tegemise üle otsustamisel ei tohiks kohustatud isikud tugineda üksnes teabevahetuse käigus saadud teabele. Nagu on nenditud direktiivis 2014/92/EL, sõltub siseturu tõrgeteta toimimine ning tänapäevase, sotsiaalselt kaasava majanduse areng üha enam ülemaailmsest makseteenuste osutamisest. Seetõttu ei tohiks keelata juurdepääsu põhilistele finantsteenustele teabe alusel, mida vahetatakse kohustatud isikute vahel või kohustatud isikute ja pädevate asutuste või AMLA vahel.

(148) Käesoleva määruse nõuete täitmist kontrollivad järelevalveasutused. Kui kohustatud isikud vahetavad teabejagamispartnerluse raames teavet, tuleks kontrollida ka käesolevas määruses sellise teabevahetuse jaoks sätestatud tingimuste täitmist. Kuigi järelevalvealane kontroll peaks olema riskipõhine, tuleks seda teha igal juhul enne

teabejagamispartnerluse tegevuse alustamist. Isikuandmete töötlemist hõlmav teabejagamispartnerlus võib kujutada suurt ohtu füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele. Seepärast tuleks enne partnerlustegevuse alustamist teha Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 ([28]) kohane andmekaitsealane mõjuhinnang. Järelevalvealase kontrolli raames peaksid järelevalveasutused vajaduse korral konsulteerima andmekaitseasutustega, kes on ainsana pädevad analüüsima andmekaitsealast mõjuhinnangut. Partnerluse raames jagatava teabe suhtes kohaldatakse käesolevas määruses sisalduvaid andmekaitsesätteid ja kahtlasi tehinguid käsitleva teabe konfidentsiaalsuse kõiki nõudeid. Kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 peaks liikmesriikidel olema võimalik jätta kehtima või kehtestada kõnealuse määruse kohaldamise kohandamiseks erisätted, et näha teabejagamispartnerluse raames vahetatavate isikuandmete töötlemise suhtes ette konkreetsemad nõuded.

(149) Kuigi teabejagamispartnerlus võimaldab vahetada operatiivteavet ja isikuandmeid rangete kaitsemeetmete alusel, ei tohiks selline teabevahetus asendada käesoleva määruse kohaseid nõudeid teatada pädevale rahapesu andmebüroole kahtlasest tegevusest. Seega, kui kohustatud isikud avastavad kahtlase tegevuse teabejagamispartnerluse raames saadud teabe põhjal, peaksid nad sellest teatama oma asutamisliikmesriigi rahapesu andmebüroole. Kahtlasele tegevusele viitava teabe suhtes kohaldatakse selle avalikustamist keelavaid rangemaid norme ning sellist teavet tuleks jagada üksnes juhul, kui see on vajalik rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks ja nende vastu võitlemiseks, ning sellise teabe suhtes kohaldatakse meetmeid, millega kaitstakse põhiõigusi, rahapesu andmebüroode töö konfidentsiaalsust ning õiguskaitseasutuste uurimiste usaldusväärsust.

(150) Käesoleva määruse raames toimuva isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse määrust (EL) 2016/679. Võitlust rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu käsitavad olulise avaliku huvina kõik liikmesriigid. Kohustatud isikud peaksid pöörama erilist tähelepanu põhimõtetele, mille kohaselt peavad nende rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustuste täitmise raames töödeldavad isikuandmed olema tõesed, usaldusväärsed ja ajakohased. Käesoleva määruse järgimiseks peaks kohustatud isikutel olema võimalik kasutada protsesse, mis võimaldavad teha määruse (EL) 2016/679 artiklis 22 sätestatud automatiseeritud üksikotsuseid, sealhulgas profiilianalüüsi. Seda tehes tuleks lisaks muudele isikuandmete kaitset käsitlevates liidu õigusaktides sätestatud asjakohastele nõuetele kohaldada nõudeid, mis on sätestatud käesolevas määruses selliste protsessidega hõlmatavate isikute õiguste kaitsmiseks.

(151) On ülimalt oluline, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku kooskõlla viimisel rahapesuvastase töökonna muudetud soovitustega järgitakse täielikult liidu õigust, eriti selles osas, mis puudutab liidu andmekaitsealast õigust ja hartas kinnistatud põhiõiguste kaitsmist. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku rakendamise teatavad aspektid hõlmavad andmete kogumist, analüüsi, säilitamist ja jagamist. Isikuandmete töötlemine peaks olema lubatud juhul, kui austatakse täielikult põhiõigusi ja üksnes käesolevas määruses sätestatud eesmärkidel ning kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamiseks, kahtlaste tehingute pidevaks seireks, analüüsiks ja nendest teatamiseks, juriidilise isiku või õigusliku üksuse tegeliku kasusaaja tuvastamiseks, riikliku taustaga isiku tuvastamiseks ning teabe jagamiseks krediidiasutuste ja finantseerimisasutustega ja muude kohustatud isikutega. Isikuandmete kogumine ja järgnev töötlemine kohustatud isikute poolt peaks piirduma sellega, mida on vaja rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmiseks, ja isikuandmeid ei tuleks täiendavalt töödelda viisil, mis ei ole sellise vajadusega kooskõlas. Eelkõige tuleks rangelt keelata isikuandmete lisatöötlemine ärilistel eesmärkidel.

(152) Määruse (EL) 2016/679 artiklis 9 määratletud teatavat liiki tundlike andmete töötlemine võib ohustada andmesubjektide põhiõigusi ja -vabadusi. Selleks et minimeerida ohtu, et selliste andmete töötlemine kohustatud isikute poolt toob kaasa kliendile negatiivset mõju avaldavad diskrimineerivad või kallutatud tulemused, näiteks ärisuhte lõpetamine või sellest keeldumine, ei tohiks kohustatud isikud teha otsuseid üksnes tulenevalt oma valduses olevast isikuandmete eriliike käsitlevast teabest määruse (EL) 2016/679 tähenduses, kui see teave ei ole tehingust või suhtest tuleneva rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide seisukohast asjakohane. Tagamaks, et kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete intensiivsus põhineb kliendiga seotud riskide terviklikul mõistmisel, ei tohiks

([28]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

kohustatud isikud kliendi suhtes rangemate või leebemate hoolsusmeetmete rakendamisel tugineda üksnes kliendi kohta nende käsutuses olevatele tundlikele andmetele.

(153) Rahapesuvastase töökonna muudetud soovitused näitavad, et selleks, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise või uurimise eesmärgil saaksid kohustatud isikud pädevate asutustega teha täielikult koostööd ja kiiresti vastata pädevate asutuste esitatud teabenõuetele, peaksid kohustatud isikud säilitama kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete kaudu saadud vajaliku teabe ja andmed tehingute kohta vähemalt viis aastat. Selleks et vältida eri käsituste kohaldamist ning täita isikuandmete kaitse ja õiguskindluse nõudeid, tuleks kehtestada selliste andmete säilitamise perioodiks viis aastat alates ärisuhte lõppemisest või juhutehingu tegemisest. Võib esineda olukordi, kus pädevate asutuste ülesandeid ei ole võimalik tõhusalt täita, kui kohustatud isikute valduses olev asjakohane teave kustutatakse säilitamisperioodi lõppemise tõttu. Sel juhul peaks pädevatel asutustel olema võimalik nõuda kohustatud isikutelt teabe säilitamist üksikjuhtumi põhiselt eraldi pikema ajavahemiku jooksul, kuid mitte kauem kui viis aastat.

(154) Kui pädevate asutuste mõiste hõlmab uurivaid ja süüdistuse esitamise eest vastutavaid asutusi, tuleks seda tõlgendada nii, et see hõlmab Euroopa Prokuratuuri asutamisel tõhustatud koostöös osalevate liikmesriikide puhul Euroopa Prokuratuuri.

(155) Rahapesu andmebüroode poolsel teabe edastamisel on oluline roll sellise võimaliku kuritegeliku tegevuse avastamisel, mis kuulub Euroopa Prokuratuuri või Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) pädevusse või mille puhul saavad Europol ja Eurojust pakkuda varajases etapis vastavalt oma volitustele operatiivtuge, ning selline teabeedastamine aitab toetada kiireid ja tõhusaid uurimisi ja süüdistuste esitamist. Rahapesu andmebüroode poolt Euroopa Prokuratuurile või OLAFile edastatav teave peaks sisaldama põhjendatud kahtlust, et toime võidakse panna või on pandud Euroopa Prokuratuuri või OLAFi pädevusse kuuluv kuritegu, ning sellele peaks olema lisatud kogu rahapesu andmebüroo käsutuses olev asjakohane, sealhulgas finants- ja haldusteave, mis võib meetmeid toetada. Kui Euroopa Prokuratuur või OLAF taotleb rahapesu andmebüroodelt teavet, on samavõrra oluline, et rahapesu andmebürood suudaks edastada kogu oma valduses oleva juhtumiga seotud teabe. Euroopa Prokuratuur ja OLAF peaksid vastavalt oma asutamisaktides sisalduvatele kohaldatavatele sätetele teavitama rahapesu andmebüroosid edastatud teabe suhtes võetud meetmetest ja asjakohastest tulemustest.

(156) Selleks et tagada sobiv ja tõhus õigusemõistmine käesoleva määruse jõustumise ja kohaldamise vahelisel perioodil ja selleks, et tagada selle tõrgeteta koostoime liikmesriikide menetlusõigusega, tuleks teavet ja dokumente, mis on seotud liikmesriigis käesoleva määruse jõustumise kuupäeval poolelioleva võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise või uurimise eesmärgil läbiviidava kohtumenetlusega, säilitada viie aasta jooksul pärast seda kuupäeva ning seda perioodi peaks olema võimalik pikendada veel viie aasta võrra.

(157) Andmesubjekti teabele juurdepääsu õigust kohaldatakse käesoleva määruse raames töödeldavate isikuandmete suhtes. Andmesubjekti juurdepääs kahtlase tehinguga seotud teabele pärsiks aga tõsiselt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tulemuslikkust. Seepärast võib olla põhjendatud kohaldada kõnealuse õiguse suhtes erandeid ja piiranguid määruse (EL) 2016/679 artiklis 23 sätestatud korras. Andmesubjektil on õigus taotleda, et määruse (EL) 2016/679 artiklis 51 osutatud asutus kontrolliks töötlemise seaduslikkust, ja õigus kasutada kõnealuse määruse artiklis 79 osutatud õiguskaitsevahendit. Kõnealune asutus saab samuti tegutseda omal algatusel, kui see on määrusega (EL) 2016/679 ette nähtud. Piiramata juurdepääsuõiguse piirangute kohaldamist peaks järelevalveasutusel olema võimalik teavitada andmesubjekti sellest, et järelevalveasutus on teinud kogu vajaliku kontrolli, ning sellest, millisele järeldusele ta kõnealuse töötlemise õiguspärasuse küsimuses jõudis.

(158) Kohustatud isikud võivad kasutada teiste eraettevõtjate teenuseid. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikku tuleks aga kohaldada ainult kohustatud isikute suhtes ning kohustatud isikud peaksid jääma täielikult vastutavaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmise eest. Et tagada õiguskindlus ja vältida mõningate teenuste tahtmatut lisamist käesoleva määruse kohaldamisalasse, on vaja selgitada, et käesoleva määruse kohaldamisalasse ei jää isikud, kes üksnes teisendavad paberdokumente elektroonilisteks andmeteks ja tegutsevad kohustatud isikuga sõlmitud lepingu alusel, ega isikud, kes pakuvad krediidiasutustele või finantseerimisasutustele vaid direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 25 määratletud rahaliste vahendite ülekandmise teavitus- või muid tugisüsteeme või käesoleva määruse kohaldamisalast välja jäävaid kliiring- ja arveldussüsteeme.

(159) Kohustatud isikud peaksid koguma ja hoidma piisavat ja õiget teavet juriidiliste isikute tegelike kasusaajate ja kontrollimise kohta. Kuna esitajaaktsiad annavad osaluse isikule, kellel on esitajaaktsiatäht, võimaldavad need tegelikul kasusaajal jääda anonüümseks. Tagamaks, et selliseid aktsiaid ei kuritarvitata rahapesu ega terrorismi rahastamise eesmärgil, peaksid äriühingud – välja arvatud need, kellel on reguleeritud turul noteeritud väärtpabereid või kelle aktsiad on emiteeritud vahendatud väärtpaberitena – konverteerima kõik olemasolevad esitajaaktsiad nimelisteks aktsiateks, immobiliseerima need või hoiustama neid finantseerimisasutuses. Lisaks tuleks lubada esitajaaktsiate ostutähti ainult vahendatud kujul.

(160) Krüptovara anonüümsus toob kaasa sellise vara kuritegelikel eesmärkidel väärkasutamise riskid. Anonüümsed krüptovarakontod ega muud anonüümimisvahendid ei võimalda krüptovara ülekandeid jälgida ja teevad keeruliseks ka selliste omavahel seotud tehingute tuvastamise, mis võivad tekitada kahtlusi, või kliendi suhtes piisavate hoolsusmeetmete rakendamise. Selleks et tagada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete tulemuslik kohaldamine krüptovara suhtes, on vaja keelata anonüümsete krüptovarakontode või anonüümimist või tehingute suuremat hägustamist võimaldavate kontode (muu hulgas suurendatud anonüümsusega müntide kaudu) pakkumine ja hoidmine krüptovarateenuse osutajate poolt. See keeld ei kehti riist- ja tarkvarapakkujate ega isehallatavate rahakottide pakkujate suhtes, kui neil ei ole krüptokukrutele juurdepääsu ega nende üle kontrolli.

(161) Rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks on võimalik kasutada hõlpsasti ära suuri sularahamakseid ning kaupadega kauplejate suhtes kehtivat nõuet kohaldada rahapesuvastaseid norme, kui nad teevad või saavad sularahamakseid summas 10 000 eurot või rohkem, ei ole seda riski piisavalt maandanud. Samal ajal on liikmesriikide käsituste erinevused piiranud võrdseid tingimusi liidu siseturul, kahjustades rangema kontrolliga liikmesriikides asuvaid ettevõtjaid. Seepärast on vaja suurte sularahamaksete suhtes kehtestada kogu liitu hõlmav piirmäär 10 000 eurot. Liikmesriikidel tuleks lubada kehtestada madalamaid künnised ja täiendavaid rangemaid sätted niivõrd, kuivõrd need järgivad õiguspäraseid eesmärke avalikes huvides. Arvestades, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistik põhineb ettevõtlusmajanduse reguleerimisel, ei tohiks piirmäära kohaldada füüsiliste isikute vahel väljaspool ametiülesandeid tehtavate maksete suhtes. Selleks et tagada, et kogu liitu hõlmav piirmäär ei looks tahtmatult takistusi isikute, kes ei kasuta pangateenuseid või kellel ei ole pangateenustele juurdepääsu, maksete tegemisel või äriühingule oma tegevusest saadud tulu hoiustamiseks oma kontodel, tuleks nimetatud piirmäära kohaldamisest vabastada ka maksed või hoiused, mis on tehtud krediidiasutuste või makseasutuste või e-raha asutuste ruumides.

(162) Krediidiasutuste, makseteenuse osutajate ja e-raha väljastajate ruumides tehtud sularahamakseid või hoiuseid, mis ületavad suurte sularahamaksete künnist, ei tohiks pidada vaikimisi näitajaks või ajendiks kahtlusele, et tegemist on rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamisega. Sellistest tehingutest teatamine võimaldab rahapesu andmebürool hinnata ja tuvastada sularaha liikumise mustreid ning kuigi selline teave aitab kaasa rahapesu andmebüroo operatiiv- või strateegilistele analüüsidele, on künnisepõhine avalikustamine oma olemuselt kahtlastest tehingutest teatamisest erinev. Seetõttu ei asenda künnisepõhine avalikustamine nõuet teatada kahtlastest tehingutest või kohaldada suurema riskiga juhtumite puhul tugevdatud hoolsusmeetmeid. Rahapesu andmebüroodel peaks olema võimalik nõuda teatamist konkreetseks tähtajaks, sealhulgas korrapäraselt koondandmete esitamist.

(163) Võib esineda juhtumeid, kus vääramatu jõu, näiteks looduskatastroofi tõttu, on juurdepääs muudele maksemehhanismidele kui sularahale ulatuslikult takistatud. Sel juhul peaks liikmesriikidel olema võimalik suurte sularahamaksete piirmäära kohaldamine peatada. Selline peatamine on erakorraline meede ja seda tuleks kohaldada üksnes juhul, kui see on vajalik igakülgselt põhjendatud erandlikele olukordadele reageerimiseks. Finantsteenustele juurdepääsu puudumine ei kujuta endast mõjuvat põhjust piirmäära kohaldamise peatamiseks, niivõrd kui see on tingitud asjaolust, et liikmesriik ei suuda tagada, et kogu tema territooriumil oleks tarbijatel juurdepääs finantstaristule.

(164) Komisjon peaks hindama kulusid, kasu ja mõju, mis kaasnevad suurte sularahamaksete piirmäära kohandamisega liidu tasandil, et veelgi võrdsustada ettevõtjate võimalusi ja vähendada kurjategijate võimalusi kasutada sularaha rahapesuks. Hindamisel tuleks eelkõige kaaluda kõige sobivamat taset sularahamaksete ühtlustatud piirmäära kehtestamiseks liidu tasandil, võttes arvesse paljudes liikmesriikides praegu kehtivaid sularahamaksete piirmäärasid, sellise piirmäära jõustatavust liidu tasandil ja selle mõju euro seadusliku maksevahendi staatusele.

(165) Komisjon peaks hindama ka tegelike kasusaajate tuvastamise 25 % künnise alandamise kulusid, tulusid ja mõju, kui kontrollimine toimub osaluse kaudu. Hindamisel tuleks eelkõige arvesse võtta kogemusi, mis on saadud liikmesriikidelt või kolmandatelt riikidelt, kes on kehtestanud madalamad künnised.

(166) Suure väärtusega kaupadega seotud riskid võivad laieneda ka muudele suure liikuvusega kaupadele, nagu rõivad ja rõivaaksessuaarid. Seepärast peaks komisjon hindama vajadust laiendada kohustatud isikute kohaldamisala, nii et see hõlmaks selliste suure väärtusega kaupadega kauplejaid. Võttes arvesse, et käesoleva määrusega kehtestatakse liidu tasandil esimest korda teatavate suure väärtusega kaupade puhul kohustuslik künnisepõhine avalikustamine, peaks komisjon käesoleva määruse rakendamisel saadud kogemuste põhjal hindama vajadust laiendada künnisepõhise avalikustamise alla kuuluvate kaupade kohaldamisala ning ühtlustada rahapesu andmebüroode künnisepõhiste avalikustamiste kasutuskogemusest tulenevalt sellise avalikustamise vormingut. Võttes arvesse riske, mis on seotud suure väärtusega kaupadega vabakaubanduspiirkondades, peaks komisjon hindama vajadust laiendada teabe ulatust, mille peavad esitama ettevõtjad, kes kauplevad ja ladustavad sellistes vabakaubanduspiirkondades suure väärtusega kaupu.

(167) Selleks et tagada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete ühtne kohaldamine, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et määrata kindlaks suure riskiga kolmandad riigid, nõudeid puudulikult järgivad kolmandad riigid ja kolmandad riigid, kes kujutavad endast konkreetset ja tõsist ohtu liidu finantssüsteemile, ning vastumeetmed või spetsiifilised tugevdatud hoolsusmeetmed; maandada kõnealustest kolmandatest riikidest tulenevaid riske; määrata kindlaks liitu mõjutavad täiendavad suurema riskiga juhtumid ja seonduvad tugevdatud hoolsusmeetmed; määrata kindlaks ühised avaliku võimu oluliste ülesannete lisakategooriad; määrata kindlaks äriühingute kategooriad, kes on seotud suurema riskiga ning seonduvad madalamad künnised osaluse kaudu tegeliku kasusaaja kindlakstegemiseks; määrata kindlaks selliste tegelikku kasusaajat käsitlevate läbipaistvusnõuete rikkumise liigid, mille eest võib määrata karistuse, ning vastutavad isikud, rikkumiste raskusastme klassifitseerimise näitajad ja karistustasemete määramisel arvesse võetavad kriteeriumid. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ([29]) sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(168) Komisjonil peaks olema õigus võtta vastu AMLA välja töötatud regulatiivsed tehnilised standardid, millega määratakse kindlaks kontserniüleste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete miinimumnõuded; sealhulgas teabe jagamise miinimumstandardid, emaettevõtja kindlaksmääramise kriteeriumid ja tingimused, mille alusel peavad struktuurid, millel on ühised omanikud ja juhtkond ning ühine vastavuskontroll, kohaldama kontserniüleseid põhimõtteid, protseduure ja kontrollimeetmeid; täpsustatakse lisameetmeid, sealhulgas miinimummeetmeid, mida kontsernid peavad võtma, kui kolmanda riigi õigus ei võimalda rakendada kontserniüleseid põhimõtteid, protseduure ja kontrollimeetmeid, ja täiendavaid järelevalvemeetmeid; täpsustatakse kohustatud isikud, sektorid ja tehingud, mida seostatakse suurema riskiga ja mis teevad väiksema väärtusega juhutehinguid, seonduvad väärtused, juhutehingute ja ärisuhete tuvastamise kriteeriumid ning omavahel seotud tehingute kindlaksmääramise kriteeriumid, et rakendada kliendi suhtes hoolsusmeetmeid, ning täpsustada teavet, mida on vaja kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamiseks. Komisjon peaks võtma kõnealused regulatiivsed tehnilised standardid vastu delegeeritud õigusaktidega kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 ja määruse (EL) 2024/1620 artikliga 49.

(169) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamise ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et määrata kindlaks metoodika selliste kolmandate riikide kindlakstegemiseks, kes kujutavad endast konkreetset ja tõsist ohtu liidu finantssüsteemile; kehtestada liikmesriikide avaliku võimu oluliste ülesannete loetelude koostamise ja neist teatamise vorm ning määrata kindlaks selliste juriidiliste isikute liigid ja õiguslike üksuste liigid, mis sarnanevad liikmesriikide õigusega reguleeritava lepingulise usaldushaldusega. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([30]). Komisjonile tuleks samuti anda rakendamisvolitused, et otsustada spetsiifiliste täiendavate riiklike vastumeetmete peatamise üle.

([29]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

([30]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

(170) Komisjonile tuleks anda õigus võtta vastu AMLA välja töötatud rakenduslikud tehnilised standardid, milles täpsustatakse kahtlustest teatamise ja tehinguandmete esitamise vormi, ning vormingut, mida rahapesu andmebürood peavad kasutama Euroopa Prokuratuurile teabe edastamiseks. Komisjon peaks kõnealused rakenduslikud tehnilised standardid võtma vastu rakendusaktidega kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 291 ja määruse (EL) 2024/1620 artikliga 53.

(171) Käesolevas määruses järgitakse hartas tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid, eelkõige õigust era- ja perekonnaelu austamisele, õigust isikuandmete kaitsele ning õigust ettevõtlusvabadusele.

(172) Kooskõlas harta artikliga 21, millega keelatakse igasugune diskrimineerimine, peavad kohustatud isikud tegema riskihindamised kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete raames kedagi diskrimineerimata.

(173) Käesoleva määruse rakendamise hindamise aruande koostamisel peaks komisjon pöörama igakülgselt tähelepanu hartas tunnustatud põhiõiguste ja põhimõtete järgimisele.

(174) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt liidu finantssüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetmete ulatuse või toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(175) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta esitas arvamuse 22. septembril 2021 ([31]),

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

1. JAGU

Reguleerimisese ja mõisted

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas määruses sätestatakse õigusnormid, mis käsitlevad järgmist:

a) meetmed, mida kohustatud isikud peavad võtma, et tõkestada rahapesu ja terrorismi rahastamist;

b) tegelike kasusaajate läbipaistvuse nõuded juriidilistele isikutele, lepingulisele usaldushaldusele ja sarnastele õiguslikele üksustele;

c) meetmed anonüümsete instrumentide kuritarvitamise piiramiseks.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

([31]) ELT C 524, 29.12.2021, lk 10.

1) „rahapesu“ – direktiivi (EL) 2018/1673 artikli 3 lõigetes 1 ja 5 sätestatud tegevus, sealhulgas sellele tegevusele kaasaaitamine, sellele kihutamine ja selle katse, olenemata sellest, kas tegevus, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, toimus liikmesriigi või kolmanda riigi territooriumil; teadmist, kavatsust või eesmärki, mis on selle tegevuse koosseisuliseks tunnuseks, võib järeldada teo objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal;

2) „terrorismi rahastamine“ – direktiivi (EL) 2017/541 artiklis 11 sätestatud tegevus, sealhulgas sellele tegevusele kaasaaitamine, sellele kihutamine ja selle katse, olenemata sellest, kas see toimub liikmesriigi või kolmanda riigi territooriumil; teadmist, kavatsust või eesmärki, mis on selle tegevuse koosseisuliseks tunnuseks, võib järeldada teo objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal;

3) „kuritegelik tegevus“ – direktiivi (EL) 2018/1673 artikli 2 punktis 1 määratletud kuritegelik tegevus, direktiivi (EL) 2017/1371 artikli 3 lõikes 2 määratletud liidu finantshuve kahjustav pettus, artikli 4 lõikes 2 määratletud passiivne ja aktiivne korruptsioon ning kõnealuse direktiivi artikli 4 lõike 3 teises lõigus määratletud omastamine;

4) „vahendid“ või „vara“ – direktiivi (EL) 2018/1673 artikli 2 punktis 2 määratletud vara;

5) „krediidiasutus“ –

   a) määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud krediidiasutus;

   b) määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 17 määratletud krediidiasutuse filiaal, mis asub liidus, olenemata sellest, kas selle peakontor asub liidus või kolmandas riigis;

6) „finantseerimisasutus“ –

   a) ettevõtja, kes ei ole krediidiasutus ega investeerimisühing ja kes teostab üht või mitut Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL ([32]) I lisa punktides 2–12 või 14 ja 15 osutatud tegevust, sealhulgas valuutavahetusasutuste tegevus, kuid välja arvatud tegevused, millele on osutatud direktiivi (EL) 2015/2366 I lisa punktis 8, või ettevõtja, kelle põhitegevusala on osaluste omandamine, sealhulgas finantsvaldusettevõtja, segafinantsvaldusettevõtja ja finantssegavaldusettevõtja;

   b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ ([33]) artikli 13 punktis 1 määratletud kindlustusandja, kui ta pakub kõnealuse direktiiviga hõlmatud elukindlustust või investeerimisriskiga kindlustust, sealhulgas direktiivi 2009/138/EÜ artikli 212 lõike 1 punktides f ja g määratletud kindlustusvaldusettevõtjad ja segakindlustusvaldusettevõtjad;

   c) direktiivi (EL) 2016/97 artikli 2 lõike 1 punktis 3 määratletud kindlustusvahendaja elukindlustuse ja muude investeerimisega seotud kindlustusteenuste puhul, välja arvatud kindlustusvahendaja, kes ei kogu kindlustusmakseid ega kliendile ettenähtud summasid ning kes tegutseb ühe või mitme kindlustusandja või kindlustusvahendaja vastutusel vastavalt neid puudutavate toodete vahendamisega;

   d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL ([34]) artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud investeerimisühing;

   e) ühiseks investeeringuks loodud ettevõtja, täpsemalt:

      i) direktiivi 2009/65/EÜ artikli 1 lõikes 2 määratletud vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtja ja selle kõnealuse direktiivi artikli 2 lõike 1 punktis b määratletud fondivalitseja või äriühinguna asutatud fond, kes on saanud tegevusloa kõnealuse direktiivi kohaselt ja kes ei ole määranud fondivalitsejat, kes teeb eurofondide osakud liidus ostmiseks kättesaadavaks;

([32]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

([33]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (ELT L 335, 17.12.2009, lk 1).

([34]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

ii) direktiivi 2011/61/EL artikli 4 lõike 1 punktis a määratletud alternatiivne investeerimisfond ja kõnealuse direktiivi artikli 4 lõike 1 punktis b määratletud alternatiivse investeerimisfondi valitseja, kes kuuluvad direktiivi artiklis 2 sätestatud kohaldamisalasse;

f) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 909/2014 ([35]) artikli 2 lõike 1 punktis 1 määratletud väärtpaberite keskdepositoorium;

g) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/17/EL ([36]) artikli 4 punktis 2 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/48/EÜ ([37]) artikli 3 punktis b määratletud krediidiandja;

h) direktiivi 2014/17/EL artikli 4 punktis 5 ja direktiivi 2008/48/EÜ artikli 3 punktis f määratletud krediidivahendaja direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 25 määratletud rahaliste vahendite hoidmisel seoses krediidilepinguga, välja arvatud krediidivahendaja, kes tegutseb ühe või mitme krediidiandja või krediidivahendaja vastutusel;

i) krüptovarateenuse osutaja;

j) alapunktides a–i osutatud sellise finantseerimisasutuse liidus asuv filiaal, mille peakontor asub liikmesriigis või kolmandas riigis;

7) „krüptovara“ – määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punktis 5 määratletud krüptovara, välja arvatud juhul, kui see kuulub kõnealuse määruse artikli 2 lõikes 4 loetletud kategooriatesse;

8) „krüptovarateenus“ – määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punktis 16 määratletud krüptovarateenus, välja arvatud krüptovara kohta nõu andmine, millele on osutatud kõnealuse määruse artikli 3 lõike 1 punkti 16 alapunktis h;

9) „krüptovarateenuse osutaja“ – määruse (EL) 2023/1114 artikli 3 lõike 1 punktis 15 määratletud krüptovarateenuse osutaja, kes osutab üht või mitut krüptovarateenust;

10) „finantssegavaldusettevõtja“ – ettevõtja, kes ei ole finantsvaldusettevõtja ega segafinantsvaldusettevõtja, kes ei ole teise ettevõtja tütarettevõtja, kelle tütarettevõtjate hulka kuulub vähemalt üks krediidiasutus või finantseerimisasutus;

11) „usaldushalduse või äriühinguteenuste pakkuja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes osutab põhitegevusalana kolmandatele isikutele mõnda järgmistest teenustest:

a) äriühingute või muude juriidiliste isikute asutamine;

b) tegutsemine juhi või juhatuse liikmena äriühingus, osanikuna seltsingus või sarnasel positsioonil mõnes muus juriidilises isikus, samuti mõne teise isiku sellisele positsioonile asumise korraldamine;

c) asukoha või äritegevuse aadressi, postiaadressi või haldusaadressi ja teiste seonduvate teenuste pakkumine äriühingule, seltsingule või teisele juriidilisele isikule või õiguslikule üksusele;

d) tegutsemine lepingulise usaldushalduse haldurina või mõne teise isiku sellisele positsioonile asumise korraldamine või samaväärse ülesande täitmine sarnase õigusliku üksuse jaoks;

e) tegutsemine teise isiku variaktsionärina, samuti mõne teise isiku sellisele positsioonile asumise korraldamine;

12) „hasartmänguteenus“ – teenus, mis hõlmab rahalise väärtusega panuse tegemist õnnemängudes, sealhulgas oskusi nõudvates õnnemängudes, nagu loteriid, kasiinomängud, pokker ja kihlveotehingud, mida osutatakse füüsiliselt piiritletavas kohas või muul viisil vahemaa tagant, elektrooniliselt või teabevahetust hõlbustava muu tehnoloogia abil ning teenuse saaja isiklikul nõudel;

([35]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 909/2014, mis käsitleb väärtpaberiarvelduse parandamist Euroopa Liidus ja väärtpaberite keskdepositooriume ning millega muudetakse direktiive 98/26/EÜ ja 2014/65/EL ning määrust (EL) nr 236/2012 (ELT L 257, 28.8.2014, lk 1).

([36]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 60, 28.2.2014, lk 34).

([37]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT L 133, 22.5.2008, lk 66).

13) „finantssektoriväline segavaldusettevõtja“ – muu ettevõtja kui finantsvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja, kes ei ole teise ettevõtja tütarettevõtja, kelle tütarettevõtjate hulka kuulub vähemalt üks artikli 3 punktis 3 osutatud kohustatud isik;

14) „isehallatav aadress“ – määruse (EL) 2023/1113 artikli 3 punktis 20 määratletud isehallatav aadress;

15) „ühisrahastusteenuse osutaja“ – määruse (EL) 2020/1503 artikli 2 lõike 1 punktis e määratletud ühisrahastusteenuse osutaja;

16) „ühisrahastuse vahendaja“ – muu ettevõtja kui ühisrahastusteenuse osutaja, kelle tegevus seisneb teenusekasutajate kokkuviimises või selle hõlbustamises internetipõhise infosüsteemi kaudu, mis on avatud üldsusele või piiratud arvule rahastajatele, kelleks on:

a) projektiomanikud, kes on füüsilised või juriidilised isikud, kes soovivad rahastada projekte, mis koosnevad ühest või mitmest eelnevalt kindlaksmääratud toimingust, millel on konkreetne eesmärk, sealhulgas vahendite kogumine konkreetse eesmärgi saavutamiseks või sündmuse läbiviimiseks, olenemata sellest, kas neid projekte pakutakse avalikkusele või piiratud arvule rahastajatele, ning

b) rahastajad, kes on füüsilised või juriidilised isikud, kes panustavad projektide rahastamisse laenudega (intressiga või intressita) või annetustega, sealhulgas juhul, kui sellised annetused annavad annetajale õiguse saada mitte-materiaalset kasu;

17) „e-raha“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/110/EÜ ([38]) artikli 2 punktis 2 määratletud e-raha, välja arvatud nimetatud direktiivi artikli 1 lõigetes 4 ja 5 osutatud rahalised väärtused;

18) „püsiv tegevuskoht“ – kohustatud isiku poolt artikliga 3 hõlmatud majandustegevuse tegelik teostamine liikmesriigis või kolmandas riigis, mis ei ole tema peakontori asukohariik, määramata ajaks ja stabiilse taristu kaudu, sealhulgas:

a) filiaal või tütarettevõtja;

b) krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste puhul taristu, mis kvalifitseerub usaldatavusnõuete kohaseks püsivaks tegevuskohaks;

19) „ärisuhe“ – äriline, ametialane või kaubandussuhe, mis on seotud kohustatud isiku kutsealase tegevusega ning mis on loodud kohustatud isiku ja kliendi vahel, sealhulgas kirjaliku lepingu puudumise korral, ning millest kontakti loomise ajal oodatakse teatavat korduvust või kestvust või mis hiljem selle omandab;

20) „omavahel seotud tehingud“ – kaks või enam sama või sarnase päritolu, sihtkoha ja eesmärgi või muude asjakohaste tunnustega tehingut kindla ajavahemiku jooksul;

21) „kolmas riik“ – jurisdiktsioon, sõltumatu riik või autonoomne territoorium, mis ei ole liidu osa ning millel on oma rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevad õigusaktid või jõustamiskord;

22) „korrespondentsuhe“ –

a) pangateenuste osutamine ühe krediidiasutuse („korrespondentpank“) poolt teisele krediidiasutusele („respondent-pank“), sealhulgas arvelduskonto või muu passivakonto ning seonduvate teenuste osutamine, nagu rahahaldus, direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 25 määratletud rahvusvahelised rahaülekanded, tšekkide lunastamine, laiendatud kasutusõigusega kontod ja valuutavahetusteenused;

b) suhted krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste vahel, sealhulgas suhted, mille puhul korrespondentasutus osutab respondentasutusele sarnaseid teenuseid, ning suhted, mis on loodud väärtpaberitehingute või direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 25 määratletud rahaülekannete tegemiseks, või suhted, mis on loodud krüptovaratehingute või krüptovaraülekannete tegemiseks;

23) „variasutus“ –

([38]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ (ELT L 267, 10.10.2009, lk 7).

a) muude krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste kui krüptovarateenuste osutajate puhul: krediidiasutus või finantseerimisasutus või nendega samaväärseid toiminguid tegev asutus, mis on loodud jurisdiktsioonis, kus tal puudub füüsiline asukoht sihipärase kontseptsiooni ja juhtimisega, ja mis ei ole seotud ühegi reguleeritud finantskontserniga;

b) krüptovarateenuste osutajate puhul: üksus, mille nime on Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve kandnud määruse (EL) 2023/1114 artikli 110 kohaselt loodud registrisse, või kolmanda riigi üksus, mis osutab krüptovarateenuseid ilma tegevusloa või registreerimata ning mille üle ei tehta asjaomases kolmandas riigis rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalvet;

24) „krüptovarakonto“ – määruse (EL) 2023/1113 artikli 3 punktis 19 määratletud krüptovarakonto;

25) „suurendatud anonüümsusega mündid“ – krüptovara, millesse on lõimitud omadused, mille eesmärk on muuta teave krüptovaraülekannete kohta kas süstemaatiliselt või valikuliselt anonüümseks;

26) „virtuaalne IBAN“ – tunnus, mille kaudu suunatakse maksed ümber maksekontole, mida identifitseerib tunnusest erinev IBAN;

27) „juriidilise isiku tunnus“ – juriidilisele isikule antud kordumatu tähtnumbriline viitekood kooskõlas ISO 17442 standardiga;

28) „tegelik kasusaaja“ – füüsiline isik, kes on juriidilise isiku või lepingulise usaldushalduse või sarnase õigusliku üksuse lõplik omanik või kes teda lõplikult kontrollib;

29) „lepinguline usaldushaldus“ – usaldushaldus, mille usaldushalduse looja on tahtlikult loonud elavate vahel või surma korral, tavaliselt kirjaliku dokumendi vormis, et anda vara usaldushalduri kontrolli alla soodustatud isiku kasuks või konkreetsel eesmärgil;

30) „õigustatud isikud“ – füüsilised või juriidilised isikud või füüsiliste või juriidiliste isikute liik, kelle hulgast usaldushaldurid võivad kaalutlusel põhineva usaldushalduse puhul soodustatud isikuid valida;

31) „vaikimisi soodustatud isik“ – füüsilised või juriidilised isikud või füüsiliste või juriidiliste isikute liik, kes saavad kasu kaalutlusel põhinevast usaldushaldusest, kui usaldusisikud ei kasuta oma kaalutlusõigust;

32) „õiguslik üksus“ – lepinguline usaldushaldus või kokkulepe, millel on lepingulise usaldushaldusega sarnane struktuur või ülesanne, sealhulgas *fiducie* ning teatavat liiki *Treuhand* ja *fideicomiso*;

33) „põhiteave“ –

a) juriidilise isiku puhul:

i) juriidilise isiku õiguslik vorm ja nimi;

ii) asutamisdokument ja põhikiri, kui need on eraldi dokumendis;

iii) registrijärgse või ametliku asukoha aadress ja peamine tegevuskoht ning asutamisriik, kui see on erinev;

iv) esindajate nimekiri;

v) kohaldataval juhul aktsionäride või liikmete nimekiri, sealhulgas teave igale aktsionärile kuuluvate aktsiate arvu ja nende aktsiate kategooriate ning nendega seotud hääleõiguste laadi kohta;

vi) olemasolu korral registreerimisnumber, Euroopa kordumatu tunnus, maksukohustuslasena registreerimise number ja juriidilise isiku tunnus;

vii) sihtasutuste puhul vara, mida sihtasutus omab oma eesmärkide saavutamiseks;

b) õigusliku üksuse puhul:

i) õigusliku üksuse nimi või kordumatu tunnus;

ii) usaldusleping või samaväärne dokument;

iii) õigusliku üksuse eesmärk, kui see on olemas;

iv) õiguslikus üksuses hoitavad või selle kaudu hallatavad varad;

v) lepingulise usaldushalduse haldurite või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omavate isikute elukoht ning kui see on erinev, siis lepingulise usaldushalduse või sarnase õigusliku üksuse juhtimise koht;

34) „riikliku taustaga isik“ – füüsiline isik, kes täidab või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid, sealhulgas:

a) liikmesriigis:

i) riigipead, valitsusjuhid, ministrid ning ase- või abiministrid;

ii) parlamendiliikmed või sarnaste seadusandlike organite liikmed;

iii) erakondade juhtorganite liikmed, kes osalevad selliste riiklike täitev- või seadusandlike organite või piirkondlike või kohalike täitev- või seadusandlike organite töös, mis esindavad vähemalt 50 000 elanikuga valimisringkondi;

iv) ülemkohtute, konstitutsioonikohtute või teiste kõrgema astme kohtute liikmed, kelle otsuseid saab edasi kaevata ainult erandjuhtudel;

v) riikide kontrolliasutuste ja keskpankade nõukogude liikmed;

vi) suursaadikud, asjurid ja kaitsejõudude kõrgemad ohvitserid;

vii) selliste ettevõtjate juhatuse ning haldus- või järelevalveorganite liikmed, keda kontrollib mõne direktiivi 2013/34/EL artiklis 22 loetletud suhte raames kas riik, või kui need ettevõtjad kvalifitseeruvad keskmise suurusega või suurettevõtjateks või keskmise suurusega või suurteks kontsernideks, nagu on määratletud kõnealuse direktiivi artikli 3 lõigetes 3, 4, 6 ja 7, siis piirkondlikud või kohalikud omavalitsused;

viii) piirkondlike ja kohalike omavalitsuste, sealhulgas omavalitsuste rühmade ja vähemalt 50 000 elanikuga suurlinnapiirkondade juhid;

ix) muud liikmesriikide ette nähtud avaliku võimu olulised ülesanded;

b) rahvusvahelises organisatsioonis:

i) rahvusvahelise organisatsiooni kõrgeimad ametnikud, nende asetäitjad ja juhtorgani liikmed või samaväärseid ülesandeid täitvad isikud;

ii) esindajad liikmesriigis või liidus;

c) liidu tasandil:

liidu institutsioonide ja asutuste tasandi ülesanded, mis on samaväärsed punkti a alapunktides i, ii, iv, v ja vi loetletud ülesannetega;

d) kolmandas riigis:

ülesanded, mis on samaväärsed punktis a loetletud ülesannetega;

35) „pereliige“ –

a) abikaasa või registreeritud kooselus või tsiviilpartnerluses või sarnases kokkuleppes osalev isik;

b) laps ja abikaasa või isik, kes osaleb kõnealuse lapsega registreeritud kooselus või tsiviilpartnerluses või sarnases kokkuleppes;

c) vanem;

d) õde ja vend punkti 34 alapunkti a alapunktis i osutatud ülesannete ja samaväärsete ülesannete puhul liidu tasandil või kolmandas riigis;

36) „lähedaseks äripartneriks peetav isik“ –

a) füüsiline isik, kellest on teada, et ta on juriidilise isiku või õigusliku üksuse tegelik kasusaaja koos riikliku taustaga isikuga või kellel on lähedased ärisuhted riikliku taustaga isikuga;

b) füüsiline isik, kes on sellise juriidilise isiku või õigusliku üksuse ainus tegelik kasusaaja, mis on teadaolevalt tegelikult asutatud riikliku taustaga isiku kasuks;

37) „juhtorgan“ – kohustatud isiku organ või organid, mis on ametisse nimetatud kooskõlas riigisisese õigusega ning mille pädevuses on kohustatud isiku strateegia ja eesmärkide kehtestamine ja tegevuse üldine suunamine ning mis jälgib ja kontrollib juhtimisotsuste tegemist, ning millesse kuuluvad isikud, kes kohustatud isiku tegevust tegelikult juhivad; kui sellist organit ei ole, siis isik, kes kohustatud isiku äritegevust tegelikult juhib;

38) „juhtimisfunktsiooni täitev juhtorgan“ – kohustatud isiku igapäevase juhtimise eest vastutav juhtorgan;

39) „järelevalvefunktsiooni täitev juhtorgan“ – juhtorgan, mis tegutseb oma rollis juhtkonna otsuste tegemise jälgija ja kontrollijana;

40) „kõrgem juhtkond“ – juhtimisfunktsiooni täitva juhtorgani liikmed, samuti ametnikud ja töötajad, kellel on piisavad teadmised kohustatud isiku riskidest seoses rahapesu ja terrorismi rahastamisega ning piisav volitus riske mõjutavate otsuste tegemiseks;

41) „kontsern“ – ettevõtjate grupp, mis koosneb emaettevõtjast ja selle tütarettevõtjatest, samuti ettevõtjad, mis on üksteisega seotud direktiivi 2013/34/EL artiklis 22 määratletud mõistes;

42) „emaettevõtja“ –

a) kontsernide puhul, mille peakontor asub liidus, kohustatud isik, kes on direktiivi 2013/34/EL artikli 2 punktis 9 määratletud emaettevõtja, kes ise ei ole teise liidus asuva ettevõtja tütarettevõtja, tingimusel et vähemalt üks tütarettevõtja on kohustatud isik;

b) kontsernide puhul, mille peakontor asub väljaspool liitu, kui vähemalt kaks tütarettevõtjat on liidus asutatud kohustatud isikud, kõnealusesse kontserni kuuluv liidus asutatud ettevõtja, kes:

i) on kohustatud isik;

ii) on ettevõtja, kes ei ole teise sellise ettevõtja tütarettevõtja, kes on liidus asutatud kohustatud isik;

iii) omab kontsernis piisavalt olulist rolli ja tal on piisav arusaam kontserni tegevusest, mille suhtes kohaldatakse käesoleva määruse nõudeid, ning

iv) vastutab käesoleva määruse II peatüki 2. jao kohaste kontserniüleste nõuete rakendamise eest;

43) „sularaha“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1672 ([39]) artikli 2 lõike 1 punktis a määratletud sularaha;

44) „pädev asutus“ –

a) rahapesu andmebüroo;

b) järelevalveasutus;

([39]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1672, mis käsitleb liitu toodava või liidust välja viidava sularaha kontrolli ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1889/2005 (ELT L 284, 12.11.2018, lk 6).

c) ametiasutus, mis tegeleb rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise uurimise või selle eest vastutusele võtmisega või mis vastutab kuritegeliku vara jälitamise, arestimise ja konfiskeerimise eest;

d) ametiasutus, millel on määratud ülesanded rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks;

45) „järelevalve tegija“ – organ, kellele on antud ülesanne tagada, et kohustatud isikud, sealhulgas AMLA, kui ta täidab talle määruse (EL) 2024/1620 artikli 5 lõikega 2 antud ülesandeid, järgivad käesoleva määruse nõudeid;

46) „järelevalveasutus“ – järelevalve tegija, kes on avalik-õiguslik asutus, või avaliku sektori asutus, kes vaatab iseregulatsiooni organite järele nende järelevalvefunktsioonide täitmisel vastavalt direktiivi (EL) 2024/1640 artiklile 37 või AMLA, kui ta tegutseb järelevalve tegijana;

47) „iseregulatsiooni organ“ – organ, mis esindab kutsealade liikmeid ja millel on roll kutsealade reguleerimisel teatavate järelevalve- või seire ülesannete täitmisel ja kutsealaste normide täitmise tagamisel;

48) „rahalised vahendid või muu vara“ – igasugune vara, sealhulgas, kuid mitte ainult, finantsvara, majandusressursid, sealhulgas nafta ja muud loodusvarad, igasugune omand, nii materiaalne kui ka mittemateriaalne, nii kinnis- kui ka vallasvara, olenemata sellest, kuidas see on omandatud, ning õigusdokumendid või -vahendid mis tahes vormis, sealhulgas elektroonilised või digitaalsed, mis tõendavad selliste rahaliste vahendite või muu vara omandiõigust või osalust neis, sealhulgas, kuid mitte ainult pangakrediit, reisitšekid, pangatšekid, rahakorraldused, aktsiad või osad, väärtpaberid, võlakirjad, vekslid või akreditiivid ning intressid, dividendid või muu tulu või väärtus, mis on saadud sellistest rahalistest vahenditest või muust varast või muust varast, mida võidakse kasutada rahaliste vahendite, kaupade või teenuste hankimiseks;

49) „sihipärased finantssanktsioonid“ – nii varade külmutamine kui ka keeld teha rahalisi vahendeid või muud vara otse või kaudselt kättesaadavaks loetellu kantud isikute ja ettevõtjate kasuks vastavalt ELi lepingu artikli 29 alusel vastu võetud nõukogu otsustele ning ELi toimimise lepingu artikli 215 alusel vastu võetud nõukogu määrustele;

50) „ÜRO finantssanktsioonid“ – nii varade külmutamine kui ka keeld teha rahalisi vahendeid või muud vara otse või kaudselt kättesaadavaks loetellu kantud isikute ja ettevõtjate kasuks vastavalt:

a) ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 1267 (1999) ja sellele järgnevatele resolutsioonidele;

b) ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 1373 (2001), sealhulgas otsus, et isiku või üksuse suhtes kohaldatakse asjakohaseid sanktsioone, ning selle kindlaksmääramise üldsusele edastamine;

c) massihävitusrelvade leviku rahastamisega seotud ÜRO finantssanktsioonidele;

51) „massihävitusrelvade leviku rahastamisega seotud ÜRO finantssanktsioonid“ – nii varade külmutamine kui ka keeld teha rahalisi vahendeid või muud vara otse või kaudselt kättesaadavaks loetellu kantud isikute ja ettevõtjate kasuks vastavalt:

a) ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 1718 (2006) ja sellele järgnevatele resolutsioonidele;

b) ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 2231 (2015) ja sellele järgnevatele resolutsioonidele;

c) muudele ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidele, millega külmutatakse varad ning keelatakse rahaliste vahendite või muu vara kättesaadavaks tegemine seoses massihävitusrelvade leviku rahastamisega;

52) „professionaalne jalgpalliklubi“ – juriidiline isik, kes on, omab või juhib jalgpalliklubi, kellele on antud tegevusluba ja kes osaleb liikmesriigi rahvuslikes jalgpalliliigades ning kelle mängijad ja töötajad on lepinguga tööle võetud ja kellele makstakse nende teenuste eest tasu;

53) „jalgpalliagent“ – füüsiline või juriidiline isik, kes osutab tasu eest vahendusteenuseid ja esindab jalgpallimängijaid või professionaalseid jalgpalliklubisid läbirääkimistel, mille eesmärk on sõlmida jalgpalluriga leping, või esindab professionaalseid jalgpalliklubisid jalgpalluri ülemineku lepingu sõlmimiseks peetavatel läbirääkimistel;

54) „suure väärtusega kaubad“ – IV lisas loetletud kaubad;

55) „väärismetallid ja -kivid“ – V lisas loetletud metallid ja kivid;

56) „kultuuriväärtused“ – nõukogu määruse (EÜ) nr 116/2009 ([40]) I lisas loetletud kaubad;

57) „teabejagamispartnerlus“ – mehhanism, mis võimaldab jagada ja töödelda teavet kohustatud isikute ja kohaldataval juhul punkti 44 alapunktides a, b ja c osutatud pädevate asutuste vahel rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise tõkestamise ja nende vastu võitlemise eesmärgil kas riigi tasandil või piiriüleselt ning olenemata partnerluse vormist.

2. Lõike 1 punktis 34 osutatud avaliku võimu olulisi ülesandeid täitvad isikud ei hõlma kesk- või alamastme ametnikke.

3. Kui see on põhjendatud nende halduskorralduse ja riski tõttu, võivad liikmesriigid kehtestada madalama künnise, mille alusel määratakse kindlaks järgmised avaliku võimu ülesanded:

a) lõike 1 punkti 34 alapunkti a alapunktis iii osutatud piirkondlikul või kohalikul tasandil esindatud erakondade juhtorganite liikmed;

b) lõike 1 punkti 34 alapunkti a alapunktis viii osutatud piirkondlike ja kohalike omavalitsuste juhid.

Liikmesriigid teatavad nimetatud madalamast künnisest komisjonile.

4. Seoses käesoleva artikli lõike 1 punkti 34 alapunkti a alapunktiga vii, kui see on põhjendatud nende halduskorralduse ja riskiga, võivad liikmesriigid kehtestada madalama künnise nende piirkondlike või kohalike ametiasutuste kontrollitavate ettevõtjate kindlakstegemiseks, kes ei ole määratletud direktiivi 2013/34/EL artikli 3 lõigetes 3, 4, 6 ja 7.

Liikmesriigid teatavad nimetatud madalamast künnisest komisjonile.

5. Kui see on põhjendatud nende sotsiaalse ja kultuurilise struktuuriga ning riskiga, võivad liikmesriigid kohaldamisala laiendada, et käsitada õdesid ja vendi riikliku taustaga isikute pereliikmetena, nagu on osutatud lõike 1 punkti 35 alapunktis d.

Liikmesriigid teatavad nimetatud laiemast kohaldamisalast komisjonile.

2. JAGU

Kohaldamisala

Artikkel 3

Kohustatud isikud

Käesolevas määruses loetakse kohustatud isikuteks järgmised isikud:

1) krediidiasutused;

2) finantseerimisasutused;

3) järgmised füüsilised või juriidilised isikud nende kutsetegevuse puhul:

a) audiitorid, välised raamatupidamisteenuse osutajad ja maksunõustajad ning kõik teised füüsilised või juriidilised isikud, sealhulgas sõltumatud õigusteenuse osutajad, nagu advokaadid, kes kohustuvad oma peamise äri- või kutsetegevusena kas otse või endaga seotud teiste isikute kaudu andma materiaalset abi, tuge või nõu maksuküsimustes;

b) notarid, advokaadid ja teised sõltumatud õigusteenuse osutajad, kui nad osalevad oma kliendi heaks või tema nimel mõnes finants- või kinnisvaratehingus või aitavad kliendil kavandada või täita tehingut, mis on seotud ükskõik millise järgmise tegevusega:

([40]) Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 116/2009 kultuuriväärtuste ekspordi kohta (ELT L 39, 10.2.2009, lk 1).

i) kinnisvara või ettevõtete ost ja müük;

ii) kliendi raha, väärtpaberite või muu vara, sealhulgas krüptovara haldamine;

iii) panga-, hoiu-, väärtpaberi- või krüptovarakontode avamine või haldamine;

iv) äriühingute asutamiseks, tegevuseks või juhtimiseks vajalike vahendite hankimine;

v) usaldushalduse, äriühingute, sihtasutuste või sarnaste struktuuride loomine, korraldamine või juhtimine;

c) usaldushalduse või äriühinguteenuste pakkujad;

d) kinnisvaramaaklerid ja muud kinnisvaraspetsialistid, kui nad tegutsevad kinnisvaratehingutes vahendajatena, sealhulgas seoses kinnisvara üürimise või rentimisega, mille kuuüür või -rent on vähemalt 10 000 eurot või samaväärne summa omavääringus, olenemata makseviisist;

e) isikud, kes kauplevad tavapärase või peamise kutsetegevusena väärismetallide ja -kividega;

f) isikud, kes kauplevad tavapärase või peamise kutsetegevusena suure väärtusega kaupadega;

g) hasartmänguteenuse osutajad;

h) ühisrahastusteenuse osutajad ja ühisrahastuse vahendajad;

i) kultuuriväärtustega kauplejad või sellise kaubanduse vahendajad, sealhulgas siis, kui nende tegevus toimub kunstigaleriis või oksjonimajas ning kui tehingu või omavahel seotud tehingute väärtus on vähemalt 10 000 eurot või samaväärne summa omavääringus;

j) kultuuriväärtuste ja suure väärtusega kaupade hoidmise, nendega kauplemise või nende vahendamisega tegelevad isikud, kui seda tehakse vabatsoonides ja tolliladudes ning kui tehingu või omavahel seotud tehingute väärtus on vähemalt 10 000 eurot või samaväärne summa omavääringus;

k) muud hüpoteegi- ja tarbijakrediidivahendajad kui krediidiasutused ja finantseerimisasutused, välja arvatud krediidivahendajad, kes tegutsevad ühe või mitme krediidiandja või -vahendaja vastutusel;

l) investeerimisrände korraldajad, kellel on lubatud esindada kolmandate riikide kodanikke, kes soovivad saada liikmesriigis elamisõigust, või pakkuda neile vahendusteenuseid vastutasuks mis tahes liiki investeeringute eest, sealhulgas kapitalisiirete, kinnisvara ostmise, rentimise või üürimise, riigivõlakirjadesse investeerimise, äriühingutesse investeerimise, avalike hüvedega seotud tegevuse heaks annetamise või rahastamise ning riigieelarvesse tehtavate maksete eest;

m) finantssektorivälised segavaldusettevõtjad;

n) jalgpalliagendid;

o) professionaalsed jalgpalliklubid seoses järgmiste tehingutega:

i) tehingud investoriga;

ii) tehingud sponsoriga;

iii) tehingud jalgpalliagentide või muude vahendajatega;

iv) jalgpalluri ülemineku eesmärgil tehtavad tehingud.

Artikkel 4

Erandid teatavate hasartmänguteenuste osutajatele

1. Liikmesriigid võivad otsustada, et teatavate hasartmänguteenuste osutajad vabastatakse täielikult või osaliselt käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmisest, kui selliste teenuste olemuse, ja kui see on asjakohane, ulatuse tõttu on risk tõendatult väike.

Esimeses lõigus nimetatud erandit ei kohaldata järgmise suhtes:

a) kasiinod;

b) hasartmänguteenuse osutajad, kelle põhitegevuseks on interneti-hasartmänguteenuste või spordikihlvedude teenuste osutamine, välja arvatud:

i) interneti-hasartmänguteenused, mida riik osutab kas avaliku sektori asutuse või riigi kontrolli all oleva ettevõtte või organi kaudu;

ii) interneti-hasartmänguteenused, mille korraldamist, toimimist ja haldamist reguleerib riik.

2. Lõike 1 kohaldamisel teevad liikmesriigid hasartmänguteenuste riskihindamise, et hinnata järgmist:

a) hasartmänguteenuste vastuvõtlikkus rahapesu ja terrorismi rahastamise ohule ning leevendavad tegurid;

b) tehingute mahu ja kasutatavate makseviisidega seotud riskid;

c) geograafiline piirkond, kus hasartmänguteenust hallatakse, sealhulgas selle piiriülene mõõde ja juurdepääs sellele teistest liikmesriikidest või kolmandatest riikidest.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud riskihindamise tegemisel võtavad liikmesriigid arvesse direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 7 kohaselt komisjoni tehtud liidu tasandi riskihindamise tulemusi.

3. Liikmesriigid näevad ette riskipõhised seiremeetmed või võtavad muid piisavaid meetmeid, mis tagavad, et käesoleva artikli kohaselt tehtud erandeid ei kuritarvitata.

Artikkel 5

Erandid teatavatele professionaalsetele jalgpalliklubidele

1. Liikmesriigid võivad otsustada täielikult või osaliselt vabastada käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmisest professionaalsed jalgpalliklubid, kes osalevad rahvusliku jalgpalliliiga kõrgeimas liigas ja kelle aasta kogukäive kahel eelneval kalendriaastal on alla 5 000 000 euro või samaväärse summa omavääringus, kuna selliste professionaalsete jalgpalliklubide tegevuse laadist ja ulatusest tulenev risk on tõendatult väike.

Liikmesriigid võivad otsustada vabastada käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmisest täielikult või osaliselt professionaalsed jalgpalliklubid, kes osalevad rahvusliku jalgpalliliiga kõrgeimast liigast madalamas liigas, kui selliste professionaalsete jalgpalliklubide tegevuse laadist ja ulatusest tulenev risk on tõendatult väike.

2. Lõike 1 kohaldamisel teevad liikmesriigid jalgpalliklubide riskihindamise, et hinnata järgmist:

a) jalgpalliklubide vastuvõtlikkus rahapesu ja terrorismi rahastamise ohule ning leevendavad tegurid;

b) tehingute mahu ja piiriülese olemusega seotud riskid.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud riskihindamise tegemisel võtavad liikmesriigid arvesse direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 7 kohaselt komisjoni tehtud liidu tasandi riskihindamiste tulemusi.

3. Liikmesriigid näevad ette riskipõhised seiremeetmed või võtavad muid piisavaid meetmeid, mis tagavad, et käesoleva artikli kohaselt tehtud erandeid ei kuritarvitata.

Artikkel 6

Erandid teatava finantstegevuse puhul

1. Liikmesriigid võivad otsustada, et juriidilised või füüsilised isikud, kes osalevad direktiivi 2013/36/EL I lisa punktides 2–12, 14 ja 15 loetletud finantstegevuses väga piiratud mahus või üksikjuhtudel ja kelle puhul rahapesuoht või terrorismi rahastamise oht on väike, välja arvatud isikud, kes tegelevad direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 22 määratletud rahasiirdega, vabastatakse käesoleva määruse nõuete täitmisest, kui on täidetud kõik järgmised kriteeriumid:

a) finantstegevus on absoluutarvudes piiratud;

b) finantstegevus on tehingupõhiselt piiratud;

c) finantstegevus ei ole kõnealuste isikute põhitegevus;

d) finantstegevus on kõrvaltegevus ja otseselt seotud kõnealuste isikute põhitegevusega;

e) kõnealuste isikute põhitegevus ei ole käesoleva määruse artikli 3 punkti 3 alapunktides a–d või alapunktis g osutatud tegevus;

f) finantstegevust pakutakse ainult kõnealuste isikute põhitegevuse klientidele ja seda ei pakuta üldsusele.

2. Lõike 1 punkti a kohaldamisel näevad liikmesriigid ette, et finantstegevuse kogukäive ei tohi ületada künnist, mis peab olema piisavalt madal. Kõnealune künnis kehtestatakse riigi tasandil ja see sõltub finantstegevuse liigist.

3. Lõike 1 punkti b kohaldamisel rakendavad liikmesriigid künnist kliendi ja tehingu kohta, sõltumata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või seotud tehingutena. See künnis kehtestatakse riigi tasandil ja see sõltub finantstegevuse liigist. Künnis peab olema piisavalt madal, et kõnealused tehingud oleksid rahapesu või terrorismi rahastamise meetodina ebapraktilised ning ebapiisavad, ning see künnis ei tohi sõltumata maksevahendist ületada 1 000 eurot või samaväärset summat omavääringus.

4. Lõike 1 punkti c kohaldamisel nõuavad liikmesriigid, et finantstegevuse käive ei ületaks 5 % asjaomase füüsilise või juriidilise isiku kogukäibest.

5. Käesoleva artikli kohaldamisel rahapesu või terrorismi rahastamise riski hindamisel pööravad liikmesriigid erilist tähelepanu sellisele finantstegevusele, mille puhul võib selle olemuse tõttu pidada väga tõenäoliseks, et seda kasutatakse või kuritarvitatakse rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärkidel.

6. Liikmesriigid näevad ette riskipõhised seiremeetmed või võtavad muid piisavaid meetmeid, mis tagavad, et käesoleva artikli kohaselt tehtud erandeid ei kuritarvitata.

Artikkel 7

Eranditest etteteatamine

1. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamata kõigist eranditest, mida nad kavatsevad teha kooskõlas artiklitega 4, 5 ja 6. Teade sisaldab põhjendust, mis põhineb asjaomasel riskihindamisel, mille liikmesriik on erandi hoidmiseks teinud.

2. Komisjon võtab kahe kuu jooksul alates lõikes 1 osutatud teavitamisest ühe järgmistest meetmetest:

a) kinnitab, et erandi võib teha liikmesriigi esitatud põhjendusel;

b) teatab põhjendatud otsusega, et erandit ei saa teha.

Esimese lõigu kohaldamisel võib komisjon nõuda teavitavalt liikmesriigilt lisateavet.

3. Kui liikmesriigid on saanud komisjonilt käesoleva artikli lõike 2 punkti a kohase kinnituse, võivad liikmesriigid võtta vastu otsuse erandi tegemise kohta. Otsuses esitatakse kõik põhjendused, millel otsus põhineb. Liikmesriigid vaatavad need otsused üle korrapäraselt ja igal juhul siis, kui nad ajakohastavad oma riiklikku riskihindamist kooskõlas direktiivi (EL) 2024/1640 artikliga 8.

4. Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt 10. oktoobriks 2027 direktiivi (EL) 2015/849 artikli 2 lõigete 2 ja 3 kohaselt tehtud eranditest, mis kehtisid 10. juulil 2027.

5. Komisjon avaldab käesoleva artikli kohaselt tehtud erandite loetelu igal aastal *Euroopa Liidu Teatajas* ja teeb loetelu oma veebisaidil üldsusele kättesaadavaks.

3. JAGU

Piiriülesed tehingud

Artikkel 8

Piiriülestest tehingutest teatamine ja riigisisese õiguse kohaldamine

1. Kohustatud isikud, kes soovivad esimest korda tegutseda teise liikmesriigi territooriumil, teavitavad oma päritoluliikmesriigi järelevalve tegijaid tegevustest, mida nad kavatsevad selles teises liikmesriigis ellu viia. Kõnealune teade esitatakse niipea, kui kohustatud isik astub samme tegevuse elluviimiseks, ja kui tegemist on püsiva tegevuskohaga, siis vähemalt kolm kuud enne tegevuse alustamist. Kohustatud isikud teavitavad viivitamata oma päritoluliikmesriigi järelevalve tegijaid tegevuse alustamisest nimetatud teises liikmesriigis.

Esimest lõiku ei kohaldata kohustatud isikute suhtes, kelle suhtes kohaldatakse teavitamise erikorda asutamisvabaduse ja teenuste osutamise vabaduse teostamiseks muude liidu õigusaktide alusel, ega juhtudel, kui kohustatud isiku suhtes kohaldatakse tegevusloa erinõudeid, et tegutseda selle teise liikmesriigi territooriumil.

2. Kohustatud isikud teatavad lõike 1 kohaselt edastatud teabe kavandatud muudatustest päritoluliikmesriigi järelevalve tegijale vähemalt üks kuu enne muudatuse tegemist.

3. Kui käesolev määrus võimaldab liikmesriikidel vastu võtta kohustatud isikute suhtes kohaldatavaid täiendavaid norme, järgivad kohustatud isikud selle liikmesriigi õigusnorme, kus nad on asutatud.

4. Kui kohustatud isikutel on püsivaid tegevuskohti mitmes liikmesriigis, tagavad nad, et iga püsiv tegevuskoht kohaldaks selle liikmesriigi õigusnorme, kus see asub.

5. Kui direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 38 lõikes 1 osutatud kohustatud isikud tegutsevad oma asutamisliikmesriigist erinevates liikmesriikides seal asuvate agentide, levitajate või muud liiki taristu kaudu ning teevad seda teenuste osutamise vabaduse alusel, kohaldavad nad seoses nende tegevustega nende liikmesriikide õigusnorme, kus nad teenuseid osutavad, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse kõnealuse direktiivi artikli 38 lõiget 2, millisel juhul nad kohaldavad selle liikmesriigi õigusnorme, kus asub nende peakontor.

6. Kui kohustatud isikud peavad direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 41 kohaselt määrama keskse kontaktpunkti, tagavad nad, et keskne kontaktpunkt suudab kohustatud isiku nimel tagada kohaldatava õiguse järgimise.

II PEATÜKK

KOHUSTATUD ISIKUTE ETTEVÕTTESISESED PÕHIMÕTTED, PROTSEDUURID JA KONTROLLIMEETMED

1. JAGU

ETTEVÕTTESISESED PÕHIMÕTTED, PROTSEDUURID JA KONTROLLIMEETMED, RISKIHINDAMINE JA TÖÖTAJAD

Artikkel 9

Ettevõttesiseste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete kohaldamisala

1. Kohustatud isikutel peavad olema kehtestatud ettevõttesisesed põhimõtted, protseduurid ja kontrollimeetmed, et tagada vastavus käesolevale määrusele, määrusele (EL) 2023/1113 ning järelevalve tegija väljastatud haldusaktidele, eelkõige selleks, et:

a) tulemuslikult maandada ja juhtida liidu, liikmesriigi ja kohustatud isiku tasandil tuvastatud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske;

b) lisaks kohustusele kohaldada sihipäraseid finantssanktsioone, maandada ja juhtida sihipäraste finantssanktsioonide rakendamata jätmise ja nendest kõrvalehoidmise riski.

Esimeses lõigus osutatud põhimõtted, protseduurid ja kontrollimeetmed peavad olema proportsionaalsed kohustatud isiku äritegevuse laadiga, sealhulgas selle riskide ja keerukusega ning suurusega, ning hõlmama kõiki käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvaid kohustatud isiku tegevusi.

2. Lõikes 1 osutatud põhimõtted, protseduurid ja kontrollimeetmed hõlmavad järgmist:

a) ettevõttesisesed põhimõtted ja protseduurid, sealhulgas eelkõige:

   i) kogu äritegevust hõlmava riskihindamise tegemine ja ajakohastamine;

   ii) kohustatud isiku riskijuhtimise raamistik;

   iii) kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed käesoleva määruse III peatüki rakendamiseks, sealhulgas menetlused, millega määratakse kindlaks, kas klient, tegelik kasusaaja või isik, kelle nimel või kelle kasuks tehing või tegevus toimub, on riikliku taustaga isik või pereliige või lähedaseks äripartneriks peetav isik;

   iv) kahtlastest tehingutest teatamine;

   v) ülesannete edasiandmine ja kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele tuginemine, mida on juba rakendanud teised kohustatud isikud;

   vi) andmete säilitamine ja isikuandmete töötlemise põhimõtted vastavalt artiklitele 76 ja 77;

   vii) selliste ettevõttesiseste põhimõtete ja protseduuride järgimise jälgimine ja juhtimine kooskõlas käesoleva lõike punktiga b, puuduste kindlakstegemine ja haldamine ning parandusmeetmete rakendamine;

   viii) isikute hea maine kontrollimine, mis on proportsionaalne täidetavate ülesannete ja funktsioonidega seotud riskidega, mida tehakse töötajate värbamisel ja määramisel teatavatele ülesannetele ja funktsioonidele ning agentide ja levitajate määramisel;

   ix) kohustatud isiku ettevõttesiseste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmetega seotud sisesuhtlus, sealhulgas suhtlus agentide, levitajate ja teenuseosutajatega, kes on seotud tema rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtete rakendamisega;

   x) töötajate ning vajaduse korral agentide ja levitajate koolitamise põhimõtted seoses kohustatud isiku kehtestatud meetmetega, mida on vaja, et järgida käesoleva määruse, määruse (EL) 2023/1113 ja järelevalve tegija väljastatud haldusaktide nõudeid;

b) sisekontrollid ja sõltumatu auditifunktsioon, et testida käesoleva lõike punktis a osutatud ettevõttesiseseid põhimõtteid ja protseduure ning kohustatud isiku olemasolevaid kontrollimehhanisme; sõltumatu auditifunktsiooni puudumisel võivad kohustatud isikud lasta selle testi teha väliseksperdil.

Esimeses lõigus sätestatud ettevõttesisesed põhimõtted, protseduurid ja kontrollimeetmed dokumenteeritakse kirjalikult. Ettevõttesisesed põhimõtted kiidab heaks juhtimisfunktsiooni täitev juhtorgan. Sisemenetlused ning kontrollimehhanismid tuleb heaks kiita vähemalt vastavuskontrolli juhi tasandil.

3. Kohustatud isikud ajakohastavad ettevõttesiseseid põhimõtteid, protseduure ja kontrollimeetmeid ning täiustavad neid puuduste tuvastamise korral.

4. Hiljemalt 10. juuliks 2026 annab AMLA välja suunised elementide kohta, mida kohustatud isikud peaksid oma äritegevuse laadile, sealhulgas selle riskidele ja keerukusele ning kohustatud isiku suurusele põhinedes oma ettevõttesiseste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete ulatuse üle otsustamisel arvesse võtma, eelkõige seoses vastavuskontrolli funktsioonide täitmiseks määratud töötajatega. Kõnealuste suunistega tuleks ka kindlaks määrata olukorrad, kus kohustatud isiku olemuse ja suuruse tõttu

i) tuleks sisekontroll korraldada ärilise eesmärgi, vastavuskontrollifunktsiooni ja auditifunktsiooni tasandil;

ii) võib sõltumatu auditi funktsiooni täita väliseksperT.

Artikkel 10

Kogu äritegevust hõlmav riskihindamine

1. Kohustatud isikud võtavad oma äritegevuse laadi ja suurusega, sealhulgas selle riskide ja keerukusega, proportsionaalselt sobivad meetmed, et tuvastada ja hinnata rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, millega nad kokku puutuvad, samuti sihipäraste finantssanktsioonide rakendamata jätmise ja nendest kõrvalehoidmise riske, võttes arvesse vähemalt järgmist:

a) I lisas sätestatud riskimuutujad ning II ja III lisas sätestatud riskitegurid;

b) komisjoni poolt direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 7 kohaselt tehtud liidu tasandi riskihindamise tulemused;

c) liikmesriikide poolt direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 8 kohaselt tehtud riiklike riskihindamiste tulemused, ning asjakohased liikmesriikide läbiviidud sektoripõhiste riskihindamiste tulemused;

d) rahvusvaheliste standardite kehtestajate avaldatud asjakohane teave rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas või liidu tasandil komisjoni või AMLA asjakohased väljaanded;

e) pädevate asutuste esitatud teave rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide kohta;

f) teave kliendibaasi kohta.

Enne uute toodete, teenuste või äritavade turuletoomist, sealhulgas uute kättetoimetamiskanalite ja uue või areneva tehnoloogia kasutamist koos uute või olemasolevate toodete ja teenustega või enne olemasoleva teenuse või toote uuele kliendisegmendile või uues geograafilises piirkonnas pakkumise alustamist teevad kohustatud isikud kindlaks ja hindavad eelkõige sellega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske ning võtavad asjakohased meetmed nende riskide juhtimiseks ja maandamiseks.

2. Kohustatud isiku poolt lõike 1 kohaselt tehtud kogu äritegevust hõlmav riskihindamine dokumenteeritakse, seda ajakohastatakse ja vaadatakse korrapäraselt läbi, sealhulgas juhul, kui mingi sise- või välissündmus mõjutab märkimisväärselt kohustatud isiku tegevuse, toodete, tehingute, kättetoimetamiskanalite, klientide või geograafiliste tegevuspiirkondadega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske. See tehakse taotluse korral kättesaadavaks järelevalve tegijatele.

Kogu äritegevust hõlmava riskihindamise teeb vastavuskontrolli spetsialist ja selle kiidab heaks juhtimisfunktsiooni täitev juhtorgan ning kui selline organ on olemas, edastatakse see järelevalvefunktsiooni täitvale juhtorganile.

3. Järelevalve tegijad, välja arvatud krediidiasutused, finantseerimisasutused, ühisrahastusteenuse osutajad ja ühisrahastuse vahendajad, võivad otsustada, et kogu äritegevust hõlmavaid individuaalseid dokumenteeritud riskihindamisi ei nõuta, kui sektorile omased konkreetsed riskid on selged ja arusaadavad.

4. Hiljemalt 10. juuliks 2026 annab AMLA välja suunised kohustatud isiku poolt lõike 1 kohaselt tehtud kogu äritegevust hõlmava riskihindamise sisu miinimumnõuete kohta ja täiendavate teabeallikate kohta, mida tuleb arvesse võtta kogu äritegevust hõlmava riskihindamise tegemisel.

Artikkel 11

Vastavuskontrolli funktsioonid

1. Kohustatud isikud nimetavad juhtimisfunktsiooni täitva juhtorgani ühe liikme, kes vastutab käesoleva määruse, määruse (EL) 2023/1113 ning järelevalve tegija (edaspidi „vastavuskontrolli juht“) väljastatud haldusaktide täitmise eest.

Vastavuskontrolli juht tagab, et kohustatud isiku ettevõttesisesed põhimõtted, protseduurid ja kontrollimehhanismid on kooskõlas kohustatud isikule avalduva riskiga ning et neid rakendatakse. Vastavuskontrolli juht tagab ka, et selleks eraldatakse piisavalt personali ja materiaalseid ressursse. Vastavuskontrolli juht vastutab teabe saamise eest selliste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete oluliste või sisuliste puuduste kohta.

Kui juhtimisfunktsiooni täitev juhtorgan on organ, kes vastutab ühiselt oma otsuste eest, vastutab vastavuskontrolli juht selle abistamise ja nõustamise ning käesolevas artiklis osutatud otsuste ettevalmistamise eest.

2. Kohustatud isikutel peab olema vastavuskontrolli spetsialist, kelle nimetab ametisse juhtimisfunktsiooni täitev juhtorgan, ning kellel on piisavalt kõrge hierarhiline staatus, kes vastutab kohustatud isiku rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid puudutavate põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete igapäevase täitmise eest, sealhulgas seoses sihipäraste finantssanktsioonide rakendamisega, ning ta on pädevate asutuste kontaktpunkt. Vastavuskontrolli spetsialist vastutab ka rahapesu andmebüroole kahtlastest tehingutest teatamise eest vastavalt artikli 69 lõikele 6.

Kohustatud isikute puhul, kelle kõrgemat juhtkonda või tegelikke kasusaajaid kontrollitakse vastavalt direktiivi (EL) 2024/1640 artiklile 6 või muude liidu õigusaktide kohaselt, kontrollitakse vastavuskontrolli spetsialistide vastavust kõnealustele nõuetele.

Kui kohustatud isiku suurus ja selle tegevuse väike risk seda õigustavad, võib kontserni kuuluv kohustatud isik määrata oma vastavuskontrolli spetsialistiks üksikisiku, kes täidab seda ülesannet kõnealuse kontserni teises üksuses.

Vastavuskontrolli spetsialisti võib ametist vabastada alles pärast juhtimisfunktsiooni täitva juhtorgani eelnevat teavitamist. Kohustatud isik teavitab järelevalve tegijat vastavuskontrolli spetsialisti ametist vabastamisest, täpsustades, kas otsus on seotud käesoleva määruse alusel määratud ülesannete täitmisega. Vastavuskontrolli spetsialist võib omal algatusel või taotluse korral anda järelevalve tegijale teavet ametist vabastamise kohta. Järelevalve tegija võib kasutada kõnealust teavet käesoleva lõike teise lõigu ja direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 37 lõike 4 kohaste ülesannete täitmiseks.

3. Kohustatud isikud peavad tagama vastavuskontrolli funktsioonide täitmiseks piisavad ressursid, sealhulgas töötajad ja tehnoloogia, proportsionaalselt kohustatud isiku suuruse, olemuse ja riskidega nende ülesannete tõhusaks täitmiseks, ning tagama, et kõnealuste funktsioonide täitmise eest vastutavatele isikutele antakse volitused teha ettepanekuid meetmete kohta, mis on vajalikud kohustatud isiku ettevõttesiseste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete tulemuslikkuse tagamiseks.

4. Kohustatud isikud võtavad meetmeid, mis tagavad, et vastavuskontrolli spetsialist on kaitstud kättemaksu, diskrimineerimise ja muu ebaõiglase kohtlemise eest ning et kohustatud isiku ärihuvid ei kahjusta ega mõjuta põhjendamatult vastavuskontrolli spetsialisti otsuseid.

5. Kohustatud isikud tagavad, et vastavuskontrolli spetsialist ja artikli 9 lõike 2 punktis b osutatud auditifunktsiooni täitmise eest vastutav isik saavad sõltumatult anda aru otse juhtimisfunktsiooni täitvale juhtorganile, ja kui selline organ on olemas, järelevalvefunktsiooni täitvale juhtorganile ning võivad tõstatada mureküsimusi ja hoiatada juhtorganit, kui konkreetsed riskisuundumused mõjutavad või võivad mõjutada kohustatud isikut.

Kohustatud isikud tagavad, et isikutel, kes otse või kaudselt osalevad käesoleva määruse, määruse (EL) 2023/1113 ja järelevalve tegija väljastatud haldusaktide rakendamises, on juurdepääs kogu teabele ja andmetele, mis on vajalikud nende ülesannete täitmiseks.

6. Vastavuskontrolli juht annab juhtorganile korrapäraselt aru kohustatud isiku ettevõttesiseste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete rakendamise kohta. Eelkõige esitab vastavuskontrolli juht kord aastas või asjakohasel juhul sagedamini juhtorganile aruande kohustatud isiku ettevõttesiseste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete, mille on koostanud vastavuskontrolli spetsialist, rakendamise kohta ning teavitab juhtorganit kõigi läbivaatamiste tulemustest. Vastavuskontrolli juht võtab vajalikud meetmed tuvastatud puuduste õigeaegseks kõrvaldamiseks.

7. Kui kohustatud isiku äritegevuse laad, sealhulgas selle riskid, keerukus ja suurus seda õigustavad, võib vastavuskontrolli juhi ja vastavuskontrolli spetsialisti ülesandeid täita sama füüsiline isik. Neid ülesandeid võib täita koos muude ülesannetega.

Kui kohustatud isik on füüsiline või juriidiline isik, kelle tegevust teostab ainult üks füüsiline isik, vastutab see isik käesoleva artikli kohaste ülesannete täitmise eest.

Artikkel 12

Teadlikkus nõuetest

Kohustatud isikud võtavad meetmeid, et nende töötajad või võrreldavas olukorras olevad isikud, kelle ülesanded seda nõuavad, sealhulgas nende agendid ja levitajad oleksid teadlikud nõuetest, mis tulenevad käesolevast määrusest, määrusest (EL) 2023/1113 ning järelevalve tegija väljastatud haldusaktidest ning kogu äritegevust hõlmavast riskihindamisest ning kohustatud isiku ettevõttesisestest põhimõtetest, protseduuridest ja kontrollimeetmetest, sealhulgas seoses isikuandmete töötlemisega käesoleva määruse kohaldamisel.

Esimeses lõigus osutatud meetmete võtmise raames osalevad töötajad või võrreldavas olukorras olevad isikud, sealhulgas agendid ja levitajad, spetsiaalsetes pidevates koolitusprogrammides, mille käigus neid õpetatakse ära tundma võimaliku rahapesuga või terrorismi rahastamisega seotud tegevust ja antakse juhiseid sellistes olukordades tegutsemiseks. Sellised koolitusprogrammid peavad vastama nende ülesannetele või tegevusele ning kohustatud isikule avalduvatele rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidele ning olema igakülgselt dokumenteeritud.

Artikkel 13

Töötajate usaldusväärsus

1. Kõik töötajad või võrreldavas olukorras olevad isikud, sealhulgas agendid ja levitajad, kes osalevad otseselt selles, et kohustatud isik täidab käesolevat määrust, määrust (EL) 2023/1113 ning järelevalve tegija väljastatud haldusakte, peavad läbima hindamise, mis vastab täidetavate ülesannetega seotud riskidele ja mille sisu on heaks kiitnud vastavuskontrolli spetsialist ning mis hõlmab järgmist:

a) individuaalsed oskused, teadmised ja asjatundlikkus oma ülesannete tulemuslikuks täitmiseks;

b) hea maine, ausus ja erialane kohusetunne.

Esimeses lõigus osutatud hindamine viiakse läbi enne, kui töötaja või võrreldavas olukorras olev isik, sealhulgas agendid ja levitajad, alustab tegevust ja seda korratakse korrapäraselt. Järgnevate hindamiste sagedus määratakse kindlaks isikule usaldatud ülesannete ja tema täidetava ülesandega seotud riskide alusel.

2. Töötajad või võrreldavas olukorras olevad isikud, sealhulgas agendid ja levitajad, kellele on antud ülesanded, mis on seotud kohustatud isiku vastavusega käesolevale määrusele, määrusele (EL) 2023/1113 ning järelevalve tegija väljastatud haldusaktidele, teavitavad vastavuskontrolli spetsialisti kõigist tihedatest era- või ametialastest suhetest, mis on loodud kohustatud isiku klientide või võimalike klientidega, ning neil ei ole lubatud täita ülesandeid, mis on seotud kohustatud isiku nõuetele vastavusega seoses kõnealuste klientidega.

3. Kohustatud isikutel peavad olema kehtestatud kord, et ennetada ja lahendada huvikonflikte, mis võivad mõjutada kohustatud isiku käesoleva määruse, määruse (EL) 2023/1113 ning järelevalve tegija väljastatud haldusaktide täitmisega seotud ülesannete täitmist.

4. Käesolevat artiklit ei kohaldata, kui kohustatud isik on füüsiline isik või juriidiline isik, kelle tegevust viib ellu ainult üks füüsiline isik.

Artikkel 14

Rikkumisest teatamine ja rikkumisest teatajate kaitse

1. Käesoleva määruse, määruse (EL) 2023/1113 ning järelevalve tegija väljastatud haldusaktide rikkumisest teatamise ja sellistest rikkumistest teatajate kaitse suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1937 ([41]).

2. Kohustatud isikud loovad asutusesisesed teatamiskanalid, mis vastavad direktiivis (EL) 2019/1937 sätestatud nõuetele.

3. Lõiget 2 ei kohaldata, kui kohustatud isik on füüsiline isik või juriidiline isik, kelle tegevust viib ellu ainult üks füüsiline isik.

Artikkel 15

Spetsiifiliste töötajate olukord

Kui artikli 3 punktis 3 loetletud kategooriatesse kuuluv füüsiline isik tegutseb oma kutsealal juriidilise isiku töötajana, kohaldatakse käesolevas määruses sätestatud nõudeid kõnealuse juriidilise isiku kui füüsilise isiku suhtes.

2. JAGU

KONTSERNIDE SUHTES KOHALDATAVAD SÄTTED

Artikkel 16

Kontserniülesed nõuded

1. Emaettevõtja tagab, et käesoleva peatüki 1. jaos osutatud ettevõttesiseseid protseduure, riskihindamist ja töötajaid käsitlevaid nõudeid kohaldatakse kontserni kõigi filiaalide ja tütarettevõtjate suhtes liikmesriikides ning nende kontsernide puhul, mille peakontor **asub** liidus, kolmandates riikides. Selleks teeb emaettevõtja kogu kontserni hõlmava riskihindamise, võttes arvesse kontserni kõigi filiaalide ja tütarettevõtjate tehtud kogu äritegevust hõlmavat riskihindamist, ning kehtestab ja rakendab kontserniülesed põhimõtted, protseduurid ja kontrollid, sealhulgas kontserniülesed andmekaitsepõhimõtted ning kontsernisisese rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil teabe jagamise põhimõtted, millega tagatakse, et kontserni töötajad on teadlikud käesolevast määrusest tulenevatest nõuetest. Kontserni kuuluvad kohustatud isikud rakendavad nimetatud kontserniüleseid põhimõtteid, protseduure ja kontrollimeetmeid, võttes arvesse oma eripära ja riske, millega nad kokku puutuvad.

Esimeses lõigus osutatud kontserniülesed põhimõtted, protseduurid ja kontrollimeetmed ning kogu kontserni hõlmavad riskihindamised sisaldavad kõiki artiklites 9 ja 10 loetletud elemente.

Kui kontsernil on püsivaid tegevuskohti rohkem kui ühes liikmesriigis ja kontsernide puhul, mille peakontor asub liidus, võtavad kolmandates riikides emaettevõtjad esimese lõigu kohaldamisel arvesse kõigi nende liikmesriikide või kolmandate riikide ametiasutuste avaldatud teavet, kus kontserni püsivad tegevuskohad asuvad.

2. Vastavuskontrolli funktsioonid luuakse kontserni tasandil. Need funktsioonid hõlmavad vastavuskontrolli juhti kontserni tasandil ning, kui see on kontserni tasandil toimuva tegevuse tõttu põhjendatud, vastavuskontrolli spetsialisti. Otsus vastavuskontrolli funktsioonide ulatuse kohta dokumenteeritakse.

Esimeses lõigus osutatud vastavuskontrolli juht annab emaettevõtja juhtimisfunktsiooni täitvale juhtorganile korrapäraselt aru kontserniüleste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete rakendamise kohta. Vastavuskontrolli juht esitab vähemalt kord aastas aruande kohustatud isiku sisemiste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete rakendamise kohta ning võtab vajalikud meetmed tuvastatud puuduste õigeaegseks kõrvaldamiseks. Kui juhtimisfunktsiooni täitev

([41]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

juhtorgan on organ, kes vastutab ühiselt oma otsuste eest, abistab ja nõustab vastavuskontrolli juht teda ning valmistab ette käesoleva artikli rakendamiseks vajalikud otsused.

3. Lõikes 1 osutatud teabevahetusega seotud põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete kohaselt peavad kontserni kohustatud isikud omavahel teavet vahetama, kui see on asjakohane kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riskijuhtimise seisukohast. Teabe jagamine kontsernis hõlmab eelkõige kliendi, tema tegeliku kasusaaja või isiku, kelle nimel klient tegutseb, identiteeti ja omadusi, ärisuhte ja juhutehingute olemust ja eesmärki ning kahtlusi, millele on lisatud aluseks olev analüüs, et vahendid on kuritegelikust tegevusest saadud tulu või seotud terrorismi rahastamisega, millest teatatakse rahapesu andmebüroole artikli 69 kohaselt, välja arvatud juhul, kui rahapesu andmebüroo on andnud teistsugused juhised.

Kontserniülesed põhimõtted, protseduurid ja kontrollimeetmed ei takista kontserni üksusi, kes ei ole kohustatud isikud, esitamast teavet samasse kontserni kuuluvatele kohustatud isikutele, kui selline jagamine on nende kohustatud isikute jaoks asjakohane käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmiseks.

Emaettevõtjad kehtestavad kontserniülesed põhimõtted, protseduurid ja kontrollimeetmed, mis tagavad, et esimese ja teise lõigu kohaselt vahetatava teabe suhtes kohaldatakse piisavaid konfidentsiaalsuse, andmekaitse ja teabe kasutamisega seotud tagatisi, sealhulgas selleks, et vältida teabe avaldamist.

4. AMLA töötab hiljemalt 10. juuliks 2026 välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu ja esitab selle komisjonile vastuvõtmiseks. Regulatiivsete tehniliste standardite eelnõus määratakse kindlaks kontserniüleste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete miinimumnõuded, sealhulgas miinimumstandardid teabe jagamiseks kontsernis, kriteeriumid emaettevõtja kindlaksmääramiseks artikli 2 lõike 1 punkti 42 alapunktiga b hõlmatud juhtudel ning tingimused, mille alusel kohaldatakse käesoleva artikli sätteid üksuste suhtes, kes on osa struktuuridest, millel on ühised omanikud, juhtkond või ühine vastavuskontroll, sealhulgas võrgustikud või partnerlused, ning sellistel juhtudel liidus tegutseva emaettevõtja kindlaksmääramise kriteeriumid.

5. Komisjonile antakse õigus täiendada käesolevat määrust, võttes kooskõlas määruse (EL) 2024/1620 artiklitega 49–52 vastu käesoleva artikli lõikes 4 osutatud regulatiivsed tehnilised standardid.

Artikkel 17

Filiaalid ja tütarettevõtjad kolmandates riikides

1. Kui kohustatud isikute filiaalid või tütarettevõtjad asuvad kolmandates riikides, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise miinimumnõuded on käesolevas määruses sätestatutest leebemad, tagab emaettevõtja, et need filiaalid või tütarettevõtjad vastavad käesolevas määruses sätestatud, sealhulgas andmekaitset käsitlevatele nõuetele või samaväärsetele nõuetele.

2. Kui kolmanda riigi õigus ei võimalda käesoleva määruse täitmist, võtavad emaettevõtjad lisameetmeid, mis tagavad, et asjaomases kolmandas riigis asuvad filiaalid ja enamusosalusega tütarettevõtjad vähendavad tulemuslikult rahapesu või terrorismi rahastamise riski, ning teavitavad nendest täiendavatest meetmetest oma päritoluliikmesriigi järelevalve tegijaid. Kui päritoluliikmesriigi järelevalve tegijad leiavad, et lisameetmed ei ole piisavad, võtavad nad täiendavaid järelevalvemeetmeid, sealhulgas nõuavad, et kontsern ei looks ärisuhteid või lõpetaks need ning ei teeks tehinguid, ning vajaduse korral nõuavad, et kontsern lõpetaks oma tegevuse asjaomases kolmandas riigis.

3. AMLA töötab hiljemalt 10. juuliks 2026 välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu ja esitab selle komisjonile vastuvõtmiseks. Selles regulatiivsete tehniliste standardite eelnõus täpsustatakse käesoleva artikli lõikes 2 osutatud lisameetmete laadi, sealhulgas miinimummeetmeid, mida kohustatud isikud peavad võtma, kui kolmanda riigi õigus ei võimalda rakendada artikli 16 kohaseid meetmeid ning sellistel juhtudel nõutavad täiendavad järelevalvemeetmed.

4. Komisjonile antakse õigus täiendada käesolevat määrust, võttes kooskõlas määruse (EL) 2024/1620 artiklitega 49–52 vastu käesoleva artikli lõikes 3 osutatud regulatiivsed tehnilised standardid.

3. JAGU

ÜLESANNETE EDASIANDMINE

Artikkel 18

Ülesannete edasiandmine

1. Kohustatud isikud võivad anda käesoleva määruse nõuetest tulenevad ülesanded edasi teenuseosutajatele. Kohustatud isik teavitab järelevalve tegijat ülesannete edasiandmisest enne, kui teenuseosutaja alustab edasiantud ülesannete täitmist.

2. Käesolevast artiklist tulenevate ülesannete täitmisel käsitatakse teenuseosutajat kohustatud isiku osana, sealhulgas juhul, kui ta peab kohustatud isiku nimel kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamiseks tutvuma direktiivi (EL) 2024/1640 artiklis 10 osutatud keskregistri (edaspidi „keskregister“) kannetega.

Kohustatud isik jääb täielikult vastutavaks kogu tegevuse eest, olenemata sellest, kas tegu on tegevuse või tegevusetusega, mis on seotud teenuseosutaja elluviidavate edasiantud ülesannetega.

Iga edasiantud ülesande puhul peab kohustatud isik suutma järelevalve tegijale tõendada, et ta mõistab teenuseosutaja tegevuse põhjuseid ja nende rakendamisel järgitavat käsitust ning et selline tegevus maandab spetsiifilisi riske, millega kohustatud isik kokku puutub.

3. Käesoleva artikli lõike 1 kohaselt edasi antud ülesandeid ei tohi täita viisil, mis kahjustab oluliselt kohustatud isiku selliste põhimõtete ja protseduuride kvaliteeti, mille abil täidetakse käesoleva määruse ja määruse (EL) 2023/1113 nõudeid ega nende põhimõtete ja protseduuride testimiseks kehtestatud kontrollimeetmeid. Ühelgi juhul ei tohi anda edasi järgmisi ülesandeid:

a) kohustatud isiku kogu äritegevust hõlmava riskihindamise ettepanek ja heakskiitmine vastavalt artikli 10 lõikele 2;

b) kohustatud isiku ettevõttesiseste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete heakskiitmine vastavalt artiklile 9;

c) otsus kliendile omistatava riskiprofiili kohta;

d) otsus kliendiga ärisuhte loomise või juhutehingu tegemise kohta;

e) kahtlasest tegevusest rahapesu andmebüroole teatamine vastavalt artiklile 69 või künnisel põhinevad teated vastavalt artiklitele 74 ja 80, välja arvatud juhul, kui selline tegevus antakse edasi teisele samasse kontserni kuuluvale ja samas liikmesriigis asutatud kohustatud isikule;

f) kahtlaste või ebatavaliste tehingute ja tegevuste avastamise kriteeriumide heakskiitmine.

4. Enne kui kohustatud isik annab lõike 1 kohaselt ülesande edasi, veendub ta ise, et teenuseosutaja on piisavalt kvalifitseeritud edasiantavate ülesannete täitmiseks.

Kui kohustatud isik annab ülesande edasi lõike 1 kohaselt, tagab ta, et teenuseosutaja ning iga järgmine edasiantud ülesande teenuseosutaja rakendab kohustatud isiku kehtestatud meetmeid ja protseduure. Selliste ülesannete täitmise tingimused määratakse kindlaks kirjalikus lepingus, mis on sõlmitud kohustatud isiku ja teenuseosutaja vahel. Kohustatud isik teeb korrapäraseid kontrolle, et teha kindlaks, kas teenuseosutaja rakendab selliseid põhimõtteid ja protseduure tulemuslikult. Selliste kontrollide sagedus määratakse kindlaks edasi antavate ülesannete olulisuse alusel.

5. Kohustatud isikud tagavad, et tegevust ei anta edasi viisil, mis kahjustab oluliselt järelevalveasutuste võimet kontrollida ja jälgida käesoleva määruse ja määruse (EL) 2023/1113 täitmist kohustatud isiku poolt.

6. Erandina lõikest 1 ei tohi kohustatud isikud anda käesoleva määruse nõuetest tulenevaid ülesandeid edasi teenuseosutajatele, kes asuvad või on asutatud III peatüki 2. jao kohaselt kindlaks määratud kolmandates riikides, välja arvatud juhul, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

a) kohustatud isik annab ülesanded edasi üksnes teenuseosutajale, kes kuulub samasse kontserni;

b) kontsern kohaldab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtteid ja protseduure, kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid ja andmete säilitamise nõudeid, mis on täielikult kooskõlas käesoleva määrusega või samaväärsete õigusnormidega kolmandates riikides;

c) käesoleva lõike punktis b osutatud nõuete rakendamise tulemuslikkuse üle teeb kontserni tasandil järelevalvet päritoluliikmesriigi järelevalveasutus kooskõlas direktiivi (EL) 2024/1640 IV peatükiga.

7. Erandina lõikest 3 võib investeerimisfond, kui ta ei ole juriidiline isik või tal on ainult juhatus ning ta on delegeerinud liitumiste töötlemise ja direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 25 määratletud rahaliste vahendite kogumise investoritelt teisele üksusele, anda lõike 3 punktides c, d ja e osutatud ülesande edasi ühele oma teenuseosutajatest.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud ülesande edasiandmine võib toimuda alles pärast seda, kui investeerimisfond on lõike 1 kohaselt teatanud järelevalveasutusele oma kavatsusest anda ülesanne edasi ja järelevalve tegija on sellise ülesande edasiandmise heaks kiitnud, võttes arvesse

a) teenuseosutaja ressursse, kogemusi ja teadmisi seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega;

b) teenuseosutaja teadmisi investeerimisfondi tegevuse või tehingute liigist.

8. Hiljemalt 10. juuliks 2027 annab AMLA välja kohustatud isikutele mõeldud suunised, milles käsitletakse järgmist:

a) ülesannete edasiandmise suhete, sealhulgas võimalke edaspidiste tegevuse edasiandmise suhete loomine, kooskõlas käesoleva artikliga, nende juhtimine ja protseduurid, mille abil jälgitakse ülesannete täitmist teenusepakkujate poolt, eelkõige kriitilisteks funktsioonideks peetavate ülesannete täitmist;

b) kohustatud isiku ja teenuseosutaja rollid ja vastutus ülesannete edasiandmise lepingu raames;

c) järelevalvealased käsitused ülesannete edasiandmisele ja järelevalvealased ootused seoses kriitiliste funktsioonide edasiandmisega.

III PEATÜKK

KLIENDI SUHTES RAKENDATAVAD HOOLSUSMEETMED

1. JAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 19

Kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete kohaldamine

1. Kohustatud isikud rakendavad klientide suhtes hoolsusmeetmeid järgmistel juhtudel:

a) ärisuhte loomisel;

b) kui nad teevad juhutehingut, mille väärtus on vähemalt 10 000 eurot või samaväärne summa omavääringus, olenemata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või omavahel seotud tehingute kaudu, või lõike 9 kohaselt kehtestatud väiksem väärtus;

c) kui nad osalevad juriidilise isiku asutamises, õigusliku üksuse loomises või artikli 3 punkti 3 alapunktis a, b või c osutatud kohustatud isikute puhul juriidilise isiku omandiõiguse üleminekus, olenemata tehingu väärtusest;

d) kui on rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus, sõltumata ükskõik millisest erandist, vabastusest või künnisest;

e) kui esineb kahtlusi varem kontrollitud kliendi isikut tõendavate andmete õigsuses või adekvaatsuses;

f) kui on kahtlusi, et isik, kellega nad suhtlevad, on klient või kliendi nimel tegutsema volitatud isik.

2. Lisaks lõikes 1 osutatud asjaoludele rakendavad krediidiasutused ja finantseerimisasutused, välja arvatud krüptovarateenuste osutajad, kliendi suhtes hoolsusmeetmeid, kui nad algatavad või teevad juhutehingu, mis on määruse (EL) 2023/1113 artikli 3 punktis 9 määratletud rahaülekanne, mille väärtus on vähemalt 1 000 eurot või samaväärne summa omavääringus, olenemata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või omavahel seotud tehingutena.

3. Erandina lõike 1 punktist b teevad krüptovarateenuse osutajad järgmist:

a) rakendavad kliendi suhtes hoolsusmeetmeid, kui nad teevad juhutehingu, mille väärtus on vähemalt 1 000 eurot või samaväärne summa omavääringus, olenemata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või omavahel seotud tehingutena;

b) rakendavad kliendi suhtes vähemalt artikli 20 lõike 1 punktis a osutatud hoolsusmeetmeid, kui nad teevad juhutehingu, mille väärtus on väiksem kui 1 000 eurot või samaväärne summa omavääringus, olenemata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või seotud tehingutena.

4. Erandina lõike 1 punktist b rakendavad kohustatud isikud kliendi suhtes vähemalt artikli 20 lõike 1 punktis a osutatud hoolsusmeetmeid kui nad teevad sularahas juhutehingu, mille väärtus on vähemalt 3 000 eurot või samaväärne summa omavääringus, olenemata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või seotud tehingutena.

Käesoleva lõike esimest lõiku ei kohaldata, kui liikmesriigid on kehtestanud vastavalt artikli 80 lõigetele 2 ja 3 suurte sularahamaksete piirmäära 3 000 eurot või alla selle või samaväärne summa omavääringus, välja arvatud kõnealuse artikli lõike 4 punktis b käsitletud juhtudel.

5. Lisaks lõikes 1 osutatud asjaoludele rakendavad hasartmänguteenuse osutajad kliendi suhtes hoolsusmeetmeid võidusumma väljamaksmise, panuste tegemise või mõlema korral, kui tehtava tehingu suurus on vähemalt 2 000 eurot või samaväärne summa omavääringus, sõltumata sellest, kas tehing tehakse ühe tehingu või mitme omavahel seotud tehinguga.

6. Käesoleva peatüki kohaldamisel käsitavad kohustatud isikud oma klientidena järgmisi isikuid:

a) artikli 3 punkti 3 alapunktides e, f ja i osutatud kohustatud isikute ning artikli 3 punkti 3 alapunktis j osutatud suure väärtusega kaupadega kauplejate puhul lisaks oma otsesele kliendile ka kauba tarnija;

b) tehingut vahendavate notarite, advokaatide ja teiste sõltumatute õigusteenuse osutajate puhul ja niivõrd, kuivõrd tegemist on ainsa seda tehingut vahendava notari või advokaadi või muu sõltumatu õigusteenuse osutajaga, tehingu mõlemad pooled;

c) kinnisvaramaaklerite puhul tehingu mõlemad pooled;

d) makse algatamise teenuse pakkujate osutatud makse algatamise teenuste puhul kaupleja;

e) ühisrahastusteenuse osutajate ja ühisrahastusteenuse vahendajate puhul füüsiline või juriidiline isik, kes soovib rahastamist ja pakub rahastamist ühisrahastusplatvormi kaudu.

7. Järelevalve tegijad võivad otse või koostöös kõnealuse liikmesriigi teiste asutustega vabastada kohustatud isikud täielikult või osaliselt artikli 20 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete rakendamisest seoses e-rahaga, kui toote olemuse tõttu on risk tõendatult väike ja kui on täidetud kõik järgmised riskimaandamise tingimused:

a) maksevahend ei ole taaslaetav ning elektrooniliselt seadmesse säilitatud summa ei ületa 150 eurot või samaväärset summat omavääringus;

b) maksevahendit kasutatakse üksnes emitendi pakutavate kaupade või teenuste ostmiseks või teenuseosutajate võrgustikus;

c) maksevahend ei ole maksekontoga seotud ega võimalda vahetada säilitatud summasid sularaha või krüptovara vastu;

d) emitent jälgib piisavalt tehinguid või ärisuhet, et oleks võimalik teha kindlaks ebatavalisi või kahtlasi tehinguid.

8. Hasartmänguteenuse osutajad võivad oma artikli 20 lõike 1 punktis a osutatud kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete täitmiseks tuvastada kliendi ja kontrollida kliendi isikusamasust kasiinosse või muudesse füüsilistesse hasartmänguruumidesse sisenemisel, tingimusel et nad on kehtestatud süsteemid, mis võimaldavad neil seostada tehinguid konkreetsete klientidega.

9. AMLA töötab hiljemalt 10. juuliks 2026 välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu ja esitab selle komisjonile vastuvõtmiseks. Kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõus täpsustatakse:

a) kohustatud isikud, sektorid või tehingud, mida seostatakse suurema rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga ning mille puhul järgitakse lõike 1 punktis b sätestatud väärtusest väiksemaid väärtusi;

b) seotud juhutehingute väärtused;

c) kriteeriumid, mida tuleb arvesse võtta juhutehingute ja ärisuhete tuvastamisel;

d) omavahel seotud tehingute kindlaksmääramise kriteeriumid.

Esimeses lõigus osutatud regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu väljatöötamisel võtab AMLA igakülgselt arvesse eri liiki kohustatud isikute ärimudelitega seotud olemuslikke riskitasemeid ning komisjoni poolt direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 7 kohaselt tehtud liidu tasandi riskihindamist;

10. Komisjonile antakse õigus täiendada käesolevat määrust, võttes kooskõlas määruse (EL) 2024/1620 artiklitega 49–52 vastu käesoleva artikli lõikes 9 osutatud regulatiivsed tehnilised standardid.

Artikkel 20

Kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed

1. Kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamiseks võtavad kohustatud isikud kõik järgmised meetmed:

a) tuvastavad kliendi ja kontrollivad kliendi isikusamasust;

b) tuvastavad tegelikud kasusaajad ning võtavad mõistlikke meetmeid nende isikusamasuse kontrollimiseks sellises ulatuses, et kohustatud isik on veendunud, et ta teab, kes on tegelik kasusaaja, ja mõistab kliendi omandi- ja kontrollistruktuuri;

c) hindavad ja asjakohasel juhul koguvad teavet ärisuhte või juhutehingute eesmärgi ja olemuse kohta ja mõistavad neid;

d) kontrollivad, kas kliendi või tegelike kasusaajate suhtes kohaldatakse sihipäraseid finantssanktsioone, ning kliendi või juriidilisest isikust õigusliku üksuse poole puhul, kas füüsilised või juriidilised isikud, kelle suhtes kohaldatakse sihipäraseid finantssanktsioone, kontrollivad juriidilist isikut või neil on selles juriidilises isikus üle 50 %-line osalus või enamusotsustusõigust, kas eraldi või ühiselt;

e) hindavad ja asjakohasel juhul koguvad teavet klientide äritegevuse laadi kohta, sealhulgas ettevõtjate puhul selle kohta, kas nad tegutsevad, või nende töö või ameti kohta;

f) pidev ärisuhte seire, sealhulgas ärisuhte raames tehtud tehingute kontroll, mis tagab, et tehingud on kooskõlas kohustatud isiku teadmistega kliendist, tema tegevusest ja riskiprofiilist ning vajaduse korral ka vahendite allikast;

g) teevad kindlaks, kas klient, kliendi tegelik kasusaaja, ja kui see on asjakohane, isik, kelle nimel või kelle huvides tehing või tegevus toimub, on riikliku taustaga isik, pereliige või lähedaseks äripartneriks peetav isik;

h) kui tehing või tegevus toimub sellise füüsilise isiku nimel või huvides, kes ei ole klient, tuvastavad ja kontrollivad sellise füüsilise isiku isikusamasust;

i) kontrollivad, et kõik kliendi nimel tegutsevana esinevad isikud on selleks volitatud, ning tuvastavad kõnealused isikud ja kontrollivad nende isikusamasust.

2. Kohustatud isikud määravad lõikes 1 osutatud meetmete ulatuse kindlaks rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide individuaalse analüüsi alusel, võttes arvesse kliendi ja ärisuhte või juhutehingu eriomadusi ning kohustatud isiku tehtavat artikli 10 kohast kogu äritegevust hõlmavat riskihindamist, I lisas sätestatud rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud muutujaid ning II ja III lisas sätestatud riskitegureid.

Kui kohustatud isikud teevad kindlaks, et rahapesu või terrorismi rahastamise risk on suurenenud, rakendavad nad tugevdatud hoolsusmeetmeid vastavalt käesoleva peatüki 4. jaole. Kui tehakse kindlaks väiksema riskiga olukorrad, võivad kohustatud isikud kohaldada lihtsustatud hoolsusmeetmeid vastavalt käesoleva peatüki 3. jaole.

3. Hiljemalt 10. juuliks 2026 annab AMLA välja suunised riskimuutujate ja riskitegurite kohta, mida kohustatud isikud peavad ärisuhete loomisel või juhutehingute tegemisel arvesse võtma.

4. Kohustatud isikud peavad igal ajal suutma oma järelevalve tegijatele tõendada, et võetud meetmed on tuvastatud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske silmas pidades sobivad.

Artikkel 21

Suutmatus täita kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise nõuet

1. Kui kohustatud isik ei suuda täita nõuet rakendada kliendi suhtes artikli 20 lõikes 1 sätestatud hoolsusmeetmeid, ei tohi ta tehingut lõpule viia ega ärisuhet luua ning peab asjaomase ärisuhte lõpetama ja kaaluma kliendiga seoses kahtlasest tehingust teatamist rahapesu andmebüroole kooskõlas artikliga 69.

Ärisuhte lõpetamine käesoleva lõike esimese lõigu kohaselt ei keela kohustatud isikul direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 25 määratletud ja talle tasumisele kuuluvate rahaliste vahendite vastuvõtmist.

Kui kohustatud isikul on kohustus kaitsta oma kliendi vara, ei käsitata ärisuhte lõpetamist kliendi vara võõrandamise nõudena.

Elukindlustuslepingute puhul hoiduvad kohustatud isikud vajaduse korral ärisuhte lõpetamisele alternatiivse meetmena kliendi jaoks tehingute tegemisest, sealhulgas väljamaksed soodustatud isikutele, kuni kliendi suhtes rakendatakse artikli 20 lõikes 1 sätestatud hoolsusmeetmeid.

2. Lõiget 1 ei kohaldata notarite, advokaatide, muude sõltumatute õigusteenuse osutajate, audiitorite, väliste raamatupidamisteenuse osutajate ja maksunõustajate suhtes niivõrd, kui kõnealused isikud on seotud kliendi õigusliku olukorra hindamisega või ülesannete täitmisega kõnealuse kliendi kaitsja või esindajana kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas seoses nõustamisega menetluse algatamise või vältimise asjus.

Esimeses lõigus sätestatud erandit ei kohaldata, kui selles osutatud kohustatud isikud

a) osalevad rahapesus, selle eelkuritegudes või terrorismi rahastamises;

b) annavad õigusnõu rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamise eesmärgil või

c) teavad, et klient soovib õigusnõu rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamise eesmärgil; sellest kavatsusest või eesmärgist teadmist saab järeldada objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal.

3. Kohustatud isikud peavad arvestust kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise nõude täitmiseks võetud meetmete, sealhulgas tehtud otsuste ja asjakohaste tõendavate dokumentide ja põhjenduste kohta. Kohustatud isiku valduses olevaid dokumente, andmeid või teavet ajakohastatakse alati, kui kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed vaadatakse läbi vastavalt artiklile 26.

Käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud arvestuse pidamise nõuet kohaldatakse ka olukordades, kus kohustatud isikud keelduvad ärisuhte loomisest, ärisuhte lõpetamisest või alternatiivsete meetmete kohaldamisest vastavalt lõikele 1.

4. Hiljemalt 10. juuliks 2027 annab AMLA koos Euroopa Pangandusjärelevalvega välja ühised suunised meetmete kohta, mida krediidiasutused ja finantseerimisasutused võivad võtta, et tagada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise normide järgimine direktiivi 2014/92/EL nõuete rakendamisel, sealhulgas seoses ärisuhetega, mida riskide maandamine kõige rohkem mõjutab.

Artikkel 22

Kliendi ja tegeliku kasusaaja tuvastamine ja isikusamasuse kontrollimine

1. Välja arvatud väiksema riskiga juhtumite korral, mille suhtes kohaldatakse 3. jao kohaseid meetmeid, ja olenemata 4. jao kohaste suurema riskiga juhtumite suhtes lisameetmete kohaldamisest, peavad kohustatud isikud kliendi ja kõigi kliendi nimel tegutsevana esinevate isikute ning füüsiliste isikute, kelle nimel või kelle kasuks tehing või toiming tehakse tuvastamiseks hankima vähemalt järgmise teabe:

a) füüsilise isiku puhul

i) kõik ees- ja perekonnanimed;

ii) sünnikoht ja täielik sünniaeg;

iii) kodakondsus või kodakondsusetus ja pagulasseisund, kui see on olemas, või lisakaitse seisund ning riiklik isikukood, kui see on olemas;

iv) alaline elukoht, või kui fikseeritud elukoha aadress ja seaduslik elukoht liidus puudub, siis postiaadress, millel füüsilise isikuga on võimalik ühendust saada, ning võimaluse korral maksukohustuslasena registreerimise number;

b) juriidilise isiku puhul

i) juriidilise isiku õiguslik vorm ja nimi;

ii) registrijärgse või ametliku asukoha aadress, ja kui see on erinev, siis peamine tegevuskoht, ning asutamisriik;

iii) juriidilise isiku esindajate nimed ning olemasolu korral registrikood, maksukohustuslasena registreerimise number ja juriidilise isiku tunnus;

iv) isikute nimed, kes omavad aktsiaid või osi või kellel on direktori positsioon esindajana, sealhulgas viide nende staatusele variaktsionäride või varijuhtidena;

c) lepingulise usaldushalduse halduri või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omava isiku puhul

i) põhiteave õigusliku üksuse kohta; õiguslikus üksuses hoitavate või selle kaudu hallatavate varade puhul tehakse kindlaks üksnes need varad, mis kuuluvad haldamisele ärisuhte või juhutehingu raames;

ii) usaldushalduri või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omava isiku elukoha aadress, ja kui see on erinev, siis lepingulise usaldushalduse või sarnase õigusliku üksuse juhtimise koht, ning volitused, mis reguleerivad ja seovad õiguslikke üksuseid, ning olemasolu korral maksukohustuslasena registreerimise number ja juriidilise isiku tunnus;

d) muude organisatsioonide puhul, kellel on riigisisese õiguse kohaselt õigusvõime

i) nimi, registrijärgse asukoha aadress või samaväärne aadress;

ii) organisatsiooni esindama volitatud isikute nimed ning kohaldataval juhul õiguslik vorm, maksukohustuslasena registreerimise number, registrikood, juriidilise isiku tunnus ja põhikiri või samaväärne dokument.

2. Juriidilise isiku või õigusliku üksuse tegeliku kasusaaja tuvastamiseks koguvad kohustatud isikud artikli 62 lõike 1 teise lõigu punktis a osutatud teavet.

Kui pärast kõigi võimalike tuvastamisviiside ammendamist ei ole ühtegi füüsilist isikut tuvastatud tegeliku kasusaajana või kui on kahtlused, kas tuvastatud isikud on tegelikud kasusaajad, dokumenteerivad kohustatud isikud, et tegelikku kasusaajat ei tuvastatud, ja teevad kindlaks kõik füüsilised isikud, kellel on juriidilises isikus kõrgema juhtkonna liikme ametikoht, ning kontrollivad nende isikusamasust.

Kui teises lõigus osutatud isikusamasuse kontrollimine võib kliendile märku anda, et kohustatud isikul on juriidilise isiku tegeliku kasusaaja suhtes kahtlusi, hoidub kohustatud isik kõrgema juhtkonna liikmete isikusamasuse kontrollimisest ning dokumenteerib selle asemel tegelike kasusaajate ja kõrgema juhtkonna liikmete isikusamasuse kindlakstegemiseks võetud meetmed. Kohustatud isikud dokumenteerivad võetud meetmed ja tuvastamise käigus ilmnenud raskused, mis viisid kõrgema juhtkonna liikme tuvastamiseni.

3. Krediidiasutused ja finantseerimisasutused koguvad teavet, et tuvastada sellised füüsilised või juriidilised isikud või kontrollida nende isikusamasust, kes kasutavad nende poolt väljastatavat virtuaalset IBANit ning sellega seotud panga- või maksekontot.

Krediidiasutus või finantseerimisasutus, kes teenindab panga- või maksekontot, millele teise krediidiasutuse või finantseerimisasutuse väljastatud virtuaalne IBAN makseid ümber suunab, tagab, et ta saab virtuaalse IBANi väljastanud asutuselt viivitamata ja igal juhul viie tööpäeva jooksul pärast teabe taotlemist teavet virtuaalset IBANit kasutava füüsilise isiku tuvastamiseks ja tema isikusamasuse kontrollimiseks.

4. Usaldushalduse või sarnaste juriidiliste isikute või õiguslike üksuste soodustatud isikute puhul, kes on määratud teatavate omaduste või liigi järgi, kogub kohustatud isik soodustatud isikute kohta piisavalt teavet nii, et ta oleks kindel, et ta suudab väljamakse tegemise ajal või siis, kui soodustatud isik kasutab oma õigusi, tuvastada tema isikusamasuse.

5. Kaalutlusel põhineva usaldushalduse puhul kogub kohustatud isik piisavalt teavet õigustatud isikute ja vaikimisi soodustatud isikute kohta, et tal oleks võimalik teha kindlaks soodustatud isiku isikusamasus kui usaldushaldurid kasutavad oma kaalutlusõigust, või kui vaikimisi soodustatud isikust saab soodustatud isik usaldushaldurite eelnimetatud õiguse kasutamatajätmise tõttu.

6. Kohustatud isikud koguvad kliendi ja kõigi kliendi nimel tegutsevana esinevate isikute tuvastamiseks vajaliku teabe, dokumendid ja andmed ühel järgmistest viisidest:

a) esitatakse isikut tõendav dokument, passi või samaväärse dokumendi esitamine, ning kui see on asjakohane, teabe hankimine usaldusväärsetest ja sõltumatutest allikatest, millele pääsetakse juurde otse või mille esitab klient;

b) kasutatakse e-identimise vahendeid, mis vastavad määruses (EL) nr 910/2014 sätestatud tagatistasemele „märkimisväärne“ või „kõrge“, ning asjakohaseid kvalifitseeritud usaldusteenuseid, nagu on sätestatud nimetatud määruses.

7. Kohustatud isikud kontrollivad tegeliku kasusaaja ja asjakohasel juhul nende isikute, kelle nimel või kelle huvides tehing või toiming tehakse, isikusamasust ühel järgmistest viisidest:

a) kooskõlas lõikega 6.

b) võttes mõistlikke meetmeid, et koguda vajalikku teavet, dokumente ja andmeid kliendilt või muudest usaldusväärsetest allikatest, sealhulgas avalikest registritest, mis ei ole keskregistrid.

Kohustatud isikud määravad kindlaks teabe ulatuse, millega tuleb tutvuda, võttes arvesse juhutehingust või ärisuhtest ja tegelikust kasusaajast tulenevaid riske, sealhulgas omandistruktuuriga seotud riske.

Lisaks käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud tuvastamisviisidele kontrollivad kohustatud isikud tegelikke kasusaajaid käsitlevat teavet tutvudes keskregistrite kannetega.

Artikkel 23

Kliendi ja tegeliku kasusaaja isikusamasuse kontrollimise aeg

1. Kliendi, tegeliku kasusaaja ja kõigi artikli 20 lõike 1 punktide h ja i kohaste isikute isikusamasuse kontrollimine toimub enne ärisuhte loomist või juhutehingu tegemist Sellist kohustust ei kohaldata käesoleva peatüki 3. jao kohaste väiksema riskiga olukordade suhtes, kui väiksem risk õigustab sellise kontrolli edasilükkamist.

Kinnisvaramaaklerite puhul viiakse esimeses lõigus osutatud kontroll läbi pärast seda, kui müüja või rendileandja või üürileandja pakkumise vastu võtab, ning igal juhul enne vahendite või vara üleandmist.

2. Erandina lõikest 1 võib kliendi ja tegeliku kasusaaja isikusamasust kontrollida ärisuhte loomise ajal, kui seda on vaja, et äritegevuse tavapärast käiku mitte häirida ja kui rahapesu või terrorismi rahastamise risk on väike. Sellisel juhul tuleb see menetlus lõpule viia võimalikult kiiresti pärast esmakontakti.

3. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 võib krediidiasutus või finantseerimisasutus avada konto, sealhulgas vabalt võõrandatavate väärtpaberitega tehingute tegemist võimaldava konto, mida klient võib nõuda, tingimusel et on piisavalt tagatud see, et klient ei tee tehinguid või et neid ei tehta tema nimel, kuni kliendi suhtes on täielikult rakendatud artikli 20 lõike 1 punktides a ja b sätestatud hoolsusmeetmed.

4. Kui kohustatud isikud astuvad uude ärisuhtesse juriidilise isikuga või lepingulise usaldushalduse halduriga või isikuga, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, millele on osutatud artiklites 51, 57, 58, 61 ja 67, ning nad peavad registreerima tegelikku kasusaajat käsitleva teabe vastavalt direktiivi (EL) 2024/1640 artiklile 10, hangivad kohustatud isikud kehtiva tõendi registreerimise kohta või hiljuti väljastatud ja registreerimise kehtivust kinnitava registri väljavõtte.

Artikkel 24

Tegelike kasusaajate registrites sisalduva teabega seotud lahknevustest teatamine

1. Kohustatud isikud teatavad keskregistritele kõigist lahknevustest keskregistrites oleva teabe ning artikli 20 lõike 1 punkti b ja artikli 22 lõike 7 kohaselt nende kogutud teabe vahel.

Esimeses lõigus osutatud lahknevustest teatatakse põhjendamatu viivituseta ja igal juhul 14 kalendripäeva jooksul pärast avastamist. Sellistest lahknevustest teatamisel lisavad kohustatud isikud teatele kogutud teabe lahknevuse ning selle isiku kohta, keda nad peavad tegelikeks kasusaajateks, ning kui see on asjakohane, variaktsionärideks ja varijuhtideks, ning põhjendused.

2. Erandina lõikest 1 võivad kohustatud isikud keskregistrit lahknevustest mitte teavitada ja nõuda selle asemel klientidelt lisateavet, kui tuvastatud lahknevused

a) piirduvad trükivigade, erinevate transliteratsiooniviiside või väikeste ebatäpsustega, mis ei mõjuta tegelike kasusaajate tuvastamist ega nende olukorda, või

b) on tingitud aegunud andmetest, kuid tegelikud kasusaajad on kohustatud isikule teada muust usaldusväärsest allikast ning puudub alus kahtlustada kavatsust teavet varjata.

Kui kohustatud isik jõuab järeldusele, et teave tegelike kasusaajate kohta keskregistris ei ole õige, paluvad nad artiklite 63, 64 ja 67 kohaselt klientidel põhjendamatu viivituseta ja igal juhul 14 kalendripäeva jooksul esitada registrile õige teabe.

Käesolevat lõiget ei kohaldata suurema riskiga juhtumitele, mille suhtes kohaldatakse käesoleva peatüki 4. jao kohaseid meetmeid.

3. Kui klient ei ole esitanud õiget teavet lõike 2 teises lõigus osutatud tähtajaks, teatab kohustatud isik lahknevusest keskregistrile vastavalt lõike 1 teisele lõigule.

4. Käesolevat artiklit ei kohaldata notarite, advokaatide, muude sõltumatute õigusteenuse osutajate, audiitorite, väliste raamatupidamisteenuse osutajate ega maksunõustajate suhtes seoses teabega, mida nad saavad kliendilt või selle kliendi kohta, kui nad selgitavad kõnealuse kliendi õiguslikku olukorda või kaitsevad või esindavad kõnealust klienti kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas juhul, kui nad annavad kohtumenetluse algatamist või vältimist käsitlevat nõu, olenemata sellest, kas kõnealune teave on saadud enne sellist menetlust, selle ajal või pärast seda.

Käesoleva artikli nõudeid kohaldatakse aga juhul, kui käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud kohustatud isikud annavad õigusnõu kõigis artikli 21 lõike 2 teise lõiguga hõlmatud olukordades.

Artikkel 25

Ärisuhte või juhutehingu eesmärgi ja olemuse tuvastamine

Enne ärisuhte loomist või juhutehingu tegemist peab kohustatud isik olema kindel, et ta mõistab selle eesmärki ja kavandatud olemust. Selleks kogub kohustatud isik vajaduse korral teavet järgmise kohta:

a) juhutehingu või ärisuhte eesmärk ja majanduslik põhjendus;

b) kavandatava tegevuse hinnanguline summa;

c) vahendite päritolu;

d) vahendite sihtkoht.

e) kliendi äritegevus või amet.

Käesoleva artikli lõike 1 punkti a kohaldamisel koguvad artikliga 74 hõlmatud kohustatud isikud teavet, et teha kindlaks, kas kõnealuses artiklis osutatud suure väärtusega kaupade kavandatav kasutamine on seotud äriliste või mitteäriliste eesmärkidega.

Artikkel 26

Ärisuhte pidev seire ja klientide tehtavate tehingute jälgimine

1. Kohustatud isikud teevad ärisuhete, sealhulgas kliendi poolt kogu ärisuhte jooksul tehtud tehingute pidevat seiret, et veenduda, kas need tehingud on kooskõlas kohustatud isiku teadmistega kliendi, kliendi äritegevuse ja riskiprofiili kohta ning vajaduse korral teabega vahendite päritolu ja sihtkoha kohta, ning tuvastada tehingud, mille suhtes kohaldatakse põhjalikumat hindamist vastavalt artikli 69 lõikele 2.

Kui ärisuhted hõlmavad rohkem kui üht toodet või teenust, tagavad kohustatud isikud, et kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed hõlmavad kõiki neid tooteid ja teenuseid.

Kui kontserni kuuluvatel kohustatud isikutel on ärisuhted klientidega, kes on ka kõnealuse kontserni kuuluvate teiste kohustatud isikute kliendid, olenemata sellest, kas nad on kohustatud isikud või ettevõtjad, kelle suhtes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid ei kohaldata, võtavad nad arvesse nende muude ärisuhetega seotud teavet, et jälgida ärisuhteid oma klientidega.

2. Lõikes 1 osutatud pideva seire raames tagavad kohustatud isikud, et kliendi asjakohaseid dokumente, andmeid või teavet ajakohastatakse.

Klienditeabe esimese lõigu kohaste ajakohastamiste vaheline ajavahemik põhineb ärisuhtest tuleneval riskil ning see ei tohi mingil juhul ületada

a) üht aastat suurema riskiga klientide puhul, kelle suhtes kohaldatakse käesoleva peatüki 4. jao kohaseid meetmeid;

b) viit aastat kõigi teiste klientide puhul.

3. Lisaks lõikes 2 sätestatud nõuetele vaatavad kohustatud isikud klienditeabe läbi ja vajaduse korral ajakohastavad seda, kui

a) kliendiga seotud asjaomased asjaolud on muutunud;

b) kohustatud isikul on asjaomase kalendriaasta jooksul juriidiline kohustus võtta kliendiga ühendust, et vaadata läbi igasugune tegelikke kasusaajaid käsitlev asjakohane teave või järgida nõukogu direktiivi 2011/16/EL ([42]);

c) nad saavad teada olulisest asjaolust, mis on seotud kliendiga.

([42]) Nõukogu 15. veebruari 2011. aasta direktiiv 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta ja direktiivi 77/799/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 64, 11.3.2011, lk 1).

4. Lisaks käesoleva artikli lõikes 1 osutatud pidevale seirele kontrollivad kohustatud isikud korrapäraselt, kas on täidetud artikli 20 lõike 1 punktis d sätestatud tingimused. Sellise kontrolli sagedus peab vastama kohustatud isiku ja ärisuhte riskile, mis tuleneb sihipäraste finantssanktsioonide rakendamata jätmisest ja neist kõrvalehoidmisest.

Krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste puhul viiakse esimeses lõigus osutatud kontroll läbi ka pärast kõigi uute sihipäraste finantssanktsioonide kohaldamist.

Käesoleva lõike nõuded ei asenda kohustust kohaldada sihipäraseid finantssanktsioone ega rangemaid nõudeid, mis tulenevad muudest liidu õigusaktidest või riigisisesest õigusest, mis käsitlevad kliendibaasi kontrollimist sihipäraste finantssanktsioonide loetelude alusel.

5. Hiljemalt 10. juuliks 2026 annab AMLA välja suunised ärisuhte pideva seire ja sellise suhte raames tehtavate tehingute jälgimise kohta.

Artikkel 27

Ajutised meetmed klientide suhtes, kelle suhtes kohaldatakse ÜRO finantssanktsioone

1. Klientide puhul, kelle suhtes kohaldatakse ÜRO finantssanktsioone või keda kontrollivad füüsilised või juriidilised isikud või üksused, kelle suhtes kohaldatakse ÜRO finantssanktsioone, või kus füüsilistel või juriidilistel isikutel või õiguslikel üksustel, kelle suhtes kohaldatakse ÜRO finantssanktsioone, on üle 50 %-line osalus või enamusotsustusõigus, kas eraldi või ühiselt, peavad kohustatud isikud arvestust järgmise kohta:

a) ÜRO finantssanktsioonide avaldamisel kliendi jaoks hallatavad rahalised vahendid või muu vara;

b) kliendi tehingukatsed;

c) kliendi jaoks tehtud tehingud.

2. Kohustatud isikud kohaldavad käesolevat artiklit ajavahemikul alates ÜRO finantssanktsioonide avaldamisest kuni asjaomaste sihipäraste finantssanktsioonide kohaldamiseni liidus.

Artikkel 28

Regulatiivsed tehnilised standardid teabe kohta, mida on vaja kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamiseks

1. AMLA töötab hiljemalt 10. juuliks 2026 välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu ja esitab selle komisjonile vastuvõtmiseks. Kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõus täpsustatakse

a) nõudeid, mida kohaldatakse kohustatud isikute suhtes vastavalt artiklile 20, ning teavet, mida kogutakse artiklite 22 ja 25 ning artikli 33 lõike 1 ja artikli 34 lõike 4 kohaselt standardsete, lihtsustatud ja tugevdatud hoolsusmeetmete rakendamiseks, sealhulgas miinimumnõudeid väiksema riskiga olukordades;

b) kliendi suhtes rakendatavate lihtsustatud hoolsusmeetmete liiki, mida kohustatud isikud võivad kohaldada väiksema riskiga olukordades vastavalt käesoleva määruse artikli 33 lõikele 1, sealhulgas meetmed, mida kohaldatakse kohustatud isikute ja toodete või teenuste eri kategooriate suhtes, võttes arvesse direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 7 kohaselt komisjoni tehtud liidu tasandi riskihindamise tulemusi;

c) e-raha instrumentide omadustega seotud riskitegureid, mida järelevalve tegijad peaksid artikli 19 lõike 7 kohase erandi ulatuse kindlaksmääramisel arvesse võtma;

d) usaldusväärseid ja sõltumatuid teabeallikaid, mida võib kasutada füüsiliste või juriidiliste isikute isikusamasuse tuvastamise andmete kontrollimiseks artikli 22 lõigete 6 ja 7 kohaldamisel;

e) selliste atribuutide loetelu, mida artikli 22 lõike 6 punktis b osutatud e-identimise vahendid ja asjaomased kvalifitseeritud usaldusteenused peavad sisaldama, et täita artikli 20 lõike 1 punktides a ja b sätestatud nõuded standardsete, lihtsustatud ja tugevdatud hoolsusmeetmete puhul.

2. Lõike 1 punktides a ja b osutatud nõuete ja meetmete puhul lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

a) osutatava teenusega kaasnev olemuslik risk;

b) kliendikategooriatega seotud riskid;

c) tehingu laad, summa ja kordumine;

d) ärisuhte jaoks või juhutehingu tegemiseks kasutatavad kanalid.

3. AMLA vaatab regulatiivsed tehnilised standardid korrapäraselt läbi ning vajaduse korral töötab välja ja esitab komisjonile eelnõu nende standardite ajakohastamiseks, et võtta muu hulgas arvesse innovatsiooni ja tehnoloogia arengut.

4. Komisjonile antakse õigus täiendada käesolevat määrust, võttes kooskõlas määruse (EL) 2024/1620 artiklitega 49–52 vastu käesoleva artikli lõigetes 1 ja 3 osutatud regulatiivsed tehnilised standardid.

2. JAGU

KOLMANDAID RIIKE KÄSITLEVAD PÕHIMÕTTED NING VÄLJASTPOOLT LIITU LÄHTUVAD RAHAPESU JA TERRORISMI RAHASTAMISEGA SEOTUD OHUD

Artikkel 29

Selliste kolmandate riikide kindlaksmääramine, kelle riiklikus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korras on märkimisväärseid strateegilisi puudusi

1. Komisjon määrab kindlaks kolmandad riigid, kelle riiklikus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korras on märkimisväärseid strateegilisi puudusi, ja need nimetatakse suure riskiga kolmandateks riikideks.

2. Et määrata kindlaks käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kolmandad riigid, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 85 vastu käesolevat määrust täiendavaid delegeeritud õigusakte, kui

a) on kindlaks tehtud märkimisväärsed strateegilised puudused kolmanda riigi õiguslikus ja institutsionaalses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikus;

b) on kindlaks tehtud märkimisväärsed strateegilised puudused kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemi tulemuslikkuses rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide maandamisel või selle süsteemis, millega hinnatakse ja maandatakse massihävitusrelvade leviku rahastamisega seotud ÜRO finantssanktsioonide rakendamata jätmise või neist kõrvalehoidmise riske;

c) punktide a ja b kohaselt kindlaks tehtud märkimisväärsed strateegilised puudused on püsivad ning nende leevendamiseks ei ole võetud ega võeta meetmeid.

Kõnealused delegeeritud õigusaktid võetakse vastu 20 kalendripäeva jooksul alates sellest, kui komisjon on kindlaks teinud, et esimese lõigu punktis a, b või c sätestatud kriteeriumid on täidetud.

3. Lõike 2 kohaldamisel võtab komisjon arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide ja standardite kehtestajate üleskutseid rakendada klientide suhtes tugevdatud hoolsusmeetmeid ja täiendavaid leevendusmeetmeid (edaspidi „vastumeetmed“), samuti nende tehtud või koostatud asjakohaseid hindamisi, hinnanguid, aruandeid või avaldusi.

4. Kui kolmas riik määratakse kindlaks vastavalt lõikes 2 osutatud kriteeriumidele, rakendavad kohustatud isikud artikli 34 lõikes 4 loetletud tugevdatud hoolsusmeetmeid ärisuhete või juhutehingute suhtes, mis hõlmavad kõnealuse kolmanda riigi füüsilisi või juriidilisi isikuid.

5. Lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktis määratakse artiklis 35 loetletud vastumeetmete hulgas kindlaks spetsiifilised vastumeetmed, millega maandatakse igast suure riskiga kolmandast riigist tulenevaid eriomaseid riske.

6. Kui liikmesriik tuvastab eriomase rahapesu või terrorismi rahastamise riski, mis lähtub kolmandast riigist, mille komisjon on kindlaks teinud vastavalt lõikes 2 osutatud kriteeriumidele ja mida ei ole käsitletud lõikes 5 osutatud vastumeetmetes, võib ta nõuda, et tema territooriumil asutatud kohustatud isikud kohaldavad spetsiifilisi täiendavaid vastumeetmeid kõnealusest kolmandast riigist tulenevate spetsiifiliste riskide maandamiseks. Tuvastatud riskist ja vastavatest vastumeetmetest teatatakse komisjonile viie päeva jooksul alates vastumeetmete kohaldamisest.

7. Komisjon vaatab lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktid korrapäraselt läbi, et lõike 5 kohaselt kindlaks määratud spetsiifilised vastumeetmed võtaksid arvesse muudatusi kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikus ning oleksid riskide suhtes proportsionaalsed ja piisavad.

Pärast lõike 6 kohase teate saamist hindab komisjon saadud teavet, et teha kindlaks, kas riigipõhised riskid mõjutavad liidu siseturu usaldusväärsust. Asjakohasel juhul vaatab komisjon lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktid läbi, lisades vajalikud vastumeetmed nende lisariskide maandamiseks. Kui komisjon leiab, et liikmesriigi poolt lõike 6 alusel rakendatud spetsiifilised täiendavad meetmed ei ole vajalikud kõnealusest kolmandast riigist tulenevate eriomaste riskide maandamiseks, võib komisjon rakendusaktiga otsustada, et liikmesriik lõpetaks spetsiifilise täiendava vastumeetme kohaldamise.

Artikkel 30

Selliste kolmandate riikide kindlaksmääramine, kes järgivad oma riiklikku rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korda puudulikult

1. Kolmandad riigid, kes järgivad oma riiklikku rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korda puudulikult, määrab kindlaks komisjon.

2. Et määrata kindlaks lõikes 1 osutatud kolmandad riigid, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 85 vastu käesolevat määrust täiendavaid delegeeritud õigusakte, kui

a) on kindlaks tehtud kolmanda riigi õigusliku ja institutsionaalse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku puudulik järgimine;

b) on kindlaks tehtud nõuete järgimisega seotud puudused kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemi tulemuslikkuses rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide maandamisel või selle süsteemis, millega hinnatakse ja maandatakse massihävitusrelvade leviku rahastamisega seotud ÜRO finantssanktsioonide rakendamata jätmise või neist kõrvalehoidmise riske.

Kõnealused delegeeritud õigusaktid võetakse vastu 20 kalendripäeva jooksul alates sellest, kui komisjon on kindlaks teinud, et esimese lõigu punktis a või b sätestatud kriteeriumid on täidetud.

3. Lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktide välja töötamisel võtab komisjon oma hindamise lähtealusena arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide ja standardite kehtestajate teavet rangema seire all olevate jurisdiktsioonide kohta ning nende koostatud asjakohaseid hindamisi, hinnanguid, aruandeid või avaldusi.

4. Lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktis määratakse artikli 34 lõikes 4 loetletud meetmete hulgas kindlaks spetsiifilised tugevdatud hoolsusmeetmed, mida kohustatud isikud kohaldavad, et maandada riske, mis on seotud ärisuhete või juhutehingutega, millesse on kaasatud kõnealusest kolmandast riigist pärit füüsilised või juriidilised isikud.

5. Komisjon vaatab lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktid korrapäraselt läbi, et lõike 4 kohaselt kindlaks määratud spetsiifilised tugevdatud hoolsusmeetmed võtaksid arvesse muudatusi kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikus ning oleksid riskide suhtes proportsionaalsed ja piisavad.

Artikkel 31

Liidu finantssüsteemi konkreetselt ja tõsiselt ohustavate kolmandate riikide kindlaksmääramine

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 85 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, et määrata kindlaks kolmandad riigid, kui ta erandjuhtudel leiab, et on hädavajalik maandada kõnealustest kolmandatest riikidest liidu finantssüsteemile ja siseturu tõrgeteta toimimisele tulenevat konkreetset ja tõsist ohtu, mida ei ole võimalik maandada artiklite 29 ja 30 kohaselt.

2. Lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktide välja töötamisel võtab komisjon eelkõige arvesse järgmisi kriteeriume:

a) kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise õiguslik ja institutsiooniline raamistik, eelkõige:

i) rahapesu ja terrorismi rahastamise kriminaliseerimine;

ii) kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed;

iii) andmete säilitamise nõuded;

iv) kahtlastest tehingutest teatamise nõuded;

v) kuivõrd kättesaadav on pädevatele asutustele tõene ja õigeaegne teave juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste tegelike kasusaajate kohta;

b) kolmanda riigi pädevate asutuste volitused ja menetlused rahapesu ja terrorismi rahastamisega võitlemisel, sealhulgas sobivalt mõjusad, proportsionaalsed ja heidutavad karistused, samuti kolmanda riigi tavad koostööl ja teabe vahetamisel liikmesriikide pädevate asutustega;

c) kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra tulemuslikkus rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide maandamisel.

3. Lõikes 1 osutatud ohutaseme kindlakstegemiseks võib komisjon paluda AMLA-l võtta vastu arvamus, mille eesmärk on hinnata konkreetset mõju liidu finantssüsteemi usaldusväärsusele, mis tuleneb ohu tasemest, mis kolmanda riigiga kaasneb.

4. Kui AMLA teeb kindlaks, et muu kui artiklite 29 ja 30 kohaselt kindlaks määratud kolmas riik kujutab endast konkreetset ja tõsist ohtu liidu finantssüsteemile, võib ta esitada komisjonile arvamuse, milles on kirjeldatud tuvastatud oht ja põhjused, miks komisjon peaks kolmanda riigi lõike 1 kohaselt kindlaks määrama.

Kui komisjon otsustab esimeses lõigus osutatud kolmandat riiki mitte kindlaks määrata, esitab ta AMLA-le sellekohase põhjenduse.

5. Lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktide välja töötamisel võtab komisjon eelkõige arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide ja standardite kehtestajate asjakohaseid hindamisi, hinnanguid ja aruandeid.

6. Kui asjaomasest kolmandast riigist tulenev kindlaksmääratud konkreetne ja tõsine oht on strateegiline puudus, kohaldatakse artikli 29 lõiget 4 ning käesoleva artikli lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktis määratakse kindlaks artikli 29 lõikes 5 osutatud spetsiifilised vastumeetmed.

7. Kui asjaomasest kolmandast riigist tulenev kindlaksmääratud konkreetne ja tõsine oht on puudulik nõuete järgimine, määratakse lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktis kindlaks artikli 34 lõikes 4 loetletud meetmete hulgas spetsiifilised tugevdatud hoolsusmeetmed, mida kohustatud isikud kohaldavad, et maandada riske, mis on seotud ärisuhete või juhutehingutega, millesse on kaasatud kõnealusest kolmandast riigist pärit füüsilised või juriidilised isikud.

8. Komisjon vaatab lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktid korrapäraselt läbi, et lõikes 6 osutatud vastumeetmed ja lõikes 7 osutatud tugevdatud hoolsusmeetmed võtaksid arvesse muudatusi kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikus ning oleksid riskide suhtes proportsionaalsed ja piisavad.

9. Komisjon võib võtta rakendusaktiga vastu metoodika kolmandate riikide kindlaksmääramiseks vastavalt käesolevale artiklile. Selles rakendusaktis sätestatakse eelkõige:

a) lõikes 2 osutatud kriteeriumide hindamise viisid;

b) hinnatava kolmanda riigiga suhtlemise protsess;

c) liikmesriikide ja AMLA kaasamise protsess liidu finantssüsteemi konkreetselt ja tõsiselt ohustavate kolmandate riikide kindlaksmääramisse.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 86 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 32

Suunised rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide, suundumuste ja meetodite kohta

1. Hiljemalt 10. juuliks 2027 annab AMLA välja suunised, milles määratakse kindlaks rahapesu ja terrorismi rahastamise riskid, suundumused ja meetodid, mis hõlmavad väljaspool liitu asuvaid geograafilisi piirkondi, millega kohustatud isikud kokku puutuvad. AMLA võtab eelkõige arvesse III lisas loetletud riskitegureid. Suurema riskiga olukordade tuvastamise korral hõlmavad suunised tugevdatud hoolsusmeetmeid, mida kohustatud isikud peavad kaaluma selliste riskide maandamiseks.

2. AMLA vaatab lõikes 1 osutatud suunised läbi vähemalt iga kahe aasta järel.

3. Lõikes 1 osutatud suuniste väljaandmisel ja läbivaatamisel võtab AMLA arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevate liidu institutsioonide, organite ja asutuste, rahvusvaheliste organisatsioonide ja standardite kehtestajate hindamisi, hinnanguid ja aruandeid.

3. JAGU

LIHTSUSTATUD HOOLSUSMEETMED

Artikkel 33

Lihtsustatud hoolsusmeetmed

1. Kui ärisuhte või tehinguga kaasneb II ja III lisas sätestatud riskitegureid arvesse võttes väike risk, võivad kohustatud isikud rakendada järgmisi lihtsustatud hoolsusmeetmeid:

a) kliendi ja tegeliku kasusaaja isikusamasust kontrollitakse pärast ärisuhte loomist, tingimusel et selline edasilükkamine on põhjendatud tuvastatud konkreetse väiksema riskiga, kuid igal juhul mitte hiljem kui 60 päeva möödumisel suhte loomisest;

b) kliendi tuvastamisega seotud ajakohastamisi tehakse harvemini;

c) ärisuhte või juhutehingu eesmärgi ja kavandatud olemuse tuvastamiseks kogutakse vähem teavet või teave tuletatakse tehingute või loodud ärisuhte liigist;

d) kliendi tehtavaid tehinguid kontrollitakse harvemini või vähem põhjalikult;

e) rakendatakse muid asjakohaseid lihtsustatud hoolsusmeetmeid, mille AMLA on artikli 28 kohaselt kindlaks määranud.

Esimeses lõigus osutatud meetmed peavad olema proportsionaalsed äritegevuse laadi ja suurusega ning tuvastatud väiksema riski konkreetsete elementidega. Kohustatud isikud peavad aga piisavalt jälgima tehinguid ja ärisuhteid, et oleks võimalik teha kindlaks ebatavalised või kahtlased tehingud.

2. Kohustatud isikud tagavad, et artikli 9 kohaselt kehtestatud ettevõttesisesed protseduurid sisaldavad lihtsustatud kontrolli erimeetmeid, mida tuleb võtta seoses eri liiki klientidega, kellega kaasneb väiksem risk. Kohustatud isikud dokumenteerivad otsused, et võtta arvesse väiksema riski lisategureid.

3. Lõike 1 punktis a osutatud lihtsustatud hoolsusmeetmete rakendamiseks võtavad kohustatud isikud enne kontrollimist vastu riskijuhtimisprotseduurid seoses tingimustega, mille alusel nad saavad osutada kliendile teenuseid või teha tehinguid, sealhulgas piirates tehtavate tehingute hulka, arvu või liike või jälgides tehinguid, et tagada nende vastavus asjaomase ärisuhte eeldatavatele normidele.

4. Kohustatud isikud kontrollivad regulaarselt lihtsustatud hoolsusmeetmete rakendamise tingimuste jätkuvat olemasolu. Selliste kontrollide sagedus peab vastama äritegevuse laadile ja suurusele ning konkreetsest suhtest tulenevatele riskidele.

5. Kohustatud isikud hoiduvad lihtsustatud hoolsusmeetmete rakendamisest järgmistes olukordades:

a) kohustatud isikutel on kahtlused, kas kliendi või tegeliku kasusaaja esitatud teave on tuvastamise etapis tõene, või nad avastavad selle teabega seoses vasturääkivusi;

b) väiksemale riskile osutavaid tegureid enam ei esine;

c) kliendi tehingute ja ärisuhte raames kogutud teabe jälgimine välistab väiksema riskiga stsenaariumi;

d) esineb rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus;

e) esineb kahtlus, et klient või tema nimel tegutsev isik püüab sihipärastest finantssanktsioonidest kõrvale hoida või neid vältida.

4. JAGU

TUGEVDATUD HOOLSUSMEETMED

Artikkel 34

Tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamisala

1. Artiklites 29, 30, 31 ja 36–46 osutatud juhtudel, samuti muudel suurema riskiga juhtudel, mille kohustatud isikud on tuvastanud vastavalt artikli 20 lõike 2 teisele lõigule, rakendavad kohustatud isikud nende riskide sobivaks juhtimiseks ja maandamiseks tugevdatud hoolsusmeetmeid.

2. Kohustatud isikud uurivad selliste vahendite päritolu ja sihtkohta, mis on seotud kõigi tehingutega, mis vastavad vähemalt ühele järgmistest tingimustest, ning nende tehingute eesmärki:

a) tehing on laadilt keerukas;

b) tehing on ebatavaliselt suuremahuline;

c) tehingu puhul on kasutatud ebatavalist tehingumustrit;

d) tehingul ei ole selget majanduslikku ega õiguslikku eesmärki.

3. Kohustatud isikud võtavad ärisuhtest või juhutehingust tulenevate rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide hindamisel arvesse vähemalt III lisas sätestatud võimaliku suurema riski tegureid ning artikli 32 kohaselt AMLA vastu võetud suuniseid, välja arvatud käesoleva peatüki 2. jaos käsitletud juhtudel, samuti kõiki muid suurema riski näitajaid, nagu rahapesu andmebüroo väljastatud teated ja artikli 10 kohase kogu äritegevust hõlmava riskihindamise tulemused.

4. Välja arvatud käesoleva peatüki 2. jaos käsitletud juhtudel, rakendavad kohustatud isikud käesoleva artikli lõikes 1 osutatud suurema riski korral tugevdatud hoolsusmeetmeid, mis on proportsionaalsed tuvastatud riskidega ja võivad hõlmata järgmisi meetmeid:

a) kliendi ja tegelike kasusaajate kohta hangitakse lisateavet;

b) ärisuhte kavandatud olemuse kohta hangitakse lisateavet;

c) kliendi ja tegelike kasusaajate vahendite allika ja vara allika kohta hangitakse lisateavet;

d) hangitakse teavet kavandatud või tehtud tehingute põhjuste ja nende ärisuhtele vastavuse kohta;

e) ärisuhete loomiseks või jätkamiseks hangitakse kõrgema juhtkonna heakskiit;

f) ärisuhte üle tehakse tugevdatud seiret, suurendades kohaldatavate kontrollide arvu ja ajastust ning valides välja lisauurimist vajavad tehingumustrid;

g) nõutakse, et esimene makse tehakse konto kaudu, mis on avatud kliendi nimel krediidiasutuses, mis rakendab klientide suhtes hoolsusmeetmete standardeid, mis ei ole vähem ranged kui käesolevas määruses sätestatud.

5. Kui tuvastatud suurema riskiga ärisuhe hõlmab vähemalt 5 000 000 euro väärtuses või samaväärses summas omavääringus või välisvaluutas vara haldamist personaalsete teenuste kaudu kliendi jaoks, kelle vara, sealhulgas finants-, investeerimis- või kinnisvara või nende kombinatsiooni, välja arvatud kliendi isiklik elukoht, koguväärtus on vähemalt 50 000 000 eurot või samaväärne summa omavääringus või välisvaluutas, rakendavad krediidiasutused, finantseerimisasutused ning usaldushalduse või äriühinguteenuste pakkujad lisaks lõike 4 kohaselt rakendatavatele tugevdatud hoolsusmeetmetele järgmisi tugevdatud hoolsusmeetmeid:

a) erimeetmed, sealhulgas kõnealusele kliendile pakutavate personaalsete teenuste ja toodetega seotud riskide maandamise kord;

b) kogutakse lisateavet kõnealuse kliendi vahendite allika kohta;

c) ennetatakse ja lahendatakse huvikonflikte kliendi ning selle kohustatud isiku kõrgema juhtkonna või töötajate vahel, kes täidavad ülesandeid, mis on seotud kohustatud isiku nõuete täitmisega seoses kõnealuse kliendiga.

Hiljemalt 10. juuliks 2027 annab AMLA välja suunised meetmete kohta, mida krediidiasutused, finantseerimisasutused ning usaldushalduse või äriühinguteenuste pakkujad peavad võtma, et teha kindlaks, kas kliendil on finants-, investeerimis- või kinnisvara koguväärtuses vähemalt 50 000 000 eurot või samaväärne summa omavääringus või välisvaluutas, ning kuidas seda väärtust kindlaks määrata.

6. Kui liikmesriigid tuvastavad direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 8 kohaselt suurema riskiga juhtumid, sealhulgas liikmesriikide tehtud sektoripõhiste riskihindamiste tulemusena, võivad nad nõuda kohustatud isikutelt tugevdatud hoolsusmeetmete rakendamist ja vajaduse korral täpsustada neid meetmeid, välja arvatud käesoleva peatüki 2. jaos käsitletud juhtudel. Liikmesriigid teavitavad komisjoni ja AMLAt oma otsusest rakendada nende territooriumil asutatud kohustatud isikute suhtes tugevdatud hoolsusmeetmete nõudeid ühe kuu jooksul alates nende nõuete vastuvõtmisest, lisades põhjenduse sellise otsuse aluseks olevate rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide kohta.

Kui liikmesriikide poolt esimese lõigu kohaselt tuvastatud riskid lähtuvad tõenäoliselt väljastpoolt liitu ja võivad mõjutada liidu finantssüsteemi, kaalub AMLA komisjoni taotlusel või omal algatusel artikli 32 kohaselt vastu võetud suuniste ajakohastamist.

7. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 85 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, kui ta tuvastab käesoleva artikli lõikes 1 osutatud täiendavaid suurema riskiga juhtumeid, mis mõjutavad liitu tervikuna ja mille puhul kohustatud isikud peavad rakendama tugevdatud hoolsusmeetmeid, võttes arvesse liikmesriikide käesoleva artikli lõike 6 esimese lõigu kohaseid teavitusi.

8. Tugevdatud hoolsusmeetmeid ei rakendata automaatselt selliste liidus asutatud kohustatud isikute filiaalide või tütarettevõtjate suhtes, mis asuvad artiklites 29, 30 ja 31 osutatud kolmandates riikides, kui need filiaalid või tütarettevõtjad järgivad täielikult kontserniüleseid põhimõtteid, protseduure ja kontrollimeetmeid kooskõlas artikliga 17.

Artikkel 35

Vastumeetmed väljastpoolt liitu lähtuvate rahapesu ja terrorismi rahastamise ohtude maandamiseks

Artiklite 29 ja 31 kohaldamisel võib komisjon valida vastumeetmeid järgmiste hulgast:

a) vastumeetmed, mida kohustatud isikud peavad võtma suure riskiga kolmandate riikide ja vajaduse korral muude liidu finantssüsteemi ohustavate riikidega seotud isikute ja juriidiliste isikute suhtes, mis hõlmavad järgmist:

i) kohaldatakse tugevdatud hoolsusmeetmete lisaelemente;

ii) võetakse kasutusele täiustatud asjakohased aruandlusmehhanismid või finantstehingute süstemaatiline aruandlus;

iii) piiratakse ärisuhteid või tehinguid nendest kolmandatest riikidest pärit füüsiliste või juriidiliste isikutega;

b) vastumeetmed, mida liikmesriigid peavad võtma suure riskiga kolmandate riikide ja vajaduse korral muude liidu finantssüsteemi ohustavate riikide suhtes, mis hõlmavad järgmist:

i) keeldutakse asjaomase riigi kohustatud isikute tütarettevõtjate, harukontorite või esinduste asutamisest või arvestatakse muul viisil asjaoluga, et asjaomane kohustatud isik pärineb kolmandast riigist, milles puudub piisav rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kord;

ii) kohustatud isikutel keelatakse asutada asjaomases kolmandas riigis filiaale või esindusi või arvestatakse muul viisil asjaoluga, et asjaomane filiaal või esindus asub kolmandas riigis, milles puudub piisav rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kord;

iii) nõutakse põhjalikumat järelevalvealast uurimist või põhjalikumat välisauditit asjaomases kolmandas riigis asuvate kohustatud isikute filiaalide ja tütarettevõtjate suhtes;

iv) nõutakse põhjalikumat välisauditit finantskontsernide suhtes seoses nende asjaomases kolmandas riigis asuvate filiaalide ja tütarettevõtjatega;

v) krediidiasutustelt ja finantseerimisasutustelt nõutakse, et nad vaataksid läbi korrespondentsuhted asjaomase kolmanda riigi respondentasutustega ja muudaksid neid või lõpetaksid need vajaduse korral.

Artikkel 36

Spetsiifilised tugevdatud hoolsusmeetmed piiriüleste korrespondentsuhete puhul

Seoses piiriüleste korrespondentsuhetega, sealhulgas väärtpaberitehinguteks või rahaülekanneteks loodud suhted, mis hõlmavad maksete tegemist kolmandate riikide respondentasutustega, peavad krediidiasutused ja finantseerimisasutused lisaks artikli 20 kohaselt kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele tegema ärisuhtesse astudes järgmist:

a) koguma piisavalt teavet respondentasutuse kohta, et täielikult mõista respondentasutuse tegevuse laadi ja tegema üldsusele kättesaadava teabe põhjal otsuse asjaomase asutuse maine ja järelevalve kvaliteedi üle;

b) hindama respondentasutuses rakendatavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrollisüsteeme;

c) saama kõrgemalt juhtkonnalt nõusoleku enne uue korrespondentsuhte loomiseks;

d) dokumenteerima mõlema asutuse vastavad kohustused;

e) veenduma laiendatud kasutusõigusega kontode puhul, et respondentasutus on kontrollinud korrespondentasutuse kontodele otsest juurdepääsu omavate klientide isikusamasust ning võtab nende suhtes pidevalt hoolsusmeetmeid ning suudab taotluse korral esitada asjakohased kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete andmed.

Kui krediidiasutused ja finantseerimisasutused otsustavad lõpetada piiriülesed korrespondentsuhted rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase poliitikaga seotud põhjustel, dokumenteerivad nad oma otsuse.

Artikkel 37

Spetsiifilised tugevdatud hoolsusmeetmed krüptovarateenuse osutajate piiriüleste korrespondentsuhete puhul

1. Erandina artiklist 36 teevad krüptovarateenuse osutajad selliste piiriüleste korrespondentsuhete puhul, mis hõlmavad krüptovarateenuste osutamist, respondentüksusega, mis ei ole asutatud liidus ja mis osutab sarnaseid teenuseid, sealhulgas krüptovara ülekanded, peavad krüptovarateenuse osutajad lisaks artiklis 20 sätestatud kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele tegema ärisuhtesse astudes järgmist:

a) tegema kindlaks, kas respondentüksusel on tegevusluba või kas ta on registreeritud;

b) koguma piisavalt teavet respondentüksuse kohta, et täielikult mõista respondentüksuse tegevuse laadi ja tegema üldsusele kättesaadava teabe põhjal otsuse asjaomase üksuse maine ja järelevalve kvaliteedi üle;

c) hindama respondentüksuse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrollimeetmeid;

d) saama kõrgemalt juhtkonnalt nõusoleku enne uue korrespondentsuhte loomist;

e) dokumenteerima korrespondentsuhte iga poole kohustused;

f) veenduma laiendatud kasutusõigusega krüptovarakontode puhul, et respondentüksus on kontrollinud korrespondentüksuse kontodele otsest juurdepääsu omavate klientide isikusamasust ning on võtnud nende suhtes pidevalt hoolsusmeetmeid ning suudab taotluse korral korrespondentüksusele esitada asjakohased kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete andmed.

Kui krüptovarateenuse osutajad otsustavad lõpetada korrespondentsuhted rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise poliitikaga seotud põhjustel, dokumenteerivad nad oma otsuse.

Krüptovarateenuse osutajad ajakohastavad korrespondentsuhtega seotud hoolsusmeetmeid käsitlevat teavet korrapäraselt või juhul, kui seoses respondentüksusega ilmnevad uued riskid.

2. Krüptovarateenuse osutajad võtavad arvesse lõike 1 kohaselt kogutud teavet, et määrata riskitundlikkuse alusel kindlaks asjakohased meetmed, mida tuleb võtta respondentüksusega seotud riskide maandamiseks.

3. Hiljemalt 10. juuliks 2027 annab AMLA välja suunised, et täpsustada kriteeriume ja elemente, mida krüptovarateenuse osutajad peavad lõikes 1 osutatud hindamiseks ja lõikes 2 osutatud riskimaandamismeetmete puhul arvesse võtma, sealhulgas miinimummeetmed, mida krüptovarateenuse osutajad peavad võtma juhul, kui tuvastatakse, et respondentüksus ei ole registreeritud või et tal ei ole tegevusluba.

Artikkel 38

Erimeetmed konkreetsete kolmandate riikide respondentasutuste suhtes

1. Krediidiasutused ja finantseerimisasutused kohaldavad käesoleva artikli lõikes 6 sätestatud meetmeid kolmandate riikide respondentasutuste suhtes, kellega neil on korrespondentsuhe vastavalt artiklile 36 või 37 ning mille kohta AMLA esitab käesoleva artikli lõike 2 kohase soovituse.

2. AMLA esitab krediidiasutustele ja finantseerimisasutustele adresseeritud soovituse, kui on kahtlusi, et kolmandates riikides asuvad respondentasutused satuvad ühte järgmistest olukordadest:

a) nad rikuvad tõsiselt, korduvalt või süstemaatiliselt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid;

b) neil esineb ettevõttesisestes põhimõtetes, protseduurides ja kontrollimeetmetes puudusi, mille tulemuseks on tõenäoliselt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete tõsine, korduv või süstemaatiline rikkumine;

c) nad on kehtestanud ettevõttesisesed põhimõtted, protseduurid ja kontrollimeetmed, mis ei ole vastavuses rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise riskidega, millega kolmanda riigi respondentasutus kokku puutub.

3. Lõikes 2 osutatud soovitus esitatakse juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

a) järelevalvetegevuse kontekstis kättesaadava teabe põhjal leiab finantsjärelevalve tegija, sealhulgas AMLA oma järelevalvetegevuse käigus, et kolmanda riigi respondentasutus on sattunud mõnda lõikes 2 loetletud olukorda ja võib mõjutada korrespondentsuhtele avalduvat riski;

b) pärast käesoleva lõike punktis a osutatud finantsjärelevalve tegijale kättesaadava teabe hindamist on liidu finantsjärelevalve tegijad jõudnud kokkuleppele, et kolmanda riigi respondentasutus on sattunud mõnda lõikes 2 loetletud olukorda ja võib mõjutada korrespondentsuhtele avalduvat riski.

4. Enne lõikes 2 osutatud soovituse esitamist konsulteerib AMLA respondentasutuse eest vastutava kolmanda riigi järelevalve tegijaga, ja palub tal esitada nii enda kui ka respondentasutuse seisukohad selle kohta, kas respondentasutuse poolt rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise riskide maandamiseks kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtted, protseduurid ja kontrollimeetmed ning kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed ja võetavad parandusmeetmed on piisavad. Kui kahe kuu jooksul vastust ei esitata või kui vastuses ei märgita, et kolmanda riigi respondentasutus suudab rakendada rahuldavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtteid, protseduure ja kontrollimeetmeid ning kliendi suhtes piisavaid hoolsusmeetmeid, et maandada riske, millega ta kokku puutub ja mis võivad korrespondentsuhet mõjutada, jätkab AMLA soovituse koostamist.

5. AMLA võtab lõikes 2 osutatud soovituse tagasi niipea, kui ta leiab, et kolmanda riigi respondentasutus, mille kohta ta nimetatud soovituse vastu võttis, ei vasta enam lõikes 3 sätestatud tingimustele.

6. Seoses kolmanda riigi respondentasutustega teevad lõikes 1 osutatud krediidiasutused ja finantseerimisasutused järgmist:

a) hoiduvad uute ärisuhete loomisest kolmanda riigi respondentasutusega, välja arvatud juhul, kui nad jõuavad artikli 36 või 37 kohaselt kogutud teabe põhjal järeldusele, et kolmanda riigi respondentasutusega loodud ärisuhtele kohaldatavad riskimaandamismeetmed ja kolmanda riigi respondentasutuses kehtestatud meetmed suudavad piisavalt maandada kõnealuse ärisuhtega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske;

b) kolmanda riigi respondentasutusega juba loodud ärisuhete puhul

   i) vaatavad läbi ja ajakohastavad artikli 36 või 37 kohast teavet respondentasutuse kohta;

   ii) lõpetavad ärisuhte, välja arvatud juhul, kui nad jõuavad punkti i kohaselt kogutud teabe põhjal järeldusele, et kolmanda riigi respondentasutusega loodud ärisuhtele kohaldatavad riskimaandamismeetmed ja kolmanda riigi respondentasutuses kehtestatud meetmed suudavad piisavalt maandada kõnealuse ärisuhtega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske;

c) teavitavad respondentasutust oma järeldustest korrespondentsuhtest tulenevate riskide kohta, lähtudes AMLA soovitusest ja punkti a või b kohaselt võetud meetmetest.

Kui AMLA on lõike 5 kohase soovituse tagasi võtnud, vaatavad krediidiasutused ja finantseerimisasutused läbi oma hinnangu selle kohta, kas kolmanda riigi respondentasutused vastavad mõnele lõikes 3 sätestatud tingimusele.

7. Krediidiasutused ja finantseerimisasutused dokumenteerivad kõik käesoleva artikli kohaselt tehtud otsused.

Artikkel 39

Variasutustega korrespondentsuhete loomise keeld

1. Krediidiasutustel ja finantseerimisasutustel on keelatud luua või jätkata korrespondentsuhteid variasutustega. Krediidiasutused ja finantseerimisasutused võtavad sobivaid meetmeid, mis tagavad, et ei looda ega jätkata korrespondentsuhteid krediidiasutuste või finantseerimisasutustega, mis teadaolevalt lubavad variasutustel oma kontosid kasutada.

2. Lisaks lõikes 1 sätestatud nõudele tagavad krüptovarateenuse osutajad, et variasutused ei kasuta nende kontosid krüptovarateenuste osutamiseks. Selleks kehtestavad krüptovarateenuse osutajad ettevõttesisesed põhimõtted, protseduurid ja kontrollimeetmed, mille abil tuvastada kõik püüdlused nende kontode kasutamiseks reguleerimata krüptovarateenuste osutamiseks.

Artikkel 40

Meetmed isehallatava aadressiga tehtavate tehingutega seotud riskide maandamiseks

1. Krüptovarateenuse osutajad teevad kindlaks ja hindavad rahapesu ja terrorismi rahastamise riski, mis on seotud isehallatavale aadressile suunatud või sealt pärinevate krüptovaraülekannetega. Selleks kehtestavad krüptovarateenuse osutajad ettevõttesisesed põhimõtted, protseduurid ja kontrollimeetmed.

Krüptovarateenuse osutajad kohaldavad tuvastatud riskidele vastavaid riskimaandamismeetmeid. Need riskimaandamismeetmed hõlmavad ühte või mitut järgmist meedet:

a) riskipõhised meetmed, et teha kindlaks isehallatavalt aadressilt pärineva või sinna suunatud ülekande algataja või saaja isikusamasus ja seda kontrollida või teha kindlaks sellise algataja või saaja tegeliku kasusaaja isikusamasus ja seda kontrollida, sealhulgas kasutades kolmandate isikute abi;

b) nõutakse täiendavat teavet krüptovara päritolu ja sihtkoha kohta;

c) isehallatava aadressiga tehtavate tehingute üle tehakse pidevat tõhustatud seiret;

d) muud meetmed rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide ning sihipäraste finantssanktsioonide rakendamata jätmise ja neist kõrvalehoidmise riski maandamiseks ja juhtimiseks.

2. Hiljemalt 10. juuliks 2027 annab AMLA välja suunised, et täpsustada lõikes 1 osutatud meetmeid, sealhulgas:

a) kriteeriume ja vahendeid isehallatavalt aadressilt pärineva või sinna suunatud ülekande algataja või saaja isikusamasuse kindlakstegemiseks ja kontrollimiseks, sealhulgas kolmandate isikute abil, võttes arvesse uusimat tehnoloogilist arengut;

b) kriteeriume ja vahendeid, et kontrollida, kas isehallatav aadress on kliendi omandis või kontrolli all.

Artikkel 41

Erisätted investeerimiskavade alusel antava elamisloa taotlejate kohta

Lisaks artiklis 20 sätestatud kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele kolmanda riigi kodanikest klientide suhtes, kes on taotlemas liikmesriigis elamisõigust vastutasuks mis tahes liiki investeeringute eest, sealhulgas kapitalisiirded, kinnisvara ostmine, rentimine või üürimine, investeerimine riigivõlakirjadesse, investeerimine äriühingutesse, avalikule hüvele kaasaaitava tegevuse heaks annetamine või rahastamine ning sissemaksed riigieelarvesse, peavad kohustatud isikud rakendama vähemalt artikli 34 lõike 4 punktides a, c, e ja f sätestatud tugevdatud hoolsusmeetmeid.

Artikkel 42

Riikliku taustaga isikutega seotud erisätted

1. Lisaks artiklis 20 sätestatud kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele rakendavad kohustatud isikud riikliku taustaga isikutega tehtavate juhutehingute või nendega peetavate ärisuhete suhtes järgmisi meetmeid:

a) saavad kõrgemalt juhtkonnalt heakskiidu riikliku taustaga isikutega juhutehingute tegemiseks või ärisuhete loomiseks või jätkamiseks;

b) võtavad piisavaid meetmeid, et teha kindlaks sellise vara ja selliste vahendite allikad, mida riikliku taustaga isikutega ärisuhetes või juhutehingute tegemisel kasutatakse;

c) teevad selliste ärisuhete üle pidevat tugevdatud seiret.

2. Hiljemalt 10. juuliks 2027 annab AMLA välja suunised järgmise kohta:

a) lähedaseks äripartneriks peetavate isikute tuvastamise kriteeriumid;

b) teatava riikliku taustaga isikute kategooria, pereliikme või lähedaseks äripartneriks peetava isikuga seostatav riskitase, sealhulgas suunised, kuidas neid riske hinnata, kui isik ei täida enam avaliku võimu olulisi ülesandeid artikli 45 mõistes.

Artikkel 43

Avaliku võimu oluliste ülesannete loetelu

1. Liikmesriigid koostavad ja ajakohastavad loetelu, mis näitab, millised konkreetsed ülesanded kvalifitseeruvad riigisiseste õigus- ja haldusnormide kohaselt avaliku võimu olulisteks ülesanneteks artikli 2 lõike 1 punkti 34 mõistes. Liikmesriigid nõuavad, et iga nende territooriumil asuv akrediteeritud rahvusvaheline organisatsioon koostaks ja ajakohastaks selliste avaliku võimu oluliste ülesannete loetelu kõnealuses rahvusvahelises organisatsioonis artikli 2 lõike 1 punkti 34 mõistes. Kõnealused loetelud hõlmavad ka kõiki ülesandeid, mida võib usaldada kolmandate riikide ja rahvusvaheliste asutuste liikmesriigi tasandil akrediteeritud esindajatele. Liikmesriigid teavitavad nendest loeteludest ja nende muudatustest komisjoni ja AMLAt.

2. Komisjon võib rakendusaktiga kehtestada lõike 1 kohase liikmesriikide avaliku võimu oluliste ülesannete loetelude koostamise ja neist teatamise vormi. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 86 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 85 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada artikli 2 lõike 1 punkti 34, kui liikmesriikide poolt lõike 1 kohaselt teatatud loeteludes on kindlaks määratud ühised avaliku võimu oluliste ülesannete lisakategooriad ning kui kõnealused avaliku võimu oluliste ülesannete kategooriad on olulised liidu jaoks tervikuna.

Esimese lõigu kohaste delegeeritud õigusaktide välja töötamisel konsulteerib komisjon AMLAga.

4. Komisjon koostab ja ajakohastab loetelu, mis näitab, millised konkreetsed ülesanded kvalifitseeruvad avaliku võimu olulisteks ülesanneteks liidu tasandil. Kõnealune loetelu hõlmab ka kõiki ülesandeid, mida võib usaldada kolmandate riikide ja rahvusvaheliste asutuste liidu tasandil akrediteeritud esindajatele.

5. Komisjon koostab käesoleva artikli lõigetes 1 ja 4 osutatud loetelude põhjal ühtse loetelu kõigist avaliku võimu olulistest ülesannetest artikli 2 lõike 1 punkti 34 mõistes. Komisjon avaldab selle ühtse loetelu *Euroopa Liidu Teatajas*. AMLA teeb selle loetelu oma veebisaidil üldsusele kättesaadavaks.

Artikkel 44

Riikliku taustaga isikud, kes on kindlustuslepingute soodustatud isikud

Kohustatud isikud võtavad mõistlikke meetmeid, et teha kindlaks, kas elukindlustuse või muu investeerimisega seotud kindlustuslepingu soodustatud isikud, või kui see on asjakohane, soodustatud isiku tegelikud kasusaajad on riikliku taustaga isikud. Kõnealused meetmed võetakse hiljemalt väljamakse tegemisel või kindlustuslepingu terviklikul või osalisel määramisel. Suurema riski korral teevad kohustatud isikud lisaks artiklis 20 sätestatud kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele järgmist:

a) teavitavad kõrgemat juhtkonda enne kindlustuslepingujärgsete väljamaksete tegemist;

b) kontrollivad üksikasjalikult kogu ärisuhet kindlustusvõtjaga.

Artikkel 45

Meetmed isikute suhtes, kes ei ole enam riikliku taustaga isikud

1. Kui riikliku taustaga isik ei täida enam liidu, liikmesriigi, kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni antud avaliku võimu olulisi ülesandeid, peavad kohustatud isikud oma artikli 20 kohases rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide hindamises võtma arvesse riske, mis on kõnealuse isikuga tema endise ülesande tõttu jätkuvalt seotud.

2. Kohustatud isikud kohaldavad üht või mitut artikli 34 lõikes 4 osutatud riikliku taustaga isikuga seotud riskide maandamise meedet seni, kuni on kindel, et käesoleva artikli lõikes 1 osutatud riske enam ei ole, kuid igal juhul mitte vähem kui 12 kuu jooksul pärast seda, kui isik ei täida enam avaliku võimu olulisi ülesandeid.

3. Lõikes 2 osutatud kohustust kohaldatakse vastavalt, kui kohustatud isik teeb juhutehingu või astub ärisuhtesse isikuga, kellele liit, liikmesriik, kolmas riik või rahvusvaheline organisatsioon on varem usaldanud avaliku võimu olulisi ülesandeid.

Artikkel 46

Riikliku taustaga isikute pereliikmed ja lähedaseks kaastöötajaks peetavad isikud

Artiklites 42, 44 ja 45 osutatud meetmeid kohaldatakse ka pereliikmete või isikute suhtes, keda peetakse riikliku taustaga isikute lähedasteks äripartneriteks.

5. JAGU

KLIENDI SUHTES RAKENDATAVATE HOOLSUSMEETMETE ERISÄTTED

Artikkel 47

Elukindlustuse ja investeerimisriskiga kindlustuse sektori spetsifikatsioonid

Elukindlustuse või investeerimisriskiga kindlustuse puhul rakendavad kohustatud isikud lisaks kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele, mis on nõutud klientide ja tegeliku kasusaaja puhul, järgmisi kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid elukindlustus- ja investeerimisriskiga seotud kindlustuslepingu soodustatud isiku puhul, tehes seda kohe pärast soodustatud isikute tuvastamist või määramist:

a) soodustatud isiku puhul, kes tehakse kindlaks kui konkreetse nimega isik või õiguslik üksus, talletatakse isiku või üksuse nimi;

b) soodustatud isiku puhul, kes on määratud omaduste või liigi järgi või muul viisil, kogutakse kõnealuse soodustatud isiku kohta piisavalt teavet, nii et tal oleks võimalik väljamakse tegemise ajal soodustatud isik tuvastada.

Esimese lõigu puhul kontrollitakse soodustatud isiku ja vajaduse korral tema tegeliku kasusaaja isikusamasust väljamakse tegemise ajal. Kui elukindlustuse või investeerimisriskiga kindlustuse hüvitise soodustatud isikuks määratakse tervikuna või osaliselt kolmas isik, peavad määramisest teadlikud kohustatud isikud tuvastama füüsilise või juriidilise isiku või õigusliku üksuse tegeliku kasusaajana väljamaksmise ajal selle soodustatud isiku, kellele kindlustuslepingujärgne hüvitis välja makstakse.

6. JAGU

TUGINEMINE KLIENDI SUHTES RAKENDATAVATELE HOOLSUSMEETMETELE, MIDA ON RAKENDANUD TEISED KOHUSTATUD ISIKUD

Artikkel 48

Üldsätted seoses tuginemisega teistele kohustatud isikutele

1. Kohustatud isikud võivad tugineda teistele kohustatud isikutele, kes asuvad kas liikmesriigis või kolmandas riigis, et rakendada kliendi suhtes artikli 20 lõike 1 punktides a, b ja c sätestatud hoolsusmeetmete nõudeid, tingimusel et:

a) teised kohustatud isikud kohaldavad kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete ja andmete säilitamise nõudeid, mis on sätestatud käesolevas määruses, või samaväärseid nõudeid, kui teised kohustatud isikud asuvad või on asutatud kolmandas riigis;

b) teiste kohustatud isikute rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmise üle tehakse järelevalvet kooskõlas direktiivi (EL) 2024/1640 IV peatükiga.

Lõplikult vastutab kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete nõuete täitmise eest kohustatud isik, kes tugineb teisele kohustatud isikule.

2. Kui kohustatud isikud otsustavad tugineda teistele kohustatud isikutele, kes asuvad kolmandates riikides, võtavad kohustatud isikud arvesse II ja III lisas loetletud geograafilisi riskitegureid ning komisjoni, AMLA või teiste pädevate asutuste esitatud asjakohast teavet või suuniseid.

3. Kontserni kuuluvate kohustatud isikute puhul võib käesoleva artikli ja artikli 49 nõuete täitmise tagada kontserniüleste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmetega, tingimusel et täidetud on kõik järgmised tingimused:

a) kohustatud isik tugineb teabele, mille on esitanud üksnes kohustatud isik, kes kuulub samasse kontserni;

b) kontsern kohaldab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtteid ja protseduure, rakendab kliendi suhtes hoolsusmeetmeid ja andmete säilitamise nõudeid, mis on täielikult kooskõlas käesoleva määrusega või samaväärsete normidega kolmandates riikides;

c) käesoleva lõike punktis b osutatud nõuete rakendamise tulemuslikkuse üle teeb kontserni tasandil järelevalvet päritoluliikmesriigi järelevalveasutus kooskõlas direktiivi (EL) 2024/1640 IV peatükiga või kolmanda riigi järelevalveasutus kooskõlas selle kolmanda riigi normidega.

4. Kohustatud isikud ei tohi tugineda kohustatud isikutele, kes on asutatud käesoleva peatüki 2. jao kohaselt kindlaks määratud kolmandates riikides. Liidus asutatud kohustatud isikud, kelle filiaalid ja tütarettevõtjad on asutatud kõnealustes kolmandates riikides, võivad tugineda nendele filiaalidele ja tütarettevõtjatele, kui kõik lõikes 3 sätestatud tingimused on täidetud.

Artikkel 49

Teisele kohustatud isikule tuginemise protsess

1. Kohustatud isikud saavad kolmandatelt isikutelt, kellele nad tuginevad, vajaliku teabe artikli 20 lõike 1 punktides a, b ja c sätestatud kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete või alustatava äritegevuse kohta.

2. Kohustatud isikud, kes tuginevad teistele kohustatud isikutele, võtavad kõik vajalikud meetmed, mis tagavad, et asjaomane kohustatud isik esitab taotluse korral

a) kliendi tuvastamiseks kogutud teabe koopiad;

b) kõik lisadokumendid või usaldusväärsed teabeallikad, mida kasutati kliendi ja vajaduse korral kliendi tegeliku kasusaaja või isikute, kelle nimel klient tegutseb, isikusamasuse kontrollimiseks, sealhulgas e-identimise vahendite ja asjakohaste usaldusteenuste kaudu saadud andmed, nagu on sätestatud määruses (EL) nr 910/2014, ning

c) teabe, mis on kogutud ärisuhte eesmärgi ja kavandatud olemuse kohta.

3. Kohustatud isik, kellele tuginetakse, esitab lõigetes 1 ja 2 osutatud teabe viivitamata ja igal juhul viie tööpäeva jooksul.

4. Lõigetes 1 ja 2 osutatud teabe ja dokumentide edastamise tingimused määratakse kindlaks kohustatud isikute vahelises kirjalikus kokkuleppes.

5. Kui kohustatud isik tugineb oma kontserni kuuluvale kohustatud isikule, võib kirjaliku kokkuleppe asendada kontserni tasandil kehtestatud ettevõttesisese protseduuriga, tingimusel et artikli 48 lõikes 3 sätestatud tingimused on täidetud.

Artikkel 50

Suunised seoses teistele kohustatud isikutele tuginemisega

Hiljemalt 10. juuliks 2027 annab AMLA välja kohustatud isikutele mõeldud suunised, milles käsitletakse järgmist:

a) tingimused, mis on kohustatud isikutele vastuvõetavad, et nad saaksid tugineda teise kohustatud isiku kogutud teabele, sealhulgas kaugteel kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise korral;

b) kohustatud isikute roll ja vastutus, kui tuginetakse teisele kohustatud isikule;

c) järelevalvealased käsitusviisid seoses tuginemisega teistele kohustatud isikutele.

IV PEATÜKK

TEGELIKE KASUSAAJATE LÄBIPAISTVUS

Artikkel 51

Juriidiliste isikute tegelike kasusaajate kindlakstegemine

Juriidiliste isikute puhul on tegelikud kasusaajad füüsilised isikud, kes:

a) omavad äriühingus otse või kaudselt osalust;

b) kontrollivad otse või kaudselt äriühingut või muud juriidilist isikut osaluse kaudu või muul viisil.

Kontroll muul viisil, millele on osutatud esimese lõigu punktis b, tehakse kindlaks sõltumatult osaluse või osaluse kaudu omatava kontrolli olemasolust ning paralleelselt sellega.

Artikkel 52

Tegelik kasusaaja osaluse kaudu

1. Artikli 51 lõike 1 punkti a kohaldamisel tähendab „osalus äriühingus“ vähemalt 25 % aktsiate või osade või hääleõiguste otsest või kaudset omamist või muud osalust äriühingus, sealhulgas õigus osale kasumist, muudest sisemistest ressurssidest või likvideerimise jääkvarast. Kaudse osaluse arvutamiseks korrutatakse aktsiad või osad või hääleõigused või muu osalus, mida omavad selliste üksuste ahela vaheüksused, kus tegelik kasusaaja omab aktsiaid või osi või hääleõigusi, ning liites kokku sellistest eri ahelatest saadud tulemused, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artiklit 54.

Hinnates, kas äriühingus on osalus, võetakse arvesse kõiki osalusi igal omandiõiguse tasandil.

2. Kui liikmesriigid teevad direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 8 lõike 4 punktist c tulenevalt kindlaks selliste äriühingute kategooriad, kes puutuvad kokku suurema rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga, sealhulgas nende sektorite põhjal, milles nad tegutsevad, teavitavad nad sellest komisjoni. Hiljemalt 10. juuliks 2029 hindab komisjon, kas nende äriühingute kategooriatega seotud riskid on siseturu seisukohast asjakohased, ning kui ta jõuab järeldusele, et nende riskide maandamiseks on asjakohane madalam osaluse määr, võtab ta kooskõlas artikliga 85 vastu delegeeritud õigusaktid, et muuta käesolevat määrust, määrates kindlaks:

a) selliste äriühingute kategooriad, kes on seotud suurema rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga ning mille puhul kohaldatakse madalamat osaluse määra;

b) seotud osaluse määrad.

Esimeses lõigus osutatud madalamaks osaluse määraks kehtestatakse maksimaalselt 15 %-ne osalus äriühingus, välja arvatud juhul, kui komisjon järeldab riski põhjal, et proportsionaalsem oleks kõrgem osaluse määr, mis peab igal juhul olema väiksem kui 25 %.

3. Komisjon vaatab lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusakti korrapäraselt läbi, tagamaks, et selles tehakse kindlaks asjaomased äriühingute kategooriad, mis on seotud suuremate riskidega, ning et seotud osaluse määrad on neid riske arvestades sobivad.

4. Juriidiliste isikute puhul, kes ei ole äriühingud ja kelle puhul ei ole nende vormi ja struktuuri arvestades asjakohane või võimalik osalust arvutada, on tegelikud kasusaajad füüsilised isikud, kes muul viisil otse või kaudselt kontrollivad juriidilist isikut vastavalt artikli 53 lõigetele 3 ja 4, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artiklit 57.

Artikkel 53

Tegelik kasusaaja kontrolli kaudu

1. Kontrolli äriühingu või juriidilise isiku üle tehakse osaluse kaudu või muul viisil.

2. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „kontroll juriidilise isiku üle“ – võimalus avaldada juriidilises isikus otse või kaudselt olulist mõju ja teha selles asjakohaseid otsuseid;

b) „kaudne kontroll juriidilise isiku üle“ – kontroll vahepealsete juriidiliste isikute üle omandistruktuuris või omandistruktuuri eri ahelates, kus otsene kontroll tehakse kindlaks struktuuri igal tasandil;

c) „kontroll äriühingu üle osaluse kaudu“ – otsene või kaudne osalus, mis on 50 % pluss üks aktsiatest või osadest või hääleõigustest või muust osalusest äriühingus.

3. Kontroll juriidilise isiku üle muul viisil hõlmab igal juhul võimalust kasutada

a) äriühingu puhul häälteenamust äriühingus, olenemata sellest, kas hääleõigused on kooskõlastatult tegutsevate isikute vahel jaotatud;

b) õigust ametisse määrata või ametist vabastada enamikku juriidilise isiku juhatuse liikmetest või haldus-, juht- või järelevalveorganite liikmetest või sarnase positsiooniga isikutest;

c) äriühingu aktsiaga seotud asjakohast vetoõigust või otsustusõigust;

d) otsuseid juriidilise isiku kasumi jaotamise või juriidilise isiku vara ümberpaigutamise kohta.

4. Lisaks lõikele 3 võib kontrolli juriidilise isiku üle omada muul viisil. Sõltuvalt juriidilise isiku konkreetsest olukorrast ja struktuurist võivad muud kontrolli omamise viisid olla muu hulgas järgmised:

a) omanike, liikmete või juriidiliste isikutega sõlmitud ametlikud või mitteametlikud kokkulepped, põhikirja sätted, partnerluslepingud, sündikaadilepingud või juriidilise isiku eripärast sõltuvad samaväärsed dokumendid või lepingud, samuti hääletamiskord;

b) pereliikmete vahelised suhted;

c) kasutatakse esindaja määramise ametlikke või mitteametlikke kokkuleppeid.

Käesoleva lõike kohaldamisel tähendab esindaja nimetamise ametlik kokkulepe lepingut või samaväärset kokkulepet, mis on sõlmitud esindaja nimetaja ja esindaja vahel, kui esindaja nimetaja on juriidiline või füüsiline isik, kes annab esindajale juhiseid tegutseda tema nimel teatavas rollis, sealhulgas juhi või aktsionärina või usaldushalduse loojana, ning esindaja on juriidiline või füüsiline isik, kellele esindaja nimetaja on andnud ülesande tegutseda tema nimel.

Artikkel 54

Osaluse ja kontrolli kooseksisteerimine omandistruktuuris

Kui äriühingu omandistruktuur on mitmekihiline ning selle struktuuri ühes või mitmes ahelas eksisteerivad osalus ja kontroll ahela eri kihtide suhtes korraga, on tegelikud kasusaajad:

a) füüsilised isikud, kes kontrollivad otse või kaudselt osaluse kaudu või muul viisil juriidilisi isikuid, kellel on kas eraldi või koos otsene osalus äriühingus;

b) füüsilised isikud, kellel on kas eraldi või koos otsene või kaudne osalus äriühingus, mis kontrollib äriühingut otse või kaudselt osaluse kaudu või muul viisil.

Artikkel 55

Omandistruktuurid, mis hõlmavad õiguslikke üksusi või sarnaseid juriidilisi isikuid

Kui artiklis 57 osutatud juriidilistele isikutele või õiguslikele üksustele kuulub äriühingus osalus kas eraldi või koos või nad kontrollivad otse või kaudselt äriühingut osaluse kaudu või muul viisil, on tegelikud kasusaajad füüsilised isikud, kes on artiklis 57 osutatud juriidiliste isikute või õiguslike üksuste tegelikud kasusaajad.

Artikkel 56

Teated

Iga liikmesriik esitab komisjonile 10. oktoobriks 2027 oma selliste riigisisese õiguse alusel tegutsevate juriidiliste isikute liikide loetelu, kelle tegelikud kasusaajad on kindlaks tehtud vastavalt artiklile 51 ja artikli 52 lõikele 4. Kõnealune teade peab sisaldama ettevõtjate konkreetseid kategooriaid, omaduste kirjeldust ja kohaldataval juhul õiguslikku alust asjaomase liikmesriigi õiguse alusel. Samuti peab see sisaldama märget selle kohta, kas muude juriidiliste isikute kui äriühingute konkreetse vormi ja struktuuri tõttu kohaldatakse artikli 63 lõikes 4 sätestatud mehhanismi, ning selle üksikasjalikku põhjendust.

Komisjon edastab esimeses lõigus osutatud teate teistele liikmesriikidele.

Artikkel 57

Tegeliku kasusaaja kindlakstegemine lepingulise usaldushaldusega sarnaste juriidiliste isikute puhul

1. Muude kui artiklis 51 osutatud juriidiliste isikute puhul, mis sarnanevad lepingulise usaldushaldusega, nagu sihtasutused, on tegelikud kasusaajad kõik järgmised füüsilised isikud:

a) asutajad;

b) juhtimisfunktsiooni täitva juhtorgani liikmed;

c) järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani liikmed;

d) soodustatud isikud, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artiklit 59;

e) muu füüsiline isik, kes kontrollib otse või kaudselt juriidilist isikut.

2. Kui lõikes 1 osutatud juriidilised isikud kuuluvad mitmekihilistesse kontrollistruktuuridesse ja kui lõikes 1 loetletud positsioon kuulub juriidilisele isikule, on lõikes 1 osutatud juriidilise isiku tegelikud kasusaajad:

a) lõikes 1 loetletud füüsilised isikud ning

b) lõikes 1 loetletud positsioonil olevate juriidiliste isikute tegelikud kasusaajad.

3. Liikmesriigid esitavad komisjonile 10. oktoobriks 2027 selliste juriidiliste isikute loetelu, kelle tegelikud kasusaajad on kindlaks tehtud vastavalt lõikele 1.

Esimeses lõigus osutatud teatele lisatakse teave, mis kirjeldab

a) nende juriidiliste isikute vormi ja põhiomadusi;

b) nende asutamise protsessi;

c) nende juriidiliste isikute põhiteabele ja tegelikku kasusaajat käsitlevale teabele juurdepääsu protsessi;

d) veebisaite, mille kaudu saab tutvuda keskregistritega, mis sisaldavad teavet nende juriidiliste isikute tegelike kasusaajate kohta, ja nende registrite eest vastutavate asutuste kontaktandmeid.

4. Komisjon võib võtta rakendusaktiga vastu selliste juriidiliste isikute loetelu, keda reguleeritakse liikmesriikide õigusega, kelle suhtes tuleks kohaldada käesoleva artikli nõudeid. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 86 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 58

Lepingulise usaldushalduse ja sarnaste õiguslike üksuste tegelike kasusaajate kindlakstegemine

1. Lepingulise usaldushalduse tegelikud kasusaajad on kõik järgmised füüsilised isikud:

a) loojad;

b) usaldushaldurid;

c) kaitsjad, kui on olemas;

d) soodustatud isikud, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artiklit 59 või 60;

e) kõik muud füüsilised isikud, kes lepingulist usaldushaldust läbi otsese või kaudse osaluse või muul viisil – sealhulgas kontrolli- või omandiahela kaudu – lõplikult kontrollivad.

2. Lepingulise usaldushaldusega sarnaste muude õiguslike üksuste puhul on tegelikud kasusaajad füüsilised isikud, kes on lõikes 1 osutatutega samaväärsel või sarnasel positsioonil.

3. Kui õiguslikud üksused kuuluvad mitmekihilistesse kontrollistruktuuridesse ja kui lõikes 1 loetletud positsioon kuulub juriidilisele isikule, on õigusliku üksuse tegelikud kasusaajad

a) lõikes 1 loetletud füüsilised isikud ning

b) lõikes 1 loetletud positsioonil oleva juriidilise isiku tegelikud kasusaajad.

4. Liikmesriigid esitavad komisjonile 10. oktoobriks 2027 riigisisese õigusega reguleeritavate lepingulise usaldushaldusega sarnaste õiguslike üksuste liikide loetelu.

Teatele lisatakse teave, mis kirjeldab

a) nende õiguslike üksuste vormi ja põhiomadusi;

b) nende õiguslike üksuste loomise protsessi;

c) nende õiguslike üksuste põhiteabele ja tegelikku kasusaajat käsitlevale teabele juurdepääsu protsessi;

d) veebisaite, mille kaudu saab tutvuda keskregistritega, mis sisaldavad teavet nende õiguslike üksuste tegelike kasusaajate kohta, ja nende registrite eest vastutavate asutuste kontaktandmeid.

Teatele lisatakse ka põhjendus, milles esitatakse üksikasjalikud põhjused, miks liikmesriik peab teatatud õiguslikku üksust sarnaseks lepingulise usaldushaldusega ja miks ta järeldab, et muud riigisisese õigusega reguleeritud õiguslikud üksused ei sarnane lepingulise usaldushaldusega.

5. Komisjon võib võtta rakendusaktiga vastu selliste õiguslike üksuste liikide loetelu, mida reguleeritakse liikmesriikide õigusega, mille suhtes tuleks kohaldada samasuguseid tegelike kasusaajate läbipaistvuse nõudeid nagu lepingulise usaldushalduse puhul; loetelule lisatakse käesoleva artikli lõike 4 teises lõigus osutatud teave. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 86 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 59

Soodustatud isikute kategooria kindlakstegemine

1. Artikli 57 kohaste lepingulise usaldushaldusega sarnaste juriidiliste isikute puhul või artikli 58 kohase lepingulise usaldushalduse ja sarnaste õiguslike üksuste puhul, välja arvatud kaalutlusel põhinev usaldushaldus, kui soodustatud isikud ei ole veel kindlaks tehtud, tehakse kindlaks soodustatud isikute kategooria ja selle üldised omadused. Sellesse kategooriasse kuuluvad soodustatud isikud on tegelikud kasusaajad niipea, kui nad on kindlaks tehtud või määratud.

2. Järgmistel juhtudel tehakse kindlaks ainult soodustatud isikute kategooria ja selle omadused:

a) direktiivi (EL) 2016/2341 kohaldamisalasse kuuluvad pensioniskeemid;

b) pärast asjakohast riskihindamist on liikmesriigid jõudnud järeldusele, et töötajate finantsosaluse või osaluse kavade puhul on rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kuritarvitamise oht väike;

c) artikli 57 kohased lepingulise usaldushaldusega sarnased juriidilised isikud, lepinguline usaldushaldus ja sarnased õiguslikud üksused vastavalt artiklile 58, tingimusel et:

i) juriidiline isik, lepinguline usaldushaldus või sarnane õiguslik üksus on asutatud mittetulunduslikul või heategevuslikul eesmärgil ning

ii) pärast asjakohast riskihindamist on liikmesriigid jõudnud järeldusele, et juriidilise isiku, lepingulise usaldushalduse või sarnase õigusliku üksuse kategooria puhul on rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kuritarvitamise oht väike.

3. Liikmesriik teavitab komisjoni lõike 2 kohastest juriidiliste isikute, lepingulise usaldushalduse või sarnaste õiguslike üksuste kategooriatest ja esitab konkreetsel riskihindamisel põhineva põhjenduse. Komisjon edastab kõnealuse teate teistele liikmesriikidele.

Artikkel 60

Kaalutlusel põhineva usaldushalduse õigustatud subjektide ja vaikimisi soodustatud isikute kindlakstegemine

Kaalutlusel põhineva usaldushalduse puhul, kus soodustatud isik ei ole veel valitud, tehakse kindlaks õigustatud subjektid ja vaikimisi soodustatud isikud. Õigustatud subjektide hulka kuuluvad soodustatud isikud on tegelikud kasusaajad niipea, kui nad on valitud. Kui usaldushaldurid ei kasuta oma kaalutlusõigust, on tegelikud kasusaajad vaikimisi soodustatud isikud.

Kui kaalutlusel põhinev usaldushaldus vastab artikli 59 lõikes 2 sätestatud tingimustele, tehakse kindlaks ainult õigustatud subjektide kategooria ja vaikimisi soodustatud isikud. Nendest kaalutlusel põhineva usaldushalduse kategooriatest teatatakse komisjonile vastavalt kõnealuse artikli lõikele 3.

Artikkel 61

Investeerimisfondide tegelike kasusaajate kindlakstegemine

Erandina artikli 51 esimesest lõigust ja artikli 58 lõikest 1 on investeerimisfondide tegelikud kasusaajad füüsilised isikud, kes vastavad ühele või mitmele järgmistest tingimustest:

a) neile kuulub otse või kaudselt 25 % või rohkem investeerimisfondis hoitavatest osakutest;

b) nad suudavad kujundada või mõjutada investeerimisfondi investeerimispoliitikat;

c) nad kontrollivad investeerimisfondi tegevust muul viisil.

Artikkel 62

Tegelikku kasusaajat käsitlev teave

1. Juriidilised isikud ja lepingulise usaldushalduse haldurid või sarnastes õiguslikes üksustes samaväärset positsiooni omavad isikud tagavad, et tegelikke kasusaajaid käsitlev teave, mis on nende valduses, mille nad esitavad kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete kontekstis vastavalt III peatükile või esitavad keskregistritele, on piisav, tõene ja ajakohane.

Esimeses lõigus osutatud teave tegelike kasusaajate kohta sisaldab järgmist:

a) tegeliku kasusaaja kõik nimed ja perekonnanimed, sünnikoht ja täielik sünniaeg, elukoha aadress, elukohariik ja kodakondsus või kodakondsused, isikut tõendava dokumendi, näiteks passi või riikliku isikut tõendava dokumendi number, ja kui see on olemas, kordumatu isikukood, mille on isikule andnud tema alalise elukoha riik, ning sellise numbri allika üldine kirjeldus;

b) majandusliku huvi laad ja ulatus juriidilises isikus või õiguslikus üksuses, kas osaluse kaudu või muul viisil kontrollimise kaudu, samuti majandusliku huvi tekkimise kuupäev;

c) teave juriidilise isiku kohta, mille tegelik kasusaaja on füüsiline isik vastavalt artikli 22 lõike 1 punktile b, või põhiteave õigusliku üksuse kohta õiguslike üksuste puhul, mille tegelik kasusaaja on füüsiline isik;

d) kui omandi- ja kontrollistruktuuri kuulub rohkem kui üks juriidiline isik või õiguslik üksus, siis sellise struktuuri kirjeldus, sealhulgas sellesse struktuuri kuuluvate eri juriidiliste isikute või õiguslike üksuste nimed ja identifitseerimisnumbrid, kui need on olemas, ning nendevaheliste suhete kirjeldus, sealhulgas osaluse suurus;

e) soodustatud isikute kategooria omaduste üldine kirjeldus, kui artikli 59 kohaselt on kindlaks tehtud soodustatud isikute kategooria;

f) kui vastavalt artiklile 60 on kindlaks tehtud õigustatud subjektid ja vaikimisi soodustatud isikud:

i) füüsiliste isikute puhul nimed ja perekonnanimed;

ii) juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste puhul nende nimed;

iii) õigustatud isikute või vaikimisi soodustatud isikute kategooria puhul selle kirjeldus.

2. Juriidilised isikud ja lepingulise usaldushalduse haldurid või sarnastes õiguslikes üksustes samaväärset positsiooni omavad isikud saavad 28 kalendripäeva jooksul alates juriidilise isiku asutamisest või õigusliku üksuse loomisest piisava, tõese ja ajakohase teabe tegeliku kasusaaja kohta. Seda teavet ajakohastatakse viivitamata ja igal juhul 28 kalendripäeva jooksul pärast iga muutust ning samuti igal aastal.

Artikkel 63

Juriidiliste isikute kohustused

1. Kõik liidus asutatud juriidilised isikud koguvad ja säilitavad piisavat, tõest ja ajakohast teavet tegelike kasusaajate kohta.

Juriidilised isikud esitavad kohustatud isikutele lisaks teabele oma juriidiliste omanike kohta ka teabe tegelike kasusaajate kohta, kui kohustatud isikud rakendavad klientide suhtes hoolsusmeetmeid kooskõlas III peatükiga.

2. Juriidiline isik esitab pärast selle asutamist põhjendamatu viivituseta teabe tegeliku kasusaaja kohta keskregistrile. Igast teabe muutumisest teatatakse keskregistrile põhjendamatu viivituseta ja igal juhul 28 kalendripäeva jooksul alates muutusest. Juriidiline isik kontrollib korrapäraselt, kas tal on ajakohastatud teave oma tegelike kasusaajate kohta. Sellist kontrolli tehakse vähemalt kord aastas kas eraldi protsessina või muude perioodiliste protsesside, näiteks finantsaruannete esitamise osana.

Juriidilise isiku tegelikud kasusaajad, samuti juriidilised isikud ning õiguslike üksuste puhul nende usaldushaldurid või samaväärset positsiooni omavad isikud, kes kuuluvad juriidilise isiku omandi- või kontrollistruktuuri, annavad kõnealusele juriidilisele isikule kogu juriidilise isiku jaoks vajaliku teabe, et täita käesoleva peatüki nõudeid või vastata direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 10 lõike 4 kohaselt saadud täiendava teabe taotlusele.

3. Kui pärast kõigi artiklite 51–57 kohaste võimalike tuvastamisviiside ammendamist ei ole tuvastatud tegeliku kasusaajana ühtki isikut või kui juriidilisel isikul on sisuline ja põhjendatud kahtlus, kas kindlaks tehtud isikud on tegelikud kasusaajad, säilitavad juriidilised isikud andmeid toimingute kohta, mida tehti nende tegelike kasusaajate kindlakstegemiseks.

4. Käesoleva artikli lõikes 3 osutatud juhtudel esitavad juriidilised isikud järgmise teabe, kui esitatakse teavet tegelike kasusaajate kohta kooskõlas käesoleva määruse artikliga 20 ja direktiivi (EL) 2024/1640 artikliga 10:

a) märge selle kohta, et tegelikku kasusaajat ei ole või et tegelikke kasusaajaid ei olnud võimalik kindlaks teha, ning selgitus selle kohta, miks ei olnud tegelikku kasusaajat vastavalt käesoleva määruse artiklitele 51–57 võimalik kindlaks teha ja mis põhjustab kahtlusi seoses kindlaks tehtud teabega;

b) andmed kõigi füüsiliste isikute kohta, kes töötavad juriidilise isiku kõrgema juhtkonna liikmetena, mis on samaväärsed käesoleva artikli 62 lõike 1 teise lõigu punkti a kohaselt nõutava teabega.

Käesoleva lõike kohaldamisel tähendab „kõrgem juhtkond“ füüsilisi isikuid, kes on juhtorgani tegevliikmed, ning füüsilisi isikuid, kes täidavad juriidilises isikus juhtimisülesandeid ning kes vastutavad juriidilise isiku igapäevase juhtimise eest ja annavad juhtorganile aru.

5. Juriidilised isikud teevad käesoleva artikli kohaselt kogutud teabe taotluse korral ja viivitamata pädevatele asutustele kättesaadavaks.

6. Lõikes 4 osutatud teavet säilitavad viis aastat pärast kuupäeva, mil juriidilised isikud on tegevuse lõpetanud või muul viisil lakanud olemast, kas isikud, kelle juriidiline isik on määranud dokumente säilitama, või haldurid, likvideerijad või muud juriidilise isiku tegevuse lõpetamisega seotud isikud. Teabe säilitamise eest vastutava isiku nimi ja kontaktandmed edastatakse keskregistritele.

Artikkel 64

Usaldushaldurite kohustused

1. Õigusliku üksuse puhul, mida hallatakse liikmesriigis või mille usaldushaldur või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omav isik elab või on asutatud liikmesriigis, koguvad ja hoiavad usaldushaldurid ja isikud, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, õigusliku üksuse kohta järgmist teavet:

a) põhiteave õigusliku üksuse kohta;

b) piisav, tõene ja ajakohane teave tegelike kasusaajate kohta, nagu on sätestatud artiklis 62;

c) kui juriidilised isikud või õiguslikud üksused on usaldushalduse pooled, siis nende juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste põhiteave ja tegelikke kasusaajaid käsitlev teave;

d) teave agentide kohta, kes on volitatud õigusliku üksuse nimel tegutsema või sellega seoses toiminguid tegema, ning kohustatud isikute kohta, kellega usaldushaldur või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omav isik loob õigusliku üksuse nimel ärisuhte.

Esimeses lõigus osutatud teavet säilitatakse viis aastat pärast seda, kui lõpeb usaldushalduri või samaväärset positsiooni omava isiku osalemine lepingulises usaldushalduses või sarnases õiguslikus üksuses.

2. Usaldushaldur või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omav isik hangib tegelikku kasusaajat käsitleva teabe ja õiguslikku üksust käsitleva põhiteabe ning edastab selle keskregistrile põhjendamatu viivituseta pärast lepingulise usaldushalduse või sarnase õigusliku üksuse loomist ja igal juhul 28 kalendripäeva jooksul alates loomisest. Usaldushaldur või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omav isik tagab põhjendamatu viivituseta ja igal juhul 28 kalendripäeva jooksul, et tegeliku kasusaaja või õiguslikku üksust käsitleva põhiteabe muutumise teave edastatakse keskregistrile.

Usaldusisik või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omav isik kontrollib korrapäraselt, et teavet, mis tal on õigusliku üksuse kohta vastavalt lõike 1 esimesele lõigule, ajakohastatakse. Sellist kontrolli tehakse vähemalt kord aastas kas eraldi protsessina või muude perioodiliste protsesside osana.

3. Kui kohustatud isikud rakendavad klientide suhtes hoolsusmeetmeid kooskõlas III peatükiga, avaldavad lõikes 1 osutatud usaldushaldurid või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omavad isikud kohustatud isikutele oma staatuse ja esitavad neile teavet tegelike kasusaajate kohta ja õiguslike üksuste varade kohta, mida hallatakse ärisuhte või juhutehingu kontekstis.

4. Õigusliku üksuse tegelikud kasusaajad, kes ei ole usaldushaldurid ega samaväärset positsiooni omavad isikud, tegeliku kasusaaja agendid ja õiguslikku üksust teenindavad kohustatud isikud ning kõik muud isikud ja õiguslike üksuste puhul nende usaldushaldurid, kes kuuluvad õigusliku üksuse mitmekihilisse kontrollisüsteemi, esitavad usaldushaldurile või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omavale isikule kogu teabe ja dokumentatsiooni, mida usaldushaldur või samaväärset positsiooni omav isik vajab käesoleva peatüki nõuete täitmiseks.

5. Lepingulise usaldushalduse haldurid ja isikud, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, teevad käesoleva artikli kohaselt kogutud teabe taotluse korral ja viivitamata pädevatele asutustele kättesaadavaks.

6. Kui õigusliku üksuse puhul, kelle pooled on juriidilised isikud, ei ole pärast kõigi artiklite 51–57 kohaste võimalike kindlakstegemise viiside ammendamist kindlaks tehtud nende juriidiliste isikute tegeliku kasusaajana ühtki isikut või kui on sisuline ja põhjendatud kahtlus, kas kindlaks tehtud isikud on tegelikud kasusaajad, säilitavad lepinguliste usaldushalduste usaldushaldurid või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omavate isikute andmed toimingute kohta, mida tehti nende tegelike kasusaajate kindlakstegemiseks.

7. Käesoleva artikli lõikes 6 osutatud juhtudel esitavad lepingulise usaldushalduse haldurid või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omavad isikud järgmise teabe, kui esitatakse tegelikke kasusaajaid käsitlevat teavet kooskõlas käesoleva määruse artikliga 20 ja direktiivi (EL) 2024/1640 artikliga 10:

a) märge selle kohta, et tegelikku kasusaajat ei ole või et tegelikke kasusaajaid ei olnud võimalik kindlaks teha, ning selgitus selle kohta, miks ei olnud tegelikku kasusaajat vastavalt käesoleva määruse artiklitele 51–57 võimalik kindlaks teha ja mis põhjustab kahtlusi seoses kindlaks tehtud teabega;

b) andmed kõigi füüsiliste isikute kohta, kes töötavad kõrgema juhtkonna liikmetena juriidilises isikus, kes on õigusliku üksuse pool, mis on samaväärsed käesoleva määruse artikli 62 lõike 1 teise lõigu punkti a kohaselt nõutava teabega.

Artikkel 65

Erandid juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste kohustustest

Artikleid 63 ja 64 ei kohaldata

a) selliste äriühingute suhtes, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele, tingimusel et:

   i) kontrolli äriühingu üle teeb üksnes hääleõigusega füüsiline isik;

   ii) äriühingu omandi- või kontrollistruktuuri ei kuulu muud juriidilised isikud ega õiguslikud üksused ning

   iii) artiklis 67 käsitletavete välismaiste juriidiliste isikute puhul on rahvusvaheliste standardite kohaselt olemas käesoleva punkti alapunktides i ja ii osutatud nõuetega samaväärsed nõuded;

b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL ([43]) artikli 2 lõike 1 punktis 4 määratletud avalik-õiguslike isikute suhtes.

Artikkel 66

Esindajate kohustused

Juriidilise isiku variaktsionärid ja varijuhid peavad säilitama piisavat, tõest ja ajakohast teavet oma esindajaks nimetaja ja esindajaks nimetaja tegelike kasusaajate kohta ning avalikustama need ja nende staatuse juriidilisele isikule. Juriidilised isikud edastavad selle teabe keskregistritele.

([43]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

Juriidilised isikud esitavad esimeses lõigus osutatud teabe ka kohustatud isikutele, kui kohustatud isikud rakendavad kliendi suhtes hoolsusmeetmeid kooskõlas III peatükiga.

Artikkel 67

Välismaised juriidilised isikud ja välismaised õiguslikud üksused

1. Väljaspool liitu asutatud juriidilised isikud ja sellise lepingulise usaldushalduse haldurid või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omavad isikud, keda hallatakse väljaspool liitu või kes elavad või on asutatud väljaspool liitu, esitavad vastavalt artiklile 62 tegelikku kasusaajat käsitleva teabe keskregistrile liikmesriigis, kus nad:

a) loovad kohustatud isikuga ärisuhte;

b) omandavad liidus kinnisvara kas otse või vahendajate kaudu;

c) omandavad kas otse või vahendajate kaudu artikli 3 punkti 3 alapunktides f ja j osutatud kauplejatelt juhutehingu käigus järgmist kaupa:

i) mootorsõidukid mitteäriliseks kasutamiseks hinnaga vähemalt 250 000 eurot või samaväärne summa omavääringus;

ii) veesõidukid mitteäriliseks kasutamiseks hinnaga vähemalt 7 500 000 eurot või samaväärne summa omavääringus;

iii) õhusõidukid mitteäriliseks kasutamiseks hinnaga vähemalt 7 500 000 eurot või samaväärne summa omavääringus;

d) sõlmivad liidus asuva avaliku sektori hankijaga kaupade või teenuste riigihankelepingu või kontsessioonilepingu.

2. Erandina lõike 1 punktist a, kui väljaspool liitu asutatud juriidilised isikud loovad kohustatud isikuga ärisuhte, esitavad nad keskregistrile teabe tegeliku kasusaaja kohta vaid siis, kui

a) nad loovad ärisuhte kohustatud isikuga, kes on seotud keskmise või suure rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga direktiivi (EL) 2024/1640 artiklites 7 ja 8 osutatud liidu tasandi või liikmesriigi riiklikele riskihindamistele või

b) asjaomase liidu tasandi või liikmesriigi riiklikus riskihindamises tehakse kindlaks, et juriidilise isiku kategooria või sektor, milles väljaspool liitu asutatud juriidiline isik tegutseb, on asjakohasel juhul seotud keskmise või suure rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga.

3. Tegelikku kasusaajat käsitlevale teabele lisatakse märge selle kohta, millise tegevuse kohta teave esitatakse, ning kõik asjakohased dokumendid ning see esitatakse:

a) lõike 1 punktis a osutatud juhtudel enne ärisuhte algust;

b) lõike 1 punktides b ja c osutatud juhtudel enne ostu sooritamist;

c) lõike 1 punktis d osutatud juhtudel enne lepingu allkirjastamist.

4. Lõike 1 punkti a kohaldamisel teavitavad kohustatud isikud juriidilisi isikuid, kui lõikes 2 sätestatud tingimused on täidetud, ning nõuavad ärisuhte või juhutehingu jätkamiseks registreerimistõendit või keskregistrisse kantud tegelike kasusaajate andmete väljavõtet.

5. Lõikega 1 hõlmatud juhtudel teatavad väljaspool liitu asutatud juriidilised isikud ja sellise lepingulise usaldushalduse haldurid või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omavad isikud, keda hallatakse väljaspool liitu või kes elavad või on asutatud väljaspool liitu, keskregistrile muudatustest tegelikke kasusaajaid käsitlevas teabes, mis on esitatud vastavalt lõikele 1, põhjendamatu viivituseta ja igal juhul 28 kalendripäeva jooksul.

Esimest lõiku kohaldatakse

a) lõike 1 punktis a osutatud juhtudel kogu kohustatud isikuga sõlmitud ärisuhte kestuse jooksul;

b) lõike 1 punktis b osutatud juhtudel nii kaua, kuni kinnisvara kuulub juriidilisele üksusele või õiguslikule üksusele;

c) lõike 1 punktis c osutatud juhtudel ajavahemikul teabe esmasest keskregistrile esitamisest kuni ostu sooritamiseni;

d) lõike 1 punktis d osutatud juhtudel kogu lepingu kehtivuse jooksul.

6. Kui juriidiline isik, lepingulise usaldushalduse haldur või isik, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, vastab lõikes 1 sätestatud tingimustele, loetakse registreerimise piisavaks tõendiks tõendit selle kohta, et tegelikke kasusaajaid käsitlev teave on kantud ühe liikmesriigi keskregistrisse.

7. Kui 10. juulil 2027 väljaspool liitu asutatud juriidilised isikud või väljaspool liitu hallatavad õiguslikud üksused või õiguslikud üksused, mille usaldushaldur või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omav isik elab või on asutatud väljaspool liitu, omavad kinnisvara kas otse või vahendajate kaudu, esitatakse nende juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste tegelikku kasusaajat käsitlev teave keskregistrile koos teabe esitamise põhjendusega hiljemalt 10. jaanuariks 2028.

Esimest lõiku ei kohaldata juriidiliste isikute või õiguslike üksuste suhtes, kes on omandanud liidus kinnisvara enne 1. jaanuari 2014.

Liikmesriigid võivad riski põhjal otsustada, et kohaldatakse varasemat kuupäeva, ja sellest teatatakse komisjonile. Komisjon edastab sellised otsused teistele liikmesriikidele.

8. Liikmesriigid võivad riski põhjal laiendada lõike 1 punktis a sätestatud kohustust ärisuhetele välismaiste juriidiliste isikutega, mis kestavad 10. juulil 2027 ja teatavad sellest komisjonile. Komisjon edastab sellised otsused teistele liikmesriikidele.

Artikkel 68

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad õigusnormid karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva peatüki sätete rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema mõjusad, proportsionaalsed ja heidutavad.

Liikmesriigid teavitavad komisjoni kõnealustest karistusnormidest ja nende õiguslikust alusest hiljemalt 10. jaanuariks 2025 ning teavitavad komisjoni viivitamata igast hilisemast muudatusest, mis neid mõjutab.

2. Hiljemalt 10. juuliks 2026 võtab komisjon kooskõlas artikliga 85 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusaktid, milles määratakse kindlaks:

a) rikkumiste kategooriad, mille suhtes kohaldatakse karistusi, ja selliste rikkumiste eest vastutavad isikud;

b) näitajad selliste rikkumiste raskusastme määramiseks, mille suhtes kohaldatakse karistusi;

c) kriteeriumid, mida tuleb arvesse võtta karistuste taseme määramisel.

Komisjon vaatab esimeses lõigus osutatud delegeeritud õigusakti korrapäraselt läbi, tagamaks, et selles tehakse kindlaks asjakohased rikkumiste kategooriad ning et sellega seotud karistused on mõjusad, hoiatavad ja proportsionaalsed.

V PEATÜKK

TEATAMISKOHUSTUS

Artikkel 69

Kahtlustest teatamine

1. Kohustatud isikud ning asjakohasel juhul nende juhid ja töötajad teevad täielikult koostööd rahapesu andmebürooga, et viivitamata

a) teavitada rahapesu andmebürood omal algatusel, kui kohustatud isik teab, kahtlustab või tal on põhjendatud alus kahtlustada, et vahendite või tegevuse puhul, olenemata asjaomasest summast, on tegemist kuritegelikust tegevusest saadud tuluga või et need on seotud terrorismi rahastamisega või kuritegeliku tegevusega, ja sel juhul vastata rahapesu andmebüroo lisateabe taotlustele;

b) esitada rahapesu andmebüroole selle taotluse korral kehtestatud tähtaegadeks kogu vajalik teave, sealhulgas teave tehingute kohta.

Kõigist kahtlastest tehingutest, sealhulgas tehingute katsetest ja kahtlustest, mis tulenevad suutmatusest rakendada kliendi suhtes hoolsusmeetmeid, tuleb teatada kooskõlas esimese lõiguga.

Esimese lõigu kohaldamisel vastavad kohustatud isikud rahapesu andmebüroo teabetaotlustele viie tööpäeva jooksul. Põhjendatud ja kiireloomulistel juhtudel võib rahapesu andmebüroo lühendada seda tähtaega, sealhulgas vähem kui 24 tunnini.

Erandina kolmandast lõigust võib rahapesu andmebüroo pikendada vastamise tähtaega kauemaks kui viis tööpäeva, kui ta peab seda põhjendatuks ja tingimusel, et pikendamine ei kahjusta rahapesu andmebüroo analüüsi.

2. Lõike 1 kohaldamisel hindavad kohustatud isikud oma klientide tehinguid või tegevust neile teada või nende valduses oleva asjakohase fakti ja teabe põhjal. Vajaduse korral seavad kohustatud isikud hindamise esikohale, võttes arvesse tehingu või tegevuse kiireloomulisust ja riske, mis mõjutavad nende asukohaliikmesriiki.

Lõike 1 punkti a kohane kahtlus põhineb kliendi ja tema vastaspoolte omadustel, tehingu või tegevuse mahul ja olemusel või meetoditel ja mustritel, seosel mitme tehingu või tegevuse vahel, vahendite päritolul, sihtkohal või kasutamisel, või muul kohustatud isikule teadaoleval asjaolul, sealhulgas tehingu või tegevuse kooskõlal III peatüki kohaselt saadud teabega, sealhulgas kliendi riskiprofiilil.

3. AMLA töötab hiljemalt 10. juuliks 2026 välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõu ja esitab selle komisjonile vastuvõtmiseks. Kõnealuses rakenduslike tehniliste standardite eelnõus määratakse kindlaks vorm, mida kasutatakse kahtlustest teatamiseks vastavalt lõike 1 punktile a ja tehinguandmete esitamiseks vastavalt lõike 1 punktile b.

4. Komisjonile antakse õigus võtta vastu käesoleva artikli lõikes 3 osutatud rakenduslikud tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) 2024/1620 artikliga 53.

5. Hiljemalt 10. juuliks 2027 annab AMLA välja suunised kahtlase tegevuse või käitumise tunnuste kohta. Kõnealuseid suuniseid ajakohastatakse korrapäraselt.

6. Artikli 11 lõike 2 kohaselt määratud vastavuskontrolli spetsialist edastab käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teabe rahapesu andmebüroole selles liikmesriigis, kelle territooriumil teavet edastav kohustatud isik on asutatud.

7. Kohustatud isikud tagavad, et artikli 11 lõike 2 kohaselt määratud vastavuskontrolli spetsialist ning kõik samaväärset positsiooni omavad töötajad või isikud, sealhulgas agendid ja levitajad, kes on seotud käesoleva artikli kohaste ülesannete täitmisega, on kaitstud kättemaksu, diskrimineerimise ja igasuguse muu ebaõiglase kohtlemise eest, mis tuleneb nende ülesannete täitmisest.

Käesolev lõige ei mõjuta kaitset, millele esimeses lõigus osutatud isikutel võib olla õigus direktiivi (EL) 2019/1937 alusel.

8. Kui teabejagamispartnerluse tegevus annab teadmise, kahtluse või põhjendatud aluse kahtlustada, et olenemata asjaomasest summast on vahendite puhul tegemist kuritegelikust tegevusest saadud tuluga või on need seotud terrorismi rahastamisega, võivad kohustatud isikud, kes avastasid oma klientide tegevusega seotud kahtlused, määrata oma hulgast ühe, kellele tehakse ülesandeks esitada lõike 1 punkti a kohane teade rahapesu andmebüroole. Selline teade peab sisaldama vähemalt kõigi teate aluseks olnud tegevuses osalenud kohustatud isikute nimesid ja kontaktandmeid.

Kui esimeses lõigus osutatud kohustatud isikud tegutsevad mitmes liikmesriigis, esitatakse teade igale asjaomasele rahapesu andmebüroole. Selleks tagavad kohustatud isikud, et teate esitab kohustatud isik selle liikmesriigi territooriumil, kus rahapesu andmebüroo asub.

Kui kohustatud isikud otsustavad esimese lõigu kohaselt rahapesu andmebüroole üheainsa teate esitamise võimalust mitte kasutada, lisavad nad oma teatele viite asjaolule, et kahtlus tuleneb teabejagamispartnerluse tegevusest.

9. Käesoleva artikli lõikes 8 osutatud kohustatud isikud säilitavad koopia kõigist kõnealuse lõike kohaselt esitatud teadetest kooskõlas artikliga 77.

Artikkel 70

Erisätted kohustatud isikute teatavate kategooriate kahtlustest teatamiseks

1. Erandina artikli 69 lõikest 1 võivad liikmesriigid lubada artikli 3 punkti 3 alapunktides a ja b osutatud kohustatud isikutel edastada artikli 69 lõikes 1 osutatud teavet liikmesriigi määratud iseregulatsiooni organile.

Määratud iseregulatsiooni organ edastab esimeses lõigus osutatud teabe rahapesu andmebüroole viivitamata ja filtreerimata kujul.

2. Liikmesriigid ei kohalda artikli 69 lõikes 1 sätestatud kohustusi notarite, advokaatide, muude sõltumatute õigusteenuse osutajate, audiitorite, väliste raamatupidamisteenuse osutajate ega maksunõustajate suhtes niivõrd, kui selline erand on seotud teabega, mida nad saavad kliendilt või kliendi kohta, kui nad selgitavad kõnealuse kliendi õiguslikku olukorda või kaitsevad või esindavad kõnealust klienti kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas juhul, kui nad annavad kohtumenetluse algatamist või vältimist käsitlevat nõu, olenemata sellest, kas kõnealune teave on saadud enne sellist menetlust, selle ajal või pärast seda.

Esimeses lõigus sätestatud erandit ei kohaldata, kui selles osutatud kohustatud isikud

a) osalevad rahapesus, selle eelkuritegudes või terrorismi rahastamises;

b) annavad õigusnõu rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamise eesmärgil või

c) teavad, et klient soovib õigusnõu rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamise eesmärgil; sellest kavatsusest või eesmärgist teadmist saab järeldada objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal.

3. Lisaks lõike 2 teises lõigus osutatud olukordadele võivad liikmesriigid juhul, kui see on põhjendatud teatavat liiki tehingutega seotud rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamise suurema riskiga, otsustada, et lõike 2 esimeses lõigus osutatud erandit ei kohaldata seda liiki tehingute suhtes, ning kehtestada vajaduse korral kõnealuses lõikes osutatud kohustatud isikutele täiendav aruandluskohustus. Liikmesriigid teatavad komisjonile igast käesoleva lõike kohaselt tehtud otsusest. Komisjon edastab sellised otsused teistele liikmesriikidele.

Artikkel 71

Tehingu tegemisest hoidumine

1. Kohustatud isikud hoiduvad tegemast tehinguid, mida nad teavad või kahtlustavad olevat seotud kuritegelikust tegevusest saadud tuluga või terrorismi rahastamisega, enne artikli 69 lõike 1 esimese lõigu punktis a sätestatud teatamist ning enne, kui nad on täitnud rahapesu andmebüroo või muu pädeva asutuse antud konkreetsed juhised kooskõlas

kohaldatava õigusega. Kohustatud isikud võivad asjaomase tehingu teha pärast tehingu jätkamise riskide hindamist, kui nad ei ole saanud rahapesu andmebüroolt vastupidiseid juhiseid kolme tööpäeva jooksul alates teatamisest.

2. Kui kohustatud isikul ei ole võimalik lõikes 1 osutatud tehingut tegemata jätta või kui tegemata jätmine võib takistada kahtlasest tehingust kasu saajate tabamiseks tehtavaid jõupingutusi, teavitab asjaomane kohustatud isik rahapesu andmebürood kohe pärast tehingu tegemist.

Artikkel 72

Teabe avaldamine rahapesu andmebüroole

Kui kohustatud isik, selle töötaja või juht edastab rahapesu andmebüroole heauskselt teavet vastavalt artiklitele 69 ja 70, ei käsitata seda lepinguga või õigus- või haldusnormidega teabe avaldamisele kehtestatud piirangute rikkumisena ning kohustatud isik, selle juht või töötaja ei kanna selle eest mingit vastutust, ning seda isegi juhul, kui ta ei olnud täielikult teadlik asjaomasest kuritegelikust tegevusest, ja olenemata sellest, kas ebaseaduslik tegevus tegelikult aset leidis.

Artikkel 73

Teabe avaldamise keelamine

1. Kohustatud isikud ning nende juhid, töötajad, või võrreldavatel positsioonidel olevad isikud, sealhulgas agendid ja levitajad, ei avalda asjaomasele kliendile ega teistele kolmandatele isikutele asjaolu, et tehinguid või tegevust hinnatakse või on hinnatud vastavalt artiklile 69, et edastatakse, tulevikus edastatakse või on edastatud teavet vastavalt artiklile 69 või 70 või et rahapesuga või terrorismi rahastamisega seoses on alustatud või võidakse alustada analüüsi.

2. Lõiget 1 ei kohaldata teabe edastamisel pädevatele asutustele ja iseregulatsiooni organitele, kui nad täidavad järelevalveülesandeid, ega teabe edastamisel rahapesu, terrorismi rahastamise ja muu kuritegeliku tegevuse uurimise ja nende eest vastutusele võtmise eesmärgil.

3. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 võib teavet edastada samasse kontserni kuuluvate kohustatud isikute vahel või selliste isikute ja nende kolmandates riikides asutatud filiaalide ja tütarettevõtjate vahel, tingimusel et kõnealused filiaalid ja tütarettevõtjad järgivad täielikult kontserniüleseid põhimõtteid ja menetlusi, sealhulgas artikli 16 kohaseid menetlusi teabe jagamiseks kontsernis, ning et kontserniülesed põhimõtted ja menetlused vastavad käesolevas määruses sätestatud nõuetele.

4. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 võib teavet edastada artikli 3 punkti 3 alapunktides a ja b osutatud kohustatud isikute või selliste kolmandate riikide isikute vahel, kus kehtivad käesoleva määruse nõuetega samaväärsed nõuded ja kes tegutsevad oma kutsealal, olgu siis töötajatena või mitte, ühes ja samas juriidilises isikus või ulatuslikumas struktuuris, kuhu isik kuulub ja millel on ühised omanikud ja juhtkond või kus tehakse ühist vastavuskontrolli.

5. Artikli 3 punktides 1 ja 2 ning punkti 3 alapunktides a ja b osutatud kohustatud isikute puhul juhtudel, kus on tegemist sama tehinguga, milles osaleb kaks või enam kohustatud isikut, võib erandina käesoleva artikli lõikest 1 teavet edastada asjaomaste kohustatud isikute vahel, kui nad asuvad liidus, või kui on tegemist selliste kolmandate riikide isikutega, kus kehtivad käesoleva määruse nõuetega samaväärsed nõuded, ja kui nende suhtes kohaldatakse ametisaladusega ja isikuandmete kaitsega seotud kohustusi.

6. Kui artikli 3 punkti 3 alapunktides a ja b osutatud kohustatud isikud püüavad klienti veenda ebaseaduslikust tegevusest hoiduma, ei käsitata seda teabe avaldamisena käesoleva artikli lõike 1 mõistes.

Artikkel 74

Künnisepõhised teated teatavate suure väärtusega kaupadega tehtud tehingute kohta

1. Suure väärtusega kaupadega kauplejad teatavad rahapesu andmebüroole kõigist tehingutest, mis hõlmavad järgmiste suure väärtusega kaupade müüki, kui neid kaupu soetatakse mitteärilistel eesmärkidel:

a) mootorsõidukid hinnaga vähemalt 250 000 eurot või samaväärne summa omavääringus;

b) veesõidukid hinnaga vähemalt 7 500 000 eurot või samaväärne summa omavääringus;

c) õhusõidukid hinnaga vähemalt 7 500 000 eurot või samaväärne summa omavääringus.

2. Krediidiasutused ja finantseerimisasutused, kes osutavad teenuseid seoses lõikes 1 osutatud kaupade ostmise või omandiõiguse üleminekuga, teatavad rahapesu andmebüroole ka kõigist tehingutest, mida nad seoses nende kaupadega oma klientide nimel teevad.

3. Lõigete 1 ja 2 kohane teatamine toimub rahapesu andmebüroo kehtestatud tähtajaks.

VI PEATÜKK

TEABEVAHETUS

Artikkel 75

Teabevahetus teabejagamispartnerluste raames

1. Partnerluse liikmed võivad omavahel teavet jagada, kui see on rangelt vajalik III peatükist ja artiklist 69 tulenevate kohustuste täitmiseks ning kooskõlas põhiõiguste ja kohtumenetluslike tagatistega.

2. Kohustatud isikud, kes kavatsevad osaleda teabejagamispartnerluses, teavitavad oma vastavaid järelevalveasutusi, kes, kui see on asjakohane, üksteisega ja määruse (EL) 2016/679 järgimise kontrollimise eest vastutavate asutustega konsulteerides, kontrollivad, et teabejagamispartnerlusel on olemas mehhanismid käesoleva artikli järgimise tagamiseks ning et on tehtud lõike 4 punktis h osutatud andmekaitsealane mõjuhinnang. Kontrollimine toimub enne teabejagamispartnerluse tegevuse algust. Vajaduse korral konsulteerivad järelevalveasutused ka rahapesu andmebüroodega.

Vastutus liidu või riigisisese õiguse nõuete täitmise eest lasub teabejagamispartnerluses osalejatel.

3. Teabejagamispartnerluse raames vahetatav teave piirdub järgmisega:

a) teave kliendi kohta, sealhulgas teave, mis on saadud kliendi, ja kui see on asjakohane, kliendi tegeliku kasusaaja tuvastamise ja kontrollimise käigus;

b) teave kliendi ja kohustatud isiku vahelise ärisuhte või juhutehingu eesmärgi ja kavandatud olemuse kohta ning vajaduse korral kliendi vara allika ja vahendite allika kohta;

c) teave kliendi tehingute kohta;

d) teave kliendiga seotud suuremate ja väiksemate riskitegurite kohta;

e) kohustatud isiku analüüs kliendiga seotud riskide kohta vastavalt artikli 20 lõikele 2;

f) kohustatud isiku valduses olev teave vastavalt artikli 77 lõikele 1;

g) teave kahtluste kohta vastavalt artiklile 69.

Esimeses lõigus osutatud teavet vahetatakse üksnes sellises ulatuses, mis on vajalik teabejagamispartnerluse tegevuseks.

4. Teabejagamispartnerluse raames toimuva teabejagamise suhtes kohaldatakse järgmisi tingimusi:

a) kohustatud isikud registreerivad kõik partnerlusesisese teabejagamise juhtumid;

b) kohustatud isikud ei tugine käesoleva määruse nõuete täitmisel üksnes partnerluse raames saadud teabele;

c) kohustatud isikud ei tee järeldusi ega võta vastu otsuseid, mis mõjutavad ärisuhteid kliendiga või juhutehingute tegemist kliendi jaoks, tuginedes teabele, mis on saadud teistelt teabejagamispartnerluses osalejatelt, ilma et nad oleks seda teavet hinnanud; kogu partnerluse raames saadud teave, mida kasutatakse hinnangus, mille tulemusel tehakse otsus ärisuhtest keelduda või see lõpetada või teha juhutehing, lisatakse artikli 21 lõike 3 kohaselt peetavatesse registritesse ning see register peab sisaldama viidet asjaolule, et teave pärineb teabejagamispartnerlusest;

d) kohustatud isikud hindavad klientidega seotud tehinguid ise, et teha kindlaks, millised tehingud võivad olla seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega või kuritegelikust tegevusest saadud tuluga;

e) kohustatud isikud rakendavad asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, sealhulgas meetmeid pseudonüümimise võimaldamiseks, et tagada turvalisuse ja konfidentsiaalsuse tase, mis on proportsionaalne vahetatava teabe olemuse ja ulatusega;

f) teavet jagatakse ainult seoses klientidega:

i) kelle käitumine või tehingutegevus on seotud rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamise suurema riskiga, mis on kindlaks tehtud vastavalt direktiivi (EL) 2024/1640 artiklite 7 ja 8 kohaselt tehtud liidu tasandi või riiklikule riskihindamisele;

ii) kes on mõnes käesoleva määruse artiklites 29, 30, 31 ja 36–46 osutatud olukorras või

iii) kelle kohta kohustatud isik peab koguma lisateavet, et teha kindlaks, kas see on seotud rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamise suurema riskiga;

g) tehisintellekti, masinõppe tehnoloogiate või algoritmide kasutamise käigus loodud teavet võib jagada ainult siis, kui nende protsesside üle tehti piisavat inimjärelevalvet;

h) enne isikuandmete töötlemist tehakse määruse (EL) 2016/679 artiklis 35 osutatud andmekaitsealane mõjuhinnang;

i) pädevad asutused, kes on teabejagamispartnerluse liikmed, hangivad, esitavad ja vahetavad teavet üksnes niivõrd, kui see on vajalik nende asjakohasest liidu või riigisisesest õigusest tulenevate ülesannete täitmiseks;

j) kui käesoleva määruse artikli 2 lõike 1 punkti 44 alapunktis c osutatud pädevad asutused osalevad teabejagamispartnerluses, hangivad, esitavad või vahetavad nad isikuandmeid ja operatiivteavet üksnes kooskõlas riigisisese õigusega, millega võetakse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/680, ([44]) ning liikmesriigi kriminaalmenetlusõiguse kohaldatavate sätetega, sealhulgas kohtu eelneva loaga või muu nõutava riigisisese menetlusliku tagatisega;

k) käesoleva artikli lõike 3 punkti g kohane teabevahetus kahtlaste tehingute kohta toimub üksnes juhul, kui rahapesu andmebüroo, kellele esitati teade kahtlase tehingu kohta vastavalt artiklile 69 või 70, on sellise avaldamisega nõustunud.

5. Teabejagamispartnerluse raames saadud teavet ei tohi edastada, välja arvatud juhul, kui

a) teave esitatakse teisele kohustatud isikule vastavalt artikli 49 lõikele 1;

b) teave tuleb lisada aruandesse, mis esitatakse rahapesu andmebüroole või vastuseks rahapesu andmebüroo taotlusele vastavalt artikli 69 lõikele 1;

c) teave esitatakse AMLA-le vastavalt määruse (EL) 2024/1620 artiklile 93;

([44]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

d) teavet taotlevad õiguskaitse- või õigusasutused, kui riigisisese õiguse kohaselt on nõutav eelnev luba või muu menetluslik tagatis.

6. Teabevahetuspartnerlustes osalevad kohustatud isikud määravad artikli 9 kohaselt kehtestatud ettevõttesisestes põhimõtetes ja menetlustes kindlaks teabevahetuse põhimõtted ja menetlused. Sellistes põhimõtetes ja menetlustes tuleb

a) täpsustada, millist hindamist tuleb teha, et määrata kindlaks jagatava teabe ulatus, ning kui see on teabe olemuse või kohaldatavate kohtulike kaitsemeetmete seisukohast asjakohane, näha ette partnerluse liikmetele diferentseeritud või piiratud juurdepääs teabele;

b) kirjeldada teabevahetuspartnerluse osaliste ülesandeid ja vastutust;

c) teha kindlaks riskihindamised, mida kohustatud isik võtab arvesse, et teha kindlaks suurema riskiga olukorrad, kus teavet saab jagada.

Esimeses lõigus osutatud ettevõttesisesed põhimõtted ja menetlused töötatakse välja enne osalemist teabevahetuspartnerluses.

7. Kui järelevalveasutused peavad seda vajalikuks, tellivad teabevahetuspartnerluses osalevad kohustatud isikud asjaomase partnerluse toimimise sõltumatu auditi ja jagavad tulemusi järelevalveasutustega.

VII PEATÜKK

ANDMEKAITSE JA ANDMETE SÄILITAMINE

Artikkel 76

Isikuandmete töötlemine

1. Kui see on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks rangelt vajalik, võivad kohustatud isikud töödelda määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõikes 1 osutatud isikuandmete eriliike ning kõnealuse määruse artiklis 10 osutatud süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmeid, kui järgitakse käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 sätestatud kaitsemeetmeid.

2. Kohustatud isikutel peab olema võimalik töödelda määruse (EL) 2016/679 artikliga 9 hõlmatud isikuandmeid, tingimusel et:

a) nad teavitavad oma kliente või võimalikke kliente, et selliseid andmeliike võib töödelda käesoleva määruse nõuete täitmiseks;

b) andmed pärinevad usaldusväärsetest allikatest, on tõesed ja ajakohased;

c) nad ei tee nende andmete põhjal otsuseid, mis tooksid kaasa kallutatud ja diskrimineerivad tulemused;

d) nad võtavad kõrge turvalisuse tasemega meetmeid kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikliga 32, eelkõige seoses konfidentsiaalsusega.

3. Kohustatud isikutel peab olema võimalik töödelda määruse (EL) 2016/679 artikliga 10 hõlmatud isikuandmeid, tingimusel et nad vastavad käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud tingimustele ja et:

a) sellised isikuandmed on seotud rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamisega;

b) kohustatud isikud on kehtestanud menetlused, mis võimaldavad selliste andmete töötlemisel eristada väiteid, uurimisi, menetlusi ja süüdimõistvaid kohtuotsuseid, võttes arvesse põhiõigust õiglasele kohtumenetlusele, õigust kaitsele ja süütuse presumptsiooni.

4. Käesoleva määruse alusel võivad kohustatud isikud töödelda isikuandmeid üksnes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil ning neid andmeid ei tohi täiendavalt töödelda viisil, mis ei vasta nimetatud eesmärgile. Käesoleva määruse alusel isikuandmete töötlemine ärilistel eesmärkidel on keelatud.

5. Kohustatud isikud võivad võtta vastu otsuseid, mis tulenevad automatiseeritud protsessidest, sealhulgas profiilianalüüsist, nagu on määratletud määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 4, või protsessidest, mis hõlmavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/xxx ([45]) artikli 3 punktis 1 määratletud tehisintellektisüsteeme, tingimusel et:

a) sellistes süsteemides töödeldavad andmed piirduvad käesoleva määruse III peatüki kohaselt saadud andmetega;

b) iga otsus kliendiga ärisuhte loomise või loomisest keeldumise või säilitamise kohta või kliendiga juhutehingu tegemise või sellest keeldumise kohta või käesoleva määruse artikli 20 kohaselt kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete ulatuse suurendamise või vähendamise kohta tehakse sisulise inimsekkumisega, et tagada sellise otsuse õigsus ja asjakohasus, ning

c) klient võib saada selgitust kohustatud isiku tehtud otsuse kohta ja selle otsuse vaidlustada, välja arvatud käesoleva määruse artiklis 69 osutatud teate puhul.

Artikkel 77

Andmete säilitamine

1. Kohustatud isikud säilitavad järgmised dokumendid ja teabe:

a) koopia dokumentidest ja teabest, mis on saadud kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamisel vastavalt III peatükile, sealhulgas e-identimise vahendite abil saadud teave;

b) andmed artikli 69 lõike 2 kohaselt tehtud hindamise kohta, sealhulgas arvesse võetud teabe ja asjaolude kohta ning selliste hindamistulemuste kohta, olenemata sellest, kas sellise hindamise tulemusel esitatakse rahapesu andmebüroole kahtlastest tehingutest teade või mitte, ning vajaduse korral neid kahtlasi tehinguid käsitleva teate koopia;

c) tehingute tõendusmaterjal ja teave originaaldokumentidena või koopiatena, mida võib kohaldatava riigisisese õiguse kohaselt kasutada kohtumenetluse käigus tehingute tuvastamiseks;

d) kui nad osalevad VI peatüki kohastes teabejagamispartnerlustes, siis nende partnerluste raames saadud dokumentide ja teabe koopiad ning kõigi teabevahetuse juhtumite andmed.

Kohustatud isikud tagavad, et käesoleva artikli kohaselt säilitatavaid dokumente, teavet ja andmeid ei redigeerita.

2. Erandina lõikest 1 võivad kohustatud isikud otsustada teabe koopiate säilitamise asendada viidetega sellisele teabele, tingimusel et sellise teabe säilitamise laad ja viis tagavad, et kohustatud isikud saavad teabe pädevatele asutustele viivitamata esitada ning et teavet ei saa muuta.

Esimeses lõigus osutatud erandit kasutavad kohustatud isikud määravad artikli 9 kohaselt välja töötatud sisemenetlustes kindlaks teabekategooriad, mille puhul nad säilitavad koopia või originaali asemel viite sellele, ning teabe otsimise menetlused, et selle saaks taotluse korral esitada pädevatele asutustele.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud teavet säilitatakse viie aasta jooksul alates ärisuhte lõpetamise kuupäevast või juhutehingu tegemise kuupäevast, või ärisuhte loomisest või juhutehingu tegemisest keeldumise kuupäevast. Viie aasta möödumisel kustutavad kohustatud isikud isikuandmed, ilma et see piiraks muude liidu õigusaktide või määruse (EL) 2016/679 kohase riigisisese õiguse kohaldamiseks kogutud andmete säilitamisperioodide kohaldamist.

Pädevad asutused võivad nõuda esimeses lõigus osutatud teabe täiendavat säilitamist igal üksikjuhul eraldi, tingimusel et selline säilitamine on vajalik rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamiseks, avastamiseks või uurimiseks. Andmete pikem säilitamisperiood ei tohi ületada viit aastat.

([45]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu xxx määrus (EL) 2024/xxx, millega nähakse ette tehisintellekti käsitlevad ühtlustatud õigusnormid (ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 300/2008, (EL) nr 167/2013, (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1139 ja (EL) 2019/2144 ning direktiive 2014/90/EL, (EL) 2016/797 ja (EL) 2020/1828 (tehisintellekti käsitlev määrus) (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

4. Kui 10. juulil 2027 on liikmesriigis pooleli kohtumenetlus seoses kahtlustatava rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise, uurimise või selle eest vastutusele võtmisega ning kohustatud isiku valduses on kõnealuse poolelioleva menetlusega seotud teavet või dokumente, võib kohustatud isik seda teavet või neid dokumente säilitada viis aastat alates 10. juulist 2027.

Liikmesriik võib poolelioleva kriminaaluurimise ja kohtumenetluse suhtes kohaldatavate tõendeid reguleerivate riigisiseste kriminaalõigusnormide kohaldamist piiramata lubada või nõuda sellise teabe või dokumentide säilitamist täiendava viieaastase perioodi jooksul, kui on kindlaks tehtud, et selline pikemaajalisem säilitamine on vajalik ja proportsionaalne kahtlustatava rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamiseks, avastamiseks, uurimiseks või selle eest vastutusele võtmiseks.

Artikkel 78

Dokumentide esitamine pädevatele asutustele

Kohustatud isikutel on süsteemid, mis võimaldavad neil kooskõlas riigisisese õigusega turvaliste kanalite kaudu ja päringute täielikku konfidentsiaalsust tagades vastata ammendavalt ja kiiresti rahapesu andmebüroo või teiste asutuste päringutele selle kohta, kas neil on või on eelnenud viie aasta jooksul olnud ärisuhe teatavate isikutega ning milline on või oli selle suhte olemus.

VIII PEATÜKK

ANONÜÜMSETEST INSTRUMENTIDEST TULENEVATE RISKIDE MAANDAMISE MEETMED

Artikkel 79

Anonüümsed kontod ning esitajaaktsiad ja esitajaaktsiate ostutähed

1. Krediidiasutustel ja finantseerimisasutustel ning krüptovarateenuse osutajatel on keelatud hoida anonüümseid panga- ja maksekontosid, anonüümseid hoiuraamatuid, anonüümseid hoiulaekaid või anonüümseid krüptovarakontosid ning muid kontosid, mis võimaldavad kliendikonto omaniku anonüümimist või tehingute anonüümimist või suuremat hägustamist, sealhulgas anonüümsust suurendavate müntide abil.

Olemasolevate anonüümsete panga- või maksekontode, anonüümsete hoiuraamatute, krediidiasutuste või finantseerimisasutuste omatavate anonüümsete hoiulaegaste või krüptovarakontode omanikele ja soodustatud isikutele kohaldatakse kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid enne seda, kui neid kontosid, hoiuraamatuid või hoiulaekaid mis tahes viisil kasutatakse.

2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/751 ([46]) artikli 2 punkti 1 tähenduses vastuvõtjatena tegutsevad krediidiasutused ja finantseerimisasutused ei võta vastu makseid, mis on tehtud kolmandates riikides välja antud anonüümsete ettemaksekaartidega, välja arvatud juhul, kui komisjoni poolt käesoleva määruse artikli 28 kohaselt vastu võetud regulatiivsetes tehnilistes standardites on tõendatud väikesele riskile tuginedes kindlaks määratud teisiti.

3. Äriühingutel on keelatud emiteerida esitajaaktsiaid ja nad peavad konverteerima kõik olemasolevad esitajaaktsiad nimelisteks aktsiateks, immobiliseerima need määruse (EL) nr 909/2014 artikli 2 lõike 1 punkti 3 tähenduses või hoiustama need finantseerimisasutuses hiljemalt 10. juuliks 2029. Äriühingutel, kelle väärtpaberid on noteeritud reguleeritud turul või kelle aktsiad on emiteeritud vahendatud väärtpaberitena, on lubatud kõnealuse määruse artikli 2 lõike 1 punkti 3 tähenduses immobiliseerimise teel või emiteerimise teel kõnealuse määruse artikli 2 lõike 1 punkti 4 tähenduses väärtpaberite elektroonilises vormis emiteerida uusi esitajaaktsiaid ja säilitada olemasolevaid esitajaaktsiaid. Olemasolevate esitajaaktsiate puhul, mida ei ole konverteeritud, immobiliseeritud ega hoiustatud hiljemalt 10. juuliks 2029, peatatakse automaatselt kõik nende aktsiatega seotud hääleõigused ja väljamakseõigused kuni nende konverteerimise, immobiliseerimise või hoiustamiseni. Kõik aktsiad, mida ei ole konverteeritud, immobiliseeritud ega hoiustatud 10. juuliks 2030, tühistatakse, mis toob kaasa aktsiakapitali vähenemise vastava summa võrra.

Äriühingutel on keelatud emiteerida esitajaaktsiate ostutähti, mis ei ole vahendatud kujul.

([46]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/751 kaardipõhiste maksetehingute vahendustasude kohta (ELT L 123, 19.5.2015, lk 1).

Artikkel 80

Kaupade või teenuste eest tehtavate suurte sularahamaksete piirangud

1. Isikud, kes kauplevad kaupadega või osutavad teenuseid, võivad teha või saada sularahamakseid ainult summas, mis on kuni 10 000 eurot või samaväärne summa omavääringus või välisvaluutas, olenemata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või mitme maksena, mis näivad olevat omavahel seotud.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada madalamad piirmäärad pärast konsulteerimist Euroopa Keskpangaga vastavalt nõukogu otsuse 98/415/EÜ ([47]) artikli 2 lõikele 1. Komisjoni teavitatakse madalamatest piirmääradest kolme kuu jooksul alates meetme kehtestamisest riiklikul tasandil.

3. Kui riiklikul tasandil on juba kehtestatud lõikes 1 sätestatud piirmäärast madalamad piirmäärad, jäävad need kehtima. Liikmesriigid teatavad nendest piirmääradest komisjonile 10. oktoobriks 2024.

4. Lõikes 1 osutatud piirmäära ei kohaldata järgmistes olukordades:

a) maksed füüsiliste isikute vahel, kes ei täida ametiülesandeid;

b) krediidiasutuste, direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 punktis 3 määratletud e-raha väljastajate ja direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 11 määratletud makseteenuse pakkujate ruumides tehtavad maksed ja hoitavad hoiused.

Piirmäära ületavatest esimese lõigu punktis b osutatud maksetest või hoiustest teatatakse rahapesu andmebüroole rahapesu andmebüroo kehtestatud tähtajaks.

5. Liikmesriigid tagavad, et sobivaid meetmeid, sealhulgas karistuste määramist, kohaldatakse selliste ametiülesandeid täitvate füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes, keda kahtlustatakse lõikes 1 sätestatud piirmäära või liikmesriikide poolt kehtestatud madalama piirmäära ületamises.

6. Karistuste üldine tase arvutatakse vastavalt riigisisese õiguse asjakohastele sätetele nii, et tulemused oleksid proportsionaalsed rikkumise tõsidusega, aidates seega tulemuslikult ära hoida teisi samalaadseid rikkumisi.

7. Kui vääramatu jõu tõttu muutuvad direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 25 määratletud rahalised vahendid, välja arvatud pangatähed ja mündid, riiklikul tasandil kättesaamatuks, võivad liikmesriigid ajutiselt peatada käesoleva artikli lõike 1 või asjakohasel lõike 2 kohaldamise ning teavitavad sellest viivitamata komisjoni. Liikmesriigid teavitavad komisjoni ka sellest, kui kaua eeldatavasti ei ole võimalik kasutada direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 25 määratletud rahalisi vahendeid, välja arvatud pangatähed ja mündid, ning meetmetest, mida liikmesriigid on võtnud nende kättesaadavuse taastamiseks.

Kui komisjon leiab liikmesriigi esitatud teabe põhjal, et lõike 1 või asjakohasel juhul lõike 2 kohaldamise peatamine ei ole vääramatu jõuga põhjendatud, võtab ta vastu kõnealusele liikmesriigile adresseeritud otsuse, milles nõutakse sellise peatamise viivitamatut lõpetamist.

([47]) Nõukogu 29. juuni 1998. aasta otsus 98/415/EÜ riikide ametiasutuste konsulteerimise kohta Euroopa Keskpangaga seoses õigusaktide eelnõudega (EÜT L 189, 3.7.1998, lk 42).

IX PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

1. JAGU

RAHAPESU ANDMEBÜROODE JA EÜROOPA PROKURATUURI VAHELINE KOOSTÖÖ

Artikkel 81

Rahapesu andmebüroode ja Euroopa Prokuratuuri vaheline koostöö

1. Määruse (EL) 2017/1939 artikli 24 kohaselt teavitab iga rahapesu andmebüroo Euroopa Prokuratuuri põhjendamatu viivituseta oma analüüside tulemustest ja asjakohasest lisateabest, kui on põhjendatult alust kahtlustada, et toimub või on toimunud rahapesu või muu kuritegelik tegevus, mille suhtes Euroopa Prokuratuur võib kõnealuse määruse artikli 22 ning artikli 25 lõigete 2 ja 3 alusel teostada oma pädevust.

AMLA töötab hiljemalt 10. juuliks 2026 Euroopa Prokuratuuriga konsulteerides välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõu ja esitab selle komisjonile vastuvõtmiseks. Rakenduslike tehniliste standardite eelnõus määratakse kindlaks vorm, mida rahapesu andmebüroo kasutab teabe edastamiseks Euroopa Prokuratuurile.

Komisjonile antakse õigus võtta käesoleva lõike teises lõigus osutatud rakenduslikud tehnilised standardid vastu kooskõlas määruse (EL) 2024/1620 artikliga 53.

2. Rahapesu andmebürood vastavad aegsasti Euroopa Prokuratuuri teabetaotlustele seoses rahapesu ja muu kuritegeliku tegevusega, nagu on osutatud lõikes 1.

3. Rahapesu andmebürood ja Euroopa Prokuratuur võivad vahetada strateegiliste analüüside tulemusi, sealhulgas tüpoloogiaid ja riskinäitajaid, kui sellised analüüsid on seotud rahapesu ja muu kuritegeliku tegevusega, nagu on osutatud lõikes 1.

Artikkel 82

Teabetaotlused Euroopa Prokuratuurile

1. Euroopa Prokuratuur vastab põhjendamatu viivituseta rahapesu andmebüroo põhjendatud teabetaotlustele, kui see teave on vajalik direktiivi (EL) 2024/1640 III peatüki kohaste rahapesu andmebüroo ülesannete täitmiseks.

2. Euroopa Prokuratuur võib lõikes 1 osutatud teabe esitamise edasi lükata või selle andmisest keelduda, kui teabe esitamine võib kahjustada käimasoleva uurimise nõuetekohast läbiviimist ja konfidentsiaalsust. Euroopa Prokuratuur teavitab taotluse esitanud rahapesu andmebürood aegsasti taotletud teabe esitamise edasilükkamisest või selle esitamisest keeldumisest, sealhulgas selle põhjustest.

2. JAGU

RAHAPESU ANDMEBÜROODE JA OLAFI VAHELINE KOOSTÖÖ

Artikkel 83

Rahapesu andmebüroode ja OLAFi vaheline koostöö

1. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 ([48]) artikli 8 lõikele 3 edastab iga rahapesu andmebüroo oma analüüside tulemused ja kogu asjakohase lisateabe viivitamata OLAFile, kui on alust kahtlustada, et toimub või on toimunud pettus, kelmus, korruptsioon või muu liidu finantshuve kahjustav ebaseaduslik tegevus, mille suhtes OLAF võib nimetatud määruse artikli 8 alusel teostada oma pädevust.

([48]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

2. Rahapesu andmebürood vastavad aegsasti OLAFi teabenõuetele seoses asjaomase pettuse, kelmuse, korruptsiooni või muu ebaseadusliku tegevusega, nagu on osutatud lõikes 1.

3. Rahapesu andmebürood ja OLAF võivad vahetada strateegiliste analüüside tulemusi, sealhulgas tüpoloogiaid ja riskinäitajaid, kui sellised analüüsid on seotud pettuse, kelmuse, korruptsiooni või muu ebaseadusliku tegevusega, nagu on osutatud lõikes 1.

Artikkel 84

Teabenõuded OLAFile

1. OLAF vastab aegsasti rahapesu andmebüroo põhjendatud teabetaotlustele, kui see teave on vajalik direktiivi (EL) 2024/1640 III peatüki kohaste rahapesu andmebüroo ülesannete täitmiseks.

2. OLAF võib lõikes 1 osutatud teabe esitamise edasi lükata või selle andmisest keelduda, kui teabe esitamine võib kahjustada käimasolevat uurimist. OLAF teavitab taotluse esitanud rahapesu andmebürood aegsasti sellisest edasilükkamisest või keeldumisest, sealhulgas selle põhjustest.

3. JAGU

MUUD SÄTTED

Artikkel 85

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artiklites 29, 30, 31, 34, 43, 52 ja 68 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajavahemikuks alates 9. juulist 2024.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 29, 30, 31, 34, 43, 52 ja 68 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artiklite 29, 30, 31 või 34 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole ühe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega ühe kuu võrra.

7. Artiklite 43, 52 või 68 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kolme kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kolme kuu võrra.

Artikkel 86

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab määruse (EL) 2023/1113 artikliga 34 loodud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 87

Läbivaatamine

Hiljemalt 10. juuliks 2032 ja seejärel iga kolme aasta järel vaatab komisjon käesoleva määruse kohaldamise läbi ja esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande.

Esimene läbivaatamine sisaldab hinnangut järgmise kohta:

a) riiklikud süsteemid kahtlustest teatamiseks vastavalt artiklile 69 ning takistused ja võimalused seoses ühtse teatamissüsteemi loomisega liidu tasandil;

b) tegelike kasusaajate läbipaistvusraamistiku piisavus juriidiliste isikute ja õiguslike üksustega seotud riskide maandamiseks.

Artikkel 88

Aruanded

Hiljemalt 10. juuliks 2030 esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse järgmiste aspektide vajalikkust ja proportsionaalsust:

a) alandada juriidiliste isikute osaluse kaudu tegelike kasusaajate tuvastamisel kohaldatavat 25 % künnist;

b) laiendada suure väärtusega kaupade kohaldamisala suure väärtusega rõivastele ja aksessuaaridele;

c) laiendada artikli 74 kohase künnisepõhise avalikustamise kohaldamisala muude kaupade müügile, kehtestada kõnealustest tehingutest teatamiseks ühtlustatud vormid selle alusel, kui kasulikud on need teated rahapesu andmebüroode jaoks, ning laiendada vabakaubanduspiirkondades tegutsevatelt kauplejatelt kogutava teabe ulatust;

d) kohandada suurte sularahamaksete piirmäära.

Artikkel 89

Seos direktiiviga (EL) 2015/849

Viiteid direktiivile (EL) 2015/849 käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja direktiivile (EL) 2024/1640 ning neid loetakse vastavalt käesoleva määruse VI lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 90

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 10. juulist 2027, välja arvatud artikli 3 punkti 3 alapunktides n ja o osutatud kohustatud isikute suhtes, kelle suhtes seda kohaldatakse alates 10. juulist 2029.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 31. mai 2024

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
R. METSOLA	H. LAHBIB

I LISA

Riskimuutujate soovituslik loetelu

Järgnevalt on esitatud riskimuutujate mittetäielik loetelu, mida kohustatud isikud võtavad artikli 10 kohast riskihindamist tehes arvesse, kui nad määravad kindlaks, mil määral rakendada kliendi suhtes hoolsusmeetmeid kooskõlas artikliga 20.

a) Kliendiga seotud riskimuutujad:

   i) kliendi ja tema tegeliku kasusaaja äri- või kutsealane tegevus;

   ii) kliendi ja tema tegeliku kasusaaja maine;

   iii) kliendi ja tema tegeliku kasusaaja olemus ja käitumine;

   iv) jurisdiktsioonid, kus klient ja tema tegelik kasusaaja asuvad;

   v) jurisdiktsioonid, mis on kliendi ja tema tegeliku kasusaaja peamised tegevuskohad;

   vi) jurisdiktsioonid, millega kliendil ja kliendi tegelikul kasusaajal on asjakohased isiklikud sidemed;

b) Toote, teenuse või tehinguga seotud riskimuutujad:

   i) ärisuhte või muu sarnase suhte eesmärk;

   ii) ärisuhte korrapärasus või kestus;

   iii) kliendi hoiustatava vara maht või kliendi tehtavate tehingute maht;

   iv) toote, teenuse või tehingu võimaldatav läbipaistvuse või läbipaistmatuse tase;

   v) toote, teenuse või tehingu keerukus;

   vi) toote, teenuse või tehingu väärtus või suurus.

c) Edastamiskanaliga seotud riskimuutujad:

   i) ärisuhte vahetu kontaktita toimumise määr;

   ii) kas on soovitajaid või vahendajaid, keda klient võib kasutada, ning nende suhe kliendiga;

d) Elukindlustuse ja muu investeerimisriskiga kindlustuse riskitegur:

   i) kindlustuslepingu soodustatud isiku riskitase.

II LISA

Väiksema riski tegurid

Järgnevalt on esitatud artiklis 20 osutatud võimalikku väiksemat riski iseloomustavate tegurite ja tõendite mittetäielik loetelu.

1) Kliendiga seotud riskitegurid:

   a) börsil noteeritud äriühingud, kelle suhtes kohaldatakse avalikustamiskohustusi (tuginedes börsireeglitele või seadustele või täitmise tagamise vahenditele), millega on kehtestatud nõuded, et tagada tegeliku kasusaaja piisav läbipaistvus;

   b) ametiasutused või riigiettevõtted;

   c) kliendid, kes on punkti 3 kohaste väiksema riskiga geograafiliste piirkondade residendid;

2) Toote, teenuse, tehingu või edastamiskanaliga seotud riskitegurid:

   a) väikse kindlustusmaksega elukindlustuslepingud;

   b) pensioniskeemide kindlustuslepingud, kui need ei sisalda ennetähtaegse tagasiostmise valikuõigust ning neid ei saa kasutada tagatisena;

   c) töötajatele väljateenitud aastate pensioni või muid sarnaseid pensionihüvitisi võimaldav skeem, mille puhul kindlustusmaksed arvatakse palgast maha ning pensioniskeemi tingimused ei võimalda skeemis osaleja huvide ülekandmist;

   d) finantstooted või -teenused, mis pakuvad sobivalt kindlaksmääratud ja piiratud teenuseid teatavatele kliendirühmadele, et suurendada juurdepääsu finantsalase kaasamise eesmärgil;

   e) tooted, mille puhul rahapesu ja terrorismi rahastamise riski juhitakse muude teguritega, nagu raha pealelaadimise piirangud või omandi läbipaistvus (nt teatavat liiki e-raha);

3) Geograafilised riskitegurid – registreerimine, asukoht, elukoht:

   a) liikmesriigid;

   b) kolmandad riigid, kellel on tulemuslikud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemid;

   c) kolmandad riigid, kus usaldusväärsete allikate kohaselt on korruptsiooni või muu kuritegeliku tegevuse tase madal;

   d) kolmandad riigid, kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, üksikasjaliku hindamise aruannete või avaldatud järelaruannete kohaselt on kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuded, mis on kooskõlas FATFi muudetud soovitustega, ning kes neid nõudeid tulemuslikult rakendavad.

III LISA

Suurema riski tegurid

Järgnevalt on esitatud artiklis 20 osutatud võimalikku suuremat riski iseloomustavate tegurite ja tõendite mittetäielik loetelu.

1) Kliendiga seotud riskitegurid:

   a) ärisuhe või juhutehing toimub ebatavalistel asjaoludel;

   b) kliendid, kes on punktis 3 loetletud suurema riskiga geograafiliste piirkondade residendid;

   c) juriidilised isikud või õiguslikud üksused, mis on personaalse varahalduse üksused;

   d) äriühingud, kellel on variaktsionärid või esitajaaktsiad;

   e) suuri sularahakoguseid käitlevad ettevõtjad;

   f) äriühingu omandistruktuur näib äriühingu äritegevust silmas pidades ebatavaline või liiga keeruline;

   g) klient on kolmanda riigi kodanik, kes taotleb liikmesriigis elamisõigust mis tahes investeeringu eest, sealhulgas kapitalisiirded, kinnisvara ostmine, rentimine või üürimine, investeerimine riigivõlakirjadesse, investeerimine äriühingutesse, avalikule hüvele kaasaaitava tegevuse heaks annetamine või rahastamine ning sissemaksed riigieelarvesse;

   h) klient on juriidiline isik või õiguslik üksus, mis on asutatud või loodud jurisdiktsioonis, kus tal puudub tegelik majandustegevus, oluline majanduslik kohalolek või ilmne majanduslik põhjendus;

   i) klient kuulub otse või kaudselt ühele või mitmele punktis h nimetatud isikule või üksusele.

2) Toote, teenuse, tehingu või edastamiskanaliga seotud riskitegurid:

   a) privaatpangandus;

   b) tooted või tehingud, mis võivad soodustada anonüümsust;

   c) tundmatutelt või mitte seotud kolmandatelt isikutelt saadud maksed;

   d) uued tooted ja uued äritavad, sealhulgas uus edastamismehhanism, ning uue või areneva tehnoloogia kasutamine nii uute kui ka olemasolevate toodete puhul;

   e) tehingud, mis on seotud nafta, relvade, väärismetallide või -kivide, tubakatoodete, kultuuriväärtuste ja muude arheoloogilise, ajaloolise, kultuurilise või usulise tähtsusega või haruldase teadusliku väärtusega esemetega ning elevandiluu ja kaitstud liikidega;

3) Geograafilised riskitegurid:

   a) kolmandad riigid, kelle suhtes kohaldatakse rangemat seiret või kelle rahapesuvastane töökond on muul viisil määranud kindlaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra puuduliku järgimise tõttu;

   b) kolmandad riigid, kus usaldusväärsete allikate / tunnustatud protsesside, nagu vastastikuste hindamiste, üksikasjaliku hindamise aruannete või avaldatud järelaruannete kohaselt ei ole kehtestatud tulemuslikke rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteeme;

   c) kolmandad riigid, kus usaldusväärsete allikate / tunnustatud protsesside kohaselt on korruptsiooni või muu kuritegeliku tegevuse tase märkimisväärne;

d) kolmandad riigid, kelle suhtes on nt liit või ÜRO kehtestanud sanktsioonid, embargo või sarnased meetmed;

e) kolmandad riigid, kes rahastavad või toetavad terrorismi või kelle territooriumil tegutsevad kindlaks määratud terroristlikud organisatsioonid;

f) kolmandad riigid, mis usaldusväärsete allikate või tunnustatud protsesside kohaselt võimaldavad finantssaladust järgmiselt:

i) nad takistavad koostööd ja teabevahetust teiste jurisdiktsioonidega;

ii) neil on ranged äri- või pangasaladuse seadused, mis takistavad institutsioonidel ja nende töötajatel esitada pädevatele asutustele klienditeavet, sealhulgas trahvide ja karistuste abil;

iii) neil on nõrk kontroll juriidiliste isikute asutamise või õiguslike üksuste loomise üle või

iv) nad ei nõua tegelikke kasusaajaid käsitleva teabe registreerimist või hoidmist keskandmebaasis või -registris.

IV LISA

Artikli 2 lõike 1 punktis 54 osutatud suure väärtusega kaupade loetelu

1) Juveel-, kullasepa- või hõbesepatooted väärtusega üle 10 000 euro või samaväärne summa omavääringus;

2) kellad ja käekellad väärtusega üle 10 000 euro või samaväärne summa omavääringus;

3) mootorsõidukid hinnaga üle 250 000 euro või samaväärne summa omavääringus;

4) õhusõidukid hinnaga üle 7 500 000 euro või samaväärne summa omavääringus;

5) veesõidukid hinnaga üle 7 500 000 eurot või samaväärne summa omavääringus.

V LISA

Artikli 2 lõike 1 punktis 55 osutatud väärismetallid hõlmavad järgmist:

a) kuld

b) hõbe

c) plaatina

d) iriidium

e) osmium

f) pallaadium

g) roodium

h) ruteenium

Artikli 2 lõike 1 punktis 55 osutatud vääriskivid hõlmavad järgmist:

a) teemant

b) rubiin

c) safiir

d) smaragd

VI LISA

Vastavustabel

Direktiiv (EL) 2015/849	Direktiiv (EL) 2024/1640	Käesolev määrus
Artikli 1 lõige 1	—	—
Artikli 1 lõige 2	—	—
Artikli 1 lõige 3	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 1
Artikli 1 lõige 4	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 1
Artikli 1 lõige 5	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 2
Artikli 1 lõige 6	—	Artikli 2 lõike 1 punktid 1 ja 2
Artikli 2 lõige 1	—	Artikkel 3
Artikli 2 lõige 2	—	Artikkel 4
Artikli 2 lõige 3	—	Artikli 6 lõige 1
Artikli 2 lõige 4	—	Artikli 6 lõige 2
Artikli 2 lõige 5	—	Artikli 6 lõige 3
Artikli 2 lõige 6	—	Artikli 6 lõige 4
Artikli 2 lõige 7	—	Artikkel 7
Artikli 2 lõige 8	—	Artikkel 8
Artikli 2 lõige 9	—	Artikli 4 lõige 3 ja artikli 6 lõige 6
Artikli 3 punkt 1	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 5
Artikli 3 punkt 2	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 6
Artikli 3 punkt 3	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 4
Artikli 3 punkt 4	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 3
Artikli 3 punkt 5	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 47
Artikli 3 punkt 6	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 28
Artikli 3 punkti 6 alapunkt a	—	Artiklid 51-55
Artikli 3 punkti 6 alapunkt b	—	Artikkel 58
Artikli 3 punkti 6 alapunkt c	—	Artikkel 57
Artikli 3 punkt 7	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 11
Artikli 3 punkt 8	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 22
Artikli 3 punkt 9	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 34 ja artikli 2 lõige 2

Direktiiv (EL) 2015/849	Direktiiv (EL) 2024/1640	Käesolev määrus
Artikli 3 punkt 10	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 35 ja artikli 2 lõige 5
Artikli 3 punkt 11	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 36
Artikli 3 punkt 12	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 40
Artikli 3 punkt 13	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 19
Artikli 3 punkt 14	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 12
Artikli 3 punkt 15	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 41
Artikli 3 punkt 16	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 17
Artikli 3 punkt 17	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 23
Artikli 3 punkt 18	—	Artikli 2 lõike 1 punkt 7
Artikli 3 punkt 19	—	—
Artikkel 4	Artikkel 3	—
Artikkel 5	—	—
Artikkel 6	Artikkel 7	—
Artikkel 7	Artikkel 8	—
Artikli 8 lõige 1	—	Artikli 10 lõige 1
Artikli 8 lõige 2	—	Artikli 10 lõiked 2 ja 3
Artikli 8 lõige 3	—	Artikli 9 lõige 1
Artikli 8 lõige 4	—	Artikli 9 lõige 2
Artikli 8 lõige 5	—	Artikli 9 lõiked 2 ja 3
Artikkel 9	—	Artikkel 29
Artikli 10 lõige 1	—	Artikli 79 lõige 1
Artikli 10 lõige 2	—	Artikli 79 lõige 3
Artikkel 11	—	Artikli 19 lõiked 1, 2 ja 5
Artikkel 12	—	Artikli 19 lõige 7 ja artikli 79 lõige 2
Artikli 13 lõige 1	—	Artikli 20 lõige 1
Artikli 13 lõige 2	—	Artikli 20 lõige 2
Artikli 13 lõige 3	—	Artikli 20 lõige 2
Artikli 13 lõige 4	—	Artikli 20 lõige 4
Artikli 13 lõige 5	—	Artikkel 47
Artikli 13 lõige 6	—	Artikli 22 lõige 4

Direktiiv (EL) 2015/849	Direktiiv (EL) 2024/1640	Käesolev määrus
Artikli 14 lõige 1	—	Artikli 23 lõiked 1 ja 4
Artikli 14 lõige 2	—	Artikli 23 lõige 2
Artikli 14 lõige 3	—	Artikli 23 lõige 3
Artikli 14 lõige 4	—	Artikli 21 lõiked 1 ja 2
Artikli 14 lõige 5	—	Artikli 26 lõiked 2 ja 3
Artikkel 15	—	Artikli 20 lõike 2 teine lõik ja artikkel 33
Artikkel 16	—	Artikli 33 lõige 1
Artikkel 17	—	—
Artikli 18 lõige 1	—	Artikli 34 lõiked 1 ja 8
Artikli 18 lõige 2	—	Artikli 34 lõige 2
Artikli 18 lõige 3	—	Artikli 34 lõige 3
Artikli 18 lõige 4	—	—
Artikli 18a lõige 1	—	Artikli 29 lõige 4
Artikli 18a lõige 2	—	Artikli 29 lõiked 5 ja 6 ja artikli 35 punkt a
Artikli 18a lõige 3	—	Artikli 29 lõiked 5 ja 6 ja artikli 35 punkt b
Artikli 18a lõige 4	—	—
Artikli 18a lõige 5	—	Artikli 29 lõige 6
Artikkel 19	—	Artikkel 36
Artikkel 20	—	Artikli 9 lõige 2, artikli 20 lõige 1 ja artikli 42 lõige 1
Artikli 20 punkt a	—	Artikli 9 lõike 2 punkti a alapunkt iii ja artikli 20 lõike 1 punkt g
Artikli 20 punkt b	—	Artikli 42 lõige 1
Artikkel 20a	—	Artikkel 43
Artikkel 21	—	Artikkel 44
Artikkel 22	—	Artikkel 45
Artikkel 23	—	Artikkel 46
Artikkel 24	—	Artikkel 39
Artikkel 25	—	Artikli 48 lõige 1
Artikkel 26	—	Artikkel 48

Direktiiv (EL) 2015/849	Direktiiv (EL) 2024/1640	Käesolev määrus
Artikkel 27	—	Artikkel 49
Artikkel 28	—	Artikli 48 lõige 3
Artikkel 29	—	—
Artikli 30 lõige 1	—	Artikli 63 lõige 1, lõike 2 teine lõik ja lõige 4 ning artikkel 68
Artikli 30 lõige 2	—	Artikli 63 lõige 5
Artikli 30 lõige 3	Artikli 10 lõige 1	—
Artikli 30 lõige 4	Artikli 10 lõiked 7 ja 10	Artikkel 24
Artikli 30 lõike 5 esimene lõige	Artikkel 11 ja artikli 12 lõige 2	—
Artikli 30 lõike 5 teine lõik	Artikli 12 lõige 1	—
Artikli 30 lõike 5 kolmas lõik	—	—
Artikli 30 lõige 5a	Artikli 11 lõige 4 ja artikli 13 lõige 12	—
Artikli 30 lõige 6	Artikli 11 lõiked 1, 2 ja 3	—
Artikli 30 lõige 7	Artikli 61 lõige 2	—
Artikli 30 lõige 8	—	Artikli 22 lõige 7
Artikli 30 lõige 9	Artikkel 15	—
Artikli 30 lõige 10	Artikli 10 lõiked 19 ja 20	—
Artikli 31 lõige 1	—	Artikkel 58, artikli 64 lõige 1 ja artikkel 68
Artikli 31 lõige 2	—	Artikli 64 lõige 3
Artikli 31 lõige 3	—	Artikli 64 lõige 5
Artikli 31 lõige 3a	Artikli 10 lõiked 1, 2 ja 3	Artikkel 67
Artikli 31 lõike 4 esimene lõik	Artikkel 11 ja artikli 12 lõige 2	—
Artikli 31 lõike 4 teine lõik	Artikli 12 lõige 1	—
Artikli 31 lõike 4 kolmas lõik	—	—
Artikli 31 lõike 4 neljas lõik	Artikli 11 lõige 2	—
Artikli 31 lõige 4a	Artikli 11 lõige 4 ja artikli 13 lõige 12	—
Artikli 31 lõige 5	Artikli 10 lõiked 7 ja 10	Artikkel 24
Artikli 31 lõige 6	—	Artikli 22 lõige 7
Artikli 31 lõige 7	Artikli 61 lõige 2	—
Artikli 31 lõige 7a	Artikkel 15	—

Direktiiv (EL) 2015/849	Direktiiv (EL) 2024/1640	Käesolev määrus
Artikli 31 lõige 9	Artikli 10 lõiked 19 ja 20	—
Artikli 31 lõige 10	—	Artikli 58 lõige 4
Artikkel 31a	Artikli 17 lõige 1	—
Artikli 32 lõige 1	Artikli 19 lõige 1	—
Artikli 32 lõige 2	Artikli 62 lõige 1	—
Artikli 32 lõige 3	Artikli 19 lõige 2, lõike 3 esimene lõik, lõige 4 ja lõige 5	—
Artikli 32 lõige 4	Artikli 21 lõige 1 ja artikli 22 lõike 1 esimene lõik	—
Artikli 32 lõige 5	Artikli 22 lõike 1 teine lõik	—
Artikli 32 lõige 6	Artikli 22 lõige 2	—
Artikli 32 lõige 7	Artikli 24 lõige 1	—
Artikli 32 lõige 8	Artikli 19 lõike 3 teine lõik	—
Artikli 32 lõige 9	Artikli 21 lõige 4	—
Artikli 32a lõige 1	Artikli 16 lõige 1	—
Artikli 32a lõige 2	Artikli 16 lõige 2	—
Artikli 32a lõige 3	Artikli 16 lõige 3	—
Artikli 32a lõige 4	Artikli 16 lõige 5	—
Artikkel 32b	Artikkel 18	—
Artikli 33 lõige 1	—	Artikli 69 lõige 1
Artikli 33 lõige 2	—	Artikli 69 lõige 6
Artikli 34 lõige 1	—	Artikli 70 lõige 1
Artikli 34 lõige 2	—	Artikli 70 lõige 2
Artikli 34 lõige 3	Artikli 40 lõige 5	—
Artikkel 35	—	Artikkel 71
Artikkel 36	Artikkel 42	—
Artikkel 37	—	Artikkel 72
Artikkel 38	Artikkel 60	Artikli 11 lõike 2 neljas lõik ja lõige 4, artikkel 14 ja artikli 69 lõige 7
Artikkel 39	—	Artikkel 73
Artikkel 40	—	Artikkel 77

Direktiiv (EL) 2015/849	Direktiiv (EL) 2024/1640	Käesolev määrus
Artikkel 41	Artikkel 70	Artikkel 76
Artikkel 42	—	Artikkel 78
Artikkel 43	—	—
Artikli 44 lõige 1	Artikli 9 lõige 1	—
Artikli 44 lõige 2	Artikli 9 lõige 2	—
Artikli 44 lõige 3	—	—
Artikli 44 lõige 4	Artikli 9 lõiked 3 ja 6	—
Artikli 45 lõige 1	—	Artikli 16 lõige 1
Artikli 45 lõige 2	—	Artikli 8 lõiked 3, 4 ja 5
Artikli 45 lõige 3	—	Artikli 17 lõige 1
Artikli 45 lõige 4	Artikkel 48	—
Artikli 45 lõige 5	—	Artikli 17 lõige 2
Artikli 45 lõige 6	—	Artikli 17 lõige 3
Artikli 45 lõige 7	—	Artikli 17 lõige 4
Artikli 45 lõige 8	—	Artikli 16 lõige 3
Artikli 45 lõige 9	Artikli 41 lõige 1	—
Artikli 45 lõige 10	Artikli 41 lõige 2	—
Artikli 45 lõige 11	Artikli 41 lõige 3	—
Artikli 46 lõige 1	—	Artiklid 12 ja 15
Artikli 46 lõige 2	Artikli 39 lõige 2	—
Artikli 46 lõige 3	Artikli 28 lõige 1	—
Artikli 46 lõige 4	—	Artikli 11 lõige 1
Artikli 47 lõige 1	Artikli 4 lõiked 1 ja 2	—
Artikli 47 lõige 2	Artikli 6 lõige 1	—
Artikli 47 lõige 3	Artikli 6 lõige 2	—
Artikli 48 lõige 1	Artikli 37 lõige 1	—
Artikli 48 lõige 1a	Artikli 37 lõige 5 ja artikli 62 lõige 1	—
Artikli 48 lõige 2	Artikli 37 lõiked 2 ja 6	—
Artikli 48 lõige 3	Artikli 37 lõige 7	—

Direktiiv (EL) 2015/849	Direktiiv (EL) 2024/1640	Käesolev määrus
Artikli 48 lõige 4	Artikli 37 lõike 1 esimene lõik, artikkel 46 ja artikli 54 lõige 4	—
Artikli 48 lõige 5	Artikli 46 lõiked 2 ja 3 ning artikkel 47	—
Artikli 48 lõige 6	Artikli 40 lõige 1	—
Artikli 48 lõige 7	Artikli 40 lõige 2	—
Artikli 48 lõige 8	Artikli 40 lõige 4	—
Artikli 48 lõige 9	Artikli 37 lõige 3	—
Artikli 48 lõige 10	Artikli 40 lõige 3	—
Artikkel 49	Artikli 61 lõige 1	—
Artikkel 50	Artikkel 63	—
Artikkel 50a	Artikli 61 lõige 3	—
Artikkel 51	—	—
Artikkel 52	Artikkel 29	—
Artikkel 53	Artikkel 31	—
Artikkel 54	Artikkel 33	—
Artikkel 55	Artikkel 34	—
Artikkel 56	Artikli 30 lõiked 2 ja 3	—
Artikkel 57	Artikkel 35	—
Artikli 57a lõige 1	Artikli 67 lõige 1	—
Artikli 57a lõige 2	Artikli 67 lõige 2	—
Artikli 57a lõige 3	Artikli 67 lõige 3	—
Artikli 57a lõige 4	Artikkel 44, artikli 46 lõige 1 ning artikli 47 lõige 1	—
Artikli 57a lõige 5	Artikkel 51	—
Artikkel 57b	Artikkel 68	—
Artikli 58 lõige 1	Artikli 53 lõige 1	—
Artikli 58 lõige 2	Artikli 53 lõiked 2 ja 3	—
Artikli 58 lõige 3	Artikli 53 lõige 4	—
Artikli 58 lõige 4	—	—
Artikli 58 lõige 5	Artikli 53 lõige 5	—
Artikli 59 lõige 1	Artikli 55 lõige 1	—
Artikli 59 lõige 2	Artikli 55 lõige 2 ja artikli 56 lõiked 2 ja 3	—
Artikli 59 lõige 3	Artikli 55 lõige 3	—
Artikli 59 lõige 4	Artikli 55 lõige 4	—

Direktiiv (EL) 2015/849	Direktiiv (EL) 2024/1640	Käesolev määrus
Artikli 60 lõige 1	Artikli 58 lõige 1, lõike 2 esimene lõik ja lõige 3	—
Artikli 60 lõige 2	Artikli 58 lõike 2 kolmas lõik	—
Artikli 60 lõige 3	Artikli 58 lõige 4	—
Artikli 60 lõige 4	Artikli 53 lõige 6	—
Artikli 60 lõige 5	Artikli 53 lõige 7	—
Artikli 60 lõige 6	Artikli 53 lõige 8	—
Artikkel 61	Artikkel 60	—
Artikli 62 lõige 1	Artikli 59 lõige 1	—
Artikli 62 lõige 2	Artikli 6 lõige 6	—
Artikli 62 lõige 3	Artikli 59 lõige 2	—
Artikkel 63	—	—
Artikkel 64	—	Artikkel 85
Artikkel 64a	Artikkel 72	Artikkel 86
Artikkel 65	—	—
Artikkel 66	—	—
Artikkel 67	—	—
Artikkel 68	—	—
Artikkel 69	—	—
I lisa	—	I lisa
II lisa	—	II lisa
III lisa	—	III lisa
IV lisa	—	—